

T.C.

KARAMAN VALİLİĞİ

İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

Yayınları

- II -

KARAMAN TARİHİ VE KÜLTÜRÜ

- İslamiyetten Önce Karaman
Cengiz TOPAL
- Şikari'nin Karaman Tarihi
- Karamanlı Eğitim Öğretim Müesseseleri
İsmail ÇİFTÇİOĞLU

Karaman'ın 4500. Kuruluş Yılı Anısına Sunulmuştur

ISBN 975-585-586-6 (ISBN 975-585-584-7 Tk)

Karaman İl Kültür Turizm Müdürlüğü'nden 21/05/2005 Tarih ve 422/2876 Sayılı Yazı ile basım izni alınmıştır

Her hakkı saklıdır. Bu kitabın içinde yer alan belgelerin, fotoğrafların ve yazıların hiçbir kısmı yazar ve Karaman İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nün yazılı izni olmaksızın tamamen, kısmen veya değiştirilerek yayımlanamaz, hiçbir şekilde iktibas edilemez, fotokopi dahil, elektronik veya mekanik yollarla kopyası yapılamaz, bilgi olarak depolanamaz ve çoğaltılamaz.

Fabrika Basım Ltd. Şti. Tarafından Basılmıştır Tel: 0 212 332 19 18 -19

ŞİKÂRİ'NİN KARAMAN OĞULLARI TARİHİ

Şikari Metnine; İndeks, Not, Kroki,
Plan, ve Resimler Ekliyerek Tertipleyen:
M. Mes'ud Koman'ın
Bir Kaç Sözü

Bu defa kitap halinde yayınladığımız Şikari (*) nin Karaman tarihi tercümesi eski Konya Valisi Sayın A.Cemal Bardakçı'nın alakalarıyla kurduğumuz Konya mecmuasının 1-13 üncü nüshalarında tefrika edilmişti.

Eser, o zaman mecmuanın neşriyat müdürlüğünü üzerine alan, maarifimize yarım asıra yakın büyük emeği geçen rahmetli M. Ferid Uğur üstadımız tarafından, Konya P.T.T. Başmüdürlüğü kalem memuru Tahir Kurşuna dikte ettirmek suretiyle yeni harfe çevrilmişti.

Mecmua mahdut basıldığından herkes tarafından elde edilemeyen bu tefrikanın toplu bir halde bastırılması daha o vakitler arzulanmıştı. İşte o zaman yapılamayan bu arzuyu biz bugün yerine getirmiş bulunuyoruz.

Kitap, haber verdiği bilgiler itibarile bir halk vekayinamesidir. İçinde bazı mübalağalar yapılmış olabilir.

Fakat sanıldığı kadar da efsanevi bir şey olmasa gerektir. Mesela, Karaman hükümdarı Alaüddin Beyin üç gün içinde gemi ile gittiği mağara.

Silifke havalisinde köylülerin bugün bile cennet ve cehennem oluşu dedikleri bu yerleri görmeyen ve bilmeyenler bunu masal sanmakta haklıdırlar. Şikarinin bu naklinde yalan yok ancak mübalağa vardır. Burası Silifkeye 21 km. bir mesafede bulunan Narlı kuyunun 5 km. güneyindedir. Bu Mağaranın tafsilatını James George Frazer' den naklen aziz arkadaşımız Naci Fikret Baştaç'a tercüme ettirip, Konya mecmuasının 34 üncü nüshasında yayınladığımız (Anadolunun tabii bedialarından Korkos) başlıklı yazıda görebilirler.

Bir de Şikarinin içinde vak'a yılları gösterilmemiş ve bunlar aleddevam sıralanmıştır. Bunların yıllarının bilinmesine yardımcı olur ümüdiyle, indeksin karşılıklarına bazı kitabe, sikke ve vakfiyelerdeki tarihleri koydum. Gönül isterdiki yardımcı mahiyetinde olan bu malumatı etraflıca yazayım, kitabeleri aynen neşredeyim. "Karamanlılar zamanında yapılan medeni eserlerin resim ve planlarını tamamen koyayım" bunlara imkan bulunamadı.

Kitapta adı geçen o zamanın yegane karşı koyma vasıtası olan kalelerin plan ve krokilerin eklenmesinin de mühim olacağını düşündüm. Bu, o çağlarda Anadolu'nun müstahkem mevkiilerini göstermesi itibariyle de enteresandı. Maalesef bunların bazıları geç elde edildiği için kitaba hepsi giremedi.

* * *

Biraz da Şikari'nin malum olan nüshalarından bahsedeceğim :

1.Konya Milli Kitaplığındaki nüsha : bu nüsha Hadimi zade Enver efendiden Veled Çelebi efendiye, ondan da İnhisarlar Başmüdürü merhum İhsan Korucu'ya bazı sahifeleri noksan olarak geçmiş ve bu noksan sahifeler de M. Ferid Uğur merhumdan tedarik edilerek eser tamamlanmıştır.

2.D. D. yolları Hasılat Müfettişlerinden Sayın Koyunoğlu Ahmed İzzet'teki nüsha.

3.İstanbul Millet Kitaplığındaki nüsha : Ali Emiri merhum bunu eski Maliye Nazırlarından merhum Ragıp Beyden o da Hacı İzzet Paşa merhum terekesinden satın almıştır.

4.İstanbul Üniversitesindeki nüsha : Arifi Paşa merhum bunu İbrahim Aczi Kendi'ye kopya ettirmiş. Vefatında kızları tarafından Üniversiteye bağışlanmıştır.

5.Merhum Bursalı Mehmed Tahir'deki nüsha : Halen kimde bulunduğunu bilmiyoruz.

6.Halil Ethem merhumda da bir nüshası olduğu duyulmuşsa da bir mektubunda buna işaret ederek, "Ben Karaman vesaiki mahkukesini yazarken tamamile Şikariyi görmemişim, elimdeki Şikarinin muhtelif sahifelerinin kopyaları idi" demektedir.

7.Berlinde Prusya devlet kütüphanesindeki nüsha.

* * *

Anadolu Türk tarihine ait mühim bir vesika olması itibariyle Şikarinin muhtelif nüshalarının karşılaştırılarak bastırılması Türk Tarih Kurumuna düşer.

Çünkü kitap yalnız Karaman oğulları tarihinden değil Selçuk, Eşref, Erdana, Germiyan, Hamid, Aydın, Menteşe, Sahip Ata, İsfendiyar, Zülkadir oğullarıyla o zamanlar Anadolu'da İlhanilerin bakiyesi Moğol aşiret Beylerinden, Timur istilasıyla Yavuz Sultan Selime kadar Osman Oğulları devrinden bahsetmektedir.

Bu baskıda yazma ve basma şark ve garp kaynaklarile kitabeler, sikkeleri, şeri mahkeme sicilleri ve Tapu kayıtlarındaki bilgiler de sıralanırsa Türk tarihine çok büyük hizmet edilmiş olur.

Şikarinin haber verdiklerini ilk defa Tarihi bilgiler ile Profosör M. Fuad Köprülü, Türkiyat mecmuası'nın ikinci cildinde karşılaştırmıştır.

Anadoluda Selçukilerden sonra kurulan küçük hükümetlere ait hususi ellerdeki tarihi vesikaları maalesef bilmiyoruz. Belki Karaman Oğulları tarihine yarayacak belgeler vardır.

Yedi yıl evvel Ankara da bir Delailhayratın içinde Erdana Oğullarının verdikleri mühim ferman suretleri görmüştüm.

Çorum'un Sungurlu kazasının Boğaz köyünde Zülkadir oğullarının son evladı olarak tanınan Arslan Bey isminde bir zat vardı, her yıl bu zatın Maraş'a giderek Zülkadir Oğullarının evladına meşrut vakıflardan hisse aldığı söylenirdi. Son zamanlarda Arslan Bey'le birader zadesi Ziya Bey vefat etmiş. Vereselerinde bu aileye ait vesikalar bulunsa gerek.

Bilecik Meb'usu iken ölen Ahmet Şükrü'de de Zülkadir oğullarının timar muhasebe defterini görmüştüm. İnşallah bunlar kadir bilir insanların eline geçmiştir.

ŞİKARİ'nin KONYA Mecmuasında Tefrikasına Başlanırken Rahmetli M. Ferid Uğur Üstadımızın Yazmış Olduğu Önsöz :

Selçuk devleti İlhanlıların sürekli müdahalesiyle yıkıldıktan sonra Anadolu'da zuhur eden beylikler arasında en büyüğü ve kuvvetlisi olan Karaman beyliğinden bahis tarihlerin Konya için değer ve önemleri fazladır. Çünkü, 227 sene kadar hükümran olan bu beyliğin en çok faaliyet sahası ve darülmülkü Konya vilayeti ve Konya şehri idi. Konya tarihini yazmak için Karaman oğulları tarihini de etraflıca bilmek lazımdır. Devri istibdatta Karamanlılara dair bilinen şeyler hemen hemen klasik Osmanlı tarihlerinde yazılı vak'alardan ibaret idi. Meşrutiyet devrinde araştırma ve inceleme merakı arttı. Kitabeler, paralar ve sair eserler tetkik edildi. Bu sırada Şikari adlı bir kitap da meydana çıktı. Fakat sırf Karaman oğullarından bahis bu tarihin görülen mufassal ve muhtasar kopyaları müverrih ve muharrirlerimiz arasında şüpheler uyandırdı. Bazıları kimin tarafından yazıldığına dair içerisinde bir kayıt ve işaret bulunmayan mufassal tarihin Şikari'ye mensup olmadığı iddiasında bulundular. Bazıları da Şikari'nin muhtasar ve mufassal iki eseri olduğunu yazdılar. Bu şüphenin izalesi daha ziyade Konya'ya düşen bir vazife olduğu gibi Karaman tarihini Konya'da bastırmak da Konyalıları ilgilendirmesi icap eden kültür işlerinin en mühimlerinden idi.

Her işin bir vakti ve her vaktin bir icabı var derler, doğru bir söz. Bilgi aleminde epeyce dedikoduyu mucip olan eldeki Karaman tarihinin menbalarını araştırarak hakikati meydana çıkarmak ve en doğru Şikari tarihini Konya'da bastırmak zamanı artık gelmiştir. Sayın ve bilgin İlbayımız Halkevi başkanımız Cemal Bardakçı'nın himmetleriyle Üniversite kitapsarayında mevcut mufassal Karaman tarihinden Ali Emiri merhumun kopya ettirip kütüphanesine koyduğu nüsha ile gene merhumun kütüphanesinde bulunan ve muhtasar Şikari tarihi denilen bir nüshanın suretlerini getirttik. Elimizdeki mufassal ve muhtasar nushalarla karşılaştırdık. Mufassalların aynı ve muhtasarların da yine aynı şeyler olduğu anlaşıldı. Müellifleri malum olmayan mufassallar İbrahim Aczi'nin kaleminden çıkmış, fakat değişerek, şişerek çıkmış¹. İlk mektep öğretmenliğinden bu sene emekli olan Bay İbrahim Aczi arkadaşlarımızın anlattığına göre:

Karaman'da nüfus memuru buldukları sırada (1326 mali senesinde), Konya Valisi Tarihi Osmani Encümeni azasından Arifi Paşa devren Karaman'a gelmiş, orda Karaman oğullarına dair ne gibi kitaplar bulunduğunu Kaymakamla Meclisi İdare azalarından sormuş, böyle şeylerle İbrahim Aczi'nin meşgul olduğunu söylemişler. Bunun üzerine İbrahim Aczi'yi çağırıp: "Sizde Karaman oğullarına dair vesaik varmış, görebilir miyim" demiş. O da Karaman'da mukim Hadimizade Enver Efendi'den vaktiyle okumak için aldığı bir tarihten istinsah ettiği bazı parçaları getirip göstermiş. Çok memnun olan Paşa bunların ikmaliyle bir nushasının kendisine gönderilmesini mükerrem dilemiş.

İbrahim Aczi, Enver Efendi'den kitabı bin rica ve minnetle tekrar alarak başından sonuna kadar alel'acele kopya ettikten sonra Paşa için de yeniden bir suret çıkarmaya başlamış. Fakat bu defa aynen çıkarmayıp Paşanın daha ziyade memnun olacağı ve takdir edeceği zannıyla eski kelime ve ifadeleri yenileştirmiş ve diğer eserlerden topladığı münasip malumatı da katıp karıştırmış. Kitabın müellif ve mütercimlerinden bahis satırları terketmiş, Osmanlılar aleyhindeki husumetkarane sözleri kaldırmış, onların yerlerine başka eserlerden aldığı Osmanlı fütuhatını koymuş ve bazı müfit notlar da yapmış. Velhasıl kitap hacmen büyümüş ve başka bir şekil almış olduğundan bunun menbaı hakkında bilginlerce bihakkın tereddüt hasıl olmuştur. Arifi Paşa'nın vefatından sonra kızı tarafından Darülfünun Kütüphanesine teberru edilen Karaman tarihi işte budur. İbrahim Aczi'nin yazıp bize verdiği iki kıt'a suret te hemen hemen bunun aynıdır. Hadimi zade merhum Enver Efendi'deki asıl nusha ise bilahere Veled Çelebi'ye, ondan Konya İnhisarlar Baş müdürü İhsan'a ve onun ölümüyle de refikası Bayan Perver vasıtasıyla elli altı yaprağı noksan olarak, bize geçti. Koparılmış olan yaprakları bulduk, yerlerine koyduk, eseri bütünledik. Şimdi hem bu mecmuada parça parça çıkarmağa hem de kitap şeklinde bastırmağa teşebbüs ettik. Yukarıda arzettiğim vechile bu nüsha ile Ali Emiri Merhumun Millet Kütüphanesine bıraktığı muhtasar Şikari nushası, ifade itibariyle ufak tefek müstensih değiştirmesinden sarfınazar, birbirinin aynıdır. İkisi de Şikari'nin tercümesidir. İkisinde de Şikari'nin adı :

Eğer bilmek dilersen bu gubarı

Ayaklar toprağı yani Şikari

beytinde geçmektedir. Binaenaleyh şimdiki halde ellerde ve kütüphanelerde

bulunan Karaman tarihlerinin kaynağı Şikari'nin Yaricani'den tercüme ettiği kitaptır. Ayrı me hazlerden alınmış mufassal ve muhtasar Karaman tarihleri yoktur.

Bizdeki kitap sağlam samani, bir kağıda yazılmış 20,4 X 14,5 eb'adına 335 saifeden ibarettir. Her saifesinde 13 satır vardır. Ali Emiri kütüphanesindeki muhtasar Şikari'nin 182 sahife olması beher sayfasında 25 satır bulunmasından ileri gelmiştir. Bizdeki nushanın "Ezin canib" ve "Ravi eyder" sözleri kırmızı ile yapılmıştır. İçinde yaldıza, çiçeğe dair bir şey yoktur, cildi mukavvadır. İmlasında epeyce müstensih hataları vardır. Beş sayfasının arkasında sene 1023 diye bir tarih ve tarihin üstünde üç küçük satırlık bir yazı varsa da bu yazı ile o sahifeye basılan mühürler okunamıyacak bir halde karalanmışlardır. Yine bu sahifenin alt tarafında ve sağ kenarına yakın bir yerde "Kitab - ı - tavarîh - i - Karamaniye. Kahreman-ı zaman, tarih rebiülahir sene 1153" ibaresi mevcuttur. Bu ibarenin sonradan kitabı ele geçiren biri tarafından yazıldığı ve asıl istinsah tarihinin 1023 olduğu şüphesizdir. Kitaptaki vukuat, Yavuz Selim zamanında, Karaman oğlu Kasım Beyin, Kedhüdası Hucendi oğlu tarafından zehirlenmesiyle bitiyor.

İbrahim Aczi'den aldığımız, onun da Ermenekte Hidayet isminde bir telgraf çavuşunun evindeki kitaptan kopya ettiğini söylediği, üç yaprak mensur ve farisi tarih ibaresine bakılırsa Şikari'nin vaktiyle bu dille de çevrildiğine hükmetmek lazım geliyor.

İlerde bu yaprakların fotoğraflarını da dercedeceğiz³. Mes'elenin daha ziyade tevazzuh etmesi ve Şikari'nin kim olduğunun ve bu eseri nasıl yazdığının herkezçe anlaşılması için Ali Emiri merhumun vaktiyle "İkdam" gazetesinde neşrettiği makale ile kütüphanesindeki muhtasar Şikari tarihinin arkasına kendi el yazısıyla, eserinin mahiyeti hakkında, yazdığı yazıyı aşağıda koymağı münasip gördük.

Şunu da söylüelim ki Şikari tarihinin aslı olan Yaricani şehnamesi bittabi bir nevi halk vakayinamesidir. Firdevsi'nin meşhur Şehname'sinde olduğu gibi bunda da mavakaa uymıyan bir takım hurafeler, ve şairane mubalağalar vardır. Yaricani'den sonra eseri tezyil edenler de belki aynı vadide yürümüşlerdir. Esasen eski tarihlerden hangisi vardır ki içinde az çok garibe ve mübalağa bulunmasın? Şu halde Şikari'de görülecek asılsız rivayetleri atıp hakikatleri almak tar-

ihle uğraşanlar için güç bir şey değildir. Ne de olsa bu eserin basılması Köprülüzade Profesör M. Fuat üstadımızın dedikleri gibi Karaman tarihinin tenviri için ehemmiyeti haiz bir teşebbüstür.

Merhum Ali Emiri'nin Karaman Tarihi Hakkında Rahmetli Necip Asıma hitaben İkdâm Gazetesinde çıkan yazısı

“ İkdâm Gazetesinin 8842 numarasıyla tevali eden nushalarında Karaman tarihine dair olan güzide makalelerini mütalea ettim.

“Birinci makalenizde “Mahmudu Gaznevi namına Firdevs-i-Tusinin bir şahnamesi olduğu gibi Karamaniler namına da “Şikari” mahlaslı bir zat bir şahname yazmış. Bunu sonra bir zat nesren Türkçeye tercüme etmiş ve hatta tercümesine daha bir çok vukuat ilave ederek Sultan Selimi evvelin Mısır seferine kadar olan (Karaman) vukuatını zaptetmiş. Merhum Arifi Paşa için Karaman kazası Nüfus Katibi İbrahim Aczi Efendi namında bir zat ta pek güzel haşiyelerle istinsah etmiş” ibaresini gördüm. Karamaniler namına olan farisi mevzun şahname, Şikari nam zatın değildir. Firdevsi şehnamesini “Sultan Alaeddin Kaybubadı Selçuki” görerek, Selçuk hanedanı için “Dehhani” nam şaire “Şehnamei Firdevsi tarzında yirmi bin beyitli bir şahname yazdırmış ve bu şahnameyi “Alaeddini Karamani” görüp “Yaricani” nam şaire de Karaman hanedanı için bir nazire inşa ettirmiş. İşte bu Karaman şahnamesini “Şikari” nam zat görerek nesren Türkçeye tercüme etmiştir. Bunun böyle olduğunu, “Şikari” mensur olarak tercüme eylediği Karaman tarihinin boş tarafına karip bir mahalde yazıyor ve (Yaricani) nin bazı farisi beyitlerini de tarihinin bazı mahallerinde vesika olarak irat ediyor. “Dehhani” ve “Yaricani” nin Selçukiler ve Karamaniler hakkında inşat ettikleri şehnameler, her türlü taharriyata rağmen henüz bulunmadı.

Lakin “Şikari”nin “Yaricani” şehnamesinden tercüme eylediği mensur “Karaman Tarihi” yanımda mevcuttur.

Zati alilerinin beyan buyurduğunuz İbrahim Aczi efendinin Arifi Paşa merhum için istinsab ve müşarünileyhin kadirdan kerimelerinin Darülfünuna ihda eylediği “Karaman tarihi” Şikari'nin olmayıp başka bir zatın olmak lazımgelir. Çünkü Şikari kendi tarihinin baş tarafında :

Eğer bilmek dilersen bu gubari

Ayaklar toprağı yani Şikari

beytini tahrir ediyor. Halbuki sizin beyan buyurduğunuz Karaman tarihinde bu beyit yoktur. Bir de Şikarinin bende olan tarihi 181 sahife olduğu halde Arifi Paşanın istinsah ettirdiği tarih takriben bunun iki mislinden ziyadedir. Bütün kitabın iki satırlık ibareleri bile lafzen birbirinin aynı değildir. "Hususiyle zatıalilerinin İkdam Gazetesi nüshalarında Bulgarlara dair neşrettiğiniz makalelerin hiç biri Şikari ismi tahtında olan Karaman tarihinde yoktur. Arifi Paşa merhum, o tarihi Karamanda yani "Larende" şehrinde bulup yazdığını bana söylemişti (Larende) kasabasının yetiştirdiği ezkiyadan olup elhaletühazihi Evkaf Nezareti Evrak Müdürlüğünde bulunan "Rifat" Beye bu bapta müracaat ettiğimde bana Karaman tarihinin biri muhtasar ve diğeri mufassal olmak üzere iki nüsha olduğuna dair ve Larende kasabası hakkında bir çok izahat verdi, ve bu kasabanın vaktiyle evvelki cesametine dair ve tarihi bazı malumatı hakkında yedi büyük sahifeyi havi bir izahname itasiyle de tevsik eyledi. "İşte hülâsatan tahrir ediyorum :

" Maskatı re'sim olan Medinei Larende şimdiki Karaman kazası merkezi olup Larende ile iltibası def'an Karaman namı ile yad - ü - tevsimi iradei aliye iktizaşından idi. Mektebi Rüştide iken Osman Efendi namında ihtiyar ve malumatlı bir hocamız var idi. Carı mülasıkımız idi. Ben mektepte sınıfın birincisi idim.

Hocamız münasebet düşdükçe tarihten bahseder ve asarı atikadan madut ve elhaletühazihi mevcut olan bakayayı ebniye ve emakini tarif eylerdi. Bir gün hanesinde Hoca Efendiyi ziyaret ettiğimde Larendenin vaktiyle bir kasaba olduğunu ve "Kal'ai atik" ile "İmare'i kadime" den ve "Nefise sultan" merkadi ile diğere beyler türbelerinden bahsaçtı. Ve beni bir gün pederimin arabasıyla buraları gezdirip malumatlar edeceğine söyledi. "Hususi kütüphanesinin yukarı katındaki kitapları arasından kabı eski ve parlak meşinli bir kitap çıkardı ve bunun Karaman oğulları tarihi olduğunu beyan etti. Ve Larende kasabasında ancak iki kişi nezdinde iki tane Karaman tarihi bulunup bunların birisi kendisindeki olduğunu ve diğeri de eşrafı memlekette Hadimizade Enver Efendinin idüğünü ve Enver Efendide olan Karaman tarihi kendisindekinden çok mufassal olup binaenaleyh biri mufassal ve biri muhtasar olmak üzere bu kitapların mahrem ve mektum tutulduğunu ilave buyurdu. Sonra Dersaadete gelip Mektebi Mülkiyede iken bir tatil esnasında memlekete gittiğimde işittim ki Konyada o zaman Vali bulunan Arifi Paşa devren Karamana gelmişler. Enver Efendi nezdinde olan

Karaman tarihini haber almışlar. Kazanın nüfus ve tahrirat kitabetlerinde bulunmuş olan İbrahim Aczi Efendiye bu tarihin bir nushasını istinsah edip kendisine göndermesini emretmişler. Binaenaleyh benim bildiğim şudur ki, Karaman oğulları tarihi bir tane değildir. Hatta Ali Karaman zamanından kalan ve bazı beylerin merkadi bulunan hazirei mahsusayı ihtiva eden ve pek tarihi nukuş ile müzeyyen bulunan İmareti kadime kütüphanesinde dahi, bu bapta bir çok vesai-ki mektube ve eczayı mesture var imiş. Kezalik "Nefise sultan" mektebi kütüphanesinde dahi bu kabil vesaik mevcut imiş. "Bunları mahalli eşraf ve ulema meclislerinde işittiğim çoktur. Lakin sureti mazbuta ve mahfuzada bulunmamaktan naşi bakayayı kütüp azürdei nebbaş bir halde olduklarını da hatırlıyorum.

O muhteşem kasaba içindeki çiniler ve sair zikiymet ahcar, eyadii nakesan ve seyyahan ile talan edilmiştir. Maatteessür bendeleri sinni tettebbüde olarak değil mahzı gelişi güzel seyranlar münasebetiyle meşhudat ve mesmuatımı nakil ve hikaye mevkiindeyim."

İşte edibi muhterem Larendeli Rifat Bey'in hülasai ifadatından dahi Arifi Paşa'nın istinsah ettirdiği muhtasar olan Şikari tarihi olmayup, Karaman tarihinin başka bir kimse tarafından yazılmış mufassalı olduğu anlaşılıyor. Hususiyle Şikari tarihi serapa hasmane bir takım elfaz ve tabirata havidir. Arifi Paşa'nın istinsah ettirdiği mufassal Karaman tarihinin son yaprakları istisna edilirse baş taraflarında öyle münasebetsiz elfez ve tabirat yok gibidir. Hatta sultan Orhan Gazinin Karamanoğlu Alaeddin beye 758 senesi evailinde muaveneti hakkında mühim ve dilnevaz ibareli sahifeler vardır ki ne bizim tarihlerimizde ne de Şikari tarihinde yoktur. Doğrusu bu tarih bizim için pek mühimdir. Lakin Arif Paşa'nın nushai müstensehası nihayetinde ketebe, izahat, tarih mefkuttur. Nerede bulunan tarihten istinsah edildiği ve o tarihin de ne tarihte yazılmış bulunduğu kaydü işaret olunmalıydı. İşte bu mühim tarih ihticace salih bir şekil almak için İbrahim Aczi ve Hadimi zade Enver Efendi'lere ve sair erbabı vukufa mürecaatla asıl tarihi bulup tetkikat ve tatbikat icra etmek lazımdır. Zira Arifi Paşa'nın istinsah ettirdiği tarihin umum elfaz ve tabiratının asılına muvafık bulunması bana şüpheli gibi geliyor.

Bendeki Şikari tarihini ben, Maliye Nazırı esbakı merhum Ragıp Bey'den almıştım.

Ragıp -Bey de Edirne Valisi Erzincanlı İzzet Paşa'nın vefatında Edirne Defterdarı idi, terekesinden aldığını bana söylemişti . Kitabın nihayetinde tarih şu ibaredir : Kad temme fişehri cemaziyelevvel sene tis'a aşer ve miete ve elf min-hicreti menlehül'izzü veşşeref."

Binaenaleyh makalelerinize me haz ittihaz buyurduğunuz Arifi Paşa'nın istinsah ettirdiği Karaman tarihi nereden alınıp istinsah olunduğuna ve o tarih ne zaman telif olunduğu gibi kitabın zirinde tarihi tahrir bulunup bulunmadığına ve zahrinde (istashabe hu ...) lar ve mühürler var ise bunlarda ne tarihte yazıldığına dair Karamanda bulunan erbabı vukuftan tetkik olunması ve Karaman kütüphanelerinde de başka nushası bulunabilirse kimler tarafından ve ne zaman vakfedildiğinin anlaşılması mühimmatı tarihiyedendir. Zatialilerinde bu bapta vukuf ve malumat var ise beyan buyurulması yok ise Darülfünun namına Konya Maarif Müdüriyetine yazılıp mes'elenin meçhuliyetten kurtarılması lazımdır. Tarihimize hakikaten hizmet edilmiş olur efendim."

Merhum Ali Emiri'nin Şikari ve Eseri hakkında verdiği malumat :

Şikari ; Onuncu karni hicri Osmanlı şairlerindendir. Acem Kasım Paşa'nın torunu ve Diyarbekir Defterdarı olup sonra Mirliya olan Hasan Bey'in oğludur. İsmi Ahmettir. Ava meraklı olduklarından (Şikari) diye şöhret bulmuştur. Merhum Şemsi Paşa'nın akrabasındandır.

Devriş meşrebli ve hoş tabiatlı bir adam olup Yusuf ve Züleyha kıssasını nazma başlamış ise de tamamlamadan 912 de vefat etmiştir.

Eser : Sultan Mahmudu Gaznevi namına Firdevsi nin şahnamesi olduğu gibi, sultan Alaeddin Selçuki namına da bir şahname söylenmiş.

Karaman oğullarından 756 da Konya'da tahta geçip 38 sene saltanat sürdükten sonra 794 senesinde vefat eden Alaeddin Şah ki bizim tarihlerde Ali Bey diye yazılmıştır. Şair (Dehhani) ye Karamanlılar hakkında dahi bir şahname yazmasını emretmiş. Farisi olarak 600 beyit yazdıktan sonra vefat etmekle Yaricani namındaki şaire ikmal ettirmiştir. İşte şu Karaman tarihi Şikari tarafından Yaricani nin manzum şahnamesinden tercüme suretiyle meydana gelmiştir.

Karamanlıların başlangıcından Yavuz ve Şah İsmail zamanlarına kadar evlatları, beylikleri, sultanlıkları, etraflarındaki Türk, Rum, Moğol Ermeni ve sair Beyler, Tekfurlar, Sultanlarla olan savaşları, cenkleri ve bu cenklerdeki erlikleri,

başardıkları işler, aştikları yerleri açık, güzel bir Türk diliyle anlatır. Basması yok, nushası az bulunur bir eserdir.

Başlangıç :

Benamı anki şahı bi zevalest
Hüdavendi hakimi zülcelalest
Kerimü kadirü kayyumü vahid
Alimü sabirü cebbarü vacid

Yedinci sahifede : beyit

Eğer bilmek istersen bu gubarı
Ayaklar toprağı yani Şikari

Beyti ahar :

Dehhaninin huda şad eyle ruhu ravanın hem
Dahi türbesini pür nur ede Yaricaninin her dem

Son : Pir Bayram, Beylerle müşavere edip Acem'e gitmesin makul gördüler. Bin er ile Gökez kalkup altı bin er ile, Pir Bayram kalkup Şahı Acem'e gelip Şah bunlara azim riayet edüp varup Tebriz'i Şah'a alıverdiler. Horasan cenginde Gökez Bey'i ve Bayram'ı ahzedüp helak ettiler. Namei Şah İsmail'de böylece tahrir olunmuştur. Elhamdülillahi alettemam tarihi istinsah.

İstinsah tarihi : Cümadel'ahire 1129. Yazan : Yoktur. Maddi tarifi : 21 X 13 (16,1 X 8,5)

Yirmi beş satırlı, yaldızlı, çiçekli dar bir başlık ; söz başları ve duraklar kırmızı, yaldız cetvel, kağıt: esmer beyaz, ince, miklepsz, koyu kırmızı meşin ciltli, yaldız kenar suyu, Türkçe, yazma. 182 sahife.

Zahriyesinde Ali Emiri Efendinin el yazısıyle eserin mahiyeti hakkında bir ifadesi ve yaprakların kenarlarında (isimler), (tarihler), (bazı sözler), (yazılar) hakkında kayıtları vardır. Zahriyesinde (iki) temellük kaydı vardır. Vakıf mühürü vardır.

Benamı anki şahı bi zevalest
Hüdavendi hakimi zülcelalest
Kadimü kadirü kayyumü vahid

Alimü sabirü cebbarı macid
 Rahimü falikul'eshabı settar
 Muinü hafızu allamı esrar
 Felek müstahkem ez emri ilahest
 Hur ender asüman, der bahr mahest
 Hur - ü mah - ü - nücüm - ü - heft seyyar
 Zemin-ü asüman - ü - çerhi devvar
 Heme der taat - ü - der inkiyadest
 Ki hükmi katii u ber nefazest
 Zi nevi cinsi insan aferide
 Zi zıd unsur der iyşan aferide
 Yekira hil'ati levlak bahşehst
 Yekira cay ber eflak "bahşast"¹
 Ali an şiri hak kü şahı dinest
 Beşiri an dü derreş şahı dinest

Bu kıssai pür hissenin kıssagüzarı ve bu ceridei pesendidenin veraknigarı, edayı şirin ve elfazı şekerin birla raviyanı kühen ve nakılanı sühen kelimatı şekerbarlarında ve arayı gevhernisarlarında şöyle buyurmuşlar ki; hazreti Muhammed Mustafa nübüvvet davasın etmezden evvel Rum diyarının padişahlarına Kayser derlerdi. Nitekim Hindde Ray dedikleri gibi.

Ravi eyder; ol zamanda Ruma hükmeden kayseri adı Yusanus idi. Kayseriye de sakın idi. Bir karındaşı dahi Larendede sakın idi.herakl derler idi. Bir karındaşına Fisandon derler idi. Kostantaniyede sakın idi. Amma cümle mülkü zapteden Yusanus idi.

Ravi eyder; Acem padişahı Nuşirevan vefat idüp oğlu Hürmüz şah olmuş idi. Ziyade zulme mail olup ili incitti. Andan sonra Acem beyleri cemolup Hürmüzü tutup gözlerine mil çektiler. İttifak oğlu Hüsrev Azerbaycanda bulundu. Acem diyarın, Behram çok yıl zaptetti. Hüsrev Medayin şehrine geldi. Hürmüze buluştu. Hürmüz eyder oğlum var kayseri Rumdan yardım iste. Yoksa sen Behram cengine kadir olmazsın dedi. Hüsrev ta'cilen süvar olup Antakyaya geldi. Kaysere halin arzeyledi. Yusanus hüsrev (2) istikbal idüp riayet eyledi. Bir yıl sakın oldu.

Ravi eyder; Kayser altmış bin er cemeydi. Oğlu İlyanusu serasker idüp bile koştu. Müddeti eyyam ile diyarı Aceme geldi. Behram kıssai duyup asker çeküp mukabil oldular. Mabeynlerinde iki yıl cenk ve kıtal vaki oldu. Hak-teala fırsat verüp Behram sınıpp Horasana kaçtı. Diyari Aceme Hüsrev serteser hükmeyledi. Andan sonra tali kuvvet bulup Yemene, Çine, Hinde, Habeşe hükmeyledi. Öyle azim padişah oldu ki devrinde hiçbir kimse karşı komadı.

Ravi evder; evvel ziyade adalet eyledi, sonra kati zalim oldu.

Ezincanip; Rum diyarında fetret vaki olup padişahları Yusanusu helak eylediler. Oğlu İlyanus şah olmak diledi. Rum beyleri kail olmayıp Herakl'i şah eylediler. Rum taifesi iki bölük olup İlyanusa dediler ki, gel var Acem şahı Hüsrevden yardım iste. İlyanus bu sözü makul görüp kendusına tabi olanı alıp Medayin şehrine geldiler. Hüsrev hoş görüp riayet eyledi. İlyanus Hüsre ve Yusanusun helakini haber verdi. Kendunun kıssasın beyan eyledi. "Ey şahı Acem senden meded dileyu geldim" dedi. Hüsrev buyurdu, "sana yüzbin asker vireyim" deyup bir ammizadesi var idi, adına Şehrberaze dirler idi. Katı dilaver yiğit idi. Askere serdar idüp bile koştu. Tabl ve alem verdi. Yüzbin er ile menzilibemenzil diyarı Ruma geldiler.

Ezincanip; Herakle haber irişt ki gafil olma, düşman geldi irişt dediler. Hemen Herakl yüzbin Yunan ve Rum ve Mağrip askerinin cemedüp Sis sahrasına iriştiler. İki asker birbirine karuşup muhken cenk kıldılar. Herakl sınıp, kaçup Larendeye geldi. Şehrberaze İlyanusu Kayseriyede tahta geçirdi.

Ezincanip maceradan haberdar olan Kostantiniyye şahı Herakle yardım gönderdi. Herakl yine zuhur idüp bir buçuk yıl mabeynlerinde cenk kaim oldu. Şehrberaze galebe idüp cümle Rum ve Yunan elinden alup, Herakl kaçup İstanbula geldi. Gayri elverdi. İlyanus cümle vilayete zapyetledi. Andan sonra halebe geldi, anı dahi aldı. Andan sonra Mısıra kasteyledi, darben alup, taht idüp, andan sonra Beytül makdisi alup, cümle diyarı Araba hakim oldu Şehrberaze on bir yıl şahlık eyledi. Amma bacü haracı Hüsre ve gönderildi.

Ravi eyder; hazreti Muhammet Mustafa davayı nübüvvete başladı. Allahü talanın emriyle Hüsrevin ferr-ü- mahabeti zail oldu. Her ne canibe asker gönderildiyse sınımağa başladı. Devlet, Acemden kalkup Araba geldi.

Ravi eyder; Herakle, bir gece vakiasında dediler ki, "ne durursun devlet senindir. Kalk Rumu zapteyle.. Alessehar kalkup Kostantiniyyeye geldi. Askerin devşirüp yürüdü. Kayseriyyeye gelüp, İlyanusu tutup, helak eyledi. Rum ve Yunan baştan başa zapteyledi. Herakl gelüp, Larendeyi taht idinüp, dört yıl sakin oldu.

Ravi eyder; Şehrberaze Heraklin yine padişah olduğun işidüp Arap, Acem

askerin cemedüp, Larendeye yakın geldi. Herakl duyup, yüz bin rum ve Yunan ve Mağrip askerin cemedüp, Ereğli ovasında buluşup, cenge başladılar. Dört yıl mabeynlerinde cenk kaim durdu. Akıbet Şehrberaze yiğın gelüp, Herakli helak eyledi. Zapteylediği diyarlarda katliam eyledi. Konyayı, Larendeyi, Aksarayı şöyle harap eyledi ki, yire beraber eyledi. Bu üç pare şehre tevarihte Yunan derler, Tarsusa dahi yunan demişler.

Ravi eyder; tarihi Taberide Yunan harap demiş. Elhasıl üç yüz yirmi beş yıl harap yatup Ali selçuktan bir padişah gelüp, mamureyledi.

Ravi eyder; diyarı Acemde fetreti- fuzuliye vaki olup şüben verekere-şirinkar. Taifesinden bir padişah, cümle kabilesin alup, eriyle avretiyle diyari Ruma gelüp Aksarayı beğenüp mamur eyledi, mekan edindi. Ol padişahın adına Melikşah derlerdi. Elhasıl Aksarayda yedi yıl otutup ekser şikare çıkardı. Bir gün şikare çıktı, birkaç gün şikar ardınca yürüdü, Larendede şehrine çıkageldi. Gördü, bir harebe vilayet, amma ab-ü havası hob. Şaha bu diyar hoş gelüp, bundan bir kilise seyreyledi. Sekiz yerde kapusu var, bir ali binadır ki, yüz seksen kubbe üstünde idi. Melikşa buyurdu. Larendeyi mamur eylediler ve ol kiliseyi cami eylediler. Etrafında il çok idi. Cümle şehre gelüp şöyle mamur vilayet eylediler ki, evvelkinden daha mamur oldu. On üç yıl sakin oldular. Bir oğlu oldu, adını Abdullah dediler. Melikşah bir nice yıldan sonra Allah emrine gitti. Yerine oğlu Abdullahı padişah eylediler. Yirmi yıl hükmeyledi, andan vefat eyledi. Nizamşah namında bir oğlu kaldı. Anı padişah eylediler. Kati adil oldu. Taşili'ni kâfir elinden aldı. Çok gaza eyledi. Ereğli diyarın kâfir elinden Nizamşah aldı. Gaza malinden Larendede bir cami ve medrese yaptı. Dört yıl geçüp bir gün meclis idüp, beylerden bazısı Konyayı zikreylediler. Nizamşaha, namur etmesin teklif eylediler. Nizamşah makbul görüp, ol gün süvar olup, yirmi dört bin adam ile Konya ovasına vardı, etrafındaki ili sürüp Konya şehrin mamur eylediler. Nizamşah gah Konyada, gah Larendede sakin olurdu. Elhaslı kalam,

Ravi eyder; Belh diyarından Ali Selçuk'tan Er. Tuğrul, cümle kabilesiyle Ruma çıkup, Nizamşaha gelüp, Larendede buluşup, Nizamşah bunları hoş görüp, dedelerinin ilk mamur ettiği Aksarayı anlara virip, vatan edindiler. Ertuğrulun bir oğlu vardı. Kılıç Arslan dirlerdi. Kati akıl ve bahadır server idi, nizamşah, anı kendisine oğul idinüp kızın verdi. Zira Nizamşahın oğlu olmamış idi.

Ravi eyder, yirmi altı yıl padişah olup akıbet ahirete intikal eyledi. Kılıç Arslan padişah olup, dört yıl Aksarayda sakin oldu. Andan sonra gelüp, Konyayı taht idinüp, yirmi yıl dahi konyada sakin oldu. Ravi eyder, meğer ol zamanda Görkez ve İskenderun ve Payas ve Antalya, cümle Frenk elinde idi. O asırda altmış bir Frenk,

iskenderiyede zuhur idüp, Konya şehrine gelince, yağma idüp, Kılıç Arslan Larendede bulunup, asker emedüp, irişemyüp, Aksaraya ardınca varup, muhkem cenk idüp, akibet kâfir yiğın gelüp, şehit ettiler. Bir oğlu vardı, Keyhüsrev derlerdi. Nizamşah kızından idi, Larendede sakin olurdu. Ahvali duyup asker çeküp, Aksaraya geldi. Kâfirler yağmaya dağılmışlar idi. Lainlerin kırkı bir yerde değildi. Hüsrev, bunları şöyle kırdı ki, bir can kurtulmadı. Çok mal edine girdi. Dönüp, Larendeye gelüp, ol mail ile, Larendede kal'asın yaptı. Larendeyi taht idinüp, otuz üç sene şahlık eyledi. Anadolu diyarın kâfirden aldı, Germiyan, Nizamşahın beylerinden idi, ana verdi. Akibet yakasın dest-i ecelden kurtaramayup, vefat eyledi. Yerine oğlu Keykubat geçti, Trabzon ve Sinop diyarın kâfir elinden aldı. İsfendiyarı anda hakim eyledi. Teke paşayı Antalya etrafında olan diyarlara bey eyledi. Gah Larendede, gah konyada sakin olurdu. Bir gün ecel irişüp tomar-ı ömrün dürüp, bırakup giti. Bu fena yurdunda, oğlu sultan Alâeddini, meşhuri cihan padişahı devran'ı, tahta geçirdiler. Hükme adaletinde, cihan arusa döndü. Adalette Feridun, şecaatle İskender idi. Tiği kahriyle aduların giryan eyledi. Yirmi altı yıl Rum ve Yunana hükmeyledi.

Beyit: Cihandır bu gelenler geçti kaldı

Ne İskender ne Karun-ü ne Cem kaldı

Ravi eyler; Saltanat Alâeddinde münkati oldu. Karamanilere değdi. İki yüz yıl zapteylediler. Anlar dahi kalmadı.

Beyit: Yar-ı napayidar dost medar

Dostira neşayed in gaddar

Dehhani-i sühenperver, Yaricani-i edaküster, şehname-i- binazirinde, şöyle rivayet eylemişler ki; karaman oğlu Mahmut oğlu Halil oğlu ALAEDDİN (LAKABİNE EBÜLFETİH DERLER) Rum, Yunan, ve Erмене hükmeyledi. Alâeddin-i- evel'den, karaman oğlu Alâeddin on iki sancak ziyad hükmeyleyip, ol şah-ı adil, ekser şuara ile musahabet ederdi. Bir gün mecliste, Firdevsinin Sultan Mahmut namına buyurduğu şehnameyi okudular. Meğer Sultan Alâeddin Keykubada, Dehhani üstad-ı namdar yirmi bin beyitli bir şehname söylemiş idi. Karaman oğlu sultan Alâeddin dahi buyurdu, Yaricani üstada, Dehhani şehnamesin, Keykubad Sultan Alâeddin namına tamam idüp, Karamanlılar namına dahi altı yüz beyit söyleyüp, itmamı müyesser olmayup, Allah emrine gitti, altına da sen tamam eyle dedi. Ol şairi sihraferin, ol üstad dilinden, Yaricani-i- ercümaend-i Firdevsi manend bir şehname bağlamış ki, her kız naziri olmaz. Bir misil. Felek-i- dunperverde bu dür bahasın bul-

mayup nadan elinde kalmış. Elhasıl Farisi olmağla, şöhret bulmayup, rağbetten dur olmuş. Ben biçare ve derdimend-i avare, Türki'ye tercüme eyledim ki, okumağa Ruşen ola. Yaran-ı- safa okuyup, safa kesbederler, bu derdimendi, bir düa ile şadedeler.

Beyit: Eğer bilmek dilersen bu gubari

Ayaklar toprağı yani Şikari

Dehhani'nin, Hüda şad eylesün ruh-u- revanın, Yaricaninin dahi türbesi pürnur olsun. Ol üstadı namdar ve feylesof-u- büzürkvar, şöyle rivayet eyler ki, Alâeddin Keykubad tahta geçüp oturdu. Yirmi dört vezir, dörtyüz pehlivan, bin altı yüz cavuş, dört yüz müftü, şeyh, vaiz, alim, abid bile otururdu. Bir veli padişah idi.

Ravi eyler; Rum ve Yunan ve Şam ve Ermen ve Mağribi, cümle müsahhar eylemiş idi. Gah adalet, gah siyaset, gah şikar, gah iş-ü işrette idi.

Ezincanip, binazir Yaricani şöyle rivayet eyler ki; Kalhan oğullarından Şirvan Han neslinden, Oğuz taifesi beylerinden, Sadedin derler, bir bey var idi. Rast onbin oba idi. Konar göçerler idi. Yazın Sivas ve Kayseriye, yaylakları idi. Kışın, diyar-i-Aceme giderler idi. Bunlara Oğuz taifesi derler idi. Ekseriya Ermeni kâfirleriyle cenk ederlerdi. Beylerine Sadedin, karındaşına İmadeddin dererdi. Bir bahadır yiğit idi. Oğlu var idi. Nureddin derlerdi. Türkmen taifesi bunlarla bile konar, göçer idi. Bir yıl baharın, eğer Türkmen, eğer Oğuz, yaylaka çıktılar. Sadedin vefat idüp, Nureddin'i bey eylediler. Türkmen beyi Hayreddin eyder, Nureddine: "Ey Nureddin bey! Konup göçmekten usandık, bari Herakl kal'asını kâfir elinden alup, mekân edinsek" dedi. Oğuz beyleri bu sözü makul gördüler. Eğer Türkmen, eğer Uğuz taifesi bir yere cemolup, Nureddin'i serdar eylediler ki, anın sözüne kimse muhalefet eylemeye. İmadeddin ve Hayreddin, Nureddin beye kethüda oldular. On bin kılıç yarar atlı ve yayak cemeylediler, Herakl kal'sanın üstüne yürüdüler.

Ezincanip; Herakl kâfirleri kıssayı duyup, bir yere cemoldular. Beylerinin adına Kosun derlerdi. Cümle kâfir demire garkolup taşra çıktı. Hazırbaş oldular. Bu canipten Nureddin, Oğuz ve Türkmen beylerin dört bölük eyledi. Torgut be Bayburt beyleri pusada kodu. Kaya beyi, Mirza beyi bir miktar asker ile ileri gönderdi. Kendisi İmadeddin ve Hayreddin ile yap yap kal'a canibine dolaştılar.

Ravi eyder, Kosun kâfirler ile kal'adan çıkıp yürüdü. Kaya beyle Mirza bey mukabil irişüp cenge başladılar. Tiğ sadasından kulaklar tutuldu. Cenk gittikçe ziyade oldu. Kosun, kati bahadır kâfir idi. Sultan Alâeddin birkaç kere asker çeküp, Kosunu tutmağa kadir olamamış idi. Elhasıl kosun iki bin asker ile Türkmen askerin sıyup; kovmaya başladı. Torgut ve Bayburt beyler dört bin oğuz askeriyle pusudan çıkıp, kosunun ardın aldılar. Kaya bey ve Mirza bey anlar dahi önden yürüdü. Kâfir

askerin ortaya "alup üç gün muhkem cenkettiler. Dört bin er toprağa düştü. Yüz bin bela ile Kosunu tuttular, kâfiri kırdılar, kal'aya gelüp, hahünahah tuttular, kâfiri kırdılar, kal'aya gelüp, hahünahah kal'ayı aldılar, içinde olan kâfirleri taşra sürüp, kendileri evler yapup mamur idüp, bağlar bahçeler, eylediler. Dört yıl sakin oldular. Amma kosun imana gelüp, Müslüman oldu. Turgut bey kızın verdi. Her cenk ve gazada bunlar ile bile seğirtti. Bir nice zaman bunun üzerine geçüp, Sivas yaylakların zapteylediler.

Ezincanip; Sivas beyi hacı Bahadır, bunların hareketin duyup, kürd kavmin cemidüp, Eşref derler bir ulu bey vardı. Ama eyder: "bu Oğuz taifesi Şîrvandan gelüp, bu diyarları bir bir alup, mülk edindiler. Asker cemidüp, bunlar ile duruşmayınca olmaz" dedi. Eşref eyder: "istersen bir kat cenkedelim" dedi. Hemen on dört bin kürd cemidüp, üstlerine yürüdüler.

Ravi eyder; Oğuz ve Türkmen kavmi Ermeni cenginden gelmişler idi. Haber iriştı ki "ne durursunuz Kürtler sizi kırmağa geldi" dediler. Nureddin eyder, "bunlara hile gerek yokşa çok taifedir cenk mümkün değildir" dedi. Kosun eyder, "ben size asi olup, kaçup, anda varayım. İştimm oğlu Menteşe'yi Sivas'ta yerine koyup, gitmiş. Siz Hacı bahadır ile cenk edereken ben Sivas'ı Menteşe elinden alayım" dedi. Bu reyi makul görüp Kosunu Sivasa gönderdiler, bin er ile. Kendiler on bir bin er cemidüp, asker-i kürde mukabil irişüp, cenge başladılar.

Ezincanip; kosun Sivasa iriştı, Menteşe duyup karşı çıktı. Kosun Türkmen ve Oğuz beylerinden muhkem şekva eyledi. Menteşe alup Kosunu şehre getirdi ve ziyafet eyledi.

Ravi eyder; Kosun bir gece bade ederken fırsat bulup, Menteşeyi hapseyledi. Bin yiğitle olgece kal'ayı feteyledi. Ertesi Nureddin beye mektup gönderüp, meğer mektup geldiği vakitte cenk-i- azim idi. Akşam olup, iki asker konup, nisfülleyle Nureddin cümle askeri alup, Sivas'a geldi. Kosun duyup, kapıyı açtı. İçeri girip, ne kadar kürd beyleri hapsoldiyse riayet idüp, Menteşe'yi dahi getirüp, hil'at verüp azad eyledi. Ve dedi ki, "pederin bize kasdeyledi, bu husuta bizim günahımız yoktur" diyüp, babasına gönderdi.

Ezincanip; Hacı Bahadır kıssayı duyup, dönüp Sivas'ın üstüne geldi. Gördü ki, şehir elden gitmiş. Kal'asın bilmedi oğlu Menteşe gelüp, Nureddinin mürüvvetin söyledi. Dedi ki: "her ne oldiyse senden oldu. Bunun çaresi sulh olmaktır. Zira cümle halk ana maildir, bir sahi civan ancak" dedi. İki canipten beyler mabeyne girüp, sülheylediler. Cümle Sivas kavmi Nureddin'e bende olup, iş-ü-safaya başladılar.

Ravi eyder; Sultan Alâeddinin, Sivasta meğer hudbesiş okunurmuş. Meğer

Hacı Bahadır cümle Kürdü başına cemidüp, baş çeküp, hutbeyi namına okutmuş imiş. Sultana asi olmuş. Sultan dahi asker çeküp, cenge gelmek üzere iken haber geldi ki, Oğuz beyleri Sivas'ı Hacı Bahadır elinden almışlar deyü. Sultan Alaaddin, sefa eyledi. Cafer mektup-u- sultana alup, izzetle okudu. Demiş ki: "sen ki Kayseriye beyisin, Hacı Bahadır elinden Sivas'ı alüp, zapt eden ne kimsedir? Yoklayup bilüp, bu canibe bildiresin" demiş. Hemen Cafer bey sultan ağzından bir mektup yazup, kardeşi Ali bey ile gönderdi. Ali bey dahi azmidüp, Sivas'a geldi.

Ravi eyder; Nureddin ol gün meğer Torgut ve Bayburt ve Kaya ve Mirza ve Eşref ve İmadeddin ve Hacı Bahadır ve Menteşe ve Kosun ve Hayreddin ve cümle Oğuz ve Türkmen ve Kürd beylerin cemidüp, müsahabat idüp otururlar idi. Bir kimesne içeri girüp didi ki: "Kayseriye beyinin kardeşi geldi, Sultan mektup göndermiş." Nureddin "istikbal idin" didi. Cümle beyler karşı çıkup, muhkem riayet eylediler. Alup içeri getirdiler. Ali bey dahi mektubu açup, okuyup mefhumun bildiler. Nureddin eyder ey Ali bey! Biz sultana asi değiliz, her nice buyurursa can baş üzere" dedi. Ali beye muhabbetname verüp, Ali bey mektubu alup, kayseriyye geldi. Andan sonra Konya'ya Cafer kendi mektubu alup, sultana gelüp sundu. Vezirler mektubu okuyup, mefhumun bildiler. Demiş ki "Han oğlu Hanım Kalhan oğluyum. Vilayetimiz düşman talan eyledi. Cümle kabilemi alup, Ruma çıktım. Sair kulların gibi ben dahi kulunum. Ricam oldur ki saye-i- himmetinden hoş geçem" demiş. Sultana hoş gelüp, Cafer beye eyder "Var alup bunda gel" dedi. Cafer bey sultanın iki veziriyle Sivas'a gelüp, cümle Oğuz beylerini alıp, Kayseriye'ye geldi. Bir kaç gün oturup, andan kalkup Konya'ya geldiler. Bir saraya kondular. Ertesi divan olup, yirmi dört vezir, iki yüz pehlivan Sultan tahta geçüp hükm-ü- hükümete başladı. Cafer bey Oğuz beylerin Nureddin beyle alup, divana girdi. Nureddin ayini erkanı seyreyledi. Sultan gördü ki, bir mehîp yiğittir ki, gözler görmüş değil, beğenüp hürmet eyleyüp hil'at giydirdi. Elhasıl kırk gün oturup, andan son rabir gün destur diledi. Sultan tabl- ve - alem virüp kılıç kuşattı. Andan sonra Kayseriyye beyi Cafer bey ile Kayseriye'ye geldiler. Bir ay koyvermeyüp, Cafer beyin bir mahbube kız karındaşı var idi. Nuredein beye virüp, Sivasa gönderdi.

Ravi eyder; Ermenak kâfirlerinden şikayetçi geldi. Süleyman Paşa eyder, "padişahım siz emek çeküp kalkmak ne zahmettir. Bir mektup gönderseniz Oğuz beyi Nureddin bey anı almak mukarrerdir." Sultan eyder "bu çok maslahattır" Bir mektup yazırup, Nureddin beye gönderdiler. Mektup gelüp, Nureddine değidi. Onda demiş ki: "ey Nureddin askerin cemidüp, Ermenak üstüne varup cenk idesin. Hüda fırsat verüp, bu kal'ayı fetedesin, zira Müslümanlara ziyade cefa eylemişler, diyarları senin mülkün ola demiş. Cümle hemen Oğuz ve Türkmen ve Kürd beylerin

cemidüp, Konya'ya gelüp Sultana buluştular. Andan kalkup, Aladağ yüzünden Ermenak'e yakın geldiler. Üç yerden bin adam pusuda kodular. Mentеше'yi üç yüz er ile kal'aya gönderdiler. Nureddin yap yap varmağa başladı. Mentеше seherin Kal'aya geldi. Kâfir askeri anı görüp, safi demire garkolup, bin atlı yüz kâfir taşra çıkup, Mentеше sınıp kaçtı. Kâfir kovarak kal'adan ayrıldı. Turgut ve Bayburt beyler bu yandan yürüdü. Eşref ve Mirza ve Hacı Bahadır pusudan çıkup, kal'a canibin aldılar. Kosun ve İmadeddin dahi bir caniption yürüdü. Nureddin bey, tabıl ve nekkare döğüp yürüdü. Kâfir anı görüp döndü. Kaçan gördüki, dört yanın bağlamışlar. Kâfiri şöyle kırdılar ki bir tane kaçup kurtulmağa mecal olmadı. Elhası kal'ayı zarzor ile feteylediler. İçeri girüp, çok hazine buldular. Etrafın cümle zapteylediler. Andan sonra asker çeküp, Muta geldiler. Kırk gün cenk idüp, Mut'u dahi feteylediler. Andan sonra Gülharı, andan sonra Mare kal'asın feteylediler. Dönüp Bulgar taifesiyle bir yıl cenkeyledier. Beyine Yahşi Han derlerdi. Cenk helak oldu. Bulgar askeri gelüp, muti oldular. Yahşi Hanın bir oğlu var idi. Aydın bey derler idi. Nureddin anı babası yerine bey eyledi. Ahdeylediler ki, dosta dost düşmana düşman olalar. Andan sonra Ermenake gelüp, mesken edindiler. Oğlu Karaman'ı yerine bey idüp, kendi Sivas'a geldi. Baba İlyas derler bir ulu şeyh var idi, ana biat idüp, sofu oldu.

Ravi eyder; Ermenak'i ve Mut'u aldığı vakit kal'aların miftahların Torgut bey ile Sultana göndermiş idi. Sultan şad olup, cümle fetolunan diyarı Nureddin beye bağışlayup hil'at, kılıç tabl ve alem gönderdi. Meğer sultanın ammizadesi var idi. Aksaray beyi idi. Melik Arslan derlerdi. Bir dilaver yiğit idi. Hil'at ve mübarek bad mektubun anınla gönderdi. Melik Arslan gelüp, Bulgar eteğinde Mare nam kal'ada buldu. Cümle askerle kal'ayı mamur ederledi. Nureddin beye haber oldu ki, sultanın ammizadesi geliyor dediler. Cümle beyler ile istikbal eyledi. Melik Arslan, Nureddin'i görüp beğendi. Sultanın mektubun ve hil'atin verdi. Bir ay anda oturup, iş -ü -safa eyledi. Oğlu Karaman gelüp, Melik Arslanın dizin öptü. Melik Arslan oğul edindi. Karaman'a muhabbet eyledi.

Ravi eyder, Melik Arslan Nureddin beyle karındaş olup öyle muhabbet eylediler ki, altı yıl birbirinden ayrılmadılar. Ol asırda Şeyh İlyas öyle iştihar verdi ki, nice vilayet ve keramatı zuhur eyledi. Nureddin mülkü, Karaman'a verüp biat eyledi. Baba ilyas kati ulu Şeyh idi. Nureddin sofu üzlet idüp, hırka puş oldu. Yedi yıl mağaralarda yattı. Sonra vilayete kadem bastı. Şahnamede Yaricani bu beyitleri anın hakkında söylemiştir.

Beyit: Büzürgi bud -ü merdane beheyca

Nihade nur sofi nameş aya

Bidan ez asl Oğuz an merd-i vala
 Bedergah-i hüda kerde fevella
 Mukaddem bud ber Etrak bisyar
 Beremsi Oğuz behr-i katl-i küfftar
 Çu pesend mülki Ermen vatan kerd
 Bedil endişe pes nik zan kerd
 Beterki cifei dünya dileş kerd
 Pes ez çendin gaza ber taat üftad
 Beher küh-ü- beher deşt-ü- beyaban
 Bedu munis şüd ender vahş -ü- hayvan

Ravi öyle rivayet ider ki; Nure Sofu dünyadan el çeküp, oğlu Karaman padişah olup, kadd-ü- kamette ve mehabette ve bahadırlıkta naziri yoktu. Ve sahave-
 tile nam çıkarmıştı. Saldığı gürzü diyar, diyar gezdirdiler. Kimse salmağa kadir
 olmadı. Cümle askerin cemidüp, Sivas etrafında altmış bir er cemeyledi.

Ravi eyder; Kayseriye beyi Cafer bey, Karaman'ın dayısı idi. Vefat idüp, bir
 oğlu yerine bey oldu. Adına Ertena derlerdi. Öyle büyük adam idi ki, gören div
 sanırdı. Asla at çekmezdi, sığıra binerdi. Saldığı gürzü yerinden on adam
 kaldıramazdı. Elhasıl Karaman Sivas'a gelüp, dayısı oğluna haber gönderdi, gelsün
 diye. Ertena dahi haber gönderdi ki "öyle adamın ayağına varamam. Eğer bana
 askerin çokluğun bildirirse cümlesin yalnız başıma kırarım" dedi. Karaman bu
 kelamı işidüp, hemen suret değışüp, Kayseriye'ye geldi. Ertena'nın sarayı önünde
 durdu. Ertena her seher çıkar sarayı önünde gürz salardı. Ol gün çıkup, gürzlerin
 önüne dizüp, salmağa başladı. Karaman gördü. Tenha yanında dört adam var. Anlar
 seyreder. Ertena gürzü salar. Karaman ya Allah diyüp irişti, çoban şeklinde. Gürzün
 birin kaldırıp, Ertananın üstüne yürüdü. Ertena gördü ki, bir siyah çehre, uzun
 böylü yiğit. Gürzünü bir değnek gibi getirüp, üstüne yürür. Karşı varamsandı.
 Karaman şöyle vurdu ki, akli başından gitti yıkıldı. Karaman, gürzünle hançerin
 alup, Sivas'a doğru revane oldu. Ertena'yı kulları gelüp, saraya götürdüler.
 Karaman'ın ardınca şegirttiler, kim idüğün bilmediler.

Ezincanip; Karaman Sivasa geldi. Hemen Kaya bey ile gürzü ve hançeri
 Ertenaya gönderdi. Ertane korkup beylerin alup, Sivasa gelüp. Karamana buluşup iş-
 ü- işrete başladılar.

Ravi eyder; ol nevahide bir yavuz taife var idi. Moğol derler idi. Sultan
 Alâeddin'in andan yavuz askeri yoktu.

Beylerine Ata bey ve Melik Nasır derlerdi. Bir kaç bölük var idi. Karaman'ın
 sahavetin ve dilaverliğin duyup, cümle Moğol başına cemoldular. Şöyle iştihar verdi

ki, bir üstad silahşor var idi, beyzade idi, Şam'dan yedi bin yiğit ile mahabbete Sivas'a geldi. Karaman'da buluştu, adına Hamid derlerdi. Karaman ziyade riayet eyledi. Karaman ve Ertena silahşorluk ilmini andan tahsil eylediler.

Ezincanıp; Tarsus beyi Yahşi Han, Varsak taifesin cemidüp, Aydın bey ile cenk eyleyüp, Aydın sınıp, kaçup Karaman'a geldi. Varsak taifesinden şekva eyledi. Karaman eyder, "Ey beyler! cemolun, hem varup pederi ziyaret edelim, hem görelim Varsak taifesinin müradı nedir" dedi. Türkmen ve Oğuz ve Moğol beyleri altmış bin er ile Tarsus'a gelüp, Yahşi Han'ı tutup, Varsağı muhkem kırup, Aydın'ı Bulgar'a bey idüp, kendisi Ermenak'te pederine buluşup, Nure Sofi, Yahşi Han'ı dilek idüp, azat eyledi. Anda bir iki gün oturup, Sivas'a geldi. Adalet idüp, beyleri ile iş-ü-işrete başladı.

Ezincanıp; Sultan Alâeddin bir gün yirmi dört vezir ve yüz kırk dört sancak beyi² ile cümle ulema ve fuzela oturup, divan ederken, Tarsus beyi Yahşi divana girüp, Karaman'dan şekva idüp, tacın yere vurdu. Larende hakimi Hacı Beyler eyder: "Padişahım Karaman'ın başında Türkmen ve Kürd ve Moğol yüz bin er vardır. Eğer bu üslup üzere kalırsa padişahlığını elinden almak mukarrerdir" dedi. Sultan eyder: "Asker gönderelim varup, tutup getüre" dedi. Germiyan eyder: "kendin varsan cenge kadir olamazsın" dedi. Sultan ziyade korktu. Süleyman Paşa eyder : "Müdara idüp, mektup gönderelim eğer hiyaneti varsa gelmez ana göre al idelim, eğer hiyaneti yoksa gelir. Öyle dilaveri helak eylemek insaf değildir" dedi. Sultan, Süleyman Paşa'nın sözünü makul gördü.

Ravi eyder; Sultanın ammisi Melik Arslan, Karaman'ı oğul idinüp, kızın vermiş idi. Karaman'dan iki oğlu olmuş idi. Birinin adı Mehmed ve birinin adı Mahmud idi. Melik Arslan'a, Karaman Bey'i sordular. Sultan'ın meclisinde bulunup, mektubu ana verdiler. Melik Arslan mektubu alup, Süleyman Paşa ile canibi Karaman'a azmeylediler.

Ravi eyder; Karaman, beylerin cemidüp, üstad silahşor Hamid Bey, Menteşe Bey, Oğuz Bey, Aydın Bey, Torgut Bey, Bayburt Bey, Türkmen beyi Kaya Bey, Mirza Bahadır ve İmadüddin ve Kosun Bey ve Kürd beyi Hacı Bahadır ve Eşref Bey ve Kayseriyye beyi Ertena ve Moğol beylerin cümle elli beş bin³ er cemidüp, Hamid Beyin Şam kavmiyle davası var idi, andan kaçup gelüp, Karaman'dan meded talep ederdi. Karaman eyder: "Ey beyler ! Şam'ı ziyaret idelim." Hamid beyin dayıları duyup, karşı gelüp varmağa komayup, araya girüp,

minnetçiler koyup, altmış bin filoriye, sulh olup, dönüp, Kayseriyye'ye gelirken Nure Sofu'nun vefatı haberi gelüp, ılgar idüp, Ermenak'e gelüp, matem itti. Oğlu Mehmed ve Mahmud, Bergün demekle maruf yaylakta idiler.⁴ Bunlar gelüp, Karaman'ın elini öptüler. Karaman, oğluların görüp, şad oldu. Cümle beyler bir yere cem olup, divan eyledilar. Hamid ve Menteşe ve Aydın ve Torgut ve Mirza ve Eşref ve Hacı Bahadır ve Türkmen ve Moğol ve Kürd beylerinin muradları; Silifke kâfirleri çok müslüman katleylemişlerdi, anda cenge gitmek idi. Cümle beylerin cemidüp, cenge gitmeğe müşavere ederken Kökez Han içeri girüp dedi ki: "Sultan mektup göndermiş, kayın baban Melik Arslan ile iki vezir geliyor imiş". Hemen Karaman istikbal idüp, bir saraya kondurdular. İrte Süleyman Paşa, Melik Arslan ile mektup-u sultanı alup, divana gelüp, Karamana verdiler. Eşref açup okudu. Demiş ki: "Ey Karaman ! senin çok bahadırlığın işittim, Hüda ziyade eylesün, cümle beyler seni görmeğe müştaktır; gelüp Konya diyarın müşerref kılasın; inşaallah-ü taala sana külli riayet olunur" demiş.

Hemen Karaman elbašta koyup, elçilere hil'at verüp, gitmek yerağın gördü. Süleyman paşa, Karaman beyin sağ ve sol dilaverlerin seyridüp, kendinin sahavetin ve mahabetin görüp, gene Sultan canibine azmidüp, Konya'ya geldi. Divana girüp, Sultan önünde yer öptü. Sultan, ahval-i Karaman'dan sual eyledi. Süleyman eyder : "Padişahım yakın zamanda böyle bir dilaver zuhur eylememiştir. Kahramanlar darbına karşı duramaz, haşa ki, Padişahıma hıyanet ede. Zira mektubu sunduğumuz gibi bir an karar eylemeyüp, gelmek yerağın gördü. Eğer gelmese Süleyman'ın divleri bile anı bunda getürmeğe kadir olmya" dedi. Sultan ziyade safa eyledi.

Ezincanip; Karaman, beylerin cemidüp, gelmek üzere iken Melik Arslan eyder : "Ey Karaman bey ! bilmiş ol Sultan sana hile idüp, vardığın saat seni helak eder. Zira seni hain bildirdiler" dedi. Beyler dahi Konya'ya gitmesin makul görmediler. Karaman eyder "Emir Hüda'nındır. Ben ana hiç nesne eylemedim, inşaallah ol dahi bana nesne idemez" deyüp, kırk bin er ile iki yüz otuz⁵ pehlivan-la canibi Konya'ya azmidüp, gelüp, Konya kal'asının önüne iriştı. Melik Arslan, Sultana iriştı, "Sultanım Karaman geldi" dedi. Sultan emreyledi. Vüzera ve ülema ve ekabir istikbal idüp, Karaman'ı kırk bin er ile kal'a-i-Abada⁶ kondurdular. Sahra barigah ile serteser doldu. Üç gün ziyafet eylediler. Dördüncü günü Sultan

yirmi dört vezir ile tahta geçüp, başına tacı zerrin, beline kemeri murassa bağlayup oturdu. Rum ve Yunan beyleri altmış bin altun libaslı murassa kemerli kul derüp cümle ulema - i - diyar ve zürefa - i - ruzigar otururdu. Germiyan, Teke Paşa, Mir Musa, Hacıbeyler, Karatay, Sahip, İsfendiyar, Mahmut Paşa, Halil Paşa, Süleyman Paşa, cümle oturdular, Karaman dahi kırk tane bahadır div gibi pehli-vanla divana gelüp içeri girdi.

Ayin ve erkanı padişahiyi görüp, ileri varup gördü ki, Sultan bir altun kürsi üzerinde oturur. Edep birle Sultan'ın dizin öpüp, geri çekildi, Kırk altun kürsi gördü. İşaret eylediler. Geçüp oturdu. Sultan Karaman'ı gördü. Kadd - ü - kamette bülend dilaverdir ki, zamanın Rüstemi'dir. Sultan beğendi. İzzet ikram eyledi. Ol kırk yiğitleri sordu. "Bunlar kimdir" dedi. Karaman eyder "Padişahım! beyzadelerdir, her biri bin kılıçtır, dehrin kahramanları ve asrın Nerimanlarıdır. Ermenistan divlerin bu dilaverler ile zapdeyledim" dedi, Sultan cümlesine hil'at verdi. Sultan buyurdu, bezm alâtın gördüler. Yedi gün iş - ü - işret ettiler. Andan şikara bindiler. Elhasıl üç ay işve şikar ve divan eylediler.

Ravi eyder ; Sultan Alâeddin yüz otuz vakiyye⁷ gürz salardı. Karaman otuz vakiyye terakki eyledi. Sultan aferin eyledi. Kemankeşlikte ve gürz salmakta ol asırda Karaman'a bedel kimesne yoktu.

Ravi eyder; Karaman üslubü dıvanı, ayin-i askeriye tarz-ı- şahiyi tamam tahsil eyledi. Sultan öyle muhabbet eyledi ki, Karaman'sız bir lokma yemezdi.

Ezincanip; Silifke kâfiri, Görkes'den ve Payas'tan ve İskenderon'dan yardım getirip, yirmi bin demir donlu kâfirlere Andorya nâmında bir kâfir serdar olup, Görkes önüne konup oturdular. Antalya ve Kıbrıs'a yardım için mektup saldılar. İki bin kâfir demire gark olup, süvari ve yayak, Fisandon namında bir kâfir baş olup, Mut önüne gelüp, muhkem yığma idüp, nice müslümanları helak idip, vilayeti harap kıldılar.

Hamid ve Aydın ve Devlet Şah'a feryatçı irişüp, Bulgar'ın dört bin yayak askeriyle Aydın bey karışıp, cenge başladılar. Bulgar askeri cümle sapan atarlardı. Çok kâfir kırup, Silifke önüne değin kovdular. İki bin kâfir Silifke kal'asından çıkup, cenge başladılar. Bulgar askeri zebun olup, hemen dört bin er ile Hamid bey eriştı. Kılıç sadası göğge çıktı. Kâfir sınıp, Görkes'e feryatçı iriştı. Yirmi bin kâfir pulat deryası gibi çalkalandı. Dört bin süvari Moğol askeri ile on iki bin müslüman askeri yiğirmi bin⁸ kâfir askeriyle cenk eylediler. Sahra kanla

doldu. İskenderon ve Payas kâfirleri iriştı. Otuz altı bin kâfir oldu. Müslüman askeri zebun oldular. Akşama değin kâfirlere cenkettiler. Bir yere kondular. Kaçmağı makul görmeyip, bir mufassal mektup yazup, Karaman'a, Konya'ya, gönderdiler. Kah hile ile, kah darb ile cenge başladılar.

Ezincanip; mektup gelüp, bir gün divanda Sultan'la Karaman otururken sundular. Süleyman Paşa alup okudu. Cümle beyler ağlaştılar. Karaman, Sultan'ın dizin öpüp, destur diledi. Sultan hazine açup, yedi bin davudi zırh bağışladı, tabi ve alem verdi. Ol kırk servere ve Karaman'a kırk murassa rahtlı at verdi, kırk altun cebe verdi, Karaman'a bir siyah at verdi, dünyada misli yok idi, varsa Şestin idi. Bir murassa kılıç kuşattı. Sultan eyder : " Ey Karaman ! ben adü sözüne uyup, sana kıymadım. Layık olan oldurki, sen dahi bana hiyanet idip, zor - u - bazuna ve askerine dayanup, benim vilayetime kasd eylemiyesin" dedi. Karaman eyder : "Benim ahtim olsunki senden yana tiğ çekmiyem" dedi. Ahitnameler yazdılar. Karaman ol kırk ejder gibi pehlivanla, kendisi arslan gibi güm güm gümleyüp, taşra çıkup, Sultanla vedalaşup, kırk pulad cebeli⁹ asker ile alem açup, küs ve nakkare döğüp, azim ziyet ile şehirden taşra çıkup kondu, Sultan ardınca Melik Arslan ile yüz yük bal, yağ, buğday, pirinç ve zahire gönderdi. Sultan divan idüp, Karaman'ın bahadırılığın zikriderdi.

Hacı beyler eyder "Padişahım mülkü elden çıkardın" dedi. Sultan gama düştü. Süleyman paşa eyder, "Padişahım gam çekme mülk Allahındır. Hercibadabad viren oldur" deye Sultan'ı teselli eyledi.

Ezincanip ; Karaman, askerin dört bölük eyledi. Evvel on bin Kürdistan askeri ile Mentese'yi, Eşref ve Kosun'u gönderdi. Tarsus tarafından on bin asker ile Turgud, Bayburd, Kaya bey, Türkmen ve Oğuz beylerini Mare semtine ve on bin Moğol askeriyle Mirza Bahadır'ı ve Kayseriyye beyi Ertana'yı diğeri bir yana gönderdi. Kendisi yedi bin davudi zırhlı asker ile Deve meydanına irişüp, Mut sahrasına indi.

Ezincanip; Aydın bey ve Hamid bey, geh cenk idüp, geh kaçmak üzere iken tekbir sadası irişüp, görüldü ki bölük bölük tozlar belürdi. Anı gördüler ki, Kürdistan beyleri irişüp, kâfire şöyle urdular ki, tiğ ve gürzün sadası asümana iriştı, andan Bulgar beyleri, andan Kayseri askeri iriştı, andan sonra tabl ve nakkare sadası irişüp, Karaman geldi. Kâfir askerin ortaya alup öyle tiğ urdular ki, sahra leşle doldu. Yedi gün ; gece ve gündüz cenk oldu. Toz dünyayı bürüdü,

ak kara seçilmez oldu, gittikçe cenk ziyade oldu. Kırk pehlivan ile Karaman, Hamzavari na'ra urup kâfiri bölük bölük böldüler, kimin gürz ile hurd - ü - haş eylediler, ve kiminin nize ile bağrın deldiler. Dilaverler kaplan gibi kana bulaştılar. Karaman cenk içinde, adamı adama çalardı. Allah-ı teala fırsat virüp, kâfiri sıyup, kal'a - i- Görkes'e kaçırdılar. Karaman'ın barigahın Görkes'e karşı kurdular. Cümle asker gelüp, kal'a önünde hazır oldu, gördüler bir kal'adır ki her burcu asümana çıkmış; yüz yıl cenk olsa bir taşı kopmaz, Beyler ile Karaman kal'ayı seyrederken gördüler ki, derya içinde kırk tane ejder gibi gemi zuhur eyledi. Cümle Frenk kâfiri gemilerden taşra çıkup, kal'adan dahi taşra çıkup, serapa söm demire gark olmuşlar, sahra pulad deryası gibi çalkalandı. Elli yedi bin kâfir cemoldu, İslam askeri de bir yere cem oldular.

Karaman eyder, "Ey beyler kaçmak erlik değildir, cümle şehid olmak gerektir, ta kıyamete değin namımız erlikte söylene" dedi. Cümle atlı ve yayak alem pervaz idüp, tabl ve nakkara döğüp, on bin Bulgarın senkendazın öne sürdüler. Sağ kola Moğol taifesi durdu, sol kolayup İslam askerine karşı durdular. Tekfur Konstantin kırk bin kâfir göndermişti. İki alay bahrı umman gibi, çalkalandı. İskenderun beyi Merkus bey, çarhacılık idüp, meydana girdi. Er talep eyledi. Bulgar beyi Aydın bey, yedi bin¹⁰ yiğit ile mukabil irişüp, sapana taş koyup, şöyle saldılar taşı ki, kafasın tarümar eylediler. Aydın bey kendu eliyle meydanda yirmi kâfir tepeledi. Bir diraz kamet kâfir meydana girüp, div gibi, Aydın'ı yaraladı. Karaman bey gürzün getirüp, at sürüp, üzengi üzerine kalkup, şöyle darbeyledi ki, kâfiri sinesine varınca hürd-ü-haş eyledi. Altmış bin kâfir sel gibi akdı. Cümle islam askeri karışup, toz şöyle koptu ki, alem görünmez oldu. Sekiz gün, gece ve gündüz, cenk olup, gövdeler dağ gibi yığıldı, kanlar sel gibi aktı, kılıç yıldırım gibi parladı. Kıyamet gününe döndü. Kâfirden ve Müslümandan yirmi bin adem toprağa düştü. İslam askerinin yarısı kalmadı. Dokuzuncu gün mucizat-ı Muhammed irişüp, kâfir sınıp kaçtı. İslam beyleri şöyle zaif olmuş idi ki, adem kovmağa mededleri kalmadı. Ahir konup, yaraların bağladılar ve ölenler için ağladılar. Karaman kavminden, yarasız adem yok idi. gayret idüp, kal'aya karşı kondular. Kosun beyi isteyüp, araya beyler bırakup, sulh oldular. Yüz bin sikke filori, bin pare kumaş ve Silifke kal'asını verdiler. Yılda kırk bin filori haraç virecek oldular, Karaman bey, Silifke'yi Hamid Bey'e viridi. Beş yüz¹¹ hisar eri yazdı. Aydın beyi yedi bin Bulgar askeri ile muhafazaya koydu. Kendisi Mut

şehrine geldi.

Pişkeş ile muştuluk mektubu yazup, kâfir esiri ile, Konya'ya, Sultan'a gönderdi. Melik Arslan, Konya şehrine gelüp, divana girüp, cümle getirdiğini Sultan'a arzyledi. Sultan şadoldu. Melik Arslan, Karaman'ın eylediği bahadırılıkları bir bir beyan eyledi. Sultan hil'at verüp, muhabbetname yazup, Melik Arslan'la Karaman beye gönderdi.

Ezincanip; Karaman bey azm-i- Sivas idüp, şehr-i- Sivasa geldi. Ertena'yı Kayseriye'ye gönderüp, kendisi iş-ü-safaya başladı. Melik Arslan, Sultan'dan hil'at ve muhabbetname getirüp, Karaman dahi cümle beyleriyle iş-ü- safa idüp, ziyade zevk-u- safa ile mukayyed oldular.

Ravi eyder; Engürü tarafının beyi Ermeni idi. Reayası müslüman idi. Sultan'a haraç verirlerdi. Hisar, kâfir elinde idi. Adına İainin, Kara Davud dirler idi. Müslümanlara muhkem cefa ider idi. Karaman beye bu hususu çok söylediler. Karaman bey, Sultan'ın hatırı için mukayyed olmazdı.

Ravi eyder; Kayseriyye beyi Ertena'nın bir karındaşı var idi. Halil Bey derler idi. Bir gün şikare çıkup gezerken; Engürü beyinin bir karındaşı var idi, adına Kaypur derler idi, Develi Karahisar beyi idi, av üzerinde Halil'e rast gelüp, meğer ezelden aralarında husumet var idi. İki yüz ademiyle Halil'i tutup, Engürü'ye, karındaşı Davud'a, gönderdi. Ertena karındaşının esir olduğunu duyup, asker cemidüp, Karaman'a geldi, buluşup ağladı.

Eyder : "Hemişe bu mel'un müslümanlara cefa üzeredir, bize dahi cefa üzeredir. Ne buyurursuz, ne tedarik idelim" didi. Karaman eyder "Bir dini yok kâfirdir, varup vilayetin harap edelim" dedi. Melik Arslan eyder "Ol kâfiri Sultan ziyade sever, adaveti giderin, vaki olan macerayı Sultan'a bildirin" dedi. Karaman mektup yazıp, Kaya Bey'i ve Şeyh Yunus'u Konya'ya gönderdi. Divana girüp, mektubu Sultan'a sundular. Vezir açup, okuyup mefhumun bildirdi. Sultan bir mektup yazıp, Moğol beyi İsmail Ağa'yı bile koşup, Engürü'ye gönderdi.

Varup mektubu mel'una sundular. Mel'un dahi mektup yazıp, Sultan'a gönderdi. Süleyman Paşa açıp okudu. Demiş ki, " Padişahım iki hasım birbirine rast gelüp, birbirin helak eylemişler; Benim ortada nem vardır. Karaman'ın muradı vilayeti benim elimden almaktır, her ne buyurursanız emir sizindir" demiş. Vezirler de, Karaman'ın hasmı var idi, Hacı Beyler gibi, Sahib gibi.

Dediler ki "Padişahım, Karaman Konya'yı almak diler, murad Engürü değildir" dediler. Sultan mektubu Karaman'a gönderdi. Alup okudular. Demiş ki : " Ey Karaman! elin sözüne gerçek diyorsun. Edebin ile olasın" demiş. Elhasıl arada on kerre mektup gidüp geldi. Kabil olmadı. Kâfir cefayı ziyade eyledi. Karaman bir mektup gönderdi ki : " Padişahım lütuf idüp, müfsid sözüne uyma, bize destur ver, müslümanlar kâfirin elinden zebundur" dedi. Sultan gene icazet vermedi. Ertena eyder, " Ey Karaman bey ! Sultan da bildiğinden kalmasın, sür askerın cemeyle" dedi. Karaman, beylerin cem idüp, otuz sekiz bin er cem kıldı. Aydın'ı, Kosun'u mukaddem idüp öne saldılar. Kendüler ardınca yap yap varmakta idiler. Kosun, Aydın altı bin er ile sabah namazında, gafil Develi Karahisar'ı basup, cümle kâfiri kılıçtan geçirüp, kal'ayı zapt kıldılar. Gelüp Karaman dahi irişüp, Cum'a namazın anda kıldılar.

Ezincanip; Engürü'ye feryadçı irişüp, Kara Davud kıssayı duyup, on ikibin Ermeni kâfirini serapa demire gark idüp gelmekte.

Ravi eyder ; Karaman'ın yanında dört Moğol beyi var idi. Birine Devletşah derler ; karındaşına Babuk derler, birine İsmail Ağa derler, birine Atabey derler. Bunlar on beş bin Tatara malik idi. Bunları Engürü kâfirine karşı gönderdi. Turgud, Kaya, Kosun ve İmadeddin'i bir yandan gönderdi. Aydın ve Menteşe ve Hamid ve Mirza Bahadır'ı dört bin Kürd askerıyla başka bir yandan gönderdi. Karaman kendisi Ertena ile Engürü üstüne yürüdü. Bu canibde iki asker mukabil olup, cenkde iken Karaman gelüp, Hisarı zor ile zapt eyledi.

Kiliseleri yıkıp, cami eyledi. Kâfirleri taşra koyup, raaya bağladı. Müslümanları hisara koydu. Engürü'yü mamur eyledi.

Ravi eyder ; Karaman beyleri Engürü beyine bir sahrada rast gelüp, karşıdan Bulgar kıvmi, bir canibden Kürd ve Türkmen beyleri yürüdü. Sekiz gün muhkem cenkeylediler.

Ravi eyder ; Karaman ve Ertena beyler şehri mamur idüp, on bin demir donlu er ile ardından irişüp, on bin Moğol dahi öyle tiğ urdular ki, kâfir zebun olup, Engürü'ye kaçtı; gelüp gördü ki şehri müslüman zabteylemiş; cümle rızkın alup, Acem diyarına varup, Kars kal'asın mamur idüp anda kaldılar.

Ravi eyder; Karaman Engürü'ye gelüp; ne kadar yaylak var ise Moğol taifesine bağışladı. Ol zamanda Moğol taifesi diyar-i- Ruma gelmişlerdi. Sultan bunlara Beyşehri ve Ilgun yaylakların ve Niğde otlakların vermiş idi. Konarlar göçer-

lerdi. Bunlar boy boy, oba oba idi. Ol zaman padişahlarının bunlardan yavuz askeri yok idi. Davud'un ne kadar otlak ve yaylağı varsa Karaman bunlara bağışladı. Cümle Moğol gelüp, Karaman'ın başına cemoldular, Engürü tarafında ne kadar kal'a var ise kâfir elinden alup zaptelyediler.

Ezincanip; Sultan duyup, bihuzur oldu. Hacı beyler ve Emir Musa eyder : "Fırsat elde iken helak eylemedin, şimdengiru kabil olmaz"

Ravi eyder ; Karaman, askerinin cemidüb, Kayseriye'ye geldi. Ertena, "Sultan ziyade bihuzur oldu" didi. Karaman eyder, "Varub buluşuruz" Hemen yirmi sekiz bin erle Konya'ya geldi. İrte divana girüp, pişkeş çekti. Sultan'ın dizini öptü, aldığı kalelerin anahtarlarını arzelyedi. Sultan, iltifat eylemedi. Karaman kakıyup yirmi sekiz bin er ile geçüp gitti.

Ravi eyder ; bir sebep dahi bu oldu ki, Larende'yi Sultan'dan mekan edinmek için rica eyledi. Sultan, "İki pare makbul şehrim vardır. Anın dahi birin sana mı vereyim, Larende atam dedem tahtıdır" dedi. Karaman kakıyup gitti. Sultan korktu. Süleyman Paşa eyder "Hasut sözüne uydun, zira Karaman'ın sana hiyaneti yoktu, eğer olaydı üç gün içinde cümle mülkünü zaptelyerdi, amma Hacı beyler sözüne uydukça ziyan eylesin."

Ezincanip; Karaman, Ermenak'e gelüp, safaya başladı. Melik Arslan Ermenak'e gelüp, Karaman'a eyder "Ey Karaman, cümle fesat Hacı Beylerindir" diyüp, divanı sultanda söylenen sözleri beyan eyledi. Karaman fırsat gözettii.

Ravi eyder ; Larende'yi Emir Şah'la Hacı Beyler isterlerdi. Sultan Larende'yi, Hacı Beylere virdi. Hacı Beyler gelüp, zaptelyedi. Karaman'a haber oldu ki, Larende'yi Sultan, Hacı Beylere vermiş, Karaman heman av bahanesiyle Ermenak'tan sürüp, Larende'ye geldi. Hacı Beyler duyub, istikbal eyledi. Ana mensup olanları da kırup, şehri zaptelyedi, gördü ki, bir ab-ü- havası güzel şehirdir, emreyledi azim bir saray bina eylediler. Şehirliye riayet ve adalet eyledi. Larende'de altı yıl sakin oldu, taht edindi. Sultan duyup bihuzur oldu. Etraf ve eknafe mektuplar salup, asker topladı. Germeyan geldi, İsfendiyar geldi.

Ravi eyder; Antalya ol zamanda kâfir elinde idi. Müslüman elinden alınmıştı. Her zaman Frenk asker çeküp, Beyşehir'i ne gelince yağma ederlerdi. Şikayetçi dünyayı tutmuş idi, Teke paşa dahi sınıp, Sultan'a gelmiş idi. Sultan vezirleri cemidüp, "Hasım iki yerden zuhur etti, kangı canibe gidelim" didi. Didiler ki "Padişahım ! Karaman'a müdara idüp, riayet kılalım, anı Firenge gön-

derelim, biz safa üzere olalım, o varup Firengi dağta, bizim gönlümüzdeki, Karaman'da yoktur" dediler. Süleyman Paşa eder "Padişahım ! layık olan budur, zira Karaman'ın başında asker çoktur ve hazne çoktur, müdara lazımdır, iki düşmanla cenge kadir değiliz". Sultan buyurdu, Karaman'a muhabbetname yazdılar, hil'at ve kılıç virüp, Süleyman Paşa'yı, dört vezirle bile Karaman'a gönderdiler. Karaman'a haber oldu ki, Sultan'dan ilçi geldi. Karaman emreyledi, Türkmen ve Kürdistan ve Moğol ve Oğuz beyleri cümle istikbal eylediler. Bir saraya kondurdular, irtesi ziyafet eylediler. Süleyman Paşa, muhabbetnameyi ve hil'at ve kılıçı Karaman önüne kodu, nameyi okuyup, mefhumun bildi. Karaman eyder, "Sultan'ın her hizmeti can ve baş üzerine, bizim isyanımız yoktur, Sultan müfsid sözüne uyar, Hacı Beyler hasmım idi, buldum, öldürdüm, neye bihuzur olur, eğer Larende ise muradı cümle mülküm onundur." Süleyman Paşa eyder, "Kâfir elinden vilayet harabe varmış, bakup durmak insaf değildir, lütuf idüp, bu hizmeti gereyesin" Karaman el başta koyup, "ber ser-ü-çeşim" diyüp, Hamid Bey'e buyurdu, cümle hazır ve gaip asker cemidüp, ikiyüz yirmi merai meydan, dört bin demir donlu asker ile kalkup, Devletşah ve Babuk Han'ı on bin er ile Moğol askerin evvel gönderdi. On bin asker ile Aydın ve Kaya Bey ve Melik Arslan gitti, dokuz bin Türkmen ve Oğuz kavmiyle Bayburd ve İmaduddın gitti, sekiz bin Kürd dilaverleriyle Hacı Bahaeddin oğlu Menteşe Bey gitti. Mirza Bey, Kosun Bey, Hamid Bey ve Ertana Bey ve on yedi bin davudi zırhlı er ile Karaman Bey, Süleyman Paşa ile vedalaşup, tabl-u- nekkaresin döğerek Mut şehrine geldi, andan göçüp, Gülnar'e geldi, andan Mamuriye önünden Manavgat diyarına geldi, andan göçüb, menzil bemenzil Gölhisar önüne kondu. Sahra bargahla doldu. Seraperde-i Karaman kurulub, ikiyüz altun ve gümüş kürsü koydular. Karaman geçüp, oturdu, cümle Moğol, Türk, Türkmen beyleri gelüb, karar eylediler. Altı kapucu, dörtyüz serhenk, gümüş yelekli çaşnigirler ile sumat salup altun, gümüş sahanlar ile türlü türlü nefayis döşendi. Servi kamet mahbublar bade-i-gülgun getirdiler. Kadeh üçer üçer devir idüb, her biri mest ejderhaya döndü.

Ravi eyder ; Gölhisar'ın bir fitne lain dizdarı vardı, gelup Karaman'la buluştu. Karaman kâfirlerin yerin süal eyledi. Dizdar eyder, şimdi kâfir askeri filan yerde safadadır. Karaman beylere müştuladı ve hemen baskın idelim, didi. Moğol askerin evvel gönderüp, kendisi Bulgarın yedibin piyade senkendaz

askerin önüne koyup, ve cümle beylerin sağa ve sola alup, safi demire garkeyleyüp, ikişer yedek ile ve otuzdört bin tündhu asker ile menzil bemenzil yörüdü.

Ezincanip: kâfire haber oldu. Dişten tırnağa varınca safi demire garkolup, otuzsekiz bin kâfir derya gibi çalkandı, bu canibden on bir bin tirendaz Moğol tekbir idüb, üstüne yörüdü, iki dağ birbirine dokunur gibi dokundu, adem narasından, gürz kütültüsünden dünya sarsıldı, ok yağmur gibi yağdı. Bir fasıl Moğol cenkeyledi. Kâfir yigin gelüp, Moğol sınımaya başladı. Anı gördüler ki, bir azim toz belürdi. Karaman bey nazar eyledi, sahrayı kan gibi güm güm gümleyüb, tiğın çeküp, arslan gibi na'ra urdu, onbin yarar dilaverle Turgud, Bayburd ve Hamid yörüdü, Kayseriye beyi Ertena yörüdü, altı bin dilaver Sivas askeriyle Hacı Bahaeddin ve Menteşa yörüdü. Kâfirin dört yanın alup, hay huy ile sahra yankuladı, yerin bir katı asümana çıktı. Kâfirin iki serdarı var idi, birisine Yanko ve birine Marko dirlerdi: bunlar asker sürüp, üçkere Karaman üstüne yörüdüler. Karaman ol hali görüp, tekbir getirüb, yedi bin dilaverle şöyle ikdam eyledi ki, kâfirin alemi yıktı. Yanka görüb, Karaman'a mukabili irişüp, küte küt gürz cengin eyledi. Karaman heman gayrete gelüp, kâfire yine irişüp, bir gürz urdu ki, yıkup bağladı. Elhasıl on bir gün karışup, cenkeyledi, iki canipten yedi bin er toprağa düştü, cenk gittikçe ziyade oldu.

Ravi eyder ; Karaman Kosun'u yanına çağırıp eyder, "Biz kâfir ile cenk, sen kal'ya bir çare eylesen olmaz mı" didi. Kosun " Nola can baş üzerine" diyüp dönüb gitti, malumdır ki, Kosun kâfirden dönüp, müslüman olmuştur. Onunla bile iki bin kişi dönmüştür.

Ezincanib ; bu iki bin er ile Kosun kâfir şekline girup, Antalya kal'asının kapusu önüne gelüb, çağrıştılar. Fşandon¹² namında bir kâfir bekci koymuşlardı, kupu üstüne gelüb, sordu "kimsiz?" didi. Kosun eyder; "Kıbrıs'tan yardım için geldik, on bin kâfir idik, altı binimiz cenkte kırıldı, iki binimiz gemide, iki binimizi kal'a bekciliğine gönderdiler" Fşandon inüp, kapuyu açdı. Kosun içeri girdi, kapuyu bağladı, Fşando'na "Ne kadar bekci vardır" deyu sordu. Fşandon eyder, " Beşyüz vardır"¹³. Fşandon'a, Kosun, "Bunları hep bir yere cemeyle" didi. Kosun işaret eyledi; cümlesinin kılıçdan geçirüb, kal'ayı zaptettiler. Amma çok hazine çıktı. Kosun'un bir karındaşı var idi, adın Elvan dirlerdi, onu altıyüz yigit ile kal'ada koyub, dörtbin esir çıkarub, altıbin er ile leşgergaha geldi. Kâfiri ardından koğup, öyle urdular ki, kılıç sadası feleğe çıkdı, bir iyi cenk oldu, kâfir sığınlık

gösterdi. Moğol beylerinden İsmail Ağa var idi, Beyşehirin'de sakin idi, altıbin Tatar ile gelüb, Karaman'a kul olmuştu. Karaman kâfirin ardınca yiğirmisekiz bin er ile Devletşah'ı, Babuk'u, Atabey'i, İsmail Ağa'yı, Kaya Bey'i, Aydın'ı gönderüb, kendisi Antalya canibine gitti. Zira Kosun fetih haberin getirüb, miftahın vermiş idi. Gelüb kal'ayı temaşa kıldı, cümle hazineyi zabteyledi, Kosun ile Melik Arslan'ı miftah ile Konya'ya gönderdi. Karaman Gölhisar¹⁴ önüne gelüb iş - ü - sefaya başladı.

Ravi eyder ; kâfir kaçub, Görkes'e geldi, kimi gemiye binup, Kıbrıs'a gitti. Ol zaman kâfirin Görkes'ten pek kal'ası yok idi. Beyler dahi dönüb, Karaman'a gelüb, iş - ü - işrete başladılar.

Ezincanip ; Melik Arslan kal'anın miftahın kâfirden alınan bin altı yüz¹⁵ esir ile Sultan'a arzeyledi. Sultan hil'at virub, muhabbetname yazup, Karaman'a gönderdi. Melik Arslan yine Karaman'a gelüb, mektübu ve hil'atı virdi. Eyder : " Ey Karaman ! Sultan'ın sözün beğenmedim, sana bir hile idüb, kırsa gerek." Karaman eyder ; "Ben ana kemlik eylemedim, kırarsa emir Huda'nındır, nihayet şehid olalım, ne seadet."

Ravi eyder; Sultan, Karaman ahvalin vüzera ile mahfi müşavere eyledi, vüzera didiler ki : "Padişahım hile gerek, yüksa zor ile olmaz." Teke Paşa'ya Antalya'yı virdiler, ve bir beyin eline zehir verdiler ve bir mektup ile Gölhisar dizdarına gönderdiler.

Ezincanip; Karaman iki yüz yirmi sekiz demir kuşaklı pehlivanla altun sandalye üzerine oturub, bir yanında Moğol beyleri , bir yanında Kürt, Türkmen serverleriyle meclis kurub, meydana bade getürdüb, Rum, Yunan dilberleriyle raksa girub, kelleler germ, hatırlar nerm olurdu, oğlu Mehmed Bey dahi yanında idi. Dizdar lain her gün arak getirür idi. Bir gün Bey gelüb,¹⁶ zehir mektubun dizdar-ı- bidine sundu. Dizdar okuyub, mefhumun bildi zehri gizleyüb fırsat gözledi. Amma Karaman kâfir elinden ne kadar mal ve hazine almışsa oğlu Mehmed Bey'e Aydın ve Hamid'i bile koşup, eve ve avretinin bulunduğu Yergün¹⁷ yaylağına gönderdi. Mehmed Bey üçyüz deve yükü cebehane, yüz katır yükü altun, gümüş götürüb, bir mağaraya mahzen idüb, gene Gölhisar'a gitti.

Ezincanip; Karaman, beylere destur virub, kendisi tahsili mizaç için Gölhisar önünde işü işrete başladı. Her gün dizdar-ı bidin bir şişe arakı ile gelirdi. Birgün lain geldi gördü. Karaman yalnız oturmuş, arak ile dizdar ileri varup,

dua eyledi. Zehirnak arakı bir came koyub, Karaman'a sundu. Alub ecel canın nuş eyledi. Aydın Bey, Menteşe Bey ve oğlu Mehmed Bey yanında idi. İçtiği gibi ciğeri pare pare eyledi. Karaman kıssayı hemen bildi, ah eyledi, hemen hançer çeküb, Dizdarı tuttu, "hay mel'un kıydın bana" diyüp, hançer ile şöyle vurdu ki bir yüzünden bir yüzüne çıktı, kendi dahi yıkıldı. Çi faide ta ezelden takdiri kalem böyle imiş. Beyler feryat idüb, yakaların çak eylediler. Karaman gözün açup, eyder "ey beylerim gayret idüb, oğlum düşman eline virmeyesiz, ve ey oğlum sen dahi cehd idüb kanımı Sultan'a komıyasın". Canı azizin Hakka teslim eyledi.

Ezincanip ; beyit :

Sunup camı ecel saki-i-devran
Alub nuşeyledi ahir Karaman
Güca Keyhüsrev-ü- Hakan-u Fağfur
Ki ber mülkü cihan darend menşur
Güca Daray-ü- Çemşid-ü- Feridun
Seri alam-i şan misüd gerdun

Karaman'ı tabuta koyub, Ermenak'e getirüb defneylediler.

Ezincanib; Sultan'a haber iriştı ki, düşmanın helak oldu. Sultan asker çeküb, Larend'e gelüp, Karaman'ın ne kadar beyleri varsa riayet eyleyüp, mansıpların verüp, cümlesiyle müdara eyledi.

Ezincanib; Aydın, Hamid, Turgud, Kaya, Mehmed Beyi ve Mahmud Beyi alup, Bulgar dağına çıktılar. Öyle sarpdır ki, Süleyman'ın divleri gelse kimseyi alub, gitmeğe kadir olmazlardı. Evi ve avreti Birgün¹⁸ yaylağında iki oğlu bile kaldı, bir Kasım ve Halil.

Ezincanib; Sultan cümle mülkü Karaman'ı, İbni Hoten namında bir kimseye viridi. On bin adem bile koştı. Didi ki, "Karaman'ın oğulların bulup, helak etmeyincek fitne basılmaz". İbni Hoten fırsat gözetüp dururdu. Mehmed Bey yaylağa, anasına inerlerse tutup helak eyle" dedi. İbni Hoten Sultanın cevabın işidüb, "emir Sulta'nımın" deyüp asker çeküb, Ermenak'e geldi, andan Muta geldi, Karaman'ın cümle mülkün, rızkın zabteyledi.

Ol kadar cehdeyledi, Karaman'ın oğulların ve beylerin ele getiremedi. fırsat gözetmeğe başladı.

Ezincanib; Karaman'ın beyleri ve iki oğlu Bulgar dağında sakin oldular.

Ravi eyder ; meğer bir şeyhi azim var idi, vilayet ve kerameti zahir olmuş,

adına Arız derlerdi. İلمي rasadda Aristo, ilmi nücumda Büzürcmihir, ilmi hikmette Eflatun, ilmi felsefede Calinus idi. İلمي külliyyat ve cüz'iyatta naziri yoktu.

Ezincanib; Aydın, Hamid, Turgud ve Kaya, Mehmed Bey'i alub, ol pire götürdüler. Mehmed Bey, pirin elin öptü. Dediler ki, "ey zakili cihan ! malumündür, Sultan'ın, Şah Karaman'a zulmeylediği, lütfedub, bu civanın tali-ine bak, devleti dünya elverüp, babası menziline varır mı varmaz mı ?"

Ravi eyder ; Arız, Mehmed Bey'in taliin tutub, cevap verdi ki, " gerçi gaibi Allah bilir amma bu civan Sultan'dan atası kanın alur. Sultan'ın cümle mülkünü zabteder" dedi.

Ravi eyder ; sekiz yıl bu iki nevcivana ilim talim eyledi. Her ilmi tahsil ettiler. Hamid Bey'den şilahşorluk san'atın dahi tahsil eylediler.

Ezincanib; Sultan müdara idüp, Karaman beylerine riayet eyledi. Her birine bir sancak virüp, fitneyi bastırdı. Mirza'ya Ermedsun'u verdi. Ertena'ya riayet eyleyüb, Kayseriyye beyliğin mukarrer eyledi. Hacı Bahaddin'e ve Menteşe'ye Sivas'ı virdi. Moğol beylerinden Devletşah'a İshaklı'yı, İsmail Ağa'ya Beyşehir'i ni. Babuk'a Niğde'yi ve Atabe'ye Ilgın'ı virüb, cemiyeti dağıdub, İbni Hoten'e mektup saldı ki, "Karaman'ın oğulların ele getürmek üzere ulaş" dedi.

Ravi eyder; Mehmed Bey onsekiz yaşına kadem bastı. Öyle mehabet bağladı ki, vasfolunmaz. Kırk oğlan var idi, bile doğmuş, büyümüşü. Mehmed Bey lalalarına danışub, varub, validesin ziyaret ede. Aydın eyder "ey şehzade ! İbni Hoten nice yıldır ki, senin fırsatın gözler nice gidersin", Mehmed Bey gördü ki, bunlar destur vermezler, hasret ateşi canını yaktı, bir gün uğurunca kırk nevcivanla bir gece süvar olub, Birgün¹⁹ yaylağına geldi. Anda sarayları var idi, validesi ve iki küçük karındaşı onda olurdu. Validesine buluşub, bir kaç gün koyuvermedi.

Ezincanib; gözcüler İbni Hoten'e haber idegördüler. Hemen yedibin er ile gelüb, bir gece basup, Mehmed Bey'i kırk yari ile götürdü, Anasının feryadı asümana çıktı, lalaları duyub, game düştüler, dediler ki. "Mahmud sağ olsun tedbirin faydası olmadı, iş takdirindir". Arız Hakim'e vardılar, olan macarayı haber verdiler. Arız ilmi nücumu baktı, taliin gördü, eyder "ey beyler , gam yemen, devlet ol yüzden zuhur ede gibi, inşaallah". Aydın eyder, "Alâeddin eline giren hiç sağ kurtulur mu?" Arız eyder "üç yıla dek zuhur eylemezse her sözüm yalan olsun". Bunlar bu cidalde kaldılar.

Ezincanib; İbni Hoten, Mehmed Beyi gördü ki, bir nevcivan, gözler görmüş değil, helak eylemesin, makul görmedi.

Ravi eyder: Mirza Bahadır ve Melik Arslan, Mehmed Bey'in tutulduğun duyup, ılgar idüb, İbni Hoten'e geldiler, dediler ki, "ey İbni Hoten eğer bu civana hata görücek olursan cümle Karaman beyleri tuğyan idüb, seni mülkten çıkar-

maları mukarrerdir. Karaman'a eylediğiniz zulüm yeter. Padişahınıza riayet itmekte kimse karşı komadı. Cüz'i bahane ararlar öyle bil" didi. İbni Hoten korkup, beyi ve ol kırk oğlancıkları yanında koyverdi, oğul idindi. Dünya nice şehzadeleri bir düna hizmetkar eyler. Elhasıl üç yıl kah aşikare, kah uğrun sakladı. Bir gece bir düş gördü. Eline bir yeşil alem, parmağına bir zümrüd hatem taktılar. Uyanup bu kırk civanlar, yakında şah olursun dediler. Elhasıl bir gün Mehmed Beye bir mektub sundular. "halk seni gözler, hareket eyle, ey İbni Karaman! nice bir kulluk idersin bir ırgada" dimişler. Mehmed Bey fırsat bulmadı. Hikmeti-ilahi şöyle vaki oldu ki, Mut yanında bir devletlü düğün eyledi. Karaman'ın muhiplerinden idi, ve hem ol zamanda kâfir korkusundan tablü alem olmayınca gelini, bir köyden bir köye alup götürmezlerdi. Düğün sahibi gelüp, İbni Hoten'den tablü alem istedi ve hem "Mehmed Bey'i bilece vir, ihsan eyle" dedi. Yüz bin bela ile gönlün idüp, tablü alem virüb, ve kırk yari ile Mehmet beyi cümle üç yüz er ile alup, Mut şehrine yakın geldiler. Ol kırk civanlar dediler ki, "bu gün can verecek gündür". Birisi alemleri kapub dikti. Birisi çağırdı ki, "il gün Karaman oğlu Mehmed beyindir". Tablü nakkareyi kütaküt döğdüler, üç bin er bir günde biriküp, gelüp, Mut'a girüp, oturdular. Bulgar'a haberci gönderdiler. Ol gün Mut içinde çok adam helak eylediler.

Ezincanib; Ermenak'e İbni Hoten'e feryatçı irişti, "Ne durursun alem Karaman oğlunun başına birikti" dediler. Hemen İbni Hoten, asker çeküp, Mut'a irişti. Mehmed Bey'e haber oldu. Karşı çıkup, vuruştular. İbni Hoten sınup, Ermenak'e kaçtı. Mehmed Bey yolları bağladı. İbni Hoten geçemeyüp kaldı. Bulgar askerine muştucu gelüp, Mahmud Bey, Aydın, Hamid, Kaya, Eşref, Arız Hakim gelüp, Mehmed Bey'i gördüler ki, yiğit olmuş, manendi kahraman.

Ravi eyder ; etrafü eknafa mektub salup, evvel Ertena yedibin Kayseriyye askeriyle geldi. Andan Moğol kavmi ile İsmail Ağa, andan Devletşah ve Atabey, Babuk han yirmi bin Moğol eskeriyle geldi. Sivas beyleri Hacı Bahaeddin oğlu Menteşe dokuzbin Kürd askeriyle. Ermedsun beyi Mirza bey, Melik Arslan ve Kosun geldiler.

Ezincanib; cümle kırk altı bin er cemoldu, safadan başları asümana irişti. Divan eyleyüp, ikiyüz seksen pehlivan Karaman oğlunun yanında cemoldu. Mehmed bey "Sultan'dan intikam alup, Karaman'ın ruhunu şadeylemek gerektir" dedi. Bunlar eyder "can baş yoluna olsun, sen buyur biz tutalım".

Ezincanib; İbni Hoten destimalin boğazına takub, gelüp, Mehmed bey nazarında yer öpüp, "ey Şah hasmın ben değilim, Alâeddindir, ben sana iyilik eyledim, merdlik oldur ki, sen dahi iyilik eyleyesin" didi. Beyler didiler ki, "makul budur iyilik" eyle. İbni Hoten eyder "lütfedüb yol ver ki, geçüp gidelim." Mehmed bey eyder "kani atamın haznesi?" İbni Hoten ne kadar cebehane ve hazine aldı ise teslim eyledi.

Ravi eyder ; Mehmed Bey asker çeküb, Larende'ye geldi. Emir Musa hakim idi, Alaeddin'e mensub olanları alub, Konya'ya kaçtı. Karaman oğlunu, Kapucubaşı Gökez bin, ve Göcer'i bin yiğit ile istikbal idüb, şehre götürdüler. Gelüb Karaman'ın sarayların mamur idüb, kendi dahi ziba saraylar yaptı. Andan sonra bir mübarek gün tahta geçirdiler, düa ve sena ile.

Ravi eyder; Mevlana Arız'ı, vezir eyledi, Hacı Bahadır'ı vezir eyledi, Melik Arslan'ı vezir eyledi, Mahmud Paşa'yı vezir eyledi, Turgud ve Bayburd ve Kaya ve İmadüddin'i on dört bin Türkmene serdar eyledi. Bulgar'a Aydın'ı, Gülnar askerine Hamid'i, Kosun ve Menteşe'yi de Ermenak kalesine gönderdi. Kafirden ve Alaeddinden otuz bin cebe ve zirh kalmış idi. Ermenak kal'asında idi. Getürüb askere üleştirdi. Sahrayı Larende barigahla doldu, her gün kendisi bir altın kürsü üstünde otururdu. Karşısına dört yüz pulad kürsü kurdurdu. Gelüb dört yüz bahadır server oturub, Ertena bin ve Moğol beyleri Devletşah ve Babuk ve Atabey ve İsmail Ağa yirmi bin Moğol askeriyle gelüb, sol kolda karar eyledi, ve Şeyh Yahya, Mevlana Arız ki, vezir idi, Şeyh Hasan Mevlana İzari, Mevlana Cüneyd ve kırk müfti, şeyh, vaiz, oturdu. Bunlar divanında hazırlar idi.

Ravi eyder; otuz yedi bin üçer yedekli tündhu Moğol, Kürd, Türkmen cemidüp, yirmi bin piyade senkendaz Bulgar ve Gülnar ve Rum askerin cemeyledi, kurulan barigahın bir ucu Karadağ'da ve bir ucu şehirde idi. Mehmed Bey, için bir barigahı serbüleld kurdular. Dört yüz pehlivan pulad sandali üzere geçüb, oturdu. Kırk müfti, şeyh, alim oturdu. Dört vezir oturdu. Mehmed Bey, buyurdu İbni Hoten'i getirdiler. Konya'ya Sultan'a gönderilmek üzere bir mufassal mektup yazdılar. Mehmed Bey eyder "ey İbni Hoten var gördüğün gibi Sultan'a haber vir".

Ezincanip; Sultan, Karaman oğlunun zuhur eylediğın duyub, korkub, hazan gibi titredi. Germiyan ve Sahib Ata, Hacıbeyler oğlu Halil ve İsfendiyar, Teke Paşa, Süleyman Paşa, Karatay, Alişar, Lal Ağa yirmi dört vezir cemedüb, yüz otuz mirimiran, ulemayı, zurefayı ruzğar hususa ki, hazreti Mevlana, kırk müfti, alim meclisinde hazır idi. Karahan derler bir bey var idi. eyder "Sultanım altmış bin askerimiz var, emreyle varub, Larende'yi yere beraber idelim." Karatay eyder, "sulh edelim". Her biri bir söz söylediler.

Ezincanib; kapuda galebe peyda oldu. İbni Hoten içeri girüb, Mehmed Bey'in mektubun sundu. Süleyman Paşa açub okudu Demiş : "Sultan ! Karaman

yolunda can baş oynadırken niçin kıydın, Allahtan korkmadın, Karaman bir padişah oğlu idi. Senin kulun değildi, sana riza kulu idi. İmdi hazır baş ol, vasiyetin yerine getirüb, senden babamın kanın alam. Vefadarlığa ivaz ne makule ederler sana bildirem inşaallah; Ey Alaeddin sen Keykubad bin Keyhüsrev bin Kılıç Arslan bin Ertuğrul bin Ali Selçuk isen, ben dahi Mehmed Han bin Karaman bin Nureddin bin Sadeddin bin İbrahim bin Alp Arslan bin Gelencan bin Şirvan han bin Oğuz Han'ım, Han oğlu Han'ım. Benim aslım olan Şirvan Kuh-ü- Elbürz'den gelmiş idi. Cümle Moğol, Kürd ve Türkmen benimledir. Varırım vaktına hazır olasın" demiş.

Ravi eyder ; mecliste Hazreti Mevlana hazır idi. Mübarek ağzın açup, didi ki "ey Sultan ! kork şahı Moğoldan" Sultan berk-i- hazan gibi titredi. İbni Hoten eyder, "çok askere maliktir, Türkmen, Bulgar, Moğol, Kürd beyleri gelüp cemolmuş, mehib dilaverlerle Larendede sahrası dolmuş, kendisi bir dilaver olmuş ki, kahramanlar elinden aciz."

Ravi eyder; Sultan altmış bin er cemeyledi. Oğlu Kıvamüddin'i serdar eyledi. Kendisi "Hazreti Mevlana'nın sözünden korktum, Karaman oğlu bunda gelirse cenk iderüz" didi.

Ravi eyder; iki Kapucubaşı var idi, Moğol kavminden idi, birine Saruhan, birine Orhan derlerdi. Moğol kavmi Alaeddin'den yüz çevirüb, Karaman'a gittikleri vakitte bu ikiyi, kapucubaşılıktan çıkarub, hapseylemiş idi. Karaman'ın vefatından sonra gene mansıpların virmiş idi. Emir Musa ile bu iki Moğol beyine mektub virüb, Larendeye gönderdi. Bunlar Larendede sahrasına iriştiler. Gördüler ki, sahra barigahla dolmuş, Karaman oğlunun sera perdesinin kulesi asümana çıkmış. Kapucuları alub, divana geldiler. Bunlar gördüler ki, Mehmed Han bir altun kürsi üstünde oturmuş, elinde seksen vakıyye bir gümüş amud tutar, sağ ve solunda iki yüz otuz sekiz pehlivan oturmuşlar, iki yüz alim, müfti, şeyh, kadı, abid oturur. Altmış bin Türk, Bulgar, Karaman, Kürdistan dilaverleri, kimi durmuş, kimi oturur, Mehmed Bey işaret etti, oturdular. Arız hakim mektubu açup okudu, demiş ki : "ey şahı Moğol benden baban Karaman'ın kanın taleb idermişsin, herçibadabad yüz çevirmem yoktur, amma reayat dağılır ve vilayet harap olur" demiş.

Ezincanip; Sultan, Fazlullah Paşa'yı uğrunca Arız Hakim'e göndermiş, demiş ki "lütfidüb sulh idesiz, vilayet harab olmıya". Arız çok sayeyledi, Mehmed

Bey kayıl olmadı. Şehnamede üstad Yarcani, Karaman oğluna Sultan'ın gönderdiği mektubun, suretin yazmıştır.

Mektubda vaki olan beyitler budur :

Bifazlı hak ezin leşker çi bakest

Ki inca leşker-i çü ab-ü hakest

Ki ora leşkeri Tatar-ü Türkest

Mera şiran-ı cengi pes sü Türkest

Ki ora leşkeri Efrasiyabest

Mera çün Rüstem-i sekr-i şebabest

Ravi eyder ; Karaman oğlu mektubun, cevabın duyub, gazaba geldi, gözleri kanla doldu. Ve "Allah izin verirse askerini at ayağı altında koyayım, vilayetini yıkıp, yakub yere beraber ideyim" deyu mektub yazub, yeni Sultan'a gönderdi. Mehmed Bey Saruhan'a eyder " ey dilaver, işittim Alaeddin sana cefa eylemiş, cümle Moğol beyleri bizimle olub, sen anda olmana sebep nedir, bunda kal, sana külli riayet ideyim" didi. Saruhan kaldı. Orhan ile Fazlullah paşa mektubu alub, Konya'ya geldiler. Karaman oğlu, Saruhan'ı Mirahur eyledi.

Ravi eyder ; kardeşi Mahmud Bey'i Ertena Bey'le Sivas'a gönderdi. On bin Kürd askeri ile varub, bir ay oturdu. Andan kalkub, Engüri'ye geldi. Alaeddin'in, bir beyi zabtederdi. İsmine Melik Nasır dirler idi. Karaman oğlu geleceğin duyub kaçtı. Mahmud Bey Engirü'yü zabtidüb, Atabey'e virdi. Andan sonra dönüb, Kayseriy'e geldi. Ertena dahi askerinin cemidüb, andan göçüb Niğdey'e geldi. Kazgancık, Niğdey'i zabtederdi. Niğden'in kapılarını bağlayub, cenge başladı.

Ezincanib; Mahmud Bey, Ata Bey, Devletşah, Ertena, Sivas, Kayseriyye, Moğol askeri gelüb, Niğde'yi çevirüb, içerden Kazgançık, dışardan Mahmud Bey otuz gün cenk idüb, Niğde'yi alub, Kazgancı'ğı tutub, beğliğin Babuk Han'a verdi. Kazgancı'ğı Larendey'e Mehmed Han'a gönderdi. Mehmed Han buyurdu, Ermenak kalesine hapseylediler.

Ravi eyder ; Mahmud bey yirmi bin er ile Tarsus'a geldi. Varsak kavmin muhkem kırub, şehri alub, zabteyleyüb, Yahşi Han oğulların tutub, şehrin beyliğinin Bahtiyar'a verdi. Andan sonra geçüb, Larendey'e geldi. Asker ile sahrayı doldurdu. Karındaşıyla buluşub sekiz pare kal'anın miftahın verdi.

Ravi eyder ; Engürü'den Meliknasır, Tarsus beyi ve Niğde beyi Konya'ya gelüb, Sultana girüb, Karaman oğlundan şikâyet eylediler. Didilerki : "katliam

eyleyüb, vilayetimizi aldı. Hutbe ve sikkeyi kendi namına eyledi. Senin namın kalktı. Durmak erlik değildir." Sultan muhkem istiraba düştü. Hemen emreyledi oğlu Kıvamiddin ve Erdişir'i on bin er ile gönderdi. Bunlar gelüb, Çarşamba suyunun kenarına Sultan'ın barigahın kurub kondular.

Ezincanib; didebanlar gelüb, Mehmed Han'a didiler ki : "Ne durursun Sultan üstüne geliyor, seni tutub, cümle şehri harab itmek kast eyledi." Mehmed Han bu sözü duyub, ejderha gibi gerinüb, arslan gibi genkirüb, gazaba gelüb, buyurdu : Melik Arslan dört bin Bulgar askerin alub, Gökez kapucubaşı dahi onbin Karaman askeri ile göçüp, barigahı ibni Karaman'ı getirüb, barigahı Alaeddin'e karşı kurdular, anın ardınca on iki bin Kürd askeri ile Menteşe, Hacı Bahaeddin'i gönderdi.

Ravi eyder ; Zülkadir, oğlunu Mer'aş kavminden on dört bin er ile gönderdi. Yiğirmi iki gün oturak idüb, bir gün Kürdistan beylerin cemidüp, süvar olub, Sultan'ın çarhacılarına rast gelüb, azim cenk oldu. Sultan canibi sınub, dönerken Zülkadir beyleri yürüyüb, iki asker karışub, hay huy sesi asümana çıktı, anı görüb Bulgar'ın sapan atıcıları taşı öyle urdular ki, Sultan'ın askeri muhkem sındı, ol halde iken dokuz bin er ile Teke kavmi irişti, Karaman beyleri sındılar, köprünün beri yüzüne geçtiler. Mehmed Bey'e haber irişti, "Ne durursun askerin sındı" didiler. Mehmed Bey buyurdu, Moğol beyleri, Devletşah, Babuk Han, İsmail Ağa ve Atabey yiğirmi bin asker ile yürüdüler. Cenk yerine gelicek gördüler ki, sahra kızıl kana garkolmuş, küta küt cenktir, tiğler yıldırım gibi parlıyor, kelleler top gibi yuvarlanıyor. Heman tekbir götürüb, şöyle yürüdüler ki, Sultan'ın askerin bölük bölük, böldüler. Yerin tozu asümana çıktı, ol gün sekiz bin adem tobrağa düştü. Üç gün gice ve gündüz cenkeylediler. Sultan'ın askeri zebun oldu. Ol saat on altı bin er ile Germiyan askeri irişdi. Karaman askeri üzerine yürüdü. Mehmed Bey'e feryatçı irişdi, emreyledi yedi bin tiğzen Türkmen askeriyle Turgud ve Bayburd ve Eşref ve İmamüddin ve Bahaeddin irişüp, Sultan'ın askerin zebun eylediler. Sultan buyurdu, İsfendiyar ve Sahil beyleri onbeş bin merd ile Karaman askerin zebun eylediler.

Ezincanip; Karaman oğlu buyurdu; Ertena Bey ve Kosun Bey ve Kaya Bey onbin dilaverle irişdiler. Gürzün gürültüsü asümana ulaştı. Onbeş gün muttasıl cenkoldu. Sahra leşle doldu. Sultan'ın askeri sınub, kaçgunları Konya'ya irişti. Sultan duyub, kerrü ferle ve yiğirmi bin cebeli asker ile irüşüb, şöyle tiğ urdular

ki Larende askerinin sahraya değin kovdular. Mehmed Han'a adem irişdi; "Ne durursun, iş işden geçdi. Sultan askerini sıyub, şehrin kenarına geldi" didiler. Heman buyurdu, onaltı bin davudi zırhlı dilaverle süvar olub, dörtbin Bulgar senkendazın önüne bıraktı, Saruhan'ı serdar eyledi. Sağında Gülnar ve Mut askeri ve solunda Oğuz beyleri ile Mirza Bahadır ve Halil ve Mahmud ve Göcer badpaylara süvar olub, alem açub, tabli-ü- nekkare döğüb, ejderhalar gibi yürüdüler. Asker birbirine karışub, yedi gün cenk oldu, leş dağlar gibi yığıldı.

Ravi eyder; iki taraftan yiğirmi üç bin er toprağa düştü. Elhasıl Mehmed Bey güzün eline alub, Sultan'a karşı yürüdü, Sultan'ın alem-i şem'a peykerin Karaman oğlu'nun alem - i - ejderserine karşı, dikdiler.

Ravi eyder; cenk içinde Karaman oğlu, çağırđı ki "ey Alaeddin ! bu müslümanları birbirine nice kırdırırız, gel seninle devlet sınyalım, ben helak olsam devlet senin ola, yahud sen ölesin taht benim ola." Cümle ekabir-ü- ayan Karaman oğlu'nu sözün makul gördüler, didiler ki "Çok müslüman telef oldu, ikiniz de müslümansınız, cenk eyleyin, devlet, tac ya senin olsun veya anın" Sultan atın sürüp, Şah - ı Moğola beraber irişdi. İki Sultan, ellerine altın güz ve altın siper alub, canına, başına kasdeylediler. Birbirine on yedi kerre hamla idüb, akıbet Sultan'ın atı yıkılıb, kendüsi yere düştü. İki asker birbirine karışub, üç gün cenk - ü - kıtal eylediler ki, ta devr-i Rüstem'den beri olmamıştı. Ahiri kâr Sultan askeri sinub, Konya canibine dönüb, kaçdılar. Sultan rüzgarı namuvafık taliin namusaid görüb, kaçarak Konya'ya geldi. Ayağının birisine yara irişmiş idi, ağlayarak savma-a-i Mevlana'ya geldi, içerü girüb, yer öpüb, taliinden ağladı, didi ki " ey kutb-u-zaman, düa eyle, düşman galib ve tali zebundur. taife-i Moğol dünyayı harap idecektir".

Ravi eyder; Mevlana "İş takdirindir, bu babda evliya ve enbiya azizdir, kenduni pinhan eyle, Beyşehir'ne doğru gitmek hayırlıdır" didi.

Ravi eyder; Sultan, Süleyman Paşa ve Yakub Paşa ve oğlu Kıvamüddin, Beyşehir dağlarında bir mağarada üç ay sakin oldular. Karaman oğlu, altmış bin huncu dilaverle gelüb, Konya kal'asın kuşadub oturdular.

Ravi eyder: Sultan kaçıp, gittiği vakit vezirlerin yerine koyup gitmişti. Birine Emminüddevele diğesine, Bahaüddevele dirler idi. bunlar şehir kapılarını bağlayıp, şehri vermediler. Yirmi sekiz gün kal'a üzerinde cenk ettiler. Bulgar ve Moğol kavmi iki bürcün yıkup, içeri girdiler. Öyle kıtal oldu ki, Alaeddin bey-

lerinden altı yüz adem öldü, ol iki veziri helak eylediler, şehir kavmi eman dilediler. Karaman oğlu, iki yüz Han oğlu Han ile Keykubad sarayına geldi. Sultan Alaeddin'in cümle hazinesin ve cebehanesin ve rızk ve esvabın zapteyledi. Emreyledi ki, Konya kal'asını baştan başa yakalar; zira ahteylemişti. Alaeddin'in iki karındaşından birisi helak eyledi, birisi kaçup, savmaa - i Hazreti Mevlana'ya geldi. Gökez gelüp, eyder "düşmanın birisi kaçup Hazret-i Mevlana'ya vardı, andan darb idüb, çıkarmayı makul görmedim". Etrafından Mevlana'nın kim idüğün beyan eylediler. Mehmed Bey evsaf - ı Mevlana'yı duyucak, beylerine emreyledi, süvar olup, kırk namdar ile Hanikah - ı Mevlana'ya geldiler. Hazret - i Mevlana'ya "Karaman oğlu seni ziyarete geliyor" didiler . Gelüp içeri girdi, Hazret - i Mevlana'yı bir mehabette gördü ki, söylemeğe mecali kalmadı. Şehname sahibi eyder, "Karaman oğluna Hazret arslan şeklinde göründü" Karaman oğlu bir zaman hayrette kaldı; bir seda kulağına irişti : "ey Şah-i Moğol gel içeri gir" diyordu. Gördükim yiğirmi bir aksakallı pirlere, kırmızılar geymişler, Hazret-i Mevlana da dühaniler geymiş oldukları halde musahabet iderlerdi. Mehmed Bey edeb birle içeru girüb, hakipaylarına yüzün sürdü. Hazret - i Mevlana hamd idüb; " Ey Şahi Moğol! niçün bi-emansın, niçün bu kal'ayı harab itmek istersin?" didi. Karaman oğlu eyder : "var yedi kulesın yıkub, gene yab, ahtin yerini bulsun"

Ezincanib; Karaman oğlu beylerine emreyledi: Ertaş kapısı canibinden yedi kulesin yıkub gene yaptılar, Ahti yerine vardı. Karaman oğlu öyle kin ile gelmiş idi ki, cümle Konya'yı katliam ide. Hazret - i Mevlana batın kuvvetile muhabbete tebdil eyledi. Bir yıl miktarı Hazreti Mevlana'ya geldi ve gitti, dört yüz Han oğlu ile her gün mülazemet iderdi. Altmış bin er ile bir sene Kal'ai Abadda oturdular²⁰. Bir yıldan sonra karındaşı Mahmud Bey'i taht-ı Larend'e gönderdi.

Ravi eyder; Sultan Alaeddin, Cimri namında bir haramiyi habseylemişti; Karaman oğlu habisten çıkarub, Konya'ya hakim eyledi. Engüri'yi Devletşaha viridi. Konya ile Engüri arasındaki sahrayı ikiye bölüb, yarısın Turgud'a, yarısın Buyburd'a viridi. Tarsus'ı iki nahiye idüb, birin Kosun'a ve birin Elvan'a viridi. Ermedsun'ı Mirza Bahadır'a viridi. Mehmed Bey'in Mahmud Bey'den gayrı iki küçük karındaşı dahi vardı, birine Kasım dirlerdi, Ermenak'i ana viridi, Halil'e de Mut ve Silifke'yi viridi. Beyşehri'ni Moğol beylerinden İsmail Ağa'ya viridi.

Niğde'yi Babuk Han'a viridi. Kaya Bey'e Kıyı²¹ namında olan diyarı viridi. Ol zamandanberi kimi Turgud, kimi Bayburd ili namıyla kaldı.

Ravi eyder; Karaman oğlu, Cimri'yi Konya'da hakim koyub, kendüsi altmış bin er ile geçüb, Ilgın'a geldi; beyine Cafer dirlerdi, karşı gelüb buluştu, peşkeş sundu, eline yeni hüccet virildi. Andan Akşehir'e geldi, Moğol beylerinden Halil Bey'i anda hakim eyledi. İshaklu'da Sultan'ın ammisi oğlu otururdu, Azududdevle dirler idi, gelüb Mehmed Bey'le buluştu. Anı hoş görüb, gene yerini viridi. Aksaray'ı ve Develi Karahisar'ı gene Melik Arslan'a viridi. Kayseri Ertene Bey'de idi, gene ana viridi. Sivas'ı gene Hacı Bahaeddin'e mukarrer eyledi.

Ravi eyder; Karahisar beyi Sahib, çok mal, otuz tane yarar at getirüp, suçunun afvini diledi, günahını bağışlayub, yine Karahisar'ı ona viridi, andan geçüb, Kütahya üstüne vardı. Germiyan destmalin boğazına takub karşı geldi, özrin diledi, alub şehre götürdü, ziyafet idüb kızın viridi, kırk gün anda kalub iş - ü işret eylediler.

Ezincanib; andan dahi geçüb, sahil diyarına geldi, cümle Sahil Beylerin tutub, helak eyledi. Andan geçüb Aydın'a vardı, bir kaç gün anda sakin olub, andan dahi geçüb Felek Abad'a geldi. Diyar-ı İstanos ve Antalya'yı Teke Paşa'ya viridi.

Ravi eyde; Borlu'yu Çıralıdağın'a varınca Hamid Bey'e viridi. Ve dahi Balat, Çine ile bir nice diyarı Menteşe'ye viridi. Labad, Beyşehir ve Balıklı ve Gurgur ve Feskalun ve Kışla'yı Eşref Bey'e viridi. Osman gelüb, buluşub, çok hizmet eyledi, ve oğlu Aydın-ı alub, diyarı Ladik'e götürdü; İskender kesdiği boğaza gelince, Osman'a viridi. Andan Karadeniz kıyılarına gelüb, nice beyler helak eyledi. Andan Engürü'ye gelüb, orada bir kaç gün oturub, oradan Sivas'a gitti. Andan kalkub, Mer'aş'a geldi, Zülkadir mükabil gelüb cenkeyledi. İki gün takat getürmeyüb, kaçub kal'aya düştü. Karaman oğlu, altmış bin er ile kal'ayı çevirüb yıkıdı. Zülkadir Bey'i tutub, kafese koyub, Mer'aş'ı Karındaşı Musa'ya viridi. Yiğirmi gün oturub, andan göçüb Kayseri'ye geldi. Ertane Bey dilek eyleyüb, Zülkadiri azad eyledi, gene beyliğin virüb gönderdi. Mehmed Bey geçüb, Larend'e geldi, sarayların mamur idüb, iş-ü safaya başladı. Bir nahiye Göçer Bey'e, bir nahiye Firuz Bey'e, bir nahiye de Gökez'e bağışladı. Gökez'i kapuci başısı idi.

Ravi eyde ; Karaman oğlu cümle vilayeti kendi beylerine tevzi idüb, her

gah istiğfar idüb, ibadete başladı.

Ezincanib; Sultan Alaeddin iki yıl Beyşehir dağlarında sakin olub, Ebusar da bir dizdar var idi, kendünün kulu idi, ekser anda gizlendi. Mehmed Bey'in gelüb, sakin olduğun duyub, üçyüz ademle süvar olub diyar-ı- Osman'a geldi. Osman duyub, karşı çıktı, riayet idüb, kondurdu, halin sordu. Alaeddin ağlayub, eyder : "kani taht-u bahtım, kani mülk'ü malim, kani sağ ve solda olan beylerim? Karaman bana bir iş eyledi ki, dünyada kimse kimseye eylemedi. Konya gibi şehrimi bana rağmen Cimri namında bir haramiye bağışladı". Osman eyder : "Padişahım biz anınla cenge kadir olmazız, ne kılam".

Ravi eyder; meğer Kefe canibinin Hanlığı karındaşı elinden Sultan alıvermiş idi, mektub yazub, mühürleyüb, karındaşı Yakub'u ve Süleyman'ı gönderdi. Gelüb Kefe yakasına geçüb, mektubu Sultanı, Hasan Giray Han'a sundular. Aşub okudu. Dimiş ki ; "ey Han ! erlik zamanıdır, eylik demidir. Karaman oğlu beni diyarımdan sürüp çıkardı, iki mangıra muhtaç eyledi, has ağalarım dan ve beylerimden yedi bin yiğitim helak eyledi, bana hakaret eyledi, tahtımı Cimri namında bir haramiye virdi, lütuf sizindir". Heman Han emreyledi, yetmiş bin ikişer yedeklu, çifte terkeşlu, tundhu Tatar cemidüb, gemilere binüb, Sinab tarafına çıkub kondular. Sultan'a elçi iriştı, "ne durursun" dıdı.

Ezincanip; Sultan'ın yanına onbin adem gelmiş idi. Karşu varub, ovada buluşub, görüştüler. Han inüb, Sultan'a izzet eyledi Sultan ahvalinden ağladı. Han eyder : "gam yeme ey Şah, evvel Germiyan ve Aydın'ı harap ideyim" dıdı. Beyler didiler ki, "isabet oldur ki , başına asker cemeylemedim. İbni Karaman'ı ele getürelim, yoksa askeri çoktur cenge kadir olamazız" didiler. Bu tedbiri makul görub, Osman diyarına geldiler. Osman İzzet itdi, lakin bile gelmedi. Zira evvel tabl-ü alemi Osman'a Karaman oğlu virmiş idi, nan gözedüb gitmedi.

Ravi eyder; doksan bin er ile Karahisar'a geldiler. Karahisar beyi de, dört bin yiğit ile önüne düşüb, Akşehir'i geçüb, Konya'ya geldiler. Cimri duyup kaçdı. Sultan'ı şehirli İstikbal idüb, tahda geçdi. Seksen sekiz bin er ile konub oturdu.

Ezincanib; Moğol beyleri Ata Bey ve Devletşah on bin er ile kaçub, Larend'e'ye geldiler. Mehmed Han'la buluşub, Alaeddin'in nice geldüğün haber virdiler. Karaman oğlu mektub yazub, yakın beylerin cemeyledi. Otuz bin miktarı asker geldi.

Ezincanip; Sultan, Melik Arslan'ı Aksaray'dan getirdüb, mektub yazub,

dört Tatar Mirza ile Larende'ye gönderdi.

Ezincanib; Mehmed Bey mevcut olan beyleriyle musahabet idüb, otururken, Gökez içerü girüb, elçinin getirdiği mektubu Mehmed Bey'e sundu. "Mahmud Paşa açub, okudu; "Ey İbni Karaman, cümle beylerim helak eyledin, atamdan kalan hazinemi, rızkımı yağma ve talan eyledin, niçün tahtımı Cimri nam biasla virdin" demiş. Karaman oğlu Ariz Hakim'i bir mektub yazub, Konya'ya gönderdi. Melik Arslan ile divana girub, mektubu sundular. Açub okudular; demiş ki: "Ey Alaeddin, ben padişahlık için varmadım, atamın senden kanın alsam gerek idi; seni helak eylesem gerek idi. Devletin ziyade imiş, kaçub kurtuldun. Senin yerine iki karındaşını, altı vezirini, yedi bin kulunu katleyledim. İşte ben hazırım, senin gibi avrat suretine girüb kaçmazam. Hudadan şahadet isterim, gel beru görelim Hak ne gösterir. Eğer Cimri kıssasından süal idersen, Harunurreşid Mısır'a sultan iken vüzerasına demiş ki; Firavn'in Tanrılık davası eylediği heman Mısıra malik olduğu için midir? Vüzerası da; Beli bundan ötürü didiler. Harunal Reşid, bir kara arabı getirüb, Mısır'ı bağışladı. Ben dahi tahtını mezada verdim, Cimri'den gayri müşteri ele girmedi, heman ana verdim çıkup gittim, İmdi ey Alaeddin ! Padişahlık cümle alemi yoktan var idene layıktır, Cimri seninle benden yeğdir. Ey Alaeddin ben vardım, sen kaçdın, ahdim oldur ki, geldiğin vakit beş ademe malik olursam çıkub seninle vuruşam" demiş. Alaeddin eyder; "Ey Han davacım kati bahadır". Han eyder ; "Sen tahtında otur, ben, varayım". Yetmiş bin Tatar ile menzil bemenzil gelmekte; meğer Karaman oğlu karındaşını Sivas'a göndermiş idi. Halil ve Kasım bu iki karındaşını yanına alub, yiğirmi bin adem ile Ermedsun'a geldi. Bin yiğit ile Mirza gelüb eyder, "Ey şah haber eyle cümle askerinin gelüb, cem olsun, Hasan Han gelüb, Karadağ'ın altına konmuş." Mehmet Bey yirmi bin er ile karşı irişub, Allah Allah ! deyüb, naralar urub yetmiş bin Tatarı dağıdub, kılıcı şöyle vurdular ki, ol saat üç bin Tatar toprağa düştü. Sabah oldu, Karaman ile Tatar belli oldu. Han vezirine eyder ; " Yetmiş bin Tatar yirmibin eri sıymamak ne demektir?". Vezir eyder, "Devletlu Han ! bunlar muttasıl böyle cenk idici dilaverlerdir"... Mehmed Bey muhkem yorulub kondu, ve dönüb şehre geldi, gördi ki , karındaşı dahi gelmemiş eyder, " Ey Beyler ! Tatarı şehre getirmekten şehid olmak yeğdir." İki küçük karındaşı bile olub, on yedi bin er ile yörüdü, Kızıldağ önünde rast gelüb, tiğ çeküb tekbir getirüb, Tatar çerisine koyuldular. Üç gece çenk olub, yerin bir katı tozub göğe

çıktı. Gaziler kan içmekten mest pelenğe döndüler. Mehmed bey, bin dilaver ile sürüb Han'ın alemin yıkdı. Han bildi ki, tuğın yıkan Karaman oğludur, on bin Tatarı çevirüb, ögle zamanına değin cenk kıldılar, bin yiğidi şehid eylediler, Mehmed Bey'in üç kerre atın yıkdılar, yine atlandı.

Ravi eyder : Mehmet Bey kendi kılıcıla dört yüz yigirmi baş kesdi, sonra kendisini şehid eylediler, Karamaniler sinub kaçdılar, Tatar gelüb Larendeyi yakup, yağma eyledi. Şehnamede de Mehmed Beyin şehid olduğu mahalde bu beyitleri yazmış :

Şehid-i gazıyan budend işan
 Bedevlet hoş zaban budend işan
 Gücan serveran-i hıraman
 Güca an gül ruhan-ü nıknaman
 Bimürdend-ü heme der hak hüftend
 Bezir-i hak heme sünbül nühüftend
 (Var fena deştin temaşa kıl açup gayret gözün,
 Nice İskenden türab olmuş nice Dara yatur).

Ezincanib; Larendeyi Tatar harab idüb, oturub bir zaman Sultan'dan haber geldi. Dimiş ki "Ey Han ! acilen Mut'a ve Ermenak'e varub, Karaman oğlunun aslın ve neslin kırasın."

Ravi eyder: yetmiş bin Tatar Deve Meydanı'na tüfenk gibi²² gecüb Mut ovasına gelüb, kal'ayı çevirüb, üç gün cenkeylediler. Mahmud Bey Sivas'tan otuz üç bin er ile gelüb, Bulgar'a çıkmış idi, Bulgar kavmi hazır olmuş idi. Ol mahalde Mehmed Bey'in şehadeti haberi geldi. Mahmud Bey ah idüp, kendisini yerden yere vurdu. Mirza eyder; "Ne durursun Mut'u yıkdılar, eğer tiz varmazsan cümle mülk elinden gider" didi. Mahmud Bey buyurdu, Bulgar kavmi derbendleri bağladılar, kendüsü otuz bin Kürd, Türkman ve Moğol askerile küs ve nekkare döğüb Mut'a geldiler, Tatar'a şöyle tiğ urdular ki Tatar sinub, kaçub Derbend'e²³ geldiler. Bulgarın onbin senkendazları şöyle taş urdular kim, bir baş kurtaramadılar. Bin²⁴ danesin tutub esir eylediler, maadasın kırdılar, yağma olan rızkı hep sahibine virdiler.

Ezincanib; Mut'dan geçüb Larendeye geldi gördü ki, şehri harab

eylemişler, Hanı bile dutmuşlar, ne kadar rızık yağma olundu ise meydana dök-tüler, sahibleri düa ederek alub gittiler. Mahmud Bey buyurdu, yedi bin Tatarı bir yılda cümle şehri mamur itirdi, askerinin cemedüp iş-ü- safaya başladı.

Ezincanib; Mahmud mektub yazub, Han'ı Konya'ya gönderdi. Han gelüb, olan kıssayı Sultan'a haber verdi: mektubu alub okudular. Dimiş ki "Ey Sultan ! vaktine hazır olasin, imdi vardım". Sultan işidüb korktu, mektub yazıp, Süleyman Paşa'yı, Melik Arslan'ı, Mir Musa'yı gönderdi. Bunlar Larend'e'ye gelüb, Mahmud Bey'in otuz yedi bin asker, dört vezir ve polada gark olmuş yüz seksen²⁵ pehlivan ile bile bulunduğunu gördüler. Bunlar içeru girüb, yer öptüler. Mahmud Bey bunları görüb, riayet eyledi. Süleyman Paşa "Ey şehzade! lütfeyle, cenkten feragat eyle, vilayet harab olub, riaya dağıldı, senin diyarın sana, bizim diyarımız bize" didi. İki Şahı sulheyleyip, muhabbetnameler aldılar. kat'i niza ve faslı husumet idüb, dönüb Konya'ya geldiler.

Ravi eyder: üç yıl böyle kaldı. Üstadı devran şöyle buyurmuş ki; Aksaray Beyi Melik Arslan vefat idüb, Halil dirler bir oğlu kalmış idi; Sultan Halil'i red idüb, Aksaray'ı Hasan dirler bir kimesneye viridi. Halil gelüb, şikayet eyledi "Ben ammisi oğlu olam, dahi benim babamdan kalan mansıbımı elimden alub, haric-den bir kimesneye virmek insaf mıdır?" didi.

Ravi eyder: Mahmud Bey şefaattname yazub gönderdi. Halil Konya'ya gelüb, divan'a girüb mektubu sundı. Sultan mektubu alub, pare pare eyledi. Halil Larend'e'ye gelüb, vaki olan kıssayı beyan eyledi. Karaman oğlu, gazaba gelüb bir mektub yazub; Engüri'ye Moğol Beyi Devletşah Bey'e gönderdi. Halil Engürü'ye gelüb, mektubu okudular Mektubda; "Ey şah-ı Moğol ! askerinin çeküb, Aksaray'a gelüb cebren ve kahren Halil'e şehri alıversin, eğer Sultan askeri gelürse ben dahi hazır başım, varırım, zira ahit sınımağa bahane ola" dimiş.

Ravi eyder : Devletşah on bin Moğol askerile Aksaray'a gelüb, Hasan'ı²⁶ helak idüb, Halil Bey'e alıviridi, Sultan kıssayı, duyub, kırk bin er cemidüb gitmek yerağın gördü. Sultan'ın bir oğlu var idi, Rükneddin dirlerdi, fırsat gözlerdi ki atasın helak ide, fırsat bulmazdı, hikmeti hüda olgün fırsad bulub, zehir virüb, helak eyledi, bir kaç gün yas idüb, oğlunu yerine Padişah eylediler.

Ravi eyder : Sultan Konya'ya geldiği vakit Cimri kaçub, yine haramiliğe başlamış idi. Sultan, Sahib Atayı tutmağa göndermiş idi. Sahib Ata varub, cümle haramileri dağıdub, Cimri'yi, tutub Konya'ya geldi, gördü ki Sultan geçmiş,

Rükneddin Padişah olmuş, Sahib Ata gelüb, Cimri'yi olmuşına göre arzyledi, Buyurdu, Larende kapısına berdar eylediler. Sahib Ata yerine kaimmakam olub, kendüsü asker çeküb, Aksaray'a geldi, on bin Moğol karşılayub, üç gün muhkem cenkeylediler, Sahra leşle doldu. Dört bin Moğol, piyade asker önünce, sapan atarlardı. Hikmeti ilahi, Rükneddin kulağı dibine bir taş isabet itdi, hiç cevap vermeyüb dünyasın değıştirdi, Askeri sınıb kaçub Konyaya geldiler. Moğolda yağma iderek ardınca geldi. Sahib Ata'yı Padişah eylediler. Her gün çıkub Moğol taifesile cenkederdi. Devletşah, "Karaman oğlu Konya'yı yağma eylediğimize kayil olmaz" didi. Dönüb Larende'ye gelüb, geçen macerayı Mahmud Bey'e haber virdiler. Mahmud Bey, Sultan'ın vefat itdüğün ve Sahib'in şah olduğın duyub gazaba gelüb, kırk üç bin er ile Kosun ve Kaya ve Firuz ve Gökez ve Elvan ve Turgud cümle beylerle menzil bemenzil yürüdiler.

Ezincanip; Sahib'e haber oldı ki, "Karaman oğlu Mahmud Şah geliyor" didiler. Sahib Konya'nın cümle ekabirin cemidüb karşı çıktı ve özrün diledi. Karaman oğlu dahi hoş görüb riayet eyledi. Karaman oğlın Keykubat sarayına kondular. Sultan Alaeddin'in ne kadar hazine ve cebahane ve rızkı varsa Karaman oğluna virdiler.

Ravi eyder : muhkem adalet eyledi, bac ve haracı kaldırdı. Konya'nın harab olan yerin mamur eyledi. Etraf ve eknafe beşaret mektupları irsal itdiler. Aydın ve Saruhan ve Hamid ve Menteşa ve İbni Germiyan ve Teke Paşa ve Eşref bunlar cümle gelüb biat eylediler. "Taht mübarek" didiler. Mahmud bin Karaman devrinde riaya huzur eyledi. Cenk ve cidal olmadı. Hasılı kelam Sahib'e yeni Karahisar'ı virüb babalık idindi. Ermenak kal'asına Kazkancık Bey'i, Karaman oğlu habis eylemişdi, Mahmud Bey azad idüb mansıbın virdi. Karaman oğlu üç sene Konya'da sakin oldı.

Ezincanib; Mamuriye'ye kafir galebe edüb, Taşili'nin bir tarafın harab eyledi. Şah Mahmud'a haber irişdi. Beyler gelüb, cemolup otuz altı bin er cemoldu. Devletşah ve İsmail Ağa on dört bin Moğol askerile döğüşürken, yigirmi bin demir donlu dilaverle Karaman oğlu irişdi.

Ravi eyder : kafir tabl-ü - nakkare sadasın işidince heman kal'aya firar itdiler. Karaman oğlu kal'a tarafın alub, kafir kal'aya giremeyüb, firar idüb, Kelender kal'asına ve İskenderun'a varınca kovdılar. Mahmud Şah kal'anın kapusın yıkub içeri girdi. Kilisaları hedim idüb, cami eyledi Kal'ayı mamur idüb, adın Mamuriye

kodılar.

Ezincanib: altı bin kafir İnkenderun'dan geldi. Dört bin kafir Payas'dan geldi. Sekiz bin kafir Kökes'den geldi. Cümlesi Kelender'e biriküb otuz altı bin kafir cem oldu.

Ezincanib; Karaman oğluna didiler ki, kafir üzerine geliyor. Heman askerin cem idüb cümle beylerin demür polada gark idüb kafira karşı vardılar, İki asker birbirine karişub hay huy cihanı tutdı. On gün ön gice çalışdılar. Sahra leşle doldı, on bin er toprağa düşdi, amma kafir kuvvet bulup müslümanlar zebun oldu. Yanlarında bir sarp dağ var idi, sınıp ol dağa çıkdılar, kafir dağı çevirüb etrafın alub oturdular.

Ravi eyder : Mahmud Şah'ın dört oğlu var idi, birine Şemseddin dirlerdi, birine İsa ve birine Musa ve birine Halil dirlerdi. Halil ziyade dilaver idi. Mahmud Şah meded için mektub göndermiş idi. Mirza Halil Bulgar kavmine serdar idi. Kafir elinden pederinin sınduğın bilüb on bin Bulgar yedibin Turgut ve Bayburt askerin alup tabl-ü- alem çeküb, ilgar idüb ol dağa irişdi. Müslümanlar açlıktan zebun olmuşlar idi, ölmelerin ihtiyar itmişler idi.

Ravi eyder : Mirza Halil ahşama değın sabır idüp ahşam zulmetinde tekbir getirüb kafiri şebhun eyledi. Şöyle tiğ urdular ki kafiri dağıtdılar. Dağda olan Beyler tekbir sadasın işidüb, Mahmud Han duyub, anlar dahi yürüdiler. Sabah olunça sahra kandan görünmez oldu Kafiri kaçırub Kelender kal'asına düşürdiler. Yedi gün cenk eylediler. Ahir kafirler kaleyi bırakub kaçdılar. Müslümanlar kal'ayı zabteylediler Halil Bey gelüb, babasın dizin öbdi. Mahmud Bey hısar erleri yazub kal'aya dizdar kodı.

Ravi eyder : Mahmud Beyin ayağına yara ırmış idi. Askerin çeküb, ker-rüferle Larend'e'ye geldi, yedi gün sağ olub, yarası ziyade olub ahir Allahın emrine intikal eyledi.

Karamannamede bu beyitleri zikreylemişler :

Cü şeh Mahmud rihlet kerd naçar
Zi ferzandan halk binihadoçar
Yeki şeh Bedreddin est names
Düvüm Musa Mesihi subh-u-şameş

Süvüm isa büden meşhur-1- alem
 Ki ba şehzadegan hoş büd-ü- hurrem
 Çiharüm bud hulletra sezavar
 Halil an Mirza şüd şah-1- ebrar

Ravi eyder : büyük oğlu Bedreddin'i yerine Şah eylediler. Tamam adalet eyledi. Karaman beyleri razı oldular. Bunun dahi üç oğlu var idi birine Şemseddin, birine Fahreddin ve birine Karaman dirlerdi. Mahmud Bey, Mehmed Beyin hapseylediği Moğol Beyi Kazgancık bir yerde imtizaç eylemişlerdi. Köylük'de otururlardı. Karaman ve Kazgancık Bedreddin'in Şah olduğunu duyub, Bulgar'dan beş bin asker cem idüb, beş bin dahi Tarsus'dan Varsak urub, Mut kal'asın yağma eyledi, çok davar ve rızk ve mal cem itdi. Didi ki, "Ey Karaman ! Mehmed Han'dan, Mahmud Han'dan sonra şahlık senindir". Dünyayı yıkub yakub harap eylediler.

Ravi eyder : Karaman oğluna " Ne durursun Kazgancık İçil'i baştan başa harap eyledi" didiler. Bedreddin korkdı. Halil eyder "Ne korkarsın asker vir, varub başın getüreyim". Heman Mirza Halil beş bin er cemidüb polada garkeyledi. Bedreddin eyder, "Ciğer köşem askerinin azdır, düşmanın yavuz mel'undur, gülü beyabanidir, dahi asker cemidelim" Mirza Halil eyder : "Benim askerim ateşdir, sahraya dolsa oda yakar" Süvar olub tabl-ü- alem çeküb dağa çıktılar.

Ravi eyder : Mehmet Bey şehid oldıktan sonra Arız Hakim üzlet ihtiyar idüb bir köyde²⁷ sakin olup kalmış idi. ittifakla Halil Bey'in yolu giderken ol pir'in savmaasına uğradı. Gelüb buluşub, düa temenna eyledi. Pir "Ey Şehzade ! fırsat senindir inşaallah" didi, " Ve hem senin bir oğlun zuhur eylese gerek sahibi kuvvet olsa gerek, adını Alaeddin koyasın" didi. Elhasıl vedalaşub düşman tarafına yürüdü.

Ravi eyder : Kazgancık Halil Bey'in geleceğın duyub, otuz bin Varsak, Bulgar ve Gülnar askerile Deve meydanına çıkub gözedüp dururken beri taraftan beş bin demür donlu dilaverleriyle Mirza Halil irişub duruşdular, kılıç yıldırım gibi şakıdı, başlar kesildi, kanlar döküldü, meydan Rüz-1 haşre döndü. İki gün cenk oldı. Halil askerinden bin yiğit düşdü, Karaman Beylerinden, sipahdan, zaimden yedi yüz adem esir oldı, Halil kaçub Ermenak'e düşdi, sancağın alıkodılar. Karaman Çemen yaylağına çıkub, Kazgancık otuz bin yiğit cemidüb, Karaman

oğlının altun başlı alemin diküb, gurur ile oturub, bade içüb esir olan Karaman beylerin getirüb dizüb, üzerlerine cür'a atardı.

Ezincanib; Bedreddin, Halil Bey'in sınduğun duyup, asker cemidüb sekiz bin Bulgar askerile Gökez'i gönderdi, iki bin yiğit ile Mirza Bahadır'ı gönderdi, yedi bin er ile Turgut ve Bayburd'ı gönderdi, yedi bin er ile Kaya Bey'i ve Kosun'u gönderdi, altı bin yiğit ile Firuz'u ve Göcer'i gönderdi. Üç bölük olub ve Gökez tabl-ü- alemi alub Halil'e geldi, on yedi bin er ile yaylağa irdi, gördi ki Kazgancık iş-ü- safada ; tekbir getirüb, kılıç çeküb yürüdü. Kazgancık kahkaha ile güldü, atına binüb mukabil oldu. Yedi bin er ile Koson ve Kaya Bey yürüdü, bin yiğit ile Mirza Bahadır çıka geldi. Halil eyder : "Ey Mirza ! cehdeyle, sancağı alıgör". Mirza Bey bin yiğit ile sancağa yürüdü, sancağı zor ile aldı; üç gün cenk oldu, ol dağ kana boyandı, Kazgancık şöyle yürüdü ki, yine Karaman askerinin dağıtdı. Heman toz peyda oldu, on bin er ile Turgut ve Bayburt naralar urub yürüdü, hay huy ile dağlar yangulandı, gürzün kütüldüsi asümana irişdi, leşler dağlar gibi yığıldı, yedi gün muhkem cenk oldu, Kazgancık sinub Bulgara kaçdı. Menendiz kal'asına vardılar.

Ravi eyder : Halil Bey esirleri halas idüb çok mal ve ağırlık bıraktırub, yağma idüb, Larendeye gelüb, Bedreddin Bey'le buluşub, geçen kıssayı haber viridi. Kazgancık Aksaray üstüne gelüb, şöyle yağma eyledi ki, çok diyar harab oldu. Larendeye yeni feryadcılar irişdi. Heman Halil Bey yiğirmi dört bin er ile kalkub, tabl-ü- nekkare döğüb, menzil bemenzil irişüb Aksaray önünde bir kat uğraşub, on sekiz gün gece ve gündüz cenkidüb cenk içinde Halil Bey'e rast gelüb sünü havale eyledi. Halil Bey savub eline şesper alub döğe döğe laini bağlayub, andan sonra leşkeri dağılub, kimisin kırub ve kimisin kaçub, cümle mal ve rızkın alub Larendeye geldiler. Şah karşı çıkub, Halil Bey'i alub şehre geldi, cümle rızkı meydana döküb sahibi olan aldı, olmayanı satub bir cami yaptı.

Ravi eyder : Bedreddin kendi iradetile saltanat mühürün Mirza Halil'e viridi, "Hükm-ü-hükümet hakkından sen yeğ gelürsin" didi. Halil mühürü alub, vilayeti zabteyledi.

Ravi eyder : Sultan Alaeddin ile Mehmed Bey'in cengi zamanında Halil Bey Hazret-i Mevlana'nın hidmedi şerifinde idi, külahın çekerdi. Hikmedi Hüda, Padişah olduktan kırkgün sonra ferman irer, ecel gelür irişir.. Kırk gün matem itdiler, üstüne türbe yaptırıldılar. On yedi yıl Şah oldu. Beş oğlu olup, birine

Davud, birine Hızır, birine İshak, birine Süleyman birine Alaeddin dirlerdi. Aksaray'ı Davud'a Ermenak'i Hızır'a, Akşehir'i İshak'a viridi. Süleyman akil olmağla Vezir eyledi. Alaeddin hemen okuyub, yazardı. Karadaşı oğlu Fahreddin'i Bulgar askerine serdar eyleyüb, Mut vilayetini viridi. Karaman'a Gülnar etrafını viridi. Halil Bey'in vefatından sonra saltanat mühürünü yine Bedreddin'e götürdüler. Küçük oğlu Alaeddin Konya'da kaldı. Elhasıl bir gün ecel irişüb Bedreddinin ömür defderini dürdü. Yedi gün matem eylediler. Karaman beyleri cemolub defneylediler. Oğlu Fahreddin ziyade bahadır olmağla yerine Şah eylediler.

Rivayet ederler ki ; çekdiği yayı Rum ve Yunan'da kimse çekemezdi. Kad-dü kametde gayet bülemlendi. Değme at çekmezdi. Adaleti ziyade idi. Moğol beylerinden çok kimseyi helak eyledi. Devletşah, Atabey, Babuk Han duyub asker cemidüb gelirken Süleyman dört bin yiğit ile karşı varub cenk eyledi.

Ravi eyder : Fahreddin, Moğol beylerinin Süleyman Bey ile Aksaray üstünde cidalin duyub, on sekiz bin er cemidüb, ilgar idüb Moğola irişti, şöyle kılıç urdu ki, Moğol sınıb, Kayseri'ye, Ertena Bey'e geldiler. Karaman oğlundan şikayet eylediler ve "Nahak yere bizim nice beylerimizi helak eyledi" didiler. Ertena mektub gönderdi. Peyk, Larend'e gelüb, mektubu Fahreddin'e sundu. Süleyman Bey açub okudu. Dimiş ki, " Ey Karaman oğlu, Mehmed Bey ve Mahmud Bey zamanına kıyas eylemeyesin, onların eyledikleri cefa dahi yüreğimizde durur". Süleyman Bey mektubu yırtub haber gönderdiki : "Eğer er isen Rum askerini cemidüb gelesin; hutbeyi, sikkeyi namına okudasın" didi. Peyk, mektubu alub Kayseri'ye geldi, mektubu viridi. Ertena Bey mektubun mefhumunu bilüb, Moğol kavmin cemidüb Aksaray'a geldi.

Ravi eyder : Karaman oğlu Fahreddin ve Süleyman Bey Alaeddin'i tahta koyub Süleyman Bey bin Bulgar askerile Aksaray'a irişüb, Ertena yigirmi bin Rum askerile mukabil olup bir faşıl cenkeylediler.²⁸ Allah-ü Teala, Karaman askerine fırsat virüb, Ertena sınıb kaçdı, bunlar dahi ta Kayseri'ye varınca koğdılar, malın rızkın yağma eylediler, andan sonra dönüb; Larend'e geldiler. Fahreddin tahta geçüb, Süleyman Bey'i vezir idüb, Alaeddin'e Konya'yı virdiler, varub anda sakin oldı.

Ravi eyder : Mahmud Bey'in iki oğlu var idi, İsa Bey ve Musa Paşa. Bedreddin oğlu Karaman ve Hızır Bey'ler ihtiyar olmuşlardı. Vezirler makamında

idiler. Cümle halk bunların sözlerine kayıl idi. Süleyman Bey'i cümle ümura müvekkel eylediler.

Ravi eyder : bir kethudası var idi, Kara Cafer dirlerdi. Moğol beylerinden idi. Alaeddin şikarda buna rast gelüb, tutub, bağlayub, Şah'a gönderdi. Zira Karaman kavmin rast geldiği yerde tutub, helak iderdi. Elhasıl Kara Cafer'i dutub, Larende'ye Şah'a arzyleyler. Şah, Kadıya gönderdi. Şer'i ile üzerine yedi yüz kan isbat eylediler. Kati pir idi. Doksan yaşına girmiş idi. Kara Cafer "Ey Şah ! deden Karaman önünde çok yoldaşlık eyledim, gel beni azad eyle" didi. Beş yüz Moğol bile dutmuşlardı; Şah merhamet eylemeyüb cümlesin katleylediler.

Ezincanib; Ertena Bey kıssayı duyub, Moğol beylerin cemeyledi. Devletşah ve Babuk Han didiler ki : " Karaman oğlu Fahreddin'in muradı cümle Moğol taifesin kırmaktır, baş göz tedarikin görek" didiler. Babuk Han eyder : "Erlik ile olmaz bu işe hile gerek". Ertena eyder : "Siz bilürsüz", heman casuslar saldılar.

Ezincanib; meğer Fahreddin, Bulgardağının dibinde Devle nam karyede yaylak idinüb, bir saray yapıdurub onda olurdu.

Ezincanib; Babuk Han , Ertena'ya eyder : "Benim hilem vardır, askerini cemeyle". Bir yıl sakın olub, bir gün asker cemidüb menzil bemenzil Yabağdağının dibine konub, Tatara pusu kurdurub hazır baş oldu.

Ezincanib: Fahreddin, Beyleri ile iş-ü safada idi, karındaşı Şemseddin Bulgar askerine serdar idi. Elhasıl oturub safa iderken bir koca gelüb mektub sundu. Alub okudu. Dimiş ki : "Biraderim ! Kazgancık haramilerinden iki yüz atlı gelüb, vilayeti harab eylemişler, benim dahi yanımda yetmiş iki kişi bulundu, varub cenkeyledim, beni zebun kıldılar, mektubum varub sana vüsul buldık da, yanında ademin on bulunursa dahi gelüb yetişesin". Fahreddin işidüb ah eyleyüb, cebesin geyüb atına süvar oldu. Mevcud yetmiş adem bulundu. Süleyman Bey burada hazır baş idi. Hızır Paşa ider : "Sabreyle, asker cemidelim, düşman çoktur, belki hile ola". Fahreddin Bey'le Süleyman Bey yetmiş er ile badpaylara süvar olub yürüdüler. Kınık deresine geldiler. Babuk çağırdı : "Ey Karaman oğlu ! kande gidersin" didi. Fahreddin gördi ki, çağırın Devletşah ve Babuk'dır. Heman sürüsün çevirüb mukabil oldu, didi ki : "Ey hain veliyyi nimetin değil miyim" sünü ile yiğirmi Moğol helak eyledi. Devletşah mukabil olub, atdan yıkılıub kaçtı. Andan sonra pusu açılıb, on bin Moğol ortaya aldılar. Ardınca kırk yiğit ile Süleyman Bey irişti. Şöyle cenk eylediler ki, görenler hayran

kaldılar. Altı yüzün tepelediler. Süleyman Bey kırk kafadarı ile yürüyüb Moğol askerinin bölük bölük eyledi. Yedi yüz Moğolun başın kesdiler. Ahir gördiler ki olmaz. Babuk sekiz bin Moğol askerile üstüne düşüb ve yanındakiler bir bir düşürüp, Süleymanı yıkub bağladılar. On bin Moğol Fahreddin üstüne geldi. Fahreddin nara urub yüz seksen Moğol helak eyledi. Ahir atın sinirleyüb, yıkdılar başın kesüb şehid kıldılar. Ahir Ertena lainin önüne götürdüler. Süleyman Şah, Ertena'yı görüb eyder : " Ey lain ! bir zaman anın kulu değil mi idin ? ve kızın virmedin mi ? Şimdi düşmen mi oldın?" Ertena, Süleyman'ın bendin giderüb hil'at ve tac viridi, alub Kayseri'ye götürdi, didi ki : "Ey Süleyman Şah ! vallahi muradım Şah'ı helak eylemek değildi, bu mel'unluk Moğol taifesinindir."

Şu beyti dahi söyledi :

"Zühade günci mescid mesken bana harabat

Takdir böyle yazmış neyim benim arada

Allahın emri böyle imiş, taht senindir" didi, ahidname yazdılar, kat'ı niza ve faslı husumet idüb, Fahreddin'in başın virüb, Larend'e'ye gönderdiler.

Ezincanib; Larend'e'ye haber vardı ki, Moğol hile idüb, Süleyman'ın ve Fahreddin Şah'ın başın kesdiler, Karaman Beyleri karuşub Şemseddin'i Bulgar'dan indürüb Şah eylediler. On bin Bulgar, Gülnar askeri hazır eylediler ve dahi Turgut ve Kaya, Koson cümle yiğirmi beş bin er cemeylediler, Kayseriye üstüne gittiler.

Ravi eyder : haber geldi ki, Süleyman Şah geliyor. İstikbal eylediler ve ye'sü matem idüb Fahreddin'i defneylediler.

Ravi eyder ; Şemseddin bir yıl iki ay şahlık eyledi. Bir küçük karındaşı var idi, Karaman dirlerdi, şahlık tamamıyla fırsat bulup biçareye zehir virüb helak eyledi. Karaman Beyleri yedi gün yesü matem idüb defneylediler. Müfti, şeyh, kadı vaiz cümle ulema Musa bey'i yerine Şah eylediler. Karaman'ı hapseylediler, beş kimesneyi bile hapseylediler. Zehir virenler Karaman ve Sadeddin ve Hacı beyler oğlu Halil ve Kasım ve Yunus idi, hapis idüb yine azad eylediler. Bunlar Süleyman Bey'e bize andan oldu diye buğuz eylediler.

Ravi eyder : Musa Bey'in marazı var idi, hükm-ü hükümete kadir değildi. Bir gün divan idüb cümle ulemayı, vüzerayı cemidüb, Arız hakimi dahi getirdüb didi ki : " Ey Pir ! bu benim san'atim değil, Süleyman'ın ve Karaman'ın ve Alaeddin'in talin tut, gör ki müstahak kimdir?." Arız hakim Şah Alaeddin'in tali-

in tutub kuvvette gördü ve didi ki : “Bu Şehzade Rum ve Yunan ve Şam’a hüküm ide, ekser gazası kafirle ola.”

Ravi eyder : Ol zamanda kafir Görkes'te kati çok idi, müslümanları incidirler idi. Payas'tan İskenderun'dan Antalya'ya varınca kafir elinde idi. Alaeddin İbni Karaman'a onun için Ebülfetih didiler. Bu kıyıları bu fetih eyledi. Hasılı kelam Emir Musa Larend'e de yerine Süleyman'ı ve Karaman'ı koyub, kendusi Karaman beylerin alub, vilayeti devir idüb Mut şehrine geldi. Sahil olmağla anda mekan bağlayub dört yıl sakin oldu.

Ravi eyder : Süleyman ile Karaman ittifak idüb cümle diyarı zabteylediler. Emir Musa ahvali duyub, beyler ile müşavere idüb Konya'ya, Şah Alaeddin'e mektub gönderdi.

Ravi eyder : Şehzade Alaeddin kati bahadır, şeci. Dilaver, civan olmuş idi. Gürz salmakda yay çekmekde, ok atmakda, silahşorlukda ve ilimde misli yokdu. Kayseriye beyi Ertena Bey'in iki oğlu var idi. Birinin adı Cafer, birinin adı Mehmed idi. Mehmed'i Konya'ya göndermiş idi. Alaeddin ile bile bulunmuşlar idi. Okumakda, yazmakda sebakdaş idiler. Birbirine öyle muhabbet eylemişlerdi ki, bir saat ayrılmak kabil değildi. Mehmed gayet mahbub idi, beylerden çok aşığı var idi.

Ravi eyder : Alaeddin bu civan bahta öyle aşık olmuş idi ki, bir saat görmese divane olurdu. Bunlar bir gün oturub, işü safa ederken Kökez girüb, Emir Musa'nın mektubun verdi, Alub Mehmed Bey okudu. Dimiş ki : “Gözüm nuru Alaeddin! eğer taht muradın ise tiz gelüb irişesin eğer ihmal edersen Karaman mülkünü zabteder, haindir, hiyanet idüb sonra cümlelerinizi kırar. Atamızın vasiyeti oldur ki, cümlesinden senin taliin kuvvetlidir, tiz gelesin. Atan vasiyetin yerine getiresin”. Mehmed Bey eyder : “Heman gitmek gerek. Sen padişah olduktan sonra bana dahi faydan çok olur. Sonra seninki benim değil mi?” Ahdü eman eylediler. Can tenden ayrulur gibi ayrıldılar, ağlaşarak veda itdiler. Alaeddin beş yüz dilaver ile ılgar idüb Mut'a geldi, Emir Musa'nın dizin öpdü. Cümle Karaman beyleri gelüb Alaeddin'i görüb şad oldular. Emir Musa'nın bir mahbube kızı var idi, anı virdi Mut'ta yetmiş gün sakin oldular.

Ravi eyder : Karaman'ın ve Mehmed Bey'in ve Halil Bey'in yirmi dört bin davudi zırh ve cebe ve alem ve nakkare ve hazinesi var idi. Bunlar Ermenak kal'asında idi. Musa Bey getürtdi, Alaeddin'e teslim eyledi. Cümle Bulgar ve

Gülнар askeri gelüb biat eylediler. Gördüler ki, Karaman akranı bir dilaver idi ²⁹ Musa Bey : “Oğlum ! gel uğrunca Larendе'ye var, karındaşın Süleymanı alub gelegör, gerçi devlet ve taht senindir, Lakin ikinize teslim idelim” didi. Alaeddin mahalefet eylemeyüb, beş adam ile bir gece Larendе'ye gelüb, Süleyman sarayına kondu. Süleyman Şah'a haber oldu, taşra çıkub Alaeddin'i, bağına basub gözlerin öptü. Alaeddin, Emir Musa'nın mektubın sundı. Süleyman açüb okuyub mefhumun bildi, amma fikre vardı. Alaeddin eyder : “Ey birader ! Karaman bizden yeğ değıldir. Ol tahta ortak işe biz hizmetkar mıyız? Atan tahtına ortak eylemek kafi hamakattir” dedi. Kaya Bey , Göcer Bey, Kökez Bey ve Firuz Bey cümle makul gördüler. Süleyman Bey fikreyledi, gördü ki, eylediğı iş, iş değıldir. Cümle vüzera ile süvar olub, ol gece Mut şehrine geldiler. Cümle, Gülнар Beyleri istikbal idüb kondurdular. Üç gün sakin oldu, dördüncü gün divan eyledi. Karaman Beyleri gelib cem oldular, Emir Musa hatemi Süleyman'a virdi, “Vasiyeti Halil budur ki adalet eyle, reayayı hoş dut” didi. Cümle beyler gelib biat kıldılar, aynı divanı tamam düzdüler.

Ezincanib; Karaman, Süleyman Şah'ın karındaşı ile bir olup, tahta geçdiğin duyup heman Hacı Kutluşah ve Kasım ve Saadettin ve Şeyh Yunus ve Halil İbni Hacı Beyler ve Taceddin'i cem idib kimin vezir, kimin kethüda idüb ve onyedı bin er toplayub, etrafı vilayeti zabta başladı.

Ezincanib: Emir Musa eyder : “Karaman yavuz düşmandır. Elinden tahtı nice alursunuz ?”. Arız Pir : “Alaeddin'i tahta gönderin, sahibi zuhurdur, fetih anın elindedir” didi. Süleyman, Alaeddin'in yüzüne bakdı ve “Ciğer köşem gayret demidir” didi. Alaeddin on dört bin Bulgar, Gülнар askeri ile safi demüre gark olub, menzil bemenzil Ermenak'a geldiler. Gece idi. Pasbanlar yokarıdan gördüler ki, Bir azim askerdir Dizdar Ağaya duyurdular. Burca gelüb dedi ki “Kimsiz? Gece vaktı ne taifesiz, kapuyu niçun açalum ?” Alaeddin çağırdı ki, “ Aç kapuyu, ben Alaeddin bin Halil bin Mahmud bin Karamanım” didi. Dizdar sabahadek açmadı. Sonra Dizdar eyder “Bildim, Sultanı cihansın, bana makbul mansıb ver ki, uğruna can baş feda ideyim”. Alaeddin kabul eyledi. Kapuyu açdı. İçeri girdi, Halil Bey'in Kazgancık cenginden kalan nusrat alemin getirdi, Sultan-ı Karaman'a virdi. Yedi bin davudi zırh var idi. Çok mal ve hazine var idi bunları virdi. Alaeddin'de Dizdar'a Silifke sancağın virdi ismini Oğuz Han kodu, Andan sonra yine Mut'a geldiler. Kırk gün sakin oldular ecel irişüb Emir Musa

Allah emrine gitdi. Defin idüb yedi gün³⁰ matem eylediler.

Ravi eyder : Süleyman Şah tahta geçdi, cümle beyler cem oldular. Didiler ki: “Ey Şah ! Atan Karaman ve Mehmed Bey Sivas'dan İskender'in kesdüğü boğaza değin hükmederdi; layık mıdır ki, tahtınızda gayriler otura, dedenüzün ne kadar kulu var ise hutba ve sikke sahibi oldular”. Süleyman Şah buyurdu Yirmi dört bin er cem eylediler, çin pulada gark oldular. Alaeddin'i civan baht serdar olub Ermenak' e geldiler. Kışın şiddeti ziyade idi. Allah'a sığınub göçüb yele yele gelip ta Larende üstüne gelince çok adem ve davar helak oldu.

Ezincanib: Karaman'a didiler ki, “Şehzade Alaeddin cenge geliyor” yiğirmi bin er ve altı beyle karşı çıkdı. İki asker mukabil olub, iki gün azim cenk eylediler. Hak Sübhanehu ve teala fırsat virüb, yirmi iki beyle Karaman'ı bağladılar. Çok adem helak oldu, Şehirli istikbal eyleyüb Alaeddin'i dedesinin sarayına götürdüler ve Süleyman Şahı tahta geçürdiler, cümle biat eylediler hiyanet iden beyleri zindana koydular.

Ravi eyder : Süleyman Şah divan idüb, Hızır Paşa ve İsa Paşa ve Ali Bey ve Emir Şah ve Kökez ve Kaya Bey ve Oğuz Han ve Göcer Bey ve Firuz Bey ve Turgut oğlu ve Koson oğlu sağ ve sol oturdular, Süleyman şah, Alaeddin'e eyder: “Saruhan ve Aydın ve Eşref ve Hamid ve Menteşa ve Osman bunlar vefat idüb, oğulları hakkı nanı unutup sikke ve hutba sahibi oldular. Asker cem idüb diyarı sahile var, eğer istikbal iderlerse her birine hüccet vir, safada olsunlar;eğer cidale, cenge çıkarlarsa cenk eyle” didi.

Ravi eyder :Şah Alaeddin on bin senkendaz Bulgar askerini alub Konya'ya geldi. Sarayı Keykubad'a kondu. Turgud oğlu, Bayburd oğlu geldiler. Moğol beylerinden Devletşah ve Babuk Han ve Ata Bey on bin Moğol askerile, Elvan oğlu dört bin, Koson oğlu iki bin asker ile geldiler. Bunları Moğol beylerine virdi. Andan geçüb Karahisar'a geldi. Püseri Sahib gelüb, peşkeş çeküb yeni hüccet aldı. Andan göçüb Kütahya'ya geldi, Germiyan oğlu Alişar (Alişir) karşı gelüb seherine alub gitdi. Ziyafet eyledi. Yirmi bin altun virüb hüccet aldı. Andan sonra Eşref geldi, Yirmi bin altun virüb yeni hüccet aldı. Andan Alaeddin diyarı Saruhan'a geçdi, Saruhan oğluna haber oldu, cümle Saruhaniler istikbal idüb şehre götürdüler, ziyafet idüb, on yük sim virdiler ve yedi yük kumaş virüb hüccet aldılar. anden geçüb Aydın diyarına geldi, anda kışladı. Andan geçüb diyarı Menteşa'ye ve Hamid'e geldi. Andan geçüb Teke diyarına geldi, İstanos

yaylağına çıkub anda işü safa için bir kaç gün kaldı, Süleyman Şah'a ilam eyledi.

Ravi eyder : Diyarı Gülnar'da bir amil var idi. Bensuz dirlardi. Tuğyan idüb, asker çeküb Mamuriye kal'asın zabt eyledi. Emirşah, Silifke Bey'i idi. Duyub, asker çeküb cenk eyledi. Ben'suz yiğın gelüb tutub habs eyledi. Oğuz Han varub dört bin er ile çok cidal eyledi. Sinub, kacub Teke vilayetine geldi. İstanos'a çıkub, Alaeddin ile buluşub geçen kıssayı haber virdiler. Alaeddin duyub, askerın cem idüb, tablu nakkare döğüb, geçüb Alaiye şehrine geldi. Andan geçüb Manavgat'a geldi. Andan menzil bemenzil Mamuriye kal'asına geldi. Bey'i duyub, istikbal idüb, özrün dileyüb istiğfar eyledi. Gördü ki bir dilaver yiğitdir, zamanenin Rüstem'idir. Helak eylesin makul görmedi. Mamuriye beyliğini virdi. Oğuz Han'a Silifke'yi virdi Emirşah'a Gülnar'ı virdi. Andan geçüb Larendeye geldi. Süleyman Şah istikbal eyledi. Hoca Yunus sarayına kondurdu, ırte divan eyleyüb, cümle getürdiği akçayı ve altunu ve muhabbetnameleri virdi. Şah şad olub, cümle habis olan beylerle Karaman'ı zindandan çıkarub, her birine bir mansib virdi. Kah divan, kah işü safa üzere oldular. Bir gün divanidüb, otururken bir iki adem feryad idüb, dediler ki, Kıvamüddin Mut kal'asın³¹, Gargara kal'asın, Bozok'u³² yedi bin harami ile harab idüb, önünce yetmiş yük altun gider dediler.

Ezincanib; Alaeddin kalkub yirmi bin suvari, sekiz bin piyade Bulgar askerın alub, pusada gark olub, bir derbende geldi. Kıvamüddin, Alaeddin'in geldiğın duyub, derbend'e gelüb, Alaeddin'in üç bin ademin helak eyledi. Alaeddin ol hali görüb, atdan inüb, yüzün yere sürüb, Hudadan nusrat diledi. Kılıç uryan idüb, Kıvam'ın üstüne yürüdü, şöyle cenk eylediler ki, sahra kanla doldu. Kıvam sinub, Gargara kal'asına düştü. Alaeddin dört bin er ile kal'aya nerdübanlar kurub, içeri girüb, yedi bin adem helak eylediler, Kıvam'ı tutub, zencire aldılar. Andan sonra Mut kal'asına gelüb, Kıvam'ın hazinesin çıkardılar. Kırk altun cebe, altmış küb mal, üç yüz deve yükü cebehane bin gümüş cebe üçyüz, gümüş kürsü ihraç ettiler.

Ravi eyder : Kıvamüddin'i helak idüb, kal'aya Dizdar diküb, Şah Alaeddin kendüsü Larendeye geldi. Süleyman Şah istikbal idüb, ol gün sakin olub, irtesi divan eylediler. Cümle hazineyi teslim idüb, işü işrete başladılar. Konya'yı küçük karındaşı Davud Bey'e virmiş idi.

Ravi eyder : Şah Alaeddin Kayseriye bey'i Ertena Bey oğlu Mehmed Bey ile

on üç yıl Konya'da bile okuyub, yazub bile büyümüşler idi. Birbirine aşık olmuşlar idi. Davayı böyle eylemişler idi ki, tahtü taç terk ideler birbirini terk eylemiyeler, birbirinin yoluna can baş vireler.

Ravi eyder : Alaeddin taht sevdasına düşüb, Mehmed Bey'i Konya'da koyub, gitmiş idi. Ertena vefat idüp, Rum beyleri Konya'ya gelüb, Mehmed Bey'i alub, Kayseri'ye götürüb, pederinin yerine Şah eylediler. Hoca Ali dirler, bir veziri var idi. Karındaşı İbni Kürt Sivas'ı Karamanlı elinden alub, malikane bey'i olmuş idi. Bunlar Mehmed Bey'e muhabbet eylemişler idi. Moğol Beylerinden İsmail Ağa da Kethüda olmuştu.

Ravi eyder : Mehmed Bey umur ile mukayyet olmayub, işü safa ile, şikar ile, saray ile mukayyet olduğuna, Rum beyleri kayıl olmayub, tahtı Rum'a karındaşı Cafer Bey'i şah eylediler. Mehmed Bey'i çıkardılar. Hoca Ali eyder : "Ey Mehmed Bey ! gel imdi Şah Alaeddin'e var. aranızda bu kadar muhabbet ve bu kadar ahdü eman var, andan meded iste adem adema şimdi gerek olur" didi.

Ezincanib ; Mehmed Bey on suvari ile azm idüb, Konya'ya geldi, Davud Bey'le buluşdu. Davud Bey alıkoyub, Alaeddin'in hatırı için riayet eyledi. Süleyman Bey'e Mehmed Bey'in geçen kıssaların arzeyledi, Süleyman Bey sekiz bin er ile Kökez'i gönderdi, "Var Kayseriyye'yi makul bir surette alıvir" didi. Kökez, Konya'ya gelüb, Mehmed Bey şad olub, Akşehir'den, Konya'dan, Aksaray'dan yirmi sekiz bin er cem idüb, Kayseriyye'ye gelüb, Erciyeş Dağının dibine kondular, makul söyleşdiler. Rum Beyleri kayıl olmayub, çıkub muhkem cenk kıldılar. Kayseriyye kavmi sınıb kal'aya düşdüler. Yedi ay bekleyüb alamadılar. Davud Bey ile Mehmed Bey Kayseriye cenginde iken, Moğol beylerinden Hacı Kutluşah, Konya'nın تنها kaldığın duyub, yedi bin Tatar askeri ile Konya üstüne gelüb, cenge başladı. Davud Bey, Evladı Halil'den Mahmud Paşa namında bir kimseyi yerine koymuş idi. Kapuları bağlayub, cenge başladılar. Hacı Kutluşah, Konya kavmine muhkem ıztırab virdi. Ahirika Davud Bey canibine mektub uçurdular, Davud Bey Konya üstüne düşman geldiğin duyub, Mehmed Bey'e, "Kayseriyye'ye gene gelürüz" deyüb, dönüb, Konya canibine teveccüh eylediler ; İlgar idüb, dördüncü gün Konya şehrine irişdiler. Gördüler bir cenk ve kıtaldır ki, alem güm güm öter. Hemen yirmi bin er ile tekbir getirüb, yürüdüler, Mogol'u şöyle kırdılar ki, nam ve nişanın koymadılar. Şehirli kapuy açub, Mahmud Paşa, Davud Bey'i, Mehmed Bey'i istikbal idüb, saraya götürdü.

İşü safaya başladılar.

Ravi eyder : Mehmed Bey bir mektub yazub, Şah Alaeddin'e gönderdi. Peyk Larend'e'ye gelüb, mektubu Şehzadeye sundu. Alaeddin açub okudu. Dimiş ki : “ Ey Şehzade ! bizi unuttun, yari kadiminle ahdini niçin unuttun ? Lütuf idüb bizden canibe nazar idesin. Malumun ola ki cümle diyarımızı elimizden aldılar, bitekellüf gelüb, müşerref eylemek kabil değil mi ?” dimiş. Alaeddin, yar'ın mektubun okuyub ah eyledi, gelüb Süleyman beyden destur diledi, Süleyman Şah destur virüb, heman bad paylara süvar olub, dört bin yiğit ile Konya'ya geldi. Mehmed Bey istikbal idüb, saraya götürüb kondurdular. İki aşık birbirini buldular. Eski badeleri tazelediler. Heman meclis kurub, kırk gün oturub, işü safaya başladılar. Rum ve Yunan dilberleri, mahbub ve mahbubeleri ile raksa gidüb, kimi kanun, kimi çenk, kimi def çalub bir zevk ettiler ki, felekde Zühre tahsin eyledi. Sakı gülçehreler meclisi gülfan eylediler. Ol iki peri ol iki Şah, mesti müdam olup “dem bu demdir” deyüb şafada oldular.

Ravi eyder : ol sırada Konya'nın içinde sözü dinlenür dört lain var idi. Birine Ahi Nahis, birine Ahi Murad, birine Cebbar Kethüda, birine Pazarbaşı dırlar idi. Bunlar Şehirliyi yere cem idüb : “ Eğer Karaman oğlu bunda kalursa bizim halimiz harab olur, bir tedarik idüb, kaldıralım” deyüb, danıştlar. Tenhace şehir halkı Mehmet Bey'in yanına gelüb, didiler ki: “Ey Mehmed Bey ! lütf eyle. Bu şehri sen Karaman oğlundan iste. Bizim Şahımız ol, Alaeddin'i yine diyarına gönder, zira Karamaniler tündhuydur, biz seninle imtizaç ideriz, anunla idemezüz”. Mehmet Bey bu mel'unların sözünü gerçek sanup, bir gün mecliste bade içerken Alaeddin'in dizin öpüb eyder : “Ey Şehzade ! Malumdur ki karındaşım hainlik idüb, tacu tahtın elimden aldı. Geldim senin devletinde hoş geçiniyorum, lütf idüb, bu şehrin hükmü hükümetin bana vir, bir kaç gün bunda sakin olam” didi. Alaeddin eyder : “Cümle şehrim senündür, amma karındaşım Davud Bey'i bundan kaldırmayı güç, nihayet bileçe geçinin, iştirak olun” . Buhal üzere bir ay geçdi.

Ravi eyder : Lainler bir mektub düzüb, zarafetle Alaeddine sundular. Alaeddin açub okudu. “Ey gözüm nuru biraderim ! mektub varınca bir saat eylemeyüb, bu canibe gelesin” dimiş. Alaeddin, Mehmed Bey'le vedalaşub gitdi.

Ezincanib; Ahi Nahis, Moğol beyi Kutluşah'a haber gönderdi, “Tiz gelesin, irişesin. Karaman oğlu gitdi, Mehmed ile Davud kaldı, anları biz helak ideriz”

didi. Hacı Kutluşah mektubu okuyub, altı bin Kürd İmadüddin ile, dört bin Moğol kendisi ile, Herakle kalasından geçüb, Konya şehrine irişdiler.

Ravi eyder : Davud Bey ile Mehmed Bey, evladı Halil'den on yedi Bey ile işu işret iderlerdi; heman bir hay huy sadası peyda oldu ; aceb ne ola deyu taşra çıkub, seyri derken anı gördüler, şehir Kürd taifesine kapuyu açıvirüb, Ahi Nahis, Hacı kutluşah'ın önüne düşüb, gelüb Sarayı Keykubad'ı çevirüb, cenge başladılar. Mehmed Bey'le Davud Bey anı görüp, can, baş kaygusuna düşüb, Davud Bey bir ata binüb Larend'e'ye kaçdı. Mehmed Bey de üryan bir su deliğinden çıkub, Sivas'a doğru kaçdı. Kürd kavmi kılıç çeküb, evladı Halilden yirmi dört Şehzadeyi katl eylediler. Karaman askerinden dört bin er helak eylediler. Hacı Kutluşah Konya'yı zabt eyledi.

Ravi eyder : Mehmed Bey abdal şekline girüb, Sivas'a geldi, bir hanikaha kondu. Mehmed Bey'i görüb, bildiler ki, Rum Şahı'nın oğludur. Gelüb İbni Kürd'e haber virdiler. Mehmed Bey derviş donuna girüb abdal olmuş didiler.

Ravi eyder : İbni Kürd bu haberi duyub, ah idüb ağladı. Zira muhkem severdi. Kalkub hanikaha geldi. Mehmed Bey'i alub Sarayına götürdü, başına tac-ı Şahi, arkasına libası Şehinşahı kodu. Didi ki : "Sen Şahsın, ben kulunum; bu kadar sana soğuk bakduğum Karaman oğlu ucundan idi".

Ravi eyder : İbni Kürd'e "Karındaşımla halimiz nice olur" didi. İbni Kürd eyder ; "Hele şimdi Sivas'ı zabt eyle. sonra Kayseriyye'yi bulasın".

Ezincanib; Hoca Ali Kayseriyye vilayetin zabt iderdi. Cafer Bey anı kethüda idinüb, cümle hazineyi ana ısmarlamış idi. Hoca Ali ise, Mehmed Bey'e muhkem aşık idi. Kande gittiğın bilmezdi. Bir gün sonra Mehmed Bey'in Sivas'a geldiğün duyub, cümle hazineyi alub Sivas'a geldi; Mehmed Bey'in önüne kodu, emrine müti olub, hizmetine başladı.

Ravi eyder : Mehmed Bey, şöyle mahub idi ki Rum'da, Yunan'da ve Ermeni'de buna benzer mahub yokdu. Nice Şehzadeler aşık olub, hizmetkar olmuşlardı.

Ravi eyder : Konya'yı Kürd taifesi zabt eyleyüb, Davud Bey kaçub, Larend'e'ye gelüb, Alaeddin'e ve Süleyman Şah'a kıssayı haber virdi. Alaeddin, Mehmed Bey'in kande gittiğün bilmeyüb, game düşdü, zira mübtela idi ve Mehmed Bey'in iftirakından mecnuna dönmüşdü.

Ravi eyder : Alaeddin aşk kuvveti ile silahşorluk ilmin şöyle tahsil eyledi

ki, atdığı oku taşa geçirürdi ve Karaman'ın güzrüne yirmi vakiyye kodu. Nizesi elinden düşse, iki adam güçle kaldırırdı. Ziyade şecaat va muhabet bağladı. Mehmed Bey'in muhabbeti anı divane eylemiş idi. Amma karındaşı Süleyman Şah, varub buluşmağa icazet virmezdi.

Ezincanib; Mehmed Bey bir gün Hoca Aliy'e ve İbni Kürd'e eyder : “Niçün bana tahtım alıvermezsiniz? , Karaman oğlu Alaeddin'e bir mektup göndersem, bir günün içinde Kayseriyye'yi harab ider.” Bunlar korkub didiler ki : “eğer vilayetin alıvirmezsek bu gene Karaman oğluna gider”. On bin Kürd, on bin Moğol toplayub, Kızıl ırmak kenarında cemiyet eylediler.

Ravi eyder : Cafer, Kayseriyye bey'lerin cem idüb, mukabil geldi, yirmi bir gün muhkem cenk oldu. Kürdistan askeri yiğın gelüb, Rum askeri sınub kaçdı, Cafer nabadid olub, ölüsün dirisin kimse bilmedi. Mehmed Bey kerrüfer sahibi olub, gelüb cümle Rum'u zabt eyledi. Hutbe, sikke sahibi olub Padişah oldu.

Ravi eyder : Süleyman Bey kıssayı duyub, Karaman bey'lerin cem idüb Alaeddin'e : “Ey birader ! Ertena oğlu gitdi. Namına hutbe okutmuş. Sivas Atamızdan kalma mülkümüzdür. Mektub gönderelim, sulh ile mi olur, cenk ile mi olur, alalım” didi. Alaeddin de : “Ey birader ! Akrabalık vardır, dahi bile doğub, büyüdü, ve bir dahi muhkem muhabbetim var. Benim hatırım için söyleme” didi. Süleyman Şah eyder : “Onlar bizim ile eski düşmandır. Pederi Ertena bizim ammimizi katl eylemedi mi? Ve benim iki parmağım anın elinde düşmedimi? Bu oğlana ne kadar iyilik eylesen sana ol kadar cefa idecektir, zira oğlandan hakikat olmaz” didi.

Ravi eyder : Bu hal üzre bir yıl geçdi, Alaeddin'in muhabbeti gittikçe ziyade oldu. Mehmed Bey'le buluşmağa çare bulmadı. Bir gün Herakle kal'asın bahane idüb, ziyareti akraba diyüb, yirmi yedi bin er cem idüb, nice yük kumaş ve simü zer yükledüb azmi Sivas eyleyüb gitdi.

Ezincanib ; Mehmed Bey'e haber oldu ki, Şah Alaeddin geliyürür. İbni Kürd ve Hoca Ali korkup gitmek istediler. Mehmed Bey ; “Korkman ol beni ziyarete gelür, gelin imdi karşı çikalum” didi. Mehmed Bey dört bin er ile üç günlük yola karşı varub, buluşub, görüşüb, alub Sivas'a geldi. Bahar zamanı idi. Bir bağda pınar kenarına konub, suhbet yerağın görüb, cümle Rum, Karaman beyleri cem olup, ol iki Şahı civanbahtı iki altun sandalye üzerine oturtup, işü nüşe başladılar. Rum ve Ermeni dilberleri gelüb, kimi söz ve kimi raksa girüb, üç

ay bahar safasıla vakit geçirdiler. Gittikçe muhabbetleri arttı.

Ravi eyder : Hoca Ali ve İbni Kürd bir gün Mehmed Bey'i tenhaya çeküb dediler ki : “ İbni Karaman'dan kork ve kendunu çek, bunlar tündhu taifedir, hususa ki atan Ertena bunların ammisin helak eylemiştir, ve hem Sivas bunların mülkü iken biz zabt idiyoruz. Bu diyarı kimin elinden çeküb alıyoruz. Bu Şehzade şimdidengeru dedesi Karaman'ın zabt eylediği diyarı kimin elinde bulsa çeker alır. Evvel Karamaniler zamanın Rüstem ve Efrasyab'ı idiler. Şimdi bir miktar zaafa vardılar. Aydın ve Saruhan ve Menteşa ve Hamid ve Eşref ve Koson ve Elvan ve atan Ertena bunların kulu idi. Şimdi her biri bir Padişah oldu”. Bu sözlerden Mehmed Bey pek korkuya düşdü. Bir kaç gün geçdi. Bir gün meclis kurup otururken ayak üstüne kalkub destur diledi. Eyder : “Ey Şehzade ! işitdim, biraderin Şah, sana intizarda imiş, Halk nasib iderse yeni hizmet baki” didi. Alaeddin firasetle bildi ki, İbni Kürd korku ve hile eyledi. Heman veda idub, asker cem idüb gitmek yerağın gördü. Mehmed Bey eyder : “Ey Şehzade ! umudum budur ki sen dahi hasud sözüne uyub üstümüze tiğ çekmeyesin”. Alaeddin ahd eyledi, ahidnameler yazub virdi, ah-ü-zar ile Larende'ye geldi. Süleyman Şah'a haber oldu. Karaman beyleri ile istikbal idüb Saraya kondurdu. İrtesi divan eyleyüb, Alaeddin aşk ile mecnuna dönmüş idi, didiki : “Ciğer köşem, oğlandan kimesneye vefa gelmez. Gayret oldur ki mülkümüzü gayri kimseler zabt eyledi. Bize zebun olmak layık mıdır? asker cem idüb niçin Konyayı almağa cehd eylemezsin? Bir alay Kürdü napak Konya gibi şehri elimizden aldılar”. Alaeddin buyurdu, Konya üstüne gitmek için asker cem itdiler.

Ezincanib; bunlar bunda, İbni Kürd ve Hoca Ali bir yere gelüb, İbni Kürd eyder : “Biz Karaman oğlunu sevmeziz, dedesi Karaman bizim Hacı Bahadır'ı tutub, diyarın elinden aldı, nice zaman bu oğlanın muradı Karaman oğlu ile bir olub, şehri Sivas'ı almaktır, biz kenduye eyilik idüb, karındaşın helak idüb Kayseriyye'yi alıverdik”. Hoca Ali eyder : “Gel varub söyleyelim, Karaman oğlundan ferağat iderse ider, itmezse kendusu bilür” Mehmet Bey'in yanına gelüb, çok cefa eylediler. Didiler ki : “Ya Alaeddin'i terk eyle ya bizi”. Mehmed Bey, bunlardan korkub, kaçub Kayseriyye'ye geldi.

Ezincanib; İbni Kürd, Mehmed Bey'in kaçduğın duyup Hoca Ali'ye dört bin asker virüb “tiz iriş, Karaman oğluna mektub salmadan dutub habs eyle” didi.

Heman Hoca Ali ılgar idüb, Kayseriye'ye gelüb Mehmed Bey'i tutub habs eyledi, cümle Rum'u zabt eyledi. Mehmed Bey uğrun bir mektub yazub, Alaeddin'e gönderdi, Kethüdası Sinan Bey Larende'ye gelüb, Alaeddin'e virdi ve kıssayı beyan eyledi. Mektubda dimiş ki : "Yari vefadarlık şimdi gerek", Alaeddin gazaba gelüb, arslan gibi yerinden kalkup, divanı Süleyman'a geldi. Mehmed Bey'in habs olduğun bildirdi, "İbni Kürd hem Şah olub mülk sahibi oldu ve hem Mehmet Bey'i tutub Kayseriyye'yi aldı, kati korkusuzlukdur" didi. Süleyman Şah : "İbni Kürd Bahadur erdir, arslan gibidir, Mehmed Bey'i darb ile habsinden almağa Rüstem gerek" didi Alaeddin "duadan unutmam diyüb taşra çıktı, Yedi bin davudi zırhlı dilaver alub, sekiz bin yayak kemankeş Bulgar askerinin cem idüb, Göçer Bey'i serdar idüb, önce gönderdi. Turgud oğlunu, Koson oğlunu Kökez Bey'i on bin süvari ile gönderdi altı bin Moğol askeriyle İsmail Ağa'yı gönderdi. Kendusu Oğuz Han'la ve karındaşı Davud Bey ile menzil bemenzil varmağa başladı. Kaya Bey'i ve Mirza Bey'i sekiz bin er ile ardınca kodu. İbni Kürd'e haber irişdi ki : "Alaeddin İbni Karaman , askerinin cem eylemiş geliyor" didiler. İbni Kürd kahkaha ile gülüp, otuz bin div gibi Kürd askeri ile karşı varub, on bin senk enkaz Bulgar dilaverleri ile bir defa duruşdular, Bulgar askerinin zebun eylediler. Ol mahalle altı bin Moğol askeri ile İsmail Ağa irişdi. Anın ardınca Turgud ve Bayburd ve Koson oğlu on bin demür donlu er ile irişdi. Bir gün cenk oldu. Sahra kanla doldu. İkinci gün Şah Alaeddin irişdi. Bir canıbden de yedi bin ejder gibi Karaman askeri ile Mirza Bahadur ve Kaya irişdi. Alaeddin'e Kaya Bey "Bu cenge Sam kahraman gerek" didi. Alaeddin eyder : "Biz de zamanın Kahramanıyüz, bize dahi Karamani'ler dirler". Yüz otuz sekiz vakiyye altun gürzü çeküb, tekbir getirüb, yirmi yedi bin dilaverle yürüdüler, yerin bir katı asümana çıktı, kılıçlar yıldırım gib şakıdı. Bulgarların sapanı taş yağmuru yağdırdı. Sünüler ejderha gibi kaçkırdı. Yedi gün karışma cenk oldu. İki taraftan on bir bin er toprağa düşdü, kan sel gibi akdı, pehlivanlar mest pelenge döndü. Şah-ı kişverkuşa, askeri ikiye bölüb, yetmiş Kürdü mest pelenk gibi tepeledi. Mirza Bahadur yedi bin ejder ile İbni Kürd'ün alemin yıkdı. İbni Kürd atın sürüb, Mirza'ya gürz havale eyledi, Mirza'yı zebun eyledi. Alaeddin, Mirza'yı İbni Kürd elinde zebun görünce nara urup, Kürd'e mukabil irişdi ve "Ey Kurd- ü- napak ! Benim atamın seyisliğin iderken şimdi Padişah oldun, Şehzadeleri beğenmezsin" didi. İbni Kürd eyder : "Ey Karaman oğlu ! ben sana ne eyledim ? Bir oğlandan ötürü benimle cenk ider-

sin, bana ne hayrı değdi ki sana dahi ol kadar değe, ol oğlandan kimseye vefa gelmez, sana dahi ne kala göresin" didi.

Ravi eyder : Alaeddin, İbni Kürd'ün bu cevabına kulak tutmayub, gürz ile döğe döğe yıkdı. İbni Kürd asker arasına kaçdı. Karaman beyleri ol gün Kürdleri dağıdub kaçırdılar, mali ganimet yağma kıldılar, şehrin kapısını açub Mehmed Bey'i zindandan çıkardılar, tahta geçürdiler. Mehmed Bey, Alaeddin'e dualar idüb, iki gün işü safa eylediler. Bir gün Şah Alaeddin eyder : "Ey Mehmed Bey Akran ve emsal gayreti canımıza geçdi, her birisi tan ider. Dedemüzün mülkünü il zabt eyler. Düşman çoğaldı, elimizde mülk kalmadı, muradımız oldur ki Konya'yı Kürd elinden alavuz, himmet koş" deyüb, askerinin cem idüb, sahraya çıkdı. Mehmed Bey bir konak yer gönderdi, Alaeddin Larende'ye irişdi, ol gün sakin oldu. İrte Süleyman Şah, Karaman beyleri ile divan itdi. Alaeddin de Divan-ı Süleyman'a geldi. Esnayı kelamda Alaeddin İbni Kürd ile geçen kıssaların hikayet eyledi. Süleyman Şah eyder : "Öyle oğlandan ibni Kürd yeğdir" Elhasıl Alaeddin kah işde kah tedbirde oldu.

Ezincanib; İbni Kürd kaçub Sivas'a geldi, cümle Kürdistan ve Türkmen beylerin cem idüb, Hoca Ali'ye Alaeddin ile geçen macarayı haber virdi. Hoca Ali eyder : "Şimdengeru askerininle varub Larende'yi haber eyleyesin"

Ravi Eyder: İbni Kürd ve Hoca Ali alem açub, nakkare döğüb, Kayseriyye'ye geldiler. Mehmed Bey mukabil cenge kadir olmayub, Larende'ye geldi. Alaeddin istikbal idüb, saraya kondurdu. İrtesi ziyafet eyledi ve "gam çekme, görelim bir zaman nice olur" didi. İbni Kürd asker çeküb, Aksaray'a geldi, muhkem cenk eyledi. Aksaray'ı almayub, Konya üstüne geldi. Kutluşah çıkub, istikbal eyleyüb, sarayı Keykubad'a kondurdu. Kırk bin Kürt cem oldu. Süleyman Bey'e "Hazır olun, varıyorum" diye mektub gönderdi. Süleyman Bey Alaeddin'e: "Ne durursun ben asker cem idince, sen geç Moğol ve sahil beylerin cem idüb Akşehir'den beri gel" didi. Alaeddin Mehmet Bey'i bile alub, Beyşehir'ne geldi. Moğol bey'i İsmail Ağa sekiz bin er ile karşı çıkdı. Ağa'yı bile alub, geçüb Akşehir'e geldi. İshak'lı dan Devletşah geldi, yedi bin Moğol askeri ile Ata Bey geldi, dört bin yiğit ile Hamid oğlu İlyas geldi. Alaeddin, İsmail Ağa'yı Mehmed Bey'e Kethüda idüb didi ki : "Ben Larende'ye geçüb, Karaman beylerin cem idüb, zuhur eylediğim vakit siz dahi yürüyesiz" didi. Ata Bey, dört bin Moğol kavmin alub, Teke diyarına geldi. Aydın oğlu beş bin asker virdi. Dörd bin asker İbni

Menteşe ve Eşref'den geldi.

Ezincanib; yirmi iki bin asker ile Larend'e'ye geldi. Otuz bin dahi Karaman, Gülnar, Bulgar ve Turgud askerin cem eyledi. Kökez Bey'i serdar idüb gönderdi. Koson ve Turgut ve Kaya Bey, anın ardınca on dört bin er ile gönderdi. Mirza Bahadur ve Davud ile Halil Beyleri gönderdi. Andan sonra Karaman beyleri ile çin pulada gark olub Alaeddin yürüdü. Larend'e'de Oğuz Han ve Emir Şah'la Silifke, Mut, Mamuriye ve Tarsus askerin Süleyman Bey yanında koyub, kendüsü menzil bemenzil Konya canibine teveccüh eyledi.

Ravi eyder : Mehmed Bey Moğol bey'i İsmail Ağa'yı Kethüda idüb Ilgın'a bey eyledi. Osman ve Devletşah ve Babuk Han otuz bin er ile hazır baş oldular.

Ravi eyder : hainler Karaman'la yirmisekiz bin adem ile Larend'e'yi zabt eyledikleri zamanda Alaeddin gelüb, Karaman'ı tutub anlarla haps eylemiş idi. Bunlar bir araya gelüb, mektub yazub, Hacı beyler oğlu Halil ile İbni Kürd'e gönderdiler. Halil üç bin er ile Larend'e'den mahfi firar idüb İbni Kürd'e gelüb, Konya'da buluşub mektubu viridi. Dimiş ki : “ Karaman ve Sadeddin ve Şeyh Yunus ve Kasım ve Karaman oğlu Süleyman Bey vezirleri, fırsat gözedir. Siz oradan zuhur ettiğiniz gibi biz Larend'e'yi zabt ideriz” dimiş. Hacı beyler oğlu eyder : “Karaman benim atam Hacı beyleri helak idüb, Larend'e'yi elimizden aldı. Bana on bin er vir, can ve gönülden döğüşürüm ve hem atamın kanın alurım” didi. Hasılı kelim İbni Kürd on bin er gönderib, Hoca Ali'yi koşub Akşehir'e Mehmed Bey'e cenge gönderdi.

Ezincanib; Süleyman Bey Kökez bey'i Kayseriyye'ye gönderdi.

Ravi eyder: Kayser beyleri Orhan Bey'in ağzına bakarlardı, ol kimi şah eylese kabul iderlerdi.

Ezincanib ; Kökez Bey Kayseriyye'ye gelüb Orhan Bey'in sarayına gelüb, Süleyman Bey'in selamın ulaştırub mekdubunu sundu. Orhan Bey cümle Kayseri beğlerin önünde okudu, dimiş ki ; “Layık mıdır, kendi şehzadenizi terk eyleyüb bir Kürdü napaki kabul idersiniz ? İmdi lütf idüb, yine şehzadeniz Mehmed Bey'i kabul idüb cenk vaktında İbni Kürd'ü koyub, Mehmed Bey'den canibe dönesiz” dimiş. Orhan Bey mektub yazub, Kökez ile Süleyman Bey'e viridi. Süleyman Bey Karaman beylerine karşı okudu. Dimiş ki : “Ey İbni Karaman ! Sen bir adil, lütfü çok Padişahsın, senin hatırın için ahd olsun ki Mehmed Bey tarafına dönelim” dimiş. Süleyman Şah mektubu Mehmed Bey'e gönderdi. Mehmed bey görüb şad

oldu.

Ravi eyder : Hacı beyler oğlu Halil ve Hoca Ali on dört bin Kürd ile Akşehir önüne irişdi ve ordusun kurub Akşehir'e karşı oturdu. Moğol beylerin cem eyledi. Osman'ı üç bin er ile Akşehir'de koyup Mehmed Bey ve İsmail Ağa ve Devletşah ve Babuk Han yirmi sekiz bin Moğol askeri ile Hacı beylerin üzerine irişdiler. Hacı beyler ve Hoca Ali on dört bin Kürd ile mukabil olub, yedi gün cenk eylediler, sekizinci gün Hoca Ali ikdam idüb, Moğol taifesi firar ettiler.

Ezincanib; Osman'a haber irişdi ki, Mehmed Bey firar etdi didiler. Hamid oğlu, Aydın oğlu ve Osman kalkub yedi bin er ile yürüdüler.

Ezincanib ; Mehmed Bey, Ağa'ya eyder : “Nice olur firar idelim” didi. Ağa “Sabreyle görelim” dirken bir toz peyda oldu. Anı gördü, Osman irişdi. Cenge galebe idüb Kürd üstüne yürüdüler. Osman, askeri iki şak idüb, Hacı beylerin tuğun yıkıdı. Devletşah ordusun dağıtdı, Kürd sınub kaçdı. Gaziler yağma idüb, Mehmed Bey Hoca Ali'yi Meldüs kal'asına dek koğdu. Osman ve Hamid oğlu Kürd kavmini muhkem kırdılar.

Ezincanib ; İbni Kürd'e feryatçı irişdi. İbni Kürd gazaba geldi. Dört bin Kürd ile Hacı Kutluşah'ı Konya kal'asında koyub yürüdü. Bir seher irişüb otuz bin kürd ile ortaya alub, Hoca Ali ve Hacı Beyleroğlu dahi irişdi. Cümle kırk sekiz bin Kürd ve Türkmen cem oldu. Moğol askeri orta yerde kaldı. Taşra çıkmağa kudreti kalmadı, on bir gün gece ve gündüz cenk oldu. sahra leşle doldu, cümle dağ ve taş kan oldu.

Ravi eyder : İbni Kürd, Osman ve Hamidi dütab, zincirine aldı. Mehmed Bey fırsatlarını bulub, Devletşah ve Ağa ile kaçdılar. Dokuz bin Moğol toprağa düştü. İbni Kürt Moğol askerini dağıdub, Hacı beylere eyder : “Muradım benim Karaman oğlu Alaeddin'i tutmaktır, sen Osmanı ve Hamidi alub Konya kal'asında habs eyle. Ben varub, Larendeyi harab ideyim” didi. Hacı beyler bu iki serveri alub, Konya tarafına gelmek üzere oldu. Şah Alaeddin menzil bemenzil azim asker ile Konya üstüne geldi. Hacı Kutluşah'ın geldügin görüb, kapuyu bağlayub, cenge başladı. Bir seher vakti Şahı kişverküşa'ya feryadçı irişdi. Didiler ki : “Ne durursun cümle Moğol askerini kırdılar. Mehmed Bey kaçdı; Osman'ı , Hamid oğlu İlyas'ı tutdular.” Alaeddin duyub, ah eyledi, Bulgar'ın on bin senkendazile Kökez'i mukaddem gönderdi. Anın ardınca Koson oğlunu ve Kaya Bey'i ve Turgudoğlu'nu ve Elvan'ı ve Mirza Bahadır'ı gönderdi.

Ezincanib ; Kökez Bey Bulgar taifesile giderken, Hacı beyler oğlu karşıdan gelürken mukabil rast gelüb, kaçırmayub, dört bin er eli kırdılar. Osman ve İlyas kurtuldular. Hacı beylerzadeyi habsedüb, Şah'a arzdediler. Alaeddin duyub şad oldu, Osman gelüb Alaeddin ile buluşdu. Eyder : “Ey Sultanım ! çok askerim , çok malım telef oldu.” Alaeddin eyder : “Ey Osman ! birine bin verem, benim dünya ve ahiret pederim ol” didi.

Ravi eyder : Osman'a tablu alem virüb, bey eyledi, Kaya Bey'i bile koşub, “Osman'ı, her kande ise Mehmed Bey'e ulaştır” didi. Bunlar Mehmed bey'i aramağa meşgul oldular. İbni Kürd'e haber irişdi ki, “Ne tarafa gidersin, Alaeddin alemleri harabe virüb, beylerini helak eyledi” didiler. İbni Kürd, kırk bin Kürd ve Türkmen ile dönüb, Meldüs kal'asına gelüb, andan dönüb Konya'ya gelirken Bulgar gavmine rast gelüb, cenge başladı. Karaman beylerine haber irişdi, Turgut ve Bayburd askeri irişdi, dahi Şah Alaeddin irişüb Allahü Ekber, gürzün çak çakı feleğe irişdi, gündün güne cenk terakki buldu, pehlivanlar Hamza kahraman gibi naralar urub, yirmi sekiz gün cenk oldu, dağ ve taş adem leşile doldu, kan ırmaklar gibi akdı, adem kellesinden püller yapıldı, meydan haşre döndü; Osman, Alaeddin Keykubad bin Keyhüsrev'in çoban başı idi. Anın önünde ne kadar koyun ve sığır ve at ve deve ve katır var ise Osman gözlerdi, kafir almazdı, Karaman oğlu Mehmed Bey, Alaeddin'i kaçıurub, cümle mülkünü alduğı vakit Osman gelüb, doğruluk gösterdi; ana ivaz Mehmed Bey tablu alem ve kılıç virüb, bey eyledi.

Ezincanib, Osman ve Kaya Bey Beyşehir'ne gelüb, Mehmed Bey'le anda buluşub, alub, Akşehir'e geldiler. Sekiz bin Moğol askeri ile İsmail Ağa geldi. Devlet Şah geldi, yiğirmisekiz bin Moğol cem oldu. Osman eyder : “Ey Mehmed bey ! Kürdü napak elinde Şah zebundur gidelim” didi. Hemen badpaylara süvar olub, alem küşade idüb, küs-ü nakkare döğüb, yürüdüler, Meldüs canibine tevecüh eylediler.

Ezincanib; Şah Alaeddin öyle cenk eyledi ki, küştelerden püşteler peyda oldu. Bir mikdar zebun olmuş idi, ani gördüler toz belürdi, içinde nekkare sadası belürdi. Mehmed Bey yirmi sekiz bin tündhu Moğol askeri ile çıkageldi. İbni Kürd anı görüb, aklı başından gitdi.

Ravi eyder : bir taraftan Tatar ve bir taraftan Karaman beyleri şöyle kılıç urdular ki bölük bölük ittiler; Kürd askerine hezimet düşdü, beşi bir yerde

kalmadı, ol gün yirmi bin Kürd toprağa düştü. İbni Kürd ve Hoca Ali olhali görüb, Sivas yolların tutup, kaçdılar. Mehmed Bey gelüb, Alaeddin'in dizin öptü. Cümle asker bir yere cem oldular, ölenler için ağladılar, yaralıların yarasını bağladılar, cenge yarar yirmi sekiz bin asker alub, Kayseri'ye canibine gtdiler, Süleyman Şah'a muştucular saldılar.

Ezincanib; bir gün Kayseriye şehrine geldiler. Rum beyleri karşı çıkub, alub, şehre götürdüler. Mehmed Şah'a tahtı Rum'u teslim eylediler. Alaeddin, Mehmed Bey ile Rum Beylerin sulh eyledi. Ahidnameler yazup, kat'ı niza ve faslı husumet eylediler; bir kaç gün oturub, bir gün veda idüb, Karaman beyleriyle kona göçe Larende'ye geldiler, Süleyman Şah istikbal idüb, şehre götürüb Hoca Yunus Sarayı'na kondurub, iş-ü nuşa başladılar.

Ravi eyder : Hacı Beyleroğlu Halil, Meldüs kal'asında habs idi. Süleyman Şah getirüb, azad ve hem kenduye vekilharç eyledi

Ravi eyder : Kal'ayı Tünd'ün bir dizdarı var idi. Mento dirlerdi³⁴; Karaman oğluna tabi değil idi, bin dilaver yiğide malik idi ; çıkub nice vilayet harab idüb, kaçub; yine muhkem kal'asına girerdi.

Ravi eyder : Alaeddin'in küçük karındaşı Hızır Bey bir yaylakda safa iderken Mento, duyub varub basub, üç yüz yiğitle tutub, bağlayub, habs eyledi. Alaeddin'e feryaden gelüb Mento'dan şikayet eylediler. Alaeddin emreyledi. Yirmi yedi pehlivan, yirmi altı bin demür donlu dilaver ile kus-ü nekkare döğüb, alem şahın açub, asker çeküb, Tünd Kal'asına geldiler; Mento kal'a kapılarını bağlayub, burcdan cenge başladı; bir ay cenk itdiler, kal'ayı alamadılar.

Ravi eyder : Nerdüban ile bir gice kal'aya çıkup, Alaeddin kendusi yüz kırk serverle burcun birinden girüb, oturdular. Sabah olduğu gibi tekbir getirüb, Mento'nun sarayına yürüdüler; Mento'yu tutub, zencire çektiler, çok adem kırdılar, habisten karındaşını çıkarub kal'a kapusun açdılar.

Ravi eyder : Mento zenciri kırub, iç kal'aya düştü; Kökez Bey' bile alub, kaçdı; Alaeddin tekrar otuz gün cenk eyledi.

Ezincanib; Mento aciz kalub; Kökez Bey'i habisten salıvirüb, didi ki : "Eğer Şah'ın bana bir zeamet virirse kal'ayı ona viririm." Mentoyu, Kökez Bey alub, Şaha geldi, Mento gelüb, Alaeddinin dizin öpdü, özrün diledi, kal'anın miftahın viridi; Mentoya riayet idüb; zeamet viridi. Kal'ayı karındaşı Hızır Beye viridi, bir ay kal'ada oturub bir gün süvar olub, asker çeküb, Larende'ye geldi. İrtesi divanı

Süleyman Şah'a geldi. Mento gelüb Şah'ın dizin öbdü. Şah ider "Bu kimdir". Alaeddin ider "Kulun Mentodur; Şah iken gelüb, derbanın oldu." Şah sefa idüb, hil'at virdi, divan idüb, dört yüz şeyh, vaız, müfti ve alim ve Arız Hakim sağ ve sola oturdular. İkiyüz seksen namdar bey ve pehlivan ve altı vezir dahi oturdular. Badehu, Arız Pir ider; "Ey Sultanı kişverküşa layık mıdır ki, Konya'yı bir alay Kürdü napak zabt ide de, sen bunda safada olasın" didi. Süleyman Şah ider : "Ey Arız Hakim, dün gece vakıamda Hazreti Mevlana'yı gördüm. Didi ki : Ey İbni Karaman, Ey Şahı Moğol bu şehiri Kürdü napakden kurtar. Cümle Evliya Konyayı sana bağışladılar" Arız ider : "Fetih senindir. Hemen asker çeküb, yürü" didi. Cümle asker hazir idi, çıkub, sahraya kondular.

Ravi eyder; Karamannamede şairi nazik tab'ın buyurduğu beyitler bunlardır :

Şebi der hab buden Şahı adil
 Ki habidide şadı kerd der dil
 Celalülhakkı veddin pişes amed
 Ne bigane çu. Nameş hoş beş amed
 İnayet kerd şehri Konyara dad
 Zi ruhaş müşkilat - ü ukde biküşad

Ravi eyder : Süleyman Şah ve Alaeddin yirmi altı bin er Konya üstüne geldiler; Evliyanın himmetile Kürde kılıç çeküb, karşı gelmeye kudret bırakmadılar. Kimi kaçdı, kimi gelüb bende oldu, Şah gelüb sarayı Keykubad'a kondu, üç ay sakin oldu, şehirlüye mühkem riayet eyledi, bac ve haracı kaldırdı, ne kadar harabe var ise mamur eyledi, cümle evliyalari ziyaret eyledi, çok türbe yaptı, bir gün divan eyledi, beyler divana cem oldular; Alaeddin dahi Şahın nazarında olurdu. Şah ider : " İkimiz bir şehirde oturmak caiz değildir; sen burayı taht idin, ben Larend'e ye gideyim" dedi. Alaeddin ider : "emir sizindir" Süleyman Şah veda idüb Larend'e ye geldi, geçüp tahtda karar eyledi. Mehmed Bey gelüb, Rum tahtına geçti, mülkü İsmail Ağa'ya ısmarlayup, kah Erciyeş dağında şikarda ve kah Kayseriye de işü safada oldu.

Ravi eyder : Hoca Ali yirmi bin Türkmen ile Sivas'a, İbni Kürd'e, geldi. Buluşub ider : " Ne durursun, oğlan safada ve zevkde, Karaman oğlu kendu aleminde, asker cem eyle, varup Kayseriyeyi zabt idelim" didi. İbni Kürd otuz yedi

bin Kürd ve Türkmen askerinin cem idüb Kızıl Irmağın kenarına kondular.

Ezincanib; Kayseriye beyleri cem olup, Mehmed Bey'e gelüp didiler ki : "İşte düşman geldi, durma asker cem eyle, aru namusun var ise hasmınla bertaraf ol, andan sonra zevku safada bulun". Mehmed Bey İsmail Ağaya ider : "Sen Moğol askerile evvel yürü, ben ardınca varayım." On bin Moğol askerile İsmail Ağa yürüdü, yirmi sekiz bin Rum askerile ile Mehmed Bey dahi yürüdü.

Ezincanib; İbni Kürd su kenarında otururken bir gice Mogol şebhun eyledi. İki asker çat çat cenge başladılar, dördüncü gün Moğol sındı, bölük bölük kaçarken Mehmed Bey yirmi sekiz bin er ile bir alay Tatarı kovub, giderken Mehmed Bey, fırsat ganimet deyüb, İbni Kürdü tutub başın kesdi. Kürd askerinin şöyle kırdılar ki, sahra leşle doldu. Hoca Ali, İbni Kürd'ün katl olduğun duyub, kaçub, Sivas'a geldi. Mehmed Bey ardınca gelüb, Sivas'ı zabt eyledi, andan dönüb Kayseriye'ye gledi, cümle Rum'u zab eyledi işünüşa başladı.

Ravi eyder : Şah Alaeddin bir gün beylerle süvar olup Beyşehir'i'ne geldi; şehir kavmi istikbal eylediler, bir saraya konub, vilayeti teftiş eyledi. "Cümle kal'a ve mezre'a ve has ve çiftlik İsmail Ağa elindedir, ced beced Keykubad zamanındanberu" didiler. Sultan emreyledi; cümlesin zabt eylediler, serkeşlik ideni oradan koğub, çıkardılar. Eğer suğla, eğer mezrea, eğer has, eğer bağ ve bağçe, eğer degirmen ve hamam cümlesin zabt eylediler. Elvan Bey'i sekiz bin er ile üstüne koydular. Alaeddin : " Ol Rum Şahına Kethüda oldu, varup anda mekan bağlasun" didi.

Ezincanib; Ağanın karındaşı Kutlu Şah tevabiin alub Kayseriye'ye geldi, Ağaya macerayı takrir eyledi; Ağa Mehmed Bey'e girüb, Alaeddin'den şikayet eyledi didi ki : "Size hizmet eylediğim için Alaeddin cümle mülkümü zabt eylemiş ve Kethüda olduğu Bey'in diyarında mülk idinsin dimiş". Ağladı, Mehmed Bey mektub yazub, Süleyman'a gönderdi, Süleyman Şah dahi mektubu Alaeddin'e gönderdi : "Yine emlakin gerü viresin" diyu reca itdi. Alaeddin dahi bir mektub yazub, Süleyman Şah'a gönderdi, dimiş ki : " Ol Ağa benim kulum idi; Mehmed Bey'e yardım için gönderdim idi ; beni terkidüb, Mehmed Bey'e kul ve kethüda oldu; benim diyarımda bağ ve bostanı neyler? varub sakin olduğu diyarda idünsün."

Ravi eyder : Beyşehir'i yanında bir kal'a var idi, Mora dirler idi, etrafı İsmail Ağanın karındaşı Kutluşah Bey'in mülkü idi, Alaeddin kal'anın üstüne vardı, har-

man zamanı idi, Mogol kaçub kal'aya girdi : cümle rızkı Alaeddin zabt eyledi. Kutluşah, Kayseriye'de Ağa'ya gine feryatçı gönderdi. Gelüb, Ağa'ya şekva eylediler, "Kal'adan taşra çıkmazus, ekin ve tereke hep elimizden gitdi, açlıktan kırılıyoruz." deyu ağlaşdılar. Ağa, Mehmed Bey'e gelüb, Alaeddin'den şikayet eyledi. Mehmed Bey ider : Alaeddin'in muradı bizimle husumet; ancak varsun bildiğinden kalmasun." İsmail Ağa dört bin asker ile Kutluşah'ı tekrar gönderdi, yine on bin er cem idüb, Beyşehir'ne gitdi. Alaeddin beş bin er ile Mirza'yı gönderdi. Gelüb, cümle mahsulü zabt eyledi; Moğol kaçub hısara düştü.

Ravi eyder : Alaeddin Konya'dan on bin er ile şikar iderek Beyşehir'ne yakın gelmiş idi; Mirza mahsulü Konya'ya gönderib kendüsü Alaeddin'e gitmek üzere iken, dört bin Moğol askeri ile Kutluşah irüşüb, yolun bağladı cenge başladılar, iki gün cenk kıldılar, üçüncü gün İsmail Ağa irüşüb, Mirza'yı ortaya alub zebun eylediler, ardın önün bağlayub, kaçmağa yol komadılar. Heman Mirza Bahadır, tekbir getirüb, şöyle urdu kılıcı ki çok Moğol kırdı.

Ezincanib; Alaeddin Kökez'i dört bin er ile gönderüb kendüsü ava mukayyet olmuş idi; Kökez çıkageldi, gördü ki, bir cengi sultani. Gürzün çak çakı göğe çıkmış. Heman Şah'a bir adem gönderüb, ve kendüsü tekbir getirüb, kılıç çeküb, dört bin dilaver ile yürüdü. Ağa kahkaha ile gülüb, Alaeddin askerin ortaya alub, kırmağa başladı.

Ravi eyder : Şah'a adem irüşüb, macarayı haber virdi; Alaeddin on bin davudi zırhlı dilaver ile şöyle yürüdü, tufan gibi irişdi. Gördü bir cenktir ki bin kelle bir akçaya, gazaba gelüb ejder gibi haykırub na'ra urub, iki asker birbirine karışub, Allah-ü ekber ol gün kıyamet gününe döndü. Yedi gün muhkem cenk oldu, sekizinci gün Moğol sınub, rızkın, malın bırakıb, kaçdı. Beyler cümle rızkı yağma eylediler ve cümle diyarı Alaeddin zabt eyledi. Harabesin mamur idüb, üç ay sakin olub, andan sonra geçub, Konya'ya geldi. Kah işünüş ve kah siyaset idüb, beylerle zevku sefada oldu.

Ravi eyder : İsmail Ağa Sivas'a gelüb, Mehmed Beyle buluşub, Alaeddin elinden çekdüğü cefayı haber virdi, ağladı Mehmed Bey ider : "Sabr eyle, görelim nice olur" didi. Mehmed Bey asker cem idüb, Aksaray önüne geldi. Alaeddinin karındaşı Davud Bey Aksaray'da sakin idi; Mehmed Bey'in geldüğün duyub, karşı çıkdı, Mehmed Bey Davud Bey'i tutub, bağlayub, dönüb, Kayseriye'ye götürüb, habseyledi. Süleyman Bey'e haber irişdi; "Küçük karındaşını Mehmed

Bey tutub, alub, habis eyledi" didiler. Süleyman Şah bir mektub yazub, Sinan Naib'in³⁵ eline virüb, Kayseriye'ye gönderdi. Sinan Naib, emirülkelam bir adem idi. Kayseriye'ye gelüb divana girüb, mektubu Mehmed Bey'e virdi Mehmed Bey alub, okudu. Dimiş ki, "Ey Şah-ı Rum ! senin uğruna can baş oynatduğumuza ivaz bunu mu eyledin ? Eğer Alaeddin'e bihuzur oldun ise ol senin çok cefaların çekmiş idi, biz kemlik eyledik ise sen eyilik eylemek gereksin, hakkı nanı hatırına getirüb, karındaşımızı azad eyleyesin" dimiş. Mehmed Bey mektub yazub, Sinan Naible gönderdi. Sinan Larend'e'ye gelüb, Süleyman Şah önünde yer öpüb mektubu sundu. Alub okudu. Dimiş ki : " Karındaşın eyilik eyledi, amma ittüğü kemliğe değmedi, benim kethüdamın vilayetin elinden aldı, dört bin ademin kırdı ve nice hakaret eyledi; elbette bir kat cenk eylemeyince olmazı", Süleyman Şah mektubu Konya'ya, Alaeddin'e, gönderdi. Alaeddin mektubu okuyub, mefhumun bilüb, asker cem idüb, Larend'e'ye geldi, Süleyman Şah istikbal idüb, Hoca Yunus Sarayı'na kondurdu, İrtesi divan idüb, cümle erbabı devlet divana geldiler, Mehmed Bey kıssası açıldı; Alaeddin ider : "Ey Birader !. Ezelden meseledir ki oğlanın vefası olmaz; biz ana eyilik edüb, Rum'a Şah eyledik; ana ivaz karındaşımızı hapis idüb, vilayetimize kast eyledi. İbni Kürd'ün didüğü sözler gerçek imiş; amma hakkı nan vardır, inşallah yoluna gelür didi.

Ravi eyder : üç gün sakin olub, dördüncü gün yirmi sekiz bin askeri çin pulada gark idüb, on bin Bulgar'ın sapan atıcıların önüne düşürüb, Aksaray ovasına bargah kurub, işünüşa başladı.

Ezincanib; Mehmed Bey'e haber geldi. "Alaeddin azim asker ile gelüb, Aksaray ovasına kondu; ya varırsın yahud ol bunda gelür" didiler. Mehmed Bey'in akil vezirleri var idi. Hoca Ali ile Erciyes bey'i Evran Bey dirlerdi. Bunlar ider : "Ey Şah ! Alaeddin bahadur dilaver şehzadedir ve hem Karamanlı çokdur, yavuz yüz bin taifedir. Sen anların cengine takat getüremezsın; Maraş beyi Zülkadir oğlun araya burakub, sulh idelim, didiler Mehmed Bey razi oldu. Zülkadri gönderdi, minnet idüb, Davud Bey'e vardılar, kat'ı niza ve faslı husumet idüb, Alaeddin dönüb Konya'ya geldi, yine iş-ü safaya başladı, aradan bir yıl geçdi.

Ravi eyder : Mehmed Bey muttasul badenuş idi. Cümle Rum'u İsmail Ağa'ya ısmarlamış idi. Kendüsü işiışret iderdi. Ağa çok hazine yığmış idi. Elhasıl Alaeddin Bey ile Mehmed Bey'in sulh olduklarına kakıyıp cümle rızkın ve malın

alub beş bin yiğit ile çıkub Beyşehir'i'ne arzu idüb, gitdi.

Ravi eyder : Bir gün meclisde işünüş iderken Ağa, Mehmed Bey'e ider : "Benim acım Karaman oğlu'ndan alıvirmeye kadir olmadın" Mehmed Bey ider : "Nice idelim, cümle alem bizi kınar, biri bu ki akrabalık vardır ve biri dahi askeri çokdur ve biri dahi yine Rum'a beni Karaman Oğlu Şah eyledi, nice kılıç çekem". İsmail Ağa kakıyub taşra çıkdı, karındaşı Kutluşah'a ider "Mehmed Karaman Oğlu'ndan korkar kendiyi Rum'a Şah iden ben idim, şimdi Karamanoğlu oldu dir." Hemen emreyledi, bin deve ve bin katır altun, gümüş ve kemha yükledüb Beyşehir'i'ne azm idüb gitdi. Sabah oldu, Mehmed Bey, Ağa'nın kakuyub gittüğün duyub, "Huda'ya saldı, yoluna gele" didi. Didebanlar Alaeddin'e haber virdiler ki "İsmail Ağa, Şah'a asi olmuş. Bi'hisab altun, gümüş yükledüb, Beyşehir'i'ne gelüb, geçdi" didiler. Sultan cenk için yirmi bin davudi zırhlı dilaver ile on bin Bulgar³⁶ askerin çeküb, Beyşehir'i'ne geldi. Bulgar'ın piyadelerine buyurdu yolları bağladılar, kendüsü pusuya girdi. İsmail Ağa, beş bin Moğol askeri ile gelüb, geçmek üzere iken Bulgar kavmi karşı varub, bir fasıl cenk eylediler. Kılıcın sadası dünyayı tutdu, heman pusudan yirmi sekiz bin er ile Mirza Bahadır çıkub, tekbir getirüb yürüdü. İkdâm idüb Bulgar askerin sıyub, Mirza'yı ortaya alup, zebun eyledi. Ağa güzü çeküb üstüne geldi ve haykırub ider : "Ey Mirza ! Şah'ın bana eylediği cefayı bu gün ben dahi sana eyleyeyim" didi. İkdâm idüb, bir gün cenk eylediler. Bulgar askeri ve Mirza askeri gayet zebun olmuş idi. Anı gördüler ki, küsü nekkare sadası aleme velvele bıraktı, toz asumane çıktı. Ağa gördü ki Tuğu Şahi göründü. Gelenin Şah Alaeddin olduğu anlaşıldı. Heman ah eyledi, kendusından ümidi kesdi.

Ezincanib; yirmi sekiz bin er ile Alaeddin irişüb, nara urub, tiğ çeküb, Karaman beyleriyle yürüdü. Üç gün üç gece muhkem cenk oldu. Dört yanın bağlayub, bir adem çıkarmadılar. Alaeddin kalkanın çevirüb, eline ok yay alub, cenge girdi; cenk idüb giderken Ağa'ya rast gelüb, birbirine hamle eylediler ; bir nice hamleden sonra Alaeddin Şah bir ok atub, Ağanın dizin urdu; Ağa oku çeküb çıkardı, temren kemikte kaldı, üç yerde yara urdu, yıkub bağladı. Baş gidince ayak payidar olmaz cümle Moğol'u kırdılar, kimse kaçamadı, ol kadar mal ve rızk çıktı ki hesabın Allah bilir, Alaeddin zabt eyledi ve azm eyleyüb Konya'ya geldi.

Ezincanib, Süleyman Şah'a "Alaeddin Moğol'u kırub İsmail Ağa'yı tutmuş"

deyu haber geldi. Göcer'i bir mektub ile gönderdi. Göcer gelüb, mektubu Alaeddin'e viridi. Okudu, dimiş ki : "Benim biraderim, İsmail Ağa'yı azad idesin". Buyurdu; zindandan çıkarub, at, don virüb Larend'e'ye gönderdi. Ağa Larend'e'ye gelüb, Şah'a buluştu Şah muhkem riayet eyledi, ve cerrah getirdüb, temreni kemükden çıkarub, yarasını timar eyledi. Eyüce oldu. Süleyman Şah, Ağa'yı divana getürdi, rızkının yarısını viridi, gine Beyşehri'n viridi. Didi ki " Ey Ağa ! suç senden oldu, bizden olmadı; Alaeddin'in bu kadar cefasın mazur tutasın, kendu çelebindir? " Ağa dahi özür eyledi ve ahd eyledi ki, evvelki gibi gene dostuna dost, düşmanına düşman ola.

Ravi eyder : Süleyman Şah'la vedalaşub Beyşehri'ne geldi, küçük karındaşı Mir Hasan ile armağan dizüb, Konya'ya Alaeddin'e gönderdi, varub özrün dile-di. Alaeddin ahidnameler yazub, Ağaya gönderdi.

Ravi eyder : Kayseriye'ye, Mehmed Bey'e, haber vardı ki, Alaeddin Ağa'ya rast gelüb, askerın kırub, kendusını tutub, cümle malın alub, sonra gene barışub, rızkını ve mansıbını virmiş; ahd eylemişler ki, gene evvelki gibi uğruna can baş vire, Mehmed Bey bu sözü işidince aklı başından gitdi. Hoca Ali ider : " Eğer Alaeddin, Moğol Beyleri ile bile oldu ise tahtı Rum'u senin elinden alır, buna hile eylemek gerek". Mehmed Bey emreyleyüb, Sivas'ın ve Kayseriye'nin ne kadar askeri var ise cem idüb, çin pulada gark oldular.

Ezincanib; Süleyman Şah'ın yanında bir iki muzi³⁷ var idi. Fırsat gözedirler idi, Karamanoğlu Kasım ve Sadeddin dahi kim var ise Mehmed Bey'in geleceğın duydular, mektub gönderdiler; "Doğru Larend'e'ye gelesin biz dahi Mut'un, Gülnar'ın askerın cem idüb, yürüeyüz; Süleyman Şah helak olunca Alaeddin nesneye kadir olmaz" didiler. Mehmed Bey, bunların reyini görüb, asker çeküb gelmekde. Şah Süleyman kıssayı duydu, etrafa mektub saldı, on bin Bulgar askeri geldi; Gülnar ve Mut ve Silifke beyleri geldi; Mamuriye ve Tarsus ve Koson askeri geldi; otuz bin er cemoldu.

Ravi eyder : Mehmed Bey Kürd, Türkmen, Rum askerın çeküb, Niğde'ye, andan göçüb Ereğli'ye, andan göçüb Bulgar Dağ'ının eteğın sıyırdub, Devle üstünden Fisandon'a gelüb andan şehre karşı konub üç gün sakin oldu. Süleyman Şah divan eyledi. Arız Pir-i ve Şeyh Nizamettin'i Mufti Yunus'u ve Şeyh Hasan'ı ve Emir Şah'ı ve Lala'yı ve ulema ve zuraflıyı cem idüb ider : "Varın görün Şah'ı Rum niye gelmiş" Mahmud Paşa'yı ve Oğuz Han'ı ve Arız Hakim'i

gönderdi.

Ravi eyder : Mehmed Bey gördü ki, Karaman askeri çokdur, cenk kabil değildir, beyleriyle müşavere eyledi, müdarayı makul gördüler. Mahmud Paşa dörd bey ile içeri girüb, "Hoş geldin muradınız nedir; hayırmıdır, şermidir Şah cevap ister" didiler. Mehmed Bey ider : "Hayırdır, cenge gelmedik, Süleyman Şah pederimiz yerindedir, üstümüzde hakkı nanı çokdur, ziyarete geldik, ve hem bir at var imiş, anı ricaya geldik" didi. Vezirler kalkub, divan-ı Süleyman'a gelüb, ahvali bir bir beyan eylediler. Süleyman Şah, emreyledi, bir mektub yazub, Mahmud Paşa eline virdiler; Mahmud Paşa alub, divanı Şah'ı Ruma geldi. Mehmed Bey, Rum beylerin cem idüb, musahabet idüb otururken Mahmud Paşa içeri girüb, edeb birle mektubu sundu. Hoca Ali möhrün bozub, açub okudu. Dimiş ki " Ey Şah'ı Rum ! Dost dostu ziyarete böyle gelmez, ahval malumdur, neye geldiğin bilirüz. Eğer sen div sifât Kürdistan askerinin devşirüb, geldin ise benim dahi Süleyman ve Rüstem'im vardır. Eğer sen Efrasyab-ı devir isen ben dahi Keyhusrev-i zamanım ; eğer senin askerinin Kürd Türkmen, Rum ve Tatar ise benim askerim Bulgar, Yunan ve Moğol'dur. Malumdur ki, bize Karamaniler dirler, zamanın kahramanıyüz" dimiş. Kürdistan beyleri Mehmed Bey'e didiler ki : "Eğer cenk idersen hata idersin, sulh olmak gerek" Araya beyler girüb, sulh eylediler. İki Şah bir yere gelüb, işüişret idüb, Süleyman Şah kendusından reca idilen atı bağışladı. Andan göçüb, Kayseriye'ye geldiler.

Ravi eyder : Engürü'yü Karaman oğlu Mehmed bey Moğol bey'i Atabey'e virmiş idi, İlğun'u Devletşah'a ve İshaklu'yu Cafer'e virmiş idi. Bacı ve haracı Karaman oğluna gönderdiler, hutba ve sikkeyi Karaman oğlu namına okuturlardı. Mahsul kenduların idi. Alaeddin Şah olunca haber gönderdi ki, sikkeyi Alaeddin namına uralar; bac ve haracı göndereler; Atabey ve Devletşah bir yere gelüb, müşavere idüb, didiler ki, "Dahi kendi Şah olamadı, Şah karındaşı Süleyman Bey'dir" ; heman asker cem idüb, Akşehir üstüne geldiler. Akşehir'de Uzun Hasan otururdu. Moğol gelince Alaeddin'e mektub, gönderüb, ahvali bildirdi.

Ezincanip; Alaeddin ahvali duyup etraf beylerin cem idüb Bulgar ve Koson Oğlun ve Turgud Oğlun ve Kaya Oğlun ve Oğuz Han cümle yirmi sekizbin er ile çin pulada gark idüb, gürz ve tiğ götürüb asker çeküb, Akşehir'e geldiler. Moğol kavmin şebhun eylediler. Üç gün muhkem cenk oldu. Cenk içinde Atabey'i ve

Devletşah'ı tutdu ve Menteşe Oğlu bile idi, Cafer ile ol kaçdı Moğol'un cümle rızkın, malın, atın devesin ve koyunun sürüb, Konya'ya götürdüler. Dörtüüz Moğol Bey'i habis eylemiş idi ; diledi ki, cümlesin helak eyleye, Beyşehirin'de İsmail Ağa duyub, Larende'ye Süleyman Bey'e geldi, şefaathname alub, Konya'ya götürdü. Divana girüb, Alaeddin önünde yer öpdü. "Ey Şehzade, Atabey ve Devletşah ve Babuk Han ve ben kulun yetmiş seksen yıldır atan ve deden önünde cenk eyledik, eski yarı vefadarlaruz, ve pirlerez, bunları helak eylesen dünyayı kendine güldürürsün" didi. Süleyman Bey'in şafaathnamesin virdi. Alaeddin Kökez Bey'e buyurdu, Moğol Beylerini habisten çıkarub hil'at ve rızkların virdi. Yine evvelki gibi her biri diyarına gitdiler.

Ravi eyder : bunlar uğrun Kayseriye'ye Mehmed Bey'e mektüb gönderdiler, didiler ki; "Alaeddin bize muhkem direnk virdi, her kaçan zuhur eylersen biz dahi hazır başuz ; bilmiş ol, seni Yunan'a Sultan idelim" demişler. Mehmed bey mektubun mefhumun bilüb, otuz bin er cem idüb, Larende hainlerine mektub gönderdi ki siz Süleyman Beye zehir virin, biz Moğol beylerle Alaeddin'in hakkından gelürüz didi.

Ravi eyder : Süleyman Şah, pak mezhep, pak meşreb, itikadı muhkem bir Padişah idi. Bir vakıt namazın kazaya komamış idi, ehli Kur'an hafız idi, kırk yıldır haftada bir hatmederdi, bir sahar namazın kılub, viridin sürüb, hamamda gusl idüb, gelüb, namazın eda idüp, tilavet idüp, taşra çıkdı. Derbanlar deri devleti açub, durdular. Bir kimse içeru girüb, ider ; "Mevlana Ariz Pir vefat eyledi, siz sağ olun". Zira doksan yaşına girmiş idi, Süleyman Şah gayet sever idi; buyurdu "Defin olacak zaman değildir, sabreyleyin" didi. Ol adem bir zaman gidüb, gene geldi. İder : "Buyurun, meyyit hazır oldu, halk Sultanım'a muntazırdır." Süleyman Şah emir eyledi, at çekdiler, binüb taşra çıkdı, hainler kapuda dururlar idi, ezelden müşavere idüb, fırsat gözlerler idi; ol gün Süleyman Şah'ın hizmetinde hikmeti ilahi bir kimse bulunmadı. Bunlar Şah'ın önüne düşüb bile gitdiler. Bir تنها yere varınca arslan'a kurd üşer gibi her canibden seğirdüb hamle eylediler. Kimi kılıç ile, kimi taş ile kimi tir ile yirmi altı yerde zaim urdular. Süleyman Şah ah idüb; atın sıçradub saraya düşdü, gördü safi kan olmuş, "Bir zaman şah idim, sağım solum asker idi, şimdi تنها Allah'tan gayri kimse yoktur" didi. Kulları irişüb, ah ve efgan idüb, yakaların çak eylediler, amma çi faide, iş takdirin. Şah Elhükmü Lillah şehid olub, cani azizin Hakka teslim idüb,

muhibleri matem idüb ayin ve erkanı Muhammedi üzre götürüb, Divan Oğlu Medresesi'nin yanında Kalemîye Zaviyesi'nin türbesinde Hazreti Mevlana'nın Validesinin yanına defn eylediler.

Ravi eyder : Hainler cem olub, Süleyman Bey'in yirmi yedi ağasın habis eylediler. Kimi kaçub Konya'ya Alaeddin'e gitdi ve kimi müdara idüb kaldı.

Ezincanib hainler Kasım'ı tahda geçürdiler, Sadeddin ve Hacıbeyler Oğlu vezir olub, her biri bir mansıb zabt idüb muradlarına irdiler ve Kayseriye'ye, Mehmed Bey'e mektub gönderdiler.

Ravi eyder : Mehmed Bey Süleyman'ın şehid olduğun düyub, şad oldu. Kayseriye'den kalkup; menzil bemenzil gelmekde.

Ezincanip : Şah Alaeddin Konya'da, karındaşı Davud Bey ve Rum ve Yunan beyleri ile işü'safada idi. Süleyman Şah kullarından Göçer ve Firuz Bey Konya'ya gelüb divana girüp, hainlerin eyledüğü hakareti şekva idüb feryad kıldılar. Alaeddin duyub, yedi gün matem eyledi, cümle şehirli siyahlar giydiler. Kökez Bey yirmi bin er cem idüb kırk gün matem eylediler. Alaeddin emreyledi asker cem oldu, beyler çinpulada gark oldular, Larend'e'ye vardılar, hainleri helak idüb habis olan beyleri kurtardılar, Şah Süleyman'ın kanın aldılar.

Ravi eyder : Moğol beylerinin bir bölüğü Alaeddin'e hasım olmuşlar idi ve bir bölüğü muhkem dost idi. İsmail Ağa, Şahı severdi, haber gönderdi ki : "Ey Şah ! Alaeddin Konya'dan gitmiyesin. Rum beyi Şah Mehmed ile Moğol beyi Atabey ve Babuk Han ve Kutluşah ittifak idüb, Konya'yı elinden almağı murad idinmişler" demiş.

Ravi eyder : Alaeddin yirmi iki bin er ile ve kırk pehlivanla çıkub, Konya'nın önünde barigah kurub oturdu. Bir taraftan otuz bin er ile Mehmed Bey gelüb karşusuna kondu, bir taraftan da Mogol beyleri yirmi altı bin er ile gelüb kondular, bir hafta mektub gelüb gitdi, sulh olmadılar. Akibed bir gün alay bağlayub, meydan açıldı; Kökez Bey meydana girüb, yirmi sekiz Moğol helak eyledi. Moğol'dan bir kuvvetli herif meydana girdi. Kökez'i yıkdı Oğuz Han'ı yıkdı, o kafire Cafer dirler idi. alaeddin at depüb meydana girdi. Kara Caferi gürz ile döge döge yıkdı ve bağladı; hemen nizesin çevirüb, meydana atın sıçradub haykırub didi ki : " Ey hakkı nan bilmez Mehmed bin Ertena ! ben ol kimesneyim ki seni İbni Kürdün elineden kurtarub Rum'a Şah eyledim ve bir zaman aşıkı zarın olub yoluna can, baş virdim, ezelden meseldir, oğlanın vefası

olmaz. Meydanıma gel, devlet sınaşalum”.

Ezincanip ; Mehmed gayrete gelüp, atın sürüb, Şaha gürz havale eyledi. Şah gürzünü savdı, nize havale eyledi savdı, birbirine yirmi beş hamle eylediler. Alaeddin rikap üstüne kalkub, bir gürz havale eyledi, Mehmed takat getirmeyüb, yıkıldı. Moğol, Kürd ve Rum askeri anı görüb bir uğurdan kılıç çeküb yürüdüler; Alaeddin de cümle Karaman askerile yörüdü, kılıcın şakırdısı ve gürzün kütültüsü asumane çıkdı. Şöyle cenk oldu ki sahra leşle doldu, kan ırmak olub akdı. Alaeddin kırk dilaver ile sekiz bin Bulgar askerinin önüne bırakub. Kürd askerinin dağıtdı. Mehmed'in ordusuna irişüb tuğun yıkdı. Rum askeri sındı, kaçdı, heman yirmi bin Moğol Babuk Han ve Devletşah ile çıkageldi. Düşman askeri elli bin oldu. Üç gün üç gece cenk itdiler. Karamaniler sınub, Hısar önüne geldiler, akşam oluncadek cenk oldu. Akşam Hısar'a girüb, kapuları bağlayub, burca çıkub, bunlar yukarıdan, onlar aşağıdan yirmi gün cenk eylediler.

Ravi eyder : Bir gice Alaeddin çıkub, şebhun eyledi, azim cenk oldu; ol gice altı bin er düştü. Alaeddin bin yiğit ile kafadar olub, cenk içinde gezerken Devletşah'a rast gelüb, döğe döğe yıkdı, bağladı, andan sonra Hısar'a girüb, kapuları yaptı. Mehmed aciz kaldı, nice ideceğinin bilmedi. Larenden hainlerinden Karaman iki yüz yük bal ve yağ ve buğday yükledüb, bin yiğit ile Konya'ya gelüb Mehmed'le buluşub, zahireyi teslim eyledi. Mehmed ider : “Ey Karaman ! aciz oldu, Alaeddin'i ele getüremedim.” Karaman ider : “Karaman Beyleri birikmeden bir maslahat idemedin, cümle gelüb cem oldular, gel şimden geru müdare eyle” didi.

Ravi eyder : Her gün Karaman askeri gelmekte idi. Kürd beyleri Kökez bey'e rast gelüb, tutmuşlar idi. Mehmed Bey'e götürdüler. Kökez'e, Mehmed Bey hil'at virdi ve itti : “Ey Kökez ! biz Alaeddin ile cenge gelmedik, Süleyman Bey'i hainlerin şehid eyledüğün duydum, geldim ki, ziyaret idem, gördüm kendisi cenge hazır olmuş, beni dahi ifsad eylediler ! andan sonra cenge başladık; vakı'a hakkı nanımız çokdur, bizi barışdının yine evvelki gibi dosta dost, düşmana düşman olalım, dünya kimseye baki değildir, didi; muhabbedname yazub, Alaeddin'e gönderdi.

Ravi eyder : Kökez Bey hısara girdi, gelüb, Alaeddin önünde yer öpüp, mektubu sundu; Alaeddin beylerle oturub, musahaebet eder idi, baş kaldurub ider : “ Ey Kökez ! Mehmed seni iyi helak eylememiş. Yoksa muradı hile mi eyle-

mek" didi. Kökez, Mehmed Bey ne söyledi ise haber viridi, mektubu okuyub mefhumun bildiler. Alaeddin Şah ider; "Güç ile iş başaramadı, hileye başladı". Beyler ider : "Askerimiz gelüb, cem oldu, bildüğünden kalmasun. Nihayet birleşelim, eğer hile ederse biz dahi ana göre idelim, eğer itmezse yine ana göre idelim".

Ravi eyder; Osman ile Germiyan araya girüb, iki Şah'ı sulh eylediler, ikisin bir yere getirüb, merhaba idüb, Mehmed bey ider, "Vallahi Billahi Moğol beyleri hatırı için cenk eyledim, anların sözüne uydum." Elhasıl intikamı kaldırub, yine evvelki gibi muhabbet eyleyüp, bir yıl kah dağda kah şikarda, kah hamamda işü'safada oldular. Alaeddin yine beylerin dağıdub, yalnız kendi kullarila kaldı.

Ravi eyder : Mehmed Bey'in bir kethudası var idi. Moğol Beylerinden idi. Bir gün ana eyder : "Ey Ata Bey ! beni Alaeddin ile dost mı oldı sanursın ? Muradım hiledir, sen on bin Moğol askeri ile Konya'da kal, ben Engürü'ye behane idüb gideyim, ben gidince Alaeddin cümle askerinin dağıdır, heman sen fırsat bulduğun gibi zencire çek, ben dahi geleyim, andan sonra cümle Rum ve Yunan bizim olsun" didi. Bu tedbiri idüb, Mehmed Bey divana geldi ; Şah önünde yer öpüb ider : "Moğol Engürü'yü zapt eylemiş, vurub hakkından geleyim, ben gelince Ata Bey hizmetinizde olsun" didi. Sultan dahi destur virüb, onbir er ile tabl-ü nekkare döğüp, Engürü'ye azm eylediler.

Ezincanib; Sultan Alaeddin cümle Karaman Beylerini dağıdub, her biri vilayetine gittiler. Alaeddin kendu beyleri ile iş-ü safaya başladı.

Ravi eyder : Ata Bey fırsatı ganimet görüb, karındaşı Cafer'e dört bin er viridi; didi ki : "Sen varub Konya'yı zapt eyle, zindandan Devletşah'ı ve Babuk Han'ı kurtar, ben dahi dört bin er ile varub, Alaeddin'i tutub götüreyim" diyüb gitdi.

Ravi eyder Cafer gelüb şehri zapt eyledi, zindandan Devletşah'ı ve Babuk Han'ı çıkardı. Nida idüb didi ki : " İl gün Ertena Oğlu Mehmed Şah'ındır". Karamaniler duyub kaçdılar. Şehre inkılab düşdi.

Ravi eyder : Ata Bey Alaeddin'i kırk pehlivanla basub, zencire alub zindana koydı ve bir mektub yazub, Mehmed Bey'e gönderdi. Peyk, gelüb mektubu sundu. Mehmed Bey okuyub, tacın feleğe atdı. Askerin cem idüb, ilgar idüb Konya'ya geldi, tahta geçdi, irtesi divan idüb zencir ile Şah Alaeddin'i divana getürdiler. Alaeddin, Mehmed Bey'i görüb güldi İder : "Ey Mehmed ! eyliğe eylik

olsa kara öküze bıçak olmazdı. Ben seni Rum'a Şah ıdüb ibn-i Kürdi helak idince çok cefa çekdim. Nice senin, benim gibileri dünya aldatmıştır. Dünya sana da kalmaz" didi. Mehmed Bey söylemeyüb Ata Bey'e ider : "Götür, muhkem habs eyle, eğer kurtulacak olursa halimiz harab olur, yarın siyaset idelim" didi. Ata Bey, Alaeddin ile kırk pehlivanı habs eylediler. Zindancının adı Rüstem idi. Alaeddin sabah helak olacağı bilüb, önce ağlayub Allah'dan meded taleb iderdi. Münacat eyledi. Karındaşı Davud Bey bir iki bin yiğit ile Beyşehri'ne İsmail Ağa'ya gelüb, ahvali bildirdi. Ağa heman on bin er ile Davud Bey'i alub gitdi. "Şahu helak eylemeden irişürüz" didi. Ilgar eylediler. Davud Bey'in başına on bin yiğit gelürdi. Bunlar Konya'ya gelmekte olsun.

Ravi ider : Devletşah gice ile kalkub, Babuk han'a geldi. Babuk Han ider : "Ey Devletşah ! bu zalim oğlan sabah Sultan'ı helak eyleyeceğine şübhem kalmadı. Alaeddin'in bu defa helake iletmek insaf değildir, ne kadar olsa Şahımız oğlandır, Velinimetimizdir, bu oğlan bizim nemizdir". Devletşah eyder : "Benim dahi fikrim budur, gel varub kurtaralım". Bunlar gelmekte olsun; bizim kıssamız Alaeddin'e geldi.

Ravi eyder : La'l Ağa dirlerdi bir hadım var idi, Alaeddin onu Mehmed Beye bağışlamışdı, Alaeddini muhkem severdi, irtte Mehmed Bey, Alaeddin'i helak ideceğın bilüb, sürüb zindana geldi, içeru girüb Alaeddin'le buluşdı. Halin perişan gördi, çıkub zindancıya eyder : "Sana bin filori vireyim ve hem seni Bey ideyim, gel lutf eyle. Sultanı çıkaralım" didi. Zindancının gönlü olmadı. Ol halde iken Devletşah ile Babuk Han içeru girüb, sultanın dizin öpüb özür dilediler. "Senin tutulub habs olduğun bizden oldu. Fakat sen dahi bize çok cefa eyledin idi; Velinimetimizsin, seni bu oğlanın helak eylemesini makul görmedik" deyüb, özürlerin dileyüb, zindandan çıkarub, kaçırıverdiler, ol kırk yiğid ve hadım ve zindancı çıkub gitdiler, Konya'dan yana dağa düşdüler. Ol gice yalın ayak ve başı kabak yürüdüler. Sabah bir su kenarına irişdiler. Gördüler ki; bir azim asker konmuş oturur, kaçub bir mağaraya girüb, casus gönderdiler ki: görelim kimdir, ve hem nafaka getürmeğe Göcer'i gönderdi; zindancı bile gelüb bir adama sordular. Ol adam eyder : "Bunlar Moğol askeridir, Beyleri İsmail ağa'dır ve Sultan'ın karındaşı Davud Bey'dir. Konya'ya Sultan'ı kurtarmağa giderler" didi. Bunlar dönüb gelüb Sultan'a muştuladılar. Sultan, Göcer'i gönderdi, "var gör hile olmasun" didi. Göcer ve Firuz gelüb, orduya irişdi. Azim otağ gördüler, gelüb içeri

girdiler. Gördüler ki, Karaman beyleri Davud Bey ve İsmail Ağa ile oturub, musahabet iderler. Göcer seğırdüb' dizlerin öpüb feryad eyledi. Beyler Göcer'i ve Firuz'u görüb fiğan eylediler ve didiler ki ; eyilik bilmez oğlanın elinden nice kurtuldunuz, Sultanın neyledi, helakmi eyledi, yoksa elinde zebun mu?" Bunlar başlarından geçen kıssayı, bir bir haber virdiler. Göcer ider: "Bihamdillah Sultan bizimledir, sağ esendir". Cümlesi bundan bu sözü duyub Karaman Beyleri yalın ayak, başı kabak seğırdüb, mağaraya gelüb Sultan'ın ayağına düşdüler, bir zaman ağlaşdılar andan Sultan'ı alub, askere götürüb Tacı Şahi ve libası şehinşahi geydirüb tahta geçürdiler. Ağa eyder : "Buyur imdi, cümle hizmete bel bağladık, yar odurki bu deminde yar ola, şadilikde sad hezar yar olur" deyüb, Sultan'a bir siyah at çekivirdi. Heman oradan göçüb Beyşehir'ne geldiler, etrafa muştucular saldılar, " İl, gün Sultan Alaeddin'indir" deyu çağırdılar. Otuzbin er birikdi. Gargara kal'asının dizdarı Mir Yusuf geldi, Okluk kal'asının Beyi geldi.

Ravi eyder : Sultan tahta oturduktan sonra adem saldı. Arız Piri getürdiler, Mahmud Paşa geldi. onu vezir eyledi, Melik Arslan oğlu Halil'i vezir eyledi, Hızır Paşayı vezir eyledi, Kökez'i kapucu başı eyledi, Rüstem'i Mir ahur eyledi, Oğuz Han'ı Kethuda eyledi. Heman buyurdu; otuz bin dilaver ile Beyşehir'nden göçüb, Sırıstad kal'asına geldiler³⁸. Beyine Galencan dirlerdi. Kıssayı duyub, kal'a kapuların bağladı. Alaeddin otuz bin asker ile kal'ayı çevirüb yirmi sekiz gün cenk eyledi, almağa kadir olmadı. Bir gice kemend atub burca çıktılar. Kırk pehlivanı yukaru çekdiler. Alaeddin dahi çıkdı. Cümle üç yüz adem çıkardılar. Kökez Bey önlerine düşüb Galencan'ın sarayına gelüb, kapusunu yıkub, içeri girdiler, Galencan'ı bağladılar, Hısar kapısına yürüdüler, kapıcıları helak eylediler, kapuyu açub cümle Karaman askerinin içeri sokub kal'ayı zabt eylediler. Çok mal ve hazine ve cebhane çıkdı. Cümlesini askerine bağışladı, Galencan'ı azad eyledi, gene kal'ayı ana virdi, bir kaç gün sakin olub oturdu.

Ravi eyder : Mehmed Bey Alaeddin'in kaçduğın duyub gama düşdü. Ata Bey'i on bin er ile gönderdi. cehd idüb her diyarı teftiş idüb ele getüre.

Ezincanib; Sultan kendini tecessüs için çıktıklarını haber alub on bin dilaverle Kökez'i ve Davud Bey'i gönderdi ki, Ata Bey'i tutub getüreler.

Ravi eyder : Sultan cümle Karaman'ın pir ve civanların ve ülemasın ve Beylerin cem idüb Konya sahrasına irişdi. Bir ziba yere konub kırk gün ibaded eyledi ve kırk gün de fukaraya riayet idüb ziyafet eyledi. Hikmeti İlahi evveli

bahar ayı, Nevruz günü idi. Ülema tevhid ile tahda geçürdiler, dua ve sena eylediler.

Ezincanib: Davud Şah Konya'ya geldi. Ata Bey ve Ali Bey on bin er ile irişüb muhkem cenk eylediler. Yedi bin er ile Kökez dahi irişdi. Rum askerinin muhkem kırdılar, Ali Bey'i tutub zencire çekdiler. Moğol sınıb kaçdı. Dört bin adem esir eylediler ve alub, Alaeddin'e götürdüler. Alaeddin emr eyledi. Ali Bey'in başın kesüb Konya'ya Mehmed Bey'e gönderdi. Ata Bey kaçub Konya'ya geldi, doğru divana gitdi içeri girüb, Mehmed Bey'in önünde küçük karındaşı Ali Bey'in başın gördü. Beyleri eyder : "Ey şahı Rum! Alaeddin'in başında kırk bin asker var. Senin ana eylediğin cefayı ol dahi sana ider, gafil olma" didiler. Mehmed Bey eyder : "Askerim çoktur, varub cenk iderim". Ata Bey eyder : "On bin er ile karındaşın Ali Bey'i katl eyledi, sana dahi bir iş ider ki, kıyamete değin söylenür. Sen onunla cenge kadir olamazsın. Gel Sivas'a gidelim, zira rüsvalık idersin" didi. Bunlar bunda müşaverede iki ilçi içerü girüb, mektubu sundu, Mehmed Bey alub okudu. Dimiş ki : "Ey Mehmed Bey ! Ben ol Şah Alaeddin'im ki, senin yolunda malımı, başımı, virmiş idim, İbni Kürd gibi dilaveri helak idüb, seni Rum padişahı eyledim. Buna ivaz, sen dahi beni gafil zencire alub, ırzımı paymal idüb, boğazıma zencir takub, çarşularda, sokaklarda ve zindanlarda beni rüsveyı cihan itdin, vaktine hazır olasın imdi vardım".

Ravi eyder : Mehmed Bey, Karaman Oğlunun cengine kadir olmayub, adına Ali Zerger dirler bir kulu var idi. Konya'yı ana virüb, kendusi cümle malın ve rızkın alub, Sivas'a azm idüb gitdi.

Ezincanib; İlçi gelüb Mehmed Bey'in çıkduğun haber virdi. Bey'ler eyder : "Ey Şahı kişverküşa ! Layik olan budur ki, hainler elinden evvel tahtını kurtarub, Süleyman Bey'in ruhunu şad eylesin, andan sonra düşmanın helak olunması kabildir." Alaeddin gördü ki, bu söz makuldur. Heman asker çeküb, Ermedsun'a geldi.

Ravi eyder : Mirza gani olmuş idi. Alaeddin'e karşı çıkub, alub sarayına götürüb ziyafet eyledi. Esnayı kelimde eyder : "Ey Sultanı Cihan ! Kuvvetin ziyade olsun. Karaman Şah'ın ruhunu şad eyledin. Bu caniler kati kuvvet buldular, gayret gerek". Alaeddin; Ey Pir ! duadan unutma" didi. Heman göçüb menzil bemenzil gitdi.

Ravi eyder : Mirza Bahadır ve Ariz Pir, bunlar yüz yirmi sekizer yaşında

vefat eylediler. Bunlar Karaman'ın müneccimleri idiler³⁹.

Ezincanib; hainler Sultanın geldiğini duyub, asker cem idüb, cenge karşı çıktılar ve Turgud Oğlun, Bayburd Oğlun şehirde koyub gittiler. Yakub, Bahşayış, La'l Ağa, Kaya Oğlu ve Turgud Oğlu bunlar didiler ki , “Alaeddin bizim Şahımız oğludur, ne munasebet ki, hakkı nanı koyub biz bu hainlere yardım eyleyelim, aslı nedir” deyüb, on sekiz bin er cem idüb, bunlar dahi hainlerin askeri ile çıktılar. Hainler bunları kendularına yardım ider kıyas eylediler. Alaeddin kırk bin er ile depüb, alay bağlayub cenge başladılar. Heman Sultan atın çeküb Turgud ve Kaya Bey'i çağırdı: “Ey Turgud Oğlu ve Kaya Oğlu, Yahşi Han ve Yakub ve La'l Ağa ! siz dahi hainlerden mi oldunuz, sizin her birinizi mülk sahibi iden Karaman Oğlu Mehmed Şah değil midir,⁴⁰ sizin pederleriniz Karaman'ın rikabında yürüyemezlermiydi ? Hakkı nan - ü - yemek ne oldu” didi. Bu beş beyler cümle askerile gelüb ayağına düşdüler, rikabın öpüb didiler ki : “Biz senin bendenüzüz, amma müdara eyledik, bugün geldik ki, yoluna can baş oynaduruz”. Alaeddin şad oldu, hilat geydüdü. Hainler bunların kendularından kaçub, Alaeddin'e vardığını görünce takat getürmeyüb kaçub şehre girdiler. Sultan buyurdu; kimesneyi kaçırmamak için şehrin etrafın çevirdiler.

Ezincanib; Sultan Alaeddin tablu nekkare döğüb, şehre geldi, nısfülleyle idi, bir karanlık gece idi, göz gözü görmez idi. Karaman, Kasım, Sadeddin ve Halil ve Memi Şah yirmi altı nefer kimesne⁴¹ on bir bin asker ile taşra çıkub, her biri kılıç ve gürz çeküb yürüdüler. İki asker birbirine karuşub öyle cenk eylediler ki, kılıçlar yıldırım gibi yalardı, gürzün kütakütünden sahra sarsıldı. Şöyle giriv kopdu ki, gice zulmetinde kıyamet koptu sandılar. Bir canibden Sultan yürüdü, bir canibden Moğol yürüdü, bir canibden Turgud ve Kaya yürüdü, bir canibden Kökez yürüdü, iki gün iki gice azim cenk oldu. Üçüncü gice karanlıkta kaçub, şehirden taşra çıkub gitdiler. Sultan ardlarınca sekiz bin Moğol gönderdi, dahi on bin Bulgar kavmi ile Kökez'i gönderdi, kendüsü şehre girüb doğru sarayına geldi. Cümle şehir kavmi gelüb istikbal idüb özürlerin dilediler. Dedesinin sarayların mamur eyledi. Hainler Karaman beylerinden otuz altı nefer adem haps eylemişlerdi. Anları zindandan çıkarub, yine mansıbların virüb hil'at geydirdi, bacu haracı kaldırub adl eyledi. Cümle reaya rahat oldular. Larendé'yi mamur eyledi. Ülemaya ve şeyhlere riayet eyledi. Her gün meclisinde ülemadan ve şüyuhdan iki yüz kimesne otururdu.

Ezincanib; Davud Bey ve Kökez Bey yedi bin yiğid ile cümle hainleri tutub Larende'ye getürdiler.

Ravi eyder : bir sehar Sultan divan idüb dört vezir, iki yüz alim ve abid, iki yüz seksen⁴² pehlivan, yüz elli serhenk, dört yüz kapucu, kırk bin dilaver cem olub, divan kurub, kime adalet kime siyaset iderken, Davud Şah ve Kapucu başı Kökez içeru girüb hainleri arzylediler. Alaeddin emreyledi; celladlar siyaset etmeğe başladılar. Meydan açıldı, hainlerden, evvel Taceddin'i getürdiler, Züamadan idi. Alaeddin Şah eyder : "Bire zalim ! Süleyman Şah'ın her gün ekmeğin yerdin sana ne eyledi ki , helak eyledin?" Cevab virmedi. Emir eyledi, pare pare eylediler. Andan sonra Hacı Beyler Oğlu Halil'i helak eylediler. Andan sonra şeyh Yunus'u getürüb helak eylediler. Bu Süleyman Bey'in şeyhi idi. Andan sonra Kasım'ı helak eylediler. Andan sonra Karaman'ı getürdiler. Alaeddin eyder: "Ey Karaman ! Süleyman Bey ammi zaden idi, niçin kıydın ?...." anı dahi pare pare eylediler.

Andan sonra Alaeddin Huda'ya şükr idüb Süleyman Bey'i ziyaret eyledi, canı için fukarayı konuklayub çok mal bezl eyledi: Andan sonra tahta geçdi, hükümete başladı. Moğol beyleri Devlet Şah ve Babuk Han asker çeküb Larende'ye geldiler. Divana girüb Sultan Alaeddin'le buluşdular, destimalların boğazlarına dakub, tevbe ve istiğfar idüb özür dilediler. Gene Alaeddin mürüvvet idüb bunların suçun bağışladı, mansıbların virdi.

Ravi eyder : Alaeddin bir gün buyurdu, otağın sahraya kurdular. Münadi nida idüb Konya üstüne göçmek yerağın gördü. Alaeddin, Devlet Şah ve Babuk Han'ı yirmi bin Moğol askeri ile, karındaşı Davud Şahı dahi serdar idüb ve on bin er virüb, Mehmed Bey'in ardınca Kayseri'ye ve Sivas'a gönderdi. bunlar menzil bemenzil gitmede...

Ezincanib; Sultan Alaeddin otuz bin er ile kona göçe gelüb Konya şehrine karşı kondu.

Ravi eyder : Ali Zerger, Rum askeri ile Konya kapusun bağlayub cenge başladılar. Karamaniler aşağıdan Rumiler burcdan kütaküt cenk eylediler.

Ezincanib; Davud Bey Kayseriye'ye gelince Mehmed Bey kaçub gitdi. Ölümünü dirimini kimse bilmedi. Davud Bey, Sivas'a bir hakim kodu ve Kayseriye'ye geldi. Kayseri etrafın bölük bölük Moğol beylerine bağışladı. Kendüsü Kayseriyye'de kalub, yirmi altı bin er ile Moğol beylerin Konya'ya gön-

derdi. Moğol beyleri Konya'ya gelüb Sultan'la buluşub olan kıssayı beyan eylediler. Fetihnameler getürdiler. Sultan, mektubu Devlet Şahla Zerger'e gönderdi. Devlet Şah kal'a kapusına gelüb, açub içeri girüb, mektubu Ali Zerger'e virdi !. Açub okudu. Dimiş ki : "Ey Zerger ! Şah olamazsın. Malumundur ki ced beced Han İbni Han'ım. Konya benim tahtımdır. Kal'ayı teslim idesin, sana külli riayet idem".

Ezincanib; Zerger eyder : "Ey Şahı Moğol ! Konya bana emanettir, emanete hiyanet eylemezem ve Konya gibi şehre malik olan bey, Sultan binefsihi gelse virmezem" didi.

Devlet Şah eyder : "Kimin kal'asına emanet dirsın, Mehmed'in, hiyanet üzre olduğu için, Şah mı oldu sandın ? Kal'a hod ezelden Sultan Alaeddin'indir." Zerger eyder : "Şimdi Şah benim, yirmi dört bin div gibi Kürde malikim, bildiğınız ne ise anı eyleyin". Kapuları bağlayub burca alât-ı cenk çıkarub cenge başladı. Devlet Şah gelüb Sultan'a haber virdi.

Ravi eyder : Zerger nazar eyledi, sahra askerle dolmuş, ol kadar bargah kurulmuştur ki, haddi adedi yokdur. Elhasıl kırk gün cenk eylediler, hısarı almak mümkün olmadı. Bir gün cenk iderken Sultan, Larendede kapusuna geldi. Devlet Şah ta kapının altında durur idi. Yukarıdan Zerger mektub attı, mektubu Sultan okudu. Dimiş ki : "Bu şehre ivaz bana yüz deve yükü buğday, bal ve yağ ve kumaş ve yüz bin flori gönder ki, kal'ayı teslim idüb çıkub gideyim". Alaeddin eyder : "Varın, virin". Mahmud Paşa cümlesini birikdirüb bin katır, yüz deve, kırk yük kumaş yüz bin flori alub kapuya geldi. Kapuyu açub, içeri alub Mahmud Paşa'yı habs eyledi, Devlet Şah'ı taşra atub⁴³ kapuyu bağlayub cenge başladılar. Devlet Şah gelüb Sultan'a eyder : "Padişahım ! Mel'un yavuz hile eyledi". Sultan eyder : "Gam değil, benim rızkım yabana gitmez". Sultan emr eyledi; asker serapa çinpulada gark oldular, hısarı çevirdiler, kırk yerde mancınık kurdular; her birin üç yiğid çekerdi, her biri seksen bir batman taş atardı. Öyle taş atdılar ki, şehrin için doldurdular, çok evler harab eylediler.

Ravi eyder : Sultan yedi bin Bulgar taifesin sürüb, Kökez Bey ile bir gice Larendede kapusuna geldiler. Bir ağaçdan cami var idi, yıkub kapunun önüne yığdılar, ve ateşe virdiler. Şöyle yandı ki, kapunun demir direkleri eridi, burclar kireç olub yıkıldı. Bulgar kavmi ateşi şehre atdılar, ve çok mahalle yakdılar.

Sultan emr eyledi ; cümle Moğol kavmi içeru yürüdüler, anın ardınca

Karamaniler yürüdü.

Ezincanib; Kürd taifesi karşı gelüb muhkem cenk oldu, sokaklarda su yerine kan akdı, şehir leşle doldu. Zerger, kaçub Ahmedek'e girüb kapuyu bağladı, burca çıkdı. Elhasıl Alaeddin cenk idüb, giderken Ahmedek kapusuna geldi. Yukaru bakub Zerger'i gördü; hezan yaprağı gibi titreyüb durur. Alaeddin eyder: "Ey merdi ebter ! Canını elimden nice kurtarırsın ?". Zerger reyder : "Ey Sultan ! Hata benden, ata senden, Lutf idüb günahım bağışla, inüb kal'ayı teslim ideyim" Sultan eyder : "Bihakki Huda bağışladım, gel aşağı in" didi. Andan sonra Ali Zerger, Hisar kapusun açub taşra çıkdı, Sultan'ın ayağına düşdü, Sultan'ın merhameti galib idi, terahhüm idüb günahın bağışladı. Elhasıl Rum, Yunan beyleri cem olub Sultan tahta geçüb oturdu. Ne kadar hazine koyub gitdi ise cümlesin buldu, tamam ayin ve erkanı divanı düzüb, bacu haracı kaldurub, adalet eyledi. Cümle harabe yerleri mamur eyledi.

Ravi eyder : Ekseri musahabeti ülema ile idi. cümle beyler ile gelüb Hazreti Mevlana'yı ziyaret eyledi. Konya'da ne kadar Evliya var ise hep ziyaret eyledi, yedi ay sakin olub, bir gün göçüb, kü'sun çalub, yetmiş bin er ile Larend'e ye geldi, tahta göçüb oturdu, divan eyledi. Dört vezir, kırk sekiz alim, şeyh, müfti, vaiz, mirimiran ve pehlivan makamlarında karar eylediler. Davud Bey'i gene Aksaray'a gönderdi. Yakub dirler bir küçük biraderi var idi, onu da Kayseri'ye hakimi eyledi. Devlet Şah'a Engürü'yi virdi, kendüsü bir ay ibadet eyledi. Andan sonra kah işret, kah ibadet, kah siyaset... .

Ravi eyder : Bir gün Alaeddin ehli divanla musahabet idüb otururken : "Ey Beyler ! Hacı Beyler evladından kimse kalmış mıdır ?" didi.

Mahmud Paşa eyder: "Padişahım! bir muhkem kal'a vardır. İskender zamanından kalmıştır. Yunan kavminden Umran bin Kitas namında bir Şah yapmıştır. Dünyada bir böyle kal'a yokdur, her kapunun eşiğinden bir pınar çıkar ki şekerden tatludur. Üstad ol kal'ayı ilmi hendese kaidesince yetmiş dört⁴⁴ burc üzerine bünyad eylemiş, yüz arşün mikdarı bülend eylemiş ve bir köşk bünyad eylemiş, ol kadar san'at harç eylemiş ki dünyada misli yokdur. Ol kal'anın karşısında bir dağ vardır, ne kadar şüküfe var ise ondadır; sünbül, miski rumi, zambak, zağferan, gül, yasemin, erğuvan.... Amma dirler ki, Camasb Hakimin gördüğü kuyu andadır. Mihrü Vefanın gördüğü mağara ol dağdadır. Hükemayı Yunan hep ol dağda bir şey bulmuştur ve Daniyalin ilmi hikmat tahsil eylediği

mekan ol dağdadır. Ana Bedsiye kalası dirler. Haki miskü abirdür. Hacı Beyler oğlu Süleyman Paşa senin havfinden ol kal'adadır, amma Padişah'ım helak edecek adem değildir, ehil kalemdi, dünyada ne kadar ilim var ise tahsil eylemiştir" didi, ve ol kadar medh eyledi ki Padişahı, Süleyman Paşa'ya aşık eyledi. Sultan eyder : "Var imdi getür, ol kadar ilme malik ise vezir ideyim". Bir muhabbet name yazub Mahmud Paşa'ya virüb gönderdi.

Ravi eyder : Karaman'ın Larendeye gelüb, Hacı Bey'leri katl eylediği zaman oğlu Halil yedi bin yiğitle kaçub, gelüb Bedsiye kal'asın mamur idüb sakin olmuşdu; oğlu Süleyman ol kal'ada doğmuşdu. Halil'i de Alaeddin katl eylemişdi. Ol vakıt Süleyman dahi yirmi yaşında yokdu.

Ezincanib; Süleyman'a dideban irişdi, didiler ki : "Ne durursun, Sultan seni helak eylemeğe asker gönderdi, kaç." Süleyman eyder : "Emir Hudanıdır. Dedem Hacı Beyleri Karaman helak eyledi, babam Halil'i Alaeddin öldürdü, nihayet beni dahi öldüreler" deyüb bin yiğid ile karşı çıkub, Mahmud Paşayı, istikbal eyledi. Mahmud Paşa Alaeddin'in muhabbetnamesini sundu. Süleyman Paşa, dahi Mahmud Paşa'yı ve Kökez'i alub, Kasr-ı Ümran-a götürdü, muhkem ziyafet eyledi ve didi ki : "Sultan Alaeddin'in kuluyum, kal'a dahi anındır, amma ab-ü havası güzel yaylakdır, Sultan tahsili mizaç için bari gelüb, seyr itse ve hem bu diyarı müşerref eylese" didi.

Ravi eyder : Süleyman Paşa bir gün ol diyarın tuhfelerinden alub ve Mahmud Paşa ile Larendeye gelüb kondular. İrtesi Sultan, divan idüb, Rum ve Yunan ve Moğol beyleri, ülema ve fuzala ve şeyh, yetmiş sekiz alim, iki yüz otuz yedi dilaver ve yitmiş bin Türkmen ve Kürd ve Bulgar ve Moğol ve Karaman askeri kapuda durdular. Dört vezir ile Mahmud Paşa, Süleyman'ı alub, divana getürdi, Süleyman içeri girüb, ayana devlet ve erkanı saltanatı seyr eyleyüb, Sultan'a nazar eyledi. Gördü ki bir nevcivandır, henüz irişmiş, edeb birle dizin öpüb, kenara çekildi. Anı gördüki, bir gümüş sandalı kodular. Sultan işaret eyledi, Süleyman Paşa geçüb oturdu. Sultan başın kaldırub, Süleyman Paşa'ya nazar eyledi. Gördü ki bir nüktedan rindi cihandır. Muhabbet eyledi ve didi ki : "Hoş geldin ey Süleyman ! Pederin gibi serkeşlik eylemedin." Süleyman Paşa eyder : "Padişahım ! eşiğinde kul olmak dehre Sultan olmadan yeğdir". Bu söz Sultan'a hoş geldi ve anı vezir eyledi.

Ravi eyder : Alaeddin, Süleyman Paşa'nın her ilimde kamil idüğün bildi. Bir

ilim yokdu ki bilmiye ve tamam istikamette görüb, cümle mülkü ana ısmarladı. Nice rüzgar hidmetinde oldu. Bir gün vüzera ile meclis idüb, otururken kal'anın ahvalinden sual eyledi. Süleyman Paşa eyder : “ Umran dirler bir şah var imiş, etrafında ol kadar pınar vardır ki hesabın Allah bilür. Hükemayı Yunan'dan dört yüz kişi medfundur ve Dakyanus Tarsus'da iken anda sakin olur imiş...” Sultan av bahane idüb, cümle beyleri ile ol dağa çıkub ol kal'ayı seyr eyledi. Etrafı bağ ve bahçedir ki cennet misaldir. Ol Kasr-ı Umran-a geldiler. Yüz seksen ayak nerdübanı var idi. Sultan ve cümle beyler ol kasrın üstüne çıkdılar. Safi laciverd ve altun ile muhalla bir kasırdır ki, bir günlük yoldan deryayı seyr ider, her kulesi asumana çıkmış. Kasrın mukabelesindeki taşın yarığından bir azim su çıkmış akar. Sultan eyder : “ Bu su ne canibden çıkar ?” Süleyman Paşa eyder : “Hak Teala'nın hikmedi çokdur, bu mağara teferrücgahdır, güz zamanı olduğu vakit varub mağarada suyun çıktığı yerde otururuz, suyun içinden envai dürlü nimet gelür; elma gibi, nar gibi, şeftali gibi. Kanden geldiğin kimse bilmez. Ne bu dağın tepesine çıkmış vardır, ne de bu mağaranın dibine varmış vardır”. Alaeddin teacüb eyledi.

Ravi eyder : Sultan bu kasrın sağında bir mermer taş gördü, lacüverd ile ve altunla yazmışlar, gelüb okudu. Yazmışki : “Bu kasrın yüksekliği dört yüz arşundur ve dahi sahibi Umran bin Kınas bin Eskılan bin Kıtas” demiş. Andan sonra Sultan beyleriyle kasırdan aşağı inüb mağaraya geldiler, gördüler ki bir taş yarığından deryaya benzer bir azim su feryad idüb çıkar. Sultan emr eyledi. Yirmi adem olub bir kayık düzdüler, vafir el mumları dökdüler. Mevlana Arız'ın bir oğlu var idi, Zal dirlerdi. İki kimesne dahi var idi. ilmi vefk ve ilmi nücum ve nari necatda⁴⁵ mahir idiler. Birine Nizameddin ve birine Süleyman bin Nasır dirlerdi. Sultan bunları alub vafir zahire ile gemiye girüb sürüb gitdiler. Suyun feryadı zehreler çark iderdi. Üç gün zulmetde şem'alar yakub gitdiler, gice gündüzü fark eylemediler. Dördüncü gün bir şavklı yere çıkdılar. Su bir azim göl oldu, gölün kenarında ol kadar meyva ağacı bitmiş ki sayılmaz, elmalar varki adem kellesi gibi. Sultan buyurdu; taşra çıkdılar. Bir sahradır ki çemenzar, etrafı yalın kaya insan çıkamaz, divar gibi. Meyva ağaçlar var ki, her giz gözler görmemiş. Çiçekler açılmış, kokusu insana hayat verir. Sultan dürlü otlar seyr eyledi, toprağı miske benzer. Pınarlar akar ki ab-ü zülale benzer. Biraz gitdiler, kırk dane kubbe seyr eylediler, her biri asümana irmiş, içeri girüb bunları seyr eylediler. Orada dört

yüz tabud gördüler, o tabutları açdılar, bir meyyitin göğsünde bir mücelled kitab buldular. Arız Hakim'in oğlu açub hattın seyr eyledi, hiç okumağa kadir olmadı, bildikleri değildi. Alaeddin eyder : "Birisin alub taşra çıkaralım, ola ki kafirde, yahudide okur bulunur". Kitabın birisini götürdüler. Elhasıl yedi gün bağ içinde sakin olub acaib ve garaib meyvalar yediler, tamam seyr eylediler. Sekizinci gün gene kayığa binüb, çok cefalar çeküb taşra çıkdılar. Süleyman Paşa gelüb, izzetü ikramla Sultan'ı kasma getirüb işü nuşa başladılar. Sultan gördüklerini bir bir haber virdi, taacüb eylediler. Bir nice gün bunda iş eyleyüb bir gün Sultan beyleri ile süvar olub Larendeye geldiler. İrtesi divan idüb, cümle ülema ve hükema gelüb oturdu. Sultan kitabı meydana kodu, kimesne bir harfin çıkarmağa kadir olmadı, etrafa adem saldılar, ruhbanlar ve Yahudi alimleri getürdiler. Lakin ol kitabı okumağa kadir olmadılar. Ol mecliste Şamlılardan bir pir var idi. Ayak üstüne kalkub, Sultan'ın önünde yer öpdü. eyder : "Padişahım ! Şam tarafında Safed nahiyesinde bir Yahudi vardır, Eğruş dirler, kati pirdir, dünyada ne kadar ilim yar ise bilür, eğer bu kitabı okursa, inşaallah, ol okur" didi Sultan ol kişiye at, don ve vafir filori virüb Şam'a gönderdi.

Ravi eyder : " Görkes kafirleri, İskenderun ve Payas kafirleri cem olub, Mut'a, Cülnar'a, Tarsus'a varınca yağma idüb, nice diyar harab idüb, çok müslüman esir eylediler" deyü şikayetçi dünyayı tutdu. Alaeddin, beyleri ile müşavere itdi; didiler ki "yavuz kırimdır". Sultan hazır olan beyleri alub Konya'ya geldi, Türbei Mevlana'yı divan idüb etrafa, eknafa mektub saldı. Aydın Oğlu, Hamid Oğlu İlyas, Menteşa Oğlu, Eşref Oğlu, bunlar hep askerlerin cem idüb Konya'ya geldiler. Moğol beyi İsmail Ağa vefat eylemişdi. Oğlu Eminüddevele sekiz bin Moğol askeri ile Konya'ya geldi, Devlet Şah Oğlu Melik Nasır geldi, Ata Bey Oğlu Kalenca geldi ve Germeyan Oğlu yardım virdi. Elhasıl kırk bin er cem oldu.

Ravi eyder : O gice Cuma gicesi idi. Alaeddin pak pakize olub, Hazreti Mevlana Türbesinde sabaha değin münacat eyledi, sehar zamanında gözüne uyku gelüb bir vakıa gördü: Bir azim cemiyetde nurani pirlere gördü, birisi aralarından kalkub, gelüb Alaeddin'in kulağına yapışdı. eyder: "Ben Mevlana'yım. Anlar Peygamberlerdir. Nice padişahlar kasd eylediler ol kal'ayı almağa kadir olmadılar. Hak sübhanehu ve Teala sana nasib eyledi. Anın için senin adını Ebülfeth kodular. Durma, imdi senin maksudun hasıl oldu". Alaeddin uyanub şad oldu. Taşra çıkub Mevlana Oğlu Arif'e buluşub tabir ve dua

itdirdi. Andan sonra cümle beyler süvar olub alem açub nekkare döğüb, kırk bin er ile Larende'ye gelüb, Bulgar askerinin cem idüb, Kökez Oğlun ve Kosun Oğlun alub Mut'a geldiler.

Ravi eyder : Aydın Oğluyla Hamid bin İlyas'ı on bin askerle mukaddem gönderdi, ardınca Bulgar askerinin Kökez Oğlu ve Göcer Oğlu ile gönderdi. Ardınca Moğol askerinin Eminüddeve ile gönderdi, andan sonra Karaman beyleri ile Alaeddin Silifke sahrasına irişdiler. Alaeddin ahd eyledi; "Eğer kafiri kırub Görkes kal'asını alacak olursam gaza malile Mevlana'nın üzerine bir yeşil türbe yapıdırayım" didi, sonra yeşil türbeyi bünyad eyledi.

Ezincanib; Kafir Alaeddin'in geldiğini duyub, otuz bin kafir başdan tırnağa varınca demire gark olub, derya gibi çalkalandı. Bir yerden Aydın Oğlu, Germiyen askeri. İbni Eşref irişüb iki asker birbirine karışub Müslüman askeri bir kat cenk idüb, kafir yiğidin gelüb İslam askerinin dağıtdı, Heman bir canibden Moğol askeri irişüb, İslam askeri kuvvet bulub, gene yürüdüler ve bir fasıl cenk idüb, yine sındılar, ol saat Bulgar askeri irişüb, askeri İslamı zaif görüb, tekbir getirüb yürüdü. İki asker derya gibi çalkalandı. Allahüekber ! Bir cenk oldu ki, dağ taş kanla la'l renk oldu, adem leşile sahra doldu, toz dünyayı bürüdü, ol halde Karaman Oğlu irişüb, bir yüksek yerden cengi seyr eyledi. Bir hayhuydur ki sahra güm güm öter.

Ravi eyder : Anı gördüler ki derya yüzünden dört dane ejder gibi gemi gelüb, on bin demür donlu kafir safi ateş olub askere irişdi, öyle yürüdüler ki İslam askerinin bölük bölük koğmağa başladılar.

Ezincanib; Karaman Oğlu Alaeddin, anı görüb on sekiz bin davudi zırhlı dilaverle tekbir getirüb, tablü nekkare döğüb, badi sarsar gibi yürüdü. Kafir askerine şöyle koyuldular, kırmağa başladılar, dağılan asker dahi bir yere gelüb yürüdüler, üç gün üç gece cenk eylediler. Kan ırmak olub akdı. Amma kafir kati çok idi, gene İslam za'fa düşdü. Alaeddin anı görüb "Ah" eyledi. Aydın Oğlu eyder : "Ey Sultan ! mel'unlar safi demür ne ok batar, ne kılıç keser, heman inayet Allah'a kaldı". Alaeddin atından inüb, yüzün yere sürüb ağladı. Andan başın kaldırub atına bindi, gördü ki kafir Tuğ'a yakın gelmiş. Ah eyledi, Bulgar beylerinin yüzüne bakdı ve didi ki : "Ey Beyler ! Kaçmak erlik değildir". Bulgar askeri gayrete gelüb, yedi bin sapancı bir yerden sapana taş koyub atdılar, darbile kafirin yüzün dönderdiler. Anın ardınca on bin Moğol tir atub yürüdüler, andan

sonra Türkmen ve Kürd askeri yürüdü. Sultan, Karaman beyleriyle tekbir getirüb, kılıç çeküb yürüdü, sahra kıyamet gününe döndü, toz dünyayı bürüdü, üç gün muhkem cenk oldu. Hikmet Hudanıdır; yine kafir yiğın geldi, İslam askeri kaçmağa başladı, Alaeddin ol hali görüb ağladı .

Ravi eyder : Alaeddin ne kadar ülema, fudala, kadı, müfti, şeyh, vaiz varsa cümlesini beyleriyle alub, sehar vaktında Kabe'ye karşı durdular. Feryad idüb didiler ki : Ya Muhammed !... Ya Ali ! ... Zebun ümmetine Hak Teala'dan medet ve fırsat dile; kafir bizi muhkem zebun eyledi". Böyle çağırışdılar ve anı gördüler ki derya yüzünden bir rüzgar esdi, miskü anber kokuları zuhur eyledi, dürlü, dürlü renkler görüldü, yeşil, kızıl, eşkaller zuhur oldu, zulmet İslam üstünden kalkub kafir üstüne düşdü. Bildiler ki alameti hayırdır, heman atlarına süvar olub, tekbir getürdiler. Alaeddin İbni Karaman, beylerine : "Bugün şehid olana ne saadetdir, zira cümle rical bizimledir, fırsat bizimdir" didi. El kılıca urub şöyle yürüdüler ki, kafiri bölük bölük eylediler. Bir saat içinde kafir sınıb, kal'a düşdü. Gaziler Alaeddin'in bargahın getirüb kalaya karşı kurdular, divan eylediler. Sağ olanlar geldiler, yaralı olanların yarasın bağladılar. Hisab eylediler sekiz bin üç yüz adem şehid olmuş. Defn eylediler ve yedi gün sakin olub dinlendiler. Bir gün taşra çıkub gördüler ki, derya içine bir iki mütena burc yapmışlar; öyle yüksekdir ki, her kulesi asümana irişmiş, üstünde adem teşahhus olunmaz; bir iki burc dahi kuruda yapmışlar, her kulesi asümana çıkmış, andan sonra bu kal'ayı ihata itmişler, dağ tarafına bir kal'a dahi peyda eylemişler, dibine bir hendek kesmişler, Seddi İskender gibi derya içine salmışlar. Bir başından bir başına ok irişmez. Ak mermerden san'at düzmüşler, kırk mermer direk sağına ve kırk mermer direk soluna dizmişler, cümle zencire almışlar. İki kal'a arasına üç yüz mermer direk dikmişler, cümlesine zencir çekmişler, iki sandık bağlamışlar, içeru girmeğe ve taşra çıkmağa, ol zencirler ve sanduklar ile giderler. Meğer bu kal'ayı İskender zamanında divler yapmış idi. Sultan temaşa idüb taaccüb eyledi. Alaeddin eyder: "Meğer inayeti Huda ve mucizatı Muhammed Mustafa ola. Yoksa bu kal'a demürden muhkemdir".

Ravi eyder : Kurudan tarafa Küçük Görkes dirler idi. Cümle asker ile üzerine gelüb Kürd ve Bulgar üstüne havale oldular. Alaeddin emr eyledi; cümle beyler askerinin cem eyleyüb altmış bin er ile dağa çıkdılar. Minare gibi çam ve katran ve ardıç ağaçlarının yirmi gün altmış bin sipahi kesüb, kal'aya yakın bir

yere kaydılar. Bir gece şöyle siyah oldu ki göz gözü görmez. Ol gece askerin cem idüb sabaha değin kal'anın etrafını bağladılar, köşe köşe ateş kodular. Şöyle yandı ki ateş alevi göğe çıktı. Kafirler içerudan ateş alub burca çıktılar, okları yağmur gibi yağdırdılar. Bulgar kavmu aşağıdan sapan taşını öyle urdular ki iniltisi asümana çıktı.

Ravi eyder : Alev gitdikçe yükseldi, üç gün üç gece yandı. Kal'anın yarısı yanub yıkıldı. İçinde olan kafirin kimi yanub kül oldu ve kimi kaçub öbür kal'aya gitdiler. Beyler içeru girüb kalan esbabı yağma itdiler. Sultan divan idüb öbür kal'ayı dahi çevirüb yedi yerde mancınık kurdular. Seksen batman taş atardı, iki yüz adem çekerdi, otuz gün döğdüler. Kafir muhkem zebun oldu. Ne kadar ev var ise mancınık taşı yıkub harab eyledi.

Ravi eyder : Kafirler Kıbrıs'a mektub gönderdiler.

Ezincanib; Sultan buradan içerü girüb derya tarafında iki yere mancınık kurdurub döğmeğe başlatdı. Yirmi gün döğdüler, alamadılar. Sultan mukabil bir burca vardı, üstüne çıkup hem cenk idüb hem seyr iderken anı gördüki derya yüzünden on pare ejder gibi gemi gelür, dahi yirmi hürde gemi gelüb, kafirleri hısar'a çıkmağa başladılar. Sultan Alaeddin, askeri ve beyleri başına cem idüb eyder : "Ey serverler ! Lutf idin, din aşkına gayret gerekdir". Cümlesi : "Yoluna can ve baş feda olsun" deyüb safi demüre gark olub, kırk bin süvari, yirmi bin piyade tekbir getirüb, kafire karşı yürüdüler, otuz bin dilaveri kal'aya cenge saldılar. Kırk bin er ile Şah karşı vardı.

Ravi eyder : Üç kafir beyi var idi. Biri İskenderun beyi ve biri Kıbrıs beyi idi. Kırk bin demür donlu kafir yürüdüler. Alaeddin askeri dört bölük eyledi. Saruhanilerle Aydın ve Menteşe ve Hamid ve İbni Eşref'i sağ kola ve Moğol askerin sol kola durdurdu. Kürd ve Türkmen ile Oğuz Han'ı arda aldı. Alaeddin, Karaman beyleriyle öne dürdü. Bulgar'ın sapan endazı on bin sapanı bir yerden atarlardı. Üç gün tamam cenk oldu. Dördüncü gün kafirin tuğunu yıkdılar. On dört bin kafir helak eylediler. Hak Teala fırsat virüb; kafir sınub kaçdı, gemilere binüb Görkes'e vardılar.

Ezincanib; Sultan cümle askeri ile kala üstüne geldi. Bir ay tamam cenk eylediler. Bir gün kal'a içindeki kafirler cümle rızıklarile kaçub kal'ayı boş koyub gitdiler, cümle asker gelüb kal'ayı seyr eylediler, niçe yerlerin harab idüb, o yerden gidüb Lamsi kal'asına geldiler. İçinde olan kafirleri kırub, kimesne kurtar-

mayub kal'ayı harab eylediler, gelüb bir sahraya kondular ve dilediler ki, üç gün oturub Larend'e'ye gideler. Ol diyarın müslümanları gelüb, feryad idüb didiler ki: " İskenderun'a varınca bu kıyılar kafir elinde olıcak müslümanlar huzur ve rahat idemezler. Eğer deniz kenarında olan kal'aları yıkmayasız, kafirler gene gelüb Görkes'i bize yapdırırlar" didiler. Alaeddin beylerine "nice idelim" didi. Beyler eyder : " Her nice buyurursanız öyle idevüz" didiler. Alaeddin emr eyledi. Göçdiler, küs-u nekkare döğüb yetmiş bin er ile İskenderun'a varınca harab eylediler. Od kal'asına⁴⁶, Nemrin kal'asına, Ejderhan kal'asına, Enduğı kal'asına ve Payas'a irişdi. Payas kafirleri çıkub cenk eylediler. Od kal'asına ve Payas'a irişdi. İbni Koson anda şehid oldu, dahi yirmi bin er şehid oldu. Hahünahat kal'ayı aldılar. Süleyman Bey'in bir oğlu var idi. Adına Karaman dirler idi. Bu kala'yı ana virdiler. Andan geçüb İskenderun kal'asına geldiler. Beyine Aç dirler idi. On bir bin kafir ile çıkub yirmi gün cenk eyledi. Karaman beylerinden yedi yüz er esir eylediler⁴⁷, Alaeddin'in karındaşı Yakub'u anda şehid eylediler. Öyle mühkem cenk oldu ki Alaeddin üç kerre sındı.

Ravi eyder : Bir gice konub otururken, kafir kal'adan çıkub şebhun eyledi. Ol gice çok asker kırıldı. Kafirler öyle ikdam eylediler ki Sultan'ın bargahına geldiler. Alaeddin sınıp, bir karındaşını tutdular, amma Alaeddin Bulgar kavmile sürüb kalaya geldi, gördü ki kapu açık, cümle kafirler İslam ordusuna yağmaya gitmişler. Alaeddin on bin Bulgar kavmi ile kal'aya girüb zabt eyledi.

Ravi eyder : Sabah oluncadek kafirler İslam ordusunda gezdiler; Moğol ve Türkmen ve Kürd ve Rum ve Karaman askeri seharın gördüler ki, Sultanın bargahın kafirler zabt eylemişler, anı görünce kaçmağa başladılar. Amma Alaeddin tuğun burca dikmiş, gunagün kusü sultani çalınur. Karaman ve Moğol beyleri Sultanın kusü sadasın işidüb kal'aya nazar eylediler. Sultan'ın tuğun görüb bildiler ki, Alaeddin sağdır. Cümle gelüb kal'aya girdiler. Sultan'ın ayağına yüz sürdüler. Sultan mevcut olan askeri alub, tekbir getirüb kafirler üstüne yörüdüler. Oğuz Han'ı bin yiğid ile kalada koyub gitdiler. Kafirin dört canibin bağladılar. Öyle urdular tiği ki asla can kurtulmadı. Andan sonra askerinin alub kal'a üstüne geldi, emr eyledi, yere beraber eylediler, taş taş üstünde komadılar. Andan sonra göçüb menzil bemenzil Adana'ya geldiler. Bahtiyar Han karşı gelüb ziyafet eyledi. Andan göçüb Tarsus'a geldiler. Bir kaç gün Yahşi Han ile safa idüb, andan dahi göçüb Larend'e'ye gelüb, bir kaç gün sakin olup, gaza

malinden Larende'de Hısar kurbünde binazir bir cami bina idüb, yanına bir türbe yaptırdı. Kendüsü anda medfundur.

Ravi eyder : Osman Oğlu, Sultan Mehmed İstanbul'u kafir elinden aldığı, zamandan yedi yıl sonra Gedik Ahmed Paşa'ya emr idüb Larende'ye gönderdi. Gedik Ahmed Paşa gelüb altı yıl sefer idüb ahir Larende'yi Karaman Oğlu Kasım Beyin elinden alub, Saray yerine Hısar yapub ne kadar azim bina var ise yıkup Hisara harç eyledi. Alaeddin'in yaptığı camii yıkub, andan gayri beş cami, dört medrese, otuz üç vakıt mescidi yıkdı. Birine Camii Sultan, birine Camii Hasanı Basri, birisine Ak mescid ve birisine Nizam Şah mescidi dirlerdi. Cümlesin yıkup Hısar harc eyledi. Henüz türbesi durur, Hısar kapusu kurbundedir ; Alaeddin anın içinde medfundur.

Ravi eyder : Andan gayri dört cami, üç medrese ve yirmi yedi⁴⁸ zaviye bile yıkub hısarı yaptı.

Ezincanib; geldik yine Alaeddin Şah kıssasına : Diyarı Karaman'a dört tekye yirmi bir han yapmışdır.

Ravi eyder : Görkes'i feth idüb cümle beyleri ile gelüb Larende şehrinde karar idüb, kah hükmü hükümetle kah iş, kah şikar ve kah ibadetle meşgul olub otururken bir gün beylerin başına cem idüb, musahabet iderken bir pir içeru girüb, Sultan önünde yer öpüb eyder : "Padişahım ! Konya'nın öte yanında iki kal'a vardır. Birisine Ebu Sar dirler⁴⁹, birisine Endugi dırler. Ben kulune Hacı Mustafa dirler. Enduği kalesi benim elimdedir. Ebu Sar, Mukbil dirler bir harami'nin elindedir. Öyle haramidir ki, bin yiğide malikdir. Yüz bin erden yüz çevirmez, ziyade bahadır kişidir. At üstünde iki yiğidi kapub kaldırır ve vilayet beyleri şöyle korkar ki her ne istese gönderirler. Yirmi yıldır yolları, belleri kesdi; men'ine kimse kadir değildir, Kal'ai Ebu Sarı, altun ve gümüş ile doldurmuşdur". Sultan eyder : "İnşaallah ani biz yola getirürüz". Mektub yazdı ve mührün urub Kökez Bey'i gönderdi.

Ravi eyder : Kökez Bey, Oğuz Han ile birlikde kırk kişi alub bir gün Ebu Sar'a geldi. Hısar kapusunun iç yanında Mukbil'in bin yiğid ile oturub musahabet ettiğin gördü, muktubu sündü, Mukbil'e nazar eyledi gördü ki bir uzun boylu kara yağız,siyah sakallı, dilaver yiğiddir, beğendi.

Ezincanib; Mukbil mektubu okuyub dimiş ki: "Ben Sultan Alaeddin bin Halil bin Mahmud bin Karaman'ım. Ey Mukbil! mektubum sana vardıkda cümle

askerin alub, tahtgahım olan Larend'e'ye gelesin, haramiliğe tevbe ve istiğfar eylesin". Mukbil bu sözü duyub, gazaba geldi, gözleri kanla doldu. Hacı Mustafa bile gelmiş idi. Anı tutub haps eyledi. Kökez'e eyder : "Öyle bin Sultanı bir çöpe saymazsın, var bildiğinden kalmasun" didi. ve Kökez'e bir yay virdi, didi ki: " Bu yayı var Sultanına ilet, eğer çekebilürse beri gelsin cenk idelim, eğer çekemezse anın gibi Sultan bunda çok olur".

Ravi eyder : Kökez Bey ve Oğuz Han yayı alub Larend'e'ye geldiler, divana girüb yayı Sultan'ın önüne kodular, geçen kıssayı bir bir hikayet eylediler ve Hacı Mustafa'yı habs eyledüğün beyan eylediler. Sultan'ın yanında olan beyler : "Bir harami senin gibi dilaver Sultan'ı saymayub bize yayın göndere ve ademimizi habs ide, bu ne dimektir? Varub kal'asın yere beraber idüb, kendusını helak idelim" didiler. Sultan bir zaman sükuta vardı, andan sonra başın kaldırub; "Sabr idelim, görelim Hak ne gösterir" didi.

Ravi eyder : Bir zaman sakin oldu, tamam bir yıl geçdi. Bir gün Sultan kırk dane bahadır ve dilaver yiğid alub, kendusıda tebdili suret eyleyüb Konya'ya geldi. Andan geçüb Çiğil dağlarına çıkdı, bir adem bulub Mukbil'in, yaylağın kangısında idüğün haber alub, kırk yiğitle ol makama gitdi. Bunlar gördüler ki, Mukbil cümle beylerle konub oturur, safa ile mukayyed. Alaeddin de mukabelesine kırk yiğid ile bargah kurub safaya başladı Anı görüb Mukbil'e didiler ki : "Karşunuza kırk adem kondu, amma ne kimesnelerdir bilemedik". Mukbil adem gönderdi, "Varın görün kimdir?" didi. Bir ademisi Alaeddin'in bargahına gelüb sordu, "Kimlersiz, ya nereden gelürsüz?" didi. Alaeddin eyder : "Moğol beylerindenim, adım Halil'dir, Sultan Alaeddin'in kuluyum. Sultan'ın bir hemşiresi vardır, gayet güzellerdendir, anı istedim didi ki : "Her kim erlik ile Mukbil'in başını kesüb bana getirür ise hemşiremi ana vireyim ve hem vezir ideyim, didi; ben dahi geldim ki, ya Mukbil'in başını alam, muradıma irem ve yahud helak olam" didi. Ol adem gelüb kıssayı Mukbil'e tafsil üzre haber virdi. Mukbil kahkaha ile güldü ve "Alaeddin kendusi elimden halas olur mu ola? deyüb, üç gün oturub dördüncü gün sehar vaktında bin yiğid ile süvar olub "Beru gelsun görelim, ne makule ademdir" deyu haber gönderdi. Sultan dahi kırk yiğid ile süvar olub meydana geldi. Mukbil, Alaeddin'i görüb beğendi. Dilaverliğin ve mehabetin ve kaddü kametin beğenüb atın sürdü. Sultan'ın yanına vardı ve itdi; "Ey yiğid ! Sen Moğola benzemezsin, niçün bir kızdıdan ötürü helak olmağı ihtiyar idersin ?"

Alaeddin eyder : “Aşk yolunda nice kelleler paralanmıştır”. Mukbil eyder : “Bir nevcivan yiğidsin canım seni sevdi, gel var git, benim başım almağa gayet bahadır er gerekdir”. Sultan eyder : “ Gel beru, bir katca seninle güreşelim görelim Hak ne gösterir”. Mukbil kalkanın çevirüb yürüdü; Alaeddin gürzün çeküb yürüdü ve rikab üstüne kalkub şöyle urdu ki, kalkanın bendin kırub yere düşürdü. Andan sonra kılıç havale eyledi, sonra sünü havale eyleyüb atın öldürdü, öğle zamanına varınca kütaküt cenk eylediler. Hak Sübhanehu ve Teala fırsat virüb Mukbil atdan yıkıldı. Sultan dahi atından aşağı inüb kemer kemere, yaka yakaya bir zaman döğüşdüler. Heman Sultan fırsat bulub kemerinden kapub yere urub, muhkem bağlayub Göcer'in eline virdi. Anı gören bin yiğid, Alaeddin ile kırk yiğidi ortaya alub, akşama değin muhkem cenk eylediler; Mukbil'i alamadılar.

Ravi eyder : Karaman beyleri Sultan'ın gayıb olduğun duyub, firasetle Mukbil'e gitdiğün bildiler, yedi bin yiğidle Bulgar askerinin Kökez'e virüb, Sultan'ı aramağa gönderdiler. Kökez Bey kona göçe Sultan'ın cenk eylediği yaylağa geldi.

Ezincanib; Sultan, Mukbil askeri ile bir gün bir gece cenk kıldı. Mukbil askeri galebe idüb, Sultan'ın bendinden Mukbil'i kurtardı.

Ravi eyder : Sultan iki yerde yara yemiş idi, muhkem zebun olmuş idi.

Ezincanib; Mukbil bendden kurtulub, atına binüb askerine “Bu nevcivan Sultan olmak gerekdir” dedi. askerinin Sultan'ın üstünden kaldırdı ve gördü ki, yaralanmış ziyade zebun olmuş. Mukbil, Sultan'ın yanına geldi, ve itdi : “Yiğidim gel ; bu gice bende haneye gidelim, bizim müsafirimiz ol, sabahın ya başım kesüb alub gidesin, yahud beni diri alub Sultan'a iletisin” deyüb, İzzed ve ikram ile alub sarayına geldi. Sultan'ın yarasın bağlayub tazi libaslar getürdi. Ol gice anda sakın oldular, cerrahler getirüb yarelerin timar eylediler. Mukbil kahi firasetle didi ki : “Bu sultan değildir, bir makbul ağası olmak gerektir”... Bir hafta Ebu Sar'da kaldılar. Bir gün Sultan ve Mukbil oturub musahabet iderken, tablu alem ve küs sadası dünyayı tutdu. Sultan bildi ki, gelen kendu beyleridir, şad oldu. Mukbil, Sultan'a bakdı, ider : “Ey Bey ! bu aman virmeyüb beni helak iderler, bana düstür vir gideyim” dedi. Sultan eyder : “Ey Mukbil ! bunlar senin bir kılına hata getirmezler, yerinde sakın ol” dedi. Amma Mukbil ıztıraba düştü. Altı bin er ile Kökez Bey irişdi, on bin er ile Davud Bey irişdi. Sultan'ı, Mukbil ile bir yerde oturur gördüler. Bu iki bey seğirdüb Sultan'ın haki payına yüz sürdüler, atın

çekdiler başına Tacı Şuhi koyub parmağına Mührü Şehinşahi takdılar, cümle halk el kavşırub hizmetine durdular. Mukbil ol hali görüb, Sultan idügin bilüb, Alaeddin'in ayağına yüz sürüb özrün diledi. Sultan hil'at virüb, gene kal'asın kendusına bağışladı, Mukbil'i makbul idindi. Hacı Mustafa'yı habsden çıkarub, yirmi iki yıldan beru tahsil eyledüğü mali, rızkı getirüb Sultan'ın nazarında kodu. Kal'aları Hacı Mustafa'ya virüb, Mukbil bahadır olmağla, Alaeddin yanına alub kapu ağası idindi. Hasılı kelim ; Sultan askerini cem idüb, kona göçe Konya'ya⁵⁰ geldi. Altı ay⁵¹ anda işü safada olub bir gün beylerin cem idüb, Larendede canibine teveccüh eyledi. Sultan Alaeddin yedi ay anda sakin olub, bir gün Süleyman Paşa, Bulgar dağının şikarın mehd eyledi, av yerağın gördüler. Cümle Karaman beyleri süvar olub, şikar idüb giderken bir alay Türk gelüb, Külek Kal'asının kafirlerinden şikayet eyleyüb didiler ki : "Biz yaylağa çıkamaz olduk ve karban geçemez oldu". Sultan emr eyledi, av iderek kal'anın üstüne vardılar. Kafirler Sultanın geldügin duyub, kal'ayı muhkem bağladılar. Sultan, Kökez Oğluna buyurdu ; On bin asker ile kal'ayı çevirüb cenge başladılar, üç gün cenk idüb kal'ayı alamadılar, dördüncü gün nerdübanlar kurub burca çıkdılar, aşağı inüb kafirin cümlesini kırdılar, içine müslümanlar koyub hırsar erleri yazdılar. Andan geçüb Larendede'ye geldiler, işü safaya mukayyed oldular.

Ravi eyder : Ol zamanda Kayseriye beyi Ertena oğlu Mehmed Bey, Sultan'ı zarafetle zencire alub ve öldürüb cümle Rum'u kendusi zapt eylese gerek idi. Talil kuvvet bulmayub, Alaeddin kaçub Beyşehir'ne gelüb, cümle askerini cem idüb ve tekrar zuhur idüb, asker çeküb Mehmed Bey'in üstüne gelüb, Mehmed Bey kaçub gitmiş idi. Alaeddin cümle Rum, Yunan ve Ermeniye zapt eylemişdi.

Amma Mehmed Bey nabedid olmuş idi. Ölüsün dirisin kimse bilememiş idi. Bir oğlu kalmış idi. Adına Ertena dirler idi.

Ravi eyder : Ertena bin Mehmed; bin yiğid ile gelüb, Yavaş Karahisar'ın mamur idüb, mekan idinüb haramiliğe başladı. Niğde nahiyesinde olan karyaları muttasıl yağma iderlerdi.

Ezincanib; Sultan'a İbni Mehmed'den şikayet eylediler. Sultan on bin er ile Mukbil ve Rüstem'i ve Kökez Oğlun'u ve Oğuz Han'ı gönderdi.

Ezincanib; Niğde beyi Kutlu Şah Larendede'ye gelüb, divana girüb, Sultan'a ider : "Padişahım ! İbni Mehmed, Karahisar-ı Yavaş'ı muhkem idüb, bin yiğid ile çıkub, Niğde etrafının koyunun, devesin, katırın ve sığırın cümle sürüb alub

gitdi. Asker çoğaltmadan bir çare eyle, yoksa sonu güç olur" didi. Sultan eyder : "Ben asker gönderdim, sen kal'anı muhkem bekle" didi. Hacı Kutlu Şah dört bin yiğid ile gelüb, Niğde kal'asın muhkem zabt idüb oturdu.

Ezincanib; asker ile Mukbil ve Rüstem ve Oğuz Han Kala'i Yavaş'a irişüb, bir gice konub sakin oldular, İbni Mehmed sabah olub, hisar'ın kapusın açub, sahraya nazar eyledi. Gördü ki asker ile dolmuş, heman askerin alub, taşra çıkub cenk eyledi. Hasılı kelim, Mukbil zor ile kal'ayı alub, İbni Mehmed firar itdi. Kal'ayı zabt idüb, rızık ve malın Sultan'a gönderüb kal'ayı yıkdılar.

Ezincanib; İbni Mehmed yiğirmi ademle firar idüb, Moğol askerine geldi. Meğer Babuk Han vefat idüb, Esen dirler bir oğlu bey olmuşdı. Esen, Mehmed Bey oğlun alub, kabilesine götürüb riayet eyledi. Alaeddin'den şikayet idüb didi ki : "Dedem Ertena'yı bunlar helak eyledi. Sizin babalarınıza dahi çok cefalar itmişdir" didi. Esen eyder : "Benim dahi cenk itmek muradımdır" diyüb, heman yiğirmi bin er cem idüb, Esen ile İbni Mehmed, Niğde etrafın yağma idüb yaylağa çıkdılar. Sultana şekvacılar gitdi.

Ravi eyder : Keykubad zamanında Nogay Tatarı otuz bin er ile gelüb Ruma çıkmışlardı. Keykubad bunlara riayet idüb asker idinmiş idi. Bunlar yedi bölük idi. Her bir bölüğüne bu diyarların yaylağın ve otlığın virmişlerdi. Bunlar şehre girmezler idi. Heman etrafta olan yaylaklarda olurlardı. Zira konar göçer ulus idi. Her kim Rum'a Şah olsa bunları asker idünürdi. Ol zamanda bunlardan yavuz asker yoğıdı.

Ravi eyder : Moğolun bir bölüğü Ishaklu etrafında olurdu. Ata Bey vefat idüb, oğlu Bahtiyar ve Melik Nasır, Bey olmuşdı.

Ravi eyder : Babuk Han oğlu Esen bunlara mektub gönderüb, cümlesin başına aldı, didi ki: "İbni Mehmed, Han oğlu Handır, yine cehd idüb Rum'a Şah idelim" didi. Yedi bölük Moğol cem olub, cümle diyarı yağmaya başladılar. Yiğirmi bin Moğol on bin Rum askeri ile Ertena, Niğde üstüne düşüb zor ile döğe döğe Niğde'yi Hacı Kutlu Şah'ın elinden alub, Ertena bin Mehmed'i Şah eylediler. Kutlu Şah kaçub Larend'e geldi. Ertena Karahisar-ı Yavaş'a gelüb, Esen'le Bahtiyar, hisarı mamur eylediler.

Gine İbni Mehmed geçüb Herakle kal'asın zor ile aldılar. Moğol askerine Esen'le Bahtiyar serdar olub, Rum askerine İbni Mehmed'i serdar idüb didiler ki: "Sultan sana zulm eyledi. Eğer asker gönderirse sana arka virüb muhkem cenk

idevüz”.

Ravi eyder : Hacı Kutlu Şah divana girüb, kıssayı Sultan'a haber virüb didi ki: “Moğol taifesini varub İbni Mehmed başına birikdirdi”.

Ravi eyder : Sivas beylerinden Rüstem dirler bir bey var idi. Kati bahadır kimesne idi, zamanın Rüstem'i idi, anın Sultan'la dost idüğünü kimesne bilmez idi, nice yıl haramilik eylemiş idi, ol zamanda haramilik ile meşhur idi. Sultan asker gönderüb ele getürememiş idi. Hikmet Huda'nın, kendü iradetile gelüb, Sultan'a buluşub özrün dilemiş idi. Bu mahalde, divande otururdu. Sultan Rüstem'i, تنها çağırub eyder : “ Ey Rüstem ! Benimle gelüb, buluşduğun kimse duymasın, gene harami şekline girüb on bin davudi zırhlı yiğid ile var, her hangi yaylakda Moğol obası varsa şöyle yağma eyle ki üryan; büryan olalar.”

Ravi eyder : Bu reyi Sultan'a, Mukbil öğretti. Rüstem, Mukbil ve Oğuz Han otuz bin Kürd ve Türkmen ve Karaman askerini harami şekline koyub Ilgın ovasına gelüb, gice Moğol obasın basub, şöyle yağma eylediler ki atın, devesin, rızkı aldıktan sonra avretlerin dahi üryan itdiler. Andan geçüb Ishaklı'ya geldiler. Moğol kaçub Sultan dağına çıkmış idi. Çevirüb cümle Moğolun esbabın alub, bir mangıra muhtaç eylediler, andan sonra Niğde canibine yörüdüler.

Ezincanib; Moğol beylerine feryadçı geldi : “ Ne durursuz, bir harami peyda oldu, evlerinizi yağma ve avretlerinizi üryan eylediler, her kande kaçdıksa ardımıza geldiler, yağma eylediler, bir mangıra muhtaç eylediler” deyu feryad eylediler. Meğer Moğol beyleri Sultan'ın askerini gözedürlerdi, geleler cenk ideler muradları İbni Mehmed'e yardım eylemek idi.

Ravi eyder : Avretleri ve Oğulları üryan ve rüsvay gelüb buluşdular, bu rüsvaylığı görüb cümle avretleri yaylağa çıkardılar. Kendileri Esen'i serdar idüb, haramilere karşı cenge gitdiler. Bir ovada rast gelüb üç gün peyapey muhkem cenk eylediler. Haramiler galebe idüb, Moğol taifesin sındılar. Moğollar kaçub yaylağa çıkdılar. Haramiler ardınca irişüb yağmaya başladılar, andan kaçub Niğde kal'asına geldiler. Bir alayı da Karahisar-ı Yavaş'a geldiler. İbni Mehmed anda idi. Bir alayı da Herakle kalasına girdiler.

Ezincanib, Moğul kavminin kaçdıkların mektup ile Sultan Alaeddin'e bildirdiler. Sultan otuz bin Bulgar ve Rum ve Karaman askeri ile nakkare döğüb, alem şahların açub kona göçe menzil bemenzil gelmekte.

Ravi eyder : Beyşehir'nde olan Moğol İsmail Ağa oğulları Sultan'a asi

olmamışlar idi, Moğolların çekdikleri felaketi duyub, yirmi bin Moğol askeri ile Sultan'ın ardından yürümüşlerdi. Sultan, Niğde'ye gelüb hıсарı çevirüb cenge başladı. Bunlar aşağıdan, Moğol burcdan yirmi bir gün muhkem cenk eyledier. Moğol zebun oldu.

Ravi eyder : Haramiler gelüb Sultana buluşub, cümle Moğoldan aldıkları rızkı arz eylediler. Nice bin deve, nice bin at, katır, koyun ve sığır. ...

Ezincanib; Moğol zebun olub "aman el'aman" deyüb feryad eylediler. Sultan Mukbil'e ve Rüstem'e eyder : "Hıсарın kapusun açub çıkdıkları gibi heman kırım".

Ravi eyder : Bu sırada Ağa'nın oğulları yirmi bin Moğol askeri ile irüb, haki payine yüz sürüb Sultan kal'ada olan Moğol askerini kırmak istediğinde Eminüddeve gelüb, Sultan'ın dizin öpüb eyder: "Padişahım ! bunların suçu yoktur. Bu fitneyi peyda iden Babuk Han oğlu Esen'dir ve İbni Mehmed'dir, lutf idüb bunları af eylesiz" didi. Cümle Karaman beyleri "makul budur" didiler. Sultan sözlerin sımayub cümle günahlarını bağışladı. Moğol beyleri kal'adan çıkub, gelüb özürlerin dilediler. Sultan af eyleyüb ne kadar rızıkları zayi oldu ise hep virdi ve mansıpları gene ihsan eyledi.

Ravi eyder : Sultan divan idüb cümle beyler cem oldular. Günahın bağışladığı Moğol beylerinden birinin adına İsa, birisinin adına Hacı Kösten, birine İmadüddin dirler idi. Sultan bunlara eyder : "Kavgayı iden ve bu fitneyi çıkarın kimdir?" didi. İmadüddin : "Biri Babuk Han oğlu Esen'dir ve biri Melik Nasır'dır ve biri Devlet Şah oğlu Galenca oğlu Bahtiyar'dır, birisi dahi İbni Mehmed'dir" Sultan eyder : "Asker cem olsun, gidelim !" Rüstem ve Mukbil yirmi bin Kürd ve Türkmen ile Yavaş Karahisar'a irişdiler. Sultan Alaeddin, otuz bin Bulgar ve Karaman askeri ile yürüdü. Yiğirmi yidi bin asker ile de Moğol yürüdü. Herakle Kalasını çevirdiler. İbni Mehmed anı gördü ki, Sultan kal'ayı çevirdi. Eğer ele girürse aman virmeyüb helak ider, bir gice fırsat bulub, yedi bin er ile kaçub, Yavaş Karahisar'ına geldi. Mukbil ve Rüstem ile muhkem cenk idüb hıсар'a girdi. Esen ve Bahtiyar anda idi. Bırakub Mer'aşa kaçdılar. İrtesi kal'a kavmi çıkup kal'ayı teslim eylediler. Mukbil, Hacı Kösten'i anda bey idüb, göçüb Herakle Kal'asına geldiler. Sultan, Herakle kal'asını Moğol beylerinden Uzun Hasan'a virdi. Andan sonra asker çeküb kona göçe diyarı Meraş'a revan oldular.

Ravi eyder : İbni Mehmed Meraş'a gelüb Zülkadir Oğlundan yardım iste-

di. Zülkadir Oğlu on bin er virdi. İbni Mehmed'in başında yirmi yedi bin er cem oldu. Bir gün haber geldi ki : "Karaman Oğlu azim asker ile Meraş'a geliyor" didiler. Esen eyder : "Biz bunda Karaman oğlu ile cenk iderken, sen on bin er ile varub Kayseriye'yi zabt eyle"

Ravi eyder : Ertena'yı on bin er ile Kayseriye'ye gönderdiler, Moğol beyleri Esen ve Bahtiyar yirmi bin Moğol ile, Zülkadir Oğlu yirmi sekiz bin Mer'aş askeri ile Karaman Oğluna karşı gelüb cenge başladılar.

Ezincanib; Sultan'a haber oldu ki; "İbn-i Mehmed, Kayseriye'ye gitdi Mer'aş askeri ile Moğol askeri karşı geldi, cenk ideyörür" didiler. Sultan, yirmi bin Kürd ve Türkmen askerin Mer'aş kavmi ile cenge koyub, kendi otuz bin Karaman ve Bulgar ve Moğol askerile gelüb, şehri Mer'aşı zabt idüb oturadüşdü. Zülkadir Oğlu cenk iderken haber irişdi ki : "Şehrünü Karaman Oğlu zabt eyle-di" didiler. Can başına sıçrayub diledi ki, dönüb şehre gele. Sultan buyurdu, Eminüddeve, Mukbil ve Azududdevle yirmi bin Moğol askerile karşı varub Mer'aş'a komadılar. Akibet neylesün, dönüb İbni Mehmed'e, Kayseriye'ye gitdi.

Ezincanib; İbni Mehmed Kayseriye'ye gelüb, şehre karşı konub, Erciyes bey'i Evran yedi bin Türkmen ile gelüb, İbni Mehmed'e buluşub, hısara yürüyüş eylediler. Kayseriye'de Karaman oğullarından Hızır Bey hakim idi. Dört bin kulu var idi. Ahvali duyub, kapuları bağlayub, burca cenge çıkdılar. Nice gün cenk olub kal'ayı alamadılar. Elhasıl Zülkadir Oğlu Melik Nasır Meraş'dan kaçub Kayseriye'ye geldi.

Ezincanib; İbni Mehmed karşılayub, buluşub ahvalin sordu. Zülkadir Oğlu eyder : "Karaman oğlu hile idüb biz beride beylerle cenk iderken o varub Mer'aş'ı zabt eylemiş. Andan sonra kırk iki bin er ile üstüme gelüb cenk eyledi, Askerim takat getiremedi. Kaçub bunde geldim didi." Esen ve İbni Mehmed ider: "Karaman oğlu Mer'aşda iken, biz Kayseriye'yi alub karındaşını helak idelim" didiler. Cümle otuz yedi bin er oldu, Kayseriye'nin etrafını çevirüb cenge başladılar.

Ezincanib; Şah Alaeddin yirmi gün Meraş'ı zabt idüb, bir bey nasb idüb, kendüsü Kayseriye canibine teveccüh eyledi. Mukbil ve Rüstem ve Oğuz Han'ı otuz bin Kürd ve Türkmen askeri ile mukaddem gönderdi.

Ravi eyder : İbni Mehmed ve Zülkadir Oğlu ve Bahtiyar ve Esen kal'a üstünde cenk iderken otuz bin Kürd ve Türkmen ile Mukbil ve Rüstem irişüb

cence başladılar. İbni Mehmed, asker geldiğini duyub dönüb Karamanileri ortaya alub, muhkem cenk eylediler. Mukbil ve Rüstem zebun oldu. Ol saat yirmi bin Moğol irişdi Mer'aş askerinin giru bıraktılar. İbni Mehmed ikdam idüb cümle Ercies beyleri, Moğol beyleri, Mer'aş beyleri tiğ üryan idüb yürüdüler. Karaman askeri gene zebun oldu. Ol saat toz kopdu, nakkare sadası dünyayı tutdı, Tuğu Şahi göründü Yirmi bin davudi zırhlı dilaver ile tiğ çeküb tekbir getirüb Karaman oğlu, Zülkadir beylerinin üstüne yürüdü. Yirmi altı bin Kürd ve Türkmen ile Mukbil ve Rüstem, Ercies beylerin iki bölüb kırmağa başladılar. Yirmi bin Moğol'u çevirüb ortaya aldılar. Bulgar'ın on bin cenk endazı Sultan'ın önünde taş atarak Mer'aş askerinin dört yanın bağlayub üç gün muhkem cenk eylediler. Dördüncü gün Mer'aş beylerin tutdular, Zülkadir Oğlun zencir ile bağladılar. Ercies beyi Evran Beyi yirmi bin er ile Bulgar askeri tutup zencire çekdiler. İbni Mehmed ve Esen ve Bahtiyar kaçub gitdiler. Karamaniler cümle rızıkların yağma eylediler. Sultan emr eyledi; barigah kurub cümle beyler gelüb sağ ve sola oturdular. Kayseriye kapuların açub, Moğol beyi Hızır Bey gelüb Sultan'a buluşdu. Sultan divan idüb, altmış yedi bin er gelüb karar eylediler. Cümle ülema, fudala' fukaha, beyler ve vezirler Süleyman Paşa, Mahmud Paşa, İsa Paşa, Halil Paşa ve Emir Şah ve Kutlu Bey ve Oğuz Han, Mukbil ve Rüstem geldiler. Alaeddin emr eyledi, Mer'aş beylerin ve Ercies beyin⁵² getürdiler, Sultan buyurdu; ellerinin bendlerin çözüb hil'at virdiler. Sultan eyder : “Ey Şahı Mer'aş ! niçün Mehmed'in sözüne uyub benimle cenk eyledin?” Melik Nasır ider : “ Ey Şah ! hata benden ata senden”. Sultan kerem idüb, gene mülkin kenduya teslim eyledi. Ercies beyi Evran Beyi de azad eyledi ve ahitnameler yazub Melik Nasır'ı gene Mer'aş'a gönderdi. Evran Bey ziyafet idüb, bir ay Kayseriye'de işü safa eylediler.

Ravi eyder : Esen ve İbni Mehmed ve Bahtiyar kaçub Tarsus'a geldiler. Yahşi Han'a ıstırab idüb, sekiz bin asker dahi Bulgar'dan cem idüb, Esen ve İbni Mehmed serdar olub Larendeye geldiler.

Etrafın yıkub yakub yağmaya başladılar.

Ravi eyder : Sultan gitdüğü vakıt Hacı Beyler oğlu Süleyman Paşayı beş bin er ile yerine koymuş idi. Süleyman Paşa çıkub, cenk idüb, sinub kal'aya girdi. Konya'ya Davud Bey'e haber gönderdi. Davud Bey, Turgud Oğlun alub sekiz bin er ile Larendeye geldi.

Ezincanib; İbni Mehmed ve Esen şehrin üstüne gelüb, Davud Bey,

Süleyman Paşa, Turgud Oğlu, Emir Musa'nın Karaman namındaki dilaver oğlu çıkub, bunlarla yedi gün cenk eylediler.

Ravi eyder : Sultan Larend'e'ye düşman geldüğün duyub ve heman derya gibi asker çeküb gelmeğe başladı. İbni Mehmed'e ; "gafil olma, Karaman Oğlu geliyor" diye haber irişdi. Bir gice kaçub Tarsus'a geldi, ve Yahşi Han'a geçen kıssayı haber virdi.

Ravi eyder : Alaeddin Larend'e'ye gelüb düşmanı bulamadı. Beyleri istiklal idüb, İbni Mehmed'in gelüb cenk idüb, gene kaçtuğun didiler. Sultan ider : "Ey Beyler ! dinmezem ta düşman ile buluşmayınca"; deyüb kırk yedi bin er alub, Mir Musa'yı şehirde koyub, ılgar idüb Tarsus'a geldi.

Ezincanib; İbni Mehmed'e, Esen'e ve Bahtiyar'a ve Yahşi Han'a haber irişdi ki; "Karaman oğlu Alaeddin geldi, amma ejder gibi geldi" didiler. Ne kadar Varsak ve Bulgar askeri varsa cem idüb Bulgar dağının dibinde buluşdular. Öyle uğraşdılar ki sahra hay huy ile doldu. Üç gün üç gice cenk oldu. Zulmetde birbirin göremediler, toz cihanı bürüdü, yağmur yerine kan yağdı, güvdeler dağ gibi yığıldı. Varsak taifesi sınıb, Bulgar'a çıkdılar. Sultan Tarsus'u zabt idüb, yetmiş bin er ile cümle bargah kurub kondular. Sahra bargahla doldu.

Ravi eyder : Sultan bir ay cenk eyledi. Bulgar kati sarb dağ olmağla düşmanın hakkından gelemediler. Akibet müdara idüb, Yahşi Han'a ve Esen'e ve Bahtiyar'a, Oğuz Han'a mektub yazub uğrun gönderdi, didiki : "Vallahi size gene mansıbınız vireyim, benim düşmanım İbni Mehmed'dir. Ben hakkından gelirüm, siz gidin" didi. Bu üç bin er bir yere gelüb müşavere kıldılar, dedilerki: "Alaeddin ahdine dürüstdür, İbni Mehmed bir devleti dönmüş kimesnedir; biz andan ötürü Karaman Oğlu ile cenk idüb bozuşmak ne lazımdır". Bir mektub yazub Sultan'a gönderdiler, didiler ki: "Sen yerinden gitme, Larend'e yüzüne asker gönder, biz Moğol beyleri ile İbni Mehmed'i tutub ele virelim". Alaeddin, Mukbil'i ve Rüstem'i ve Kökez Oğlun'u yirmi bin er ile Larend'e canibine gönderdi. Moğol beylerin Muğa tarafına gönderdi. Oğuz Han'la Mahmud Paşa'yı Ereğli yüzüne gönderdi. Bulgar dağının ne kadar yolları varsa bağladılar.

Ezincanib; Bir gün İbni Mehmed divan idüb, cümle beylerin bir yere cem idüb, müşavereye başladılar. Yahşi Han eyder : " Ey Şahı Rum ! Bu dağda ne zamana değin otururuz. Bundan göçüb Zengan Çeşmesi'ne konalım eğer Sultan'ın askeri gelüb, cenk iderse cenk idelim". Bu reyî makul görüb göçüb

Çeşmei Zengan'a gelüb kondular. Esen, uğrun Sultan'a haber gönderdi. "Tiz gelüb irişesin" didi.

Ezincanib; Sultan askerinin sekiz bölük idüb, Davud Bey'i bir canibden Ali Bey'i bir taraftan gönderdi ve sair beylerin her birinin bir canipten gönderüb, Sultan dahi bir canibten bir sehar İbni Mehmed'in askerinin çevirüb; hayhuy dünyayı tutdu. İbni Mehmed anı gördü, bölük bölük etrafını asker almış, cümle Rum askerile süvar olup cenge başladı. Anı gördü ki, cümle Varsak ve Bulgar askeri Sultan canibine geçüb ayağına düşdüler, özür dilediler. İbni Mehmed, Babuk Han oğlu Galenca'ya eyder: "Varsak beyleri, Yahşi Han ve Moğol ve Esen ve Bahtiyar bizden yüz çevirüb, Sultan canibine döndüler, hal nice olur?" didi. Babuk Han oğlu eyder : "Cümle Moğol askeri ile uğuruna çalışuriz". Elhasil Karaman askeri tiğ çeküb, Rum askerinin ortaya aldılar. İki asker derya gibi çalkandı. Kılıç yıldırım gibi yalpidi. Kan ırmak olub akdı. Ok ve taş yağmur gibi yağdı. Meydan haşr-ü neşre döndü. Üç gün üç gece cenk oldu. Leş dağlar gibi yığıldı. Dördüncü gün Mukbil, Rum askerinin iki bölüb Rum Şahı'nın tuğun yıkdı. Andan sonra Moğolu muhkem kırdılar. Babuk Han oğulları kaçdılar. Rum askeri kırıldı. Cümle rızk ve mal, at, katır ve deve kaldı. Tabl ü- alem yıkıldı: Sultan üstüne geldi. Kimin yağma idüb, kimin hazineye aldılar. Andan sonra Sultan kerrü fer ile Larend'e'ye geldi. Cümle halk şaduman oldu. Yirmi gün oturduktan sonra göçüb Konya'ya geldi. Tahta çıkub cümle Karaman beylerin cem eyledi. Kalkub hazreti Mevlana'yı ziyaret eyledi. "Ne kadar Evliya varise ziyaret idüb anladı sonra divan idüb, düşmana fırsat bulub dağıtdığını, etrafta olan beylere mektubla bildirdi. Cümlesi Konya'ya geldiler. Bir zaman iş-ü- nuş idüb, her birine yeni hüccet virdi. Ali Bey'i Hamid Oğlu İlyas'a ve Teke Paşa'ya gönderdi. Sinan Bey'i Osman'a gönderdi ve Firuz Oğlu'nu İbni Eşref'e ve İbni Menteşe'ye gönderdi. Şemseddin Bey'in bir oğlu kalmış idi. Akilü dana idi. Mahmud Paşa dirlerdi. Sultan vezir eylemişdi. Sivas'a, Engüri'ye varınca anı gönderdi. Cümle Moğul beylerine Halil'i gönderdi. Mar'aş'a Kökez Oğlun gönderdi, Germiyan'da İbni Alişira Koson Oğlun gönderdi. Birin birin gelüb Konya'da cem olmağa başladılar.

Ravi eyder : Ali Bey bir gün Hamid Oğlu İlyas'a geldi. İlyas istikbal idüb şehrine götürüb kondurdu. Meğer gayetle badeperest idi, ve hem bir kal'a yapmış idi, yir gök ortasında misli yoğdu, kati binazir kal'a idi. Namını Felek Abad komuş idi.

Ravi eyder : Hamid Oğlu, Ali Bey'e ziyafet eyleyüb, Ali Bey Hamid Oğlu'na Sultan'ın mektubun sundu, okuyub mefhumun bildi. Kendini Konya'ya davet eylemiş idi. İbni Hamid eyder : “İnşaallah varub Sultan'ın hakipayine yüzler sürelim” didi. Ol zamanda adet bu idi ki, Sultan'ın mektubun getüren ademe bin altun, bir at virirlerdi. Eğer virmezlerse asi dirler idi. İbni Hamid mest - ü - müdam olmağla Ali Bey'e tamam hizmetin virmedi, az viridi. Ali Beye kakıyub andan geçüb Teke Paşa'ya geldi. Teke Paşa istikbal idüb, Ali Bey'i İstanosz'a götürüb muhkem ziyafet eyledi. Ali Bey, İbni Hamid'den şekva eyledi.

Ravi eyder : Teke Paşa, Hamid Oğlu'nu sevmez idi. Ali Bey'e eyder : “Ey Ali Bey; sen İbni Hamid'den nice riayet umarsın. Kendi namına hutba okutdu ve sikke urdu, Sultan'a asi oldu” didi. Ali Bey eyder : “Varub sultana bu macarayı bildirmek gerek”. Gitmek yerağın gördü. Teke Paşa, Ali Bey'e ve Alaeddin'e çok peşkeş virüb, Ali Bey'i gönderdi. Ali Beye eyder : “Ben dahi ardınca varırım, sen varub Hamid Oğlun ahvalin bildir” didi. Ali Bey, Teke diyarından geçüb kona göçe Konya'ya geldi. Gördü ki cümle etraf Beyleri hep gelmiş. Konya sahrasına bargah kurmuşlar. Ali Bey doğru divana geldi, içeru girdi, gördü sağ ve sol dolmuş. Moğol beyleri. Babuk Han oğulları gelüb Sultan günahların bağışlayub yine mansıbların virmiş idi. Aydın Oğlu gelmiş, Saru Han Oğlu gelmiş, İbni Eşref, İbni Menteşa, İbni Bayburd, İbni Turgud, İbni Koson, İbni Elvan, İbni Kaya hep gelmişler, Mer'aş beyi Melik Nasır, Kayseriyye beyleri, Sivas beyleri cümlesi gelmişler. Sultan Alaeddin dört yüz bey ile oturub, musahabet iderken, Sinan Bey içeru girüb Sultan'a mektub sundu, Süleyman Paşa alub okudu. Dimişki : “Sultan'dan korkmazmısın”, didi ki : “Muradım Sultan'la cenge sebep olsun”. Hamid Oğlu ile bir olub namlarına hutbe okudub, sikke urdular”. Alaeddin mektubu dürüb eyder: “Bu mektub garazdir. Osman, Germiyan ile aramıza adavet bırakmak ister. Ancak ben İbni Germiyan'dan bu fiili ummazam, Bizim anınla dayı⁵³ yiğen davamız vardır ve hem anınla hem zadız, dedem Mehmed Han, babasına ol dıyarı bağışlamıştır.

İbni Germiyan bizim eylüğümüze kemlik eylemeye derin” didi. Mahmud Paşa eyder : “Padişahım ! eğer onda dostluk olaydı cümle beyler geldi, ol dahi gelürdi” didi. Bunlar bu kelimde iken Ali Bey dahi Teke Paşa'nın mektubun sundu, açub an dahi okudu, mefhumun bildi, taaccüb eyledi. Sultan yirmi gün fikre düşüb, bunlara cevap virmedi. Zira mektubları düzme anladı. Bir gün divan

idüb, otururken Teke Paşa geldi deyu haber geldi. Sultan emr eyledi, cümle Karaman beyleri istikbal eylediler. Ol gün sakin olub irtesi divana gelüb çok peşkeş çekdi. Hamid diyarında bir maldar kimesne var idi, Sinan Naib dirlerdi. Teke Paşa ile geldi. Sultan önünde yir öpüb İbni Hamid'den şikayet eyledi. Teke Paşa eyder "Padişahım ! bu sözlere inan. Hamid Oğlu hain olmuştur ve diyarı fethe muhtaç olmuştur".

Ravi eyder : Nahak yere bunlar Hamid diyarının harab olmasına sebep oldular. Komşu hakkın yerine getürmediler, niçe hileler eylediler. Sultan'ın gönlü olub asker cem eyledi.

Ravi eyder : Bir sebep dahi bu oldu ki, bir eyu atı var idi. İbni Hamid'e bir çavuş gönderüb atı reca eyledi. Çavuş, ile oturub, bade iderken bir söz eyledi, bu söz güç gelüb, çavuşu bıçakla urub helak eyledi. Sultan ani duyub gazaba geldi. Kırk bin er ile göçüb Karaağac'a otağın kurdu, yedi gün sakin oldu. Divan eyledi. Sağ ve sol Karaman ve Sivas beyleri, Türkmen, Moğol, Bulgar beyleri, dört dilaver, kırk müfti, şeyh ve alim ve abid ve vezirler oturdu. Cümle yetmiş bin er cem olmuştu. Süleyman Paşa eyder : "Ey Şah ! derya gibi asker cem idüb bu diyara geldik. Korkarım nahak yere diyarı Hamid'i harab idevuz. Teke Paşa bunları sevmez" didi. Sultan eyder : "Kati makul söledin. Ben tebdili suret idüb Hamid Oğluna varayım. Eğer izzet iderse eyledi, eğer eylemezse cenkimiz bakidir" didi. Heman tenhaca tebdili suret idüb, kırk dilaver ile kapucu şeklinde azm eylediler; bir gün Felek Abad'a geldiler.

Sultan, Felek Abad'ı seyr idüb beğendi. Doğru atların sürüp Hamid Oğlunun sarayına yakın geldiler. Kapucular görüb içeru girüp haber virdiler. Meğer kendüsü Sultan'ın cenge geleceğın duymuş idi. Kethüdasına sordu : "Gelen kimdir?" didi. Kethüdası eyder : "Gelenler Alaeddin'in kapucu başısı imiş". İbni Hamid eyder : "Neye gelmişler ?" Kethüda eyder : "Şöyle anladım ki sen Sultan'ın çavuşun helak eyledin. Belli ki bunlar al ile içeru girüb seni helak ideler. Zira seni Sultan'a hain anlatdılar". İbni Hamid eyder : "Ya nice idelim ?" Kethüdası eyder : "Bunların elinde helak olmanın aslı yokdur. İrgeç Sultan seninle cenk ider. Heman şehürlıye emr idelim, bunlara taş ursunlar. Sonu nice olursa çekavüz" didi.

Ravi eyder : Takdirin işi var idi, anın için reyi muhalif eylediler, zira ezeli azalde bu diyar haber olsa gerek idi. Hasılı kelim İbni Hamid emr eyledi.

Alaeddin kırk adamıyla dururken şehirli bir uğurdan öyle taş urdular ki Alaeddin üryan dört adamıyla kaçdı, kalanın hep helak eylediler. Sultan askere geldi. Olan macarayı bildirdi. Sehari hatta geçdi. Cümle Moğol, Türkmen, Kürd ve Karaman beylerle ülema ve fuzela ve müfti ve şeyhleri cem eyledi. Sultan eyder : “Dedem Mehmed Bey Hamid'i tabl-ü alem sahibi eyledi. Ben bunların veliyyi nimetiyim. Şehirli ve köylü cümle bana asi olub taş urdular. Bir diyar şahına asi ne lazım olur?” didi. Ülema fetva virdiler, “katliam idesin cümle diyarın harab idesin” didiler. Heman emr eyledi; yetmiş bin Kürd, Türkmen, Moğol, Bulgar, Gülnar ve Karaman askeri menzil bemenzil derya gibi akub Felek Abad'a geldiler. Bir ziba kal'adır ki her burcu asümana çıkmış.

Ezincanib; İlyas bin Hamid yirmi bin erle cenge çıkdı. Bulgar kavmi ileri varub bir fasıl cenk eylediler. Bulgar sındı. Anı görüb yirmi bin Moğol yürüdü. Kati muhkem cenk eyledi. Mukbil beş bin er ile ikdam idüb, İlyas'ın alemi dibine varub didiki : “Ey Hamid Oğlu ! Varan kapuculara niçin taş urdun. Anın birisi hod Sultan idi”.

İbni Hamid eyder : “Bilemedik. Takdir böyle yazmış tedbirin faydası yoktur” didi. Mukbil eyder : “Gel şimdi yine Sultan'la buluş yazık bu diyarın harabına sebep olma” didi. İlyas işitmeyüb cenge mukayyed oldu, bir hafta cenk oldu. Sekiz bin adem toprağa düşdü. Hamid Oğlu, cenge takat getüremeyüb kaçdı. Sultan emr eyledi. On iki bin bina, Hıсарı Felek Abad'ı dibinden yıkdılar, yere beraber eylediler, şehri muhkem harab kıdılar, katliam eylediler. Binihaye adem kırdılar. Diyarı Hamid şöyle harab eylediler. Dünya dünya olalı böyle zulüm olmamış idi.

Ravi eyder : Hamid diyarın harab olmasına sebep Sinan Naib dirler bir lain oldu.

Ezincanib; Alaeddin dönüb Konya'ya teveccüh eyledikde; diyarı Hamid'i harab eyledüğine muhkem peşiman oldu.

Ravi eyder : Sultan ağladı ve “Ömrümde bir böyle hata eylemedim” didi. Döndü; Sinan Naib'e : “Sen eyledin bunu, Allahü Taala senin canın ala” didi. Hikmeti ilahi saatine rast geldi. Bindüği at Sinan Naib'i yere urub helak eyledi. Hasılı kalam Sultan Konya'ya gelüb, bir ay sakin olub, andan Larende'ye gelüb iş-ü işrete başladı.

Ravi eyder : Keykubad oğlu Alaeddin'in, Osman Şahnası idi. İnönü'nde

sürüsü gezdi. Koyun, at deve beslenürdü. Osman anlara müvekkel idi. Zira kafir ol tarafa yakın idi. Gelüb almasın deyu, Osman'ı müvekkel kalmışdı. Ol zaman ki, Alaeddin firar eyleyüb, Karaman Oğlu Mehmed Bey, kendi beylerine vilayet tevzi eyledi. Osman gelüb, hurmet idüb, Sultan'ın ne kadar sürüsü varsa götürüb, muhalefet eylemedi. Mehmed Bey dahi Osman'a üç pare şehir bağışlayub tabl-ü alem virüb bey eyledi.

Ravi eyder : Germiyan Oğlu Alişar bir gün Osman'ı tutub oğluyula habs eyleyüb, sonra yirmi bin altının alub, kendin azad idüb, oğlun itmeyüb alemin alub, cümle vilayetin zabt eyledi. Osman firar idüb, yedi nefer ademle Larend'e'ye gelüb, divane girüb, dua idüb eyder : "Ey Şahı cihanbaht ! Deden Mehmed Han bana tabl-u alem virüb üç şehir bağışladı idi. O zamandanberi hoş geçerdim. Şimdi Germiyan Oğlu gelüb, cümle diyarım yagma idüb, Oğlum haps idüb, yiğirmi bin altunum alub kılıcımla kafirden aldığım diyarı bile elimden aldı" didi. Süleyman Paşa eyder : "İbni Germiyan üç senedir bunda gelmedi, Hamid Oğlu gibi o dahi hutbe ve sikke sahibi olmuş ve hem dahi Osman senin deden çırağdır, bunun diyarında Germiyan Oğlunun medhalı yokdur" didi. sultan eyder : " Ya nice idelim ? Birisinin diyarın harb eyledik. Dahi acısı yüreğimizden çıkmaz. İbni Germiyan ile hemzadis" diyüb bir mektub yazüb biraderi Davud Bey ile Mahmud Paşa'ya virüb gönderdi. Osman'a eyder : "Yörü. var sen diyarına git görelim nice olur. Senin diyarın alvirüb oğlun halas ideriz" didi. Osman diyarına gitdi.

Ezincanib: Davud Bey Kütahya'ya geldi. Alişar duyub istikbale çıktı. Davud Bey'i bir saraya kondurub ziyafet etdi. Davud Bey mektubu sundu. Dimişki : Ey İbni Germiyan ! Bizimle muradın cenk ise bildir. Eğer değilse Osman'ın cümle esvabın ve rızkın ve oğlun ve yirmi bin altun almışsın bunları geri veresin. Osman'la bizim aramızda hakikat üzere dostluk vardır. Eğer inad idersen diyarı Germiyanı cümle harab iderim, şöyle bilesin" dimiş. Alişar eyder " Ey Davud Bey ! Osman'ın muradı bizi Sultan ile hasım eylemekdir. Vallahi benim Sultan'a hiyanetim yokdur. Osman'dan ötürü bizi incidirse Sultan'a layık değildir. Osman biasıldır. Kimseye hayrı dokunmaz" deyüb, heman Osman'dan aldığı altunu esvabı ve oğlun ve tabl-ü alemin ve cümle diyarın Davud Bey'e teslim idüb, Davud Bey andan geçüb, Osman diyarına gelüb, Osman cümle beylerle istikbal idüb, Davud Bey cümle emaneti teslim idüb, bir kaç gün ziyafet idüb,

bir gün musahabat iderken Osman, Davud Bey'e eyder : "Bir mahbube kızım vardır. Adı Mihir Aliye'dir; muradım Sultan'a virmekdir, lütfeyle var bir tarik ile arzeyle, cariyeliğe kabul itsünler ve hem Moğol beylerinden Engürü bey'i Galenca bizi azim incidir, senede yedi yüz akça alur, lütfidüb Sultan'a söyle bu belayı üzerimizden kaldursun" didi. Davud Bey, gitmek yerağın görüb, Larende'ye gelüb, divan'a girüb, Sultan'a Osman'ın mektubun viridi ve kızı arzeyledi. Vüzera makül gördüler, Sultan kırk katır mal ve kumaş ile Süleyman Paşa'yı ve Mahmud Paşa'yı gönderdi. Bunlar Osman diyarına gelüb, Osman istikbal idüb, saraya kondurub ziyafet eyledi. Kırk gün cihaz düzüb andan Sivrihisar'a geldiler.

Ravi eyder : Kafir zalim galebe idüb ve bir taraftan Moğol gelüb, yağma idüb, firar idüb Sivrihisar'a girdiler. Alaeddin'e mektub gönderdiler. Açıb okudu. Dimişki: "Varmağa yol virmediler. Bir taraftan kafir, bir taraftan Moğol gelüb haylı rızkımız yağma eylediler. Firar idüb Sivrihisar'a düşdük : Germiyan Oğlu dahi üzerimize gelmek murad idermiş" dimiş. Sultan ahvali duyub gazabe geldi. Kırk iki bin Kürd ve Türkmen ve Moğol ve Gülnar ve Karaman beylerin cem idüb, menzil bemenzil Turgu'da geldi. Yedi bin er ile Turgud Oğlu istikbal idüb Seydigaziye geldiler.

Ravi eyder : Germiyan Oğlu, Sultan'ın geldiğin duyub, istikbal idüb Seyidgazi'de buluşdu. Peşkeş çeküb özür diledi. Andan Eskişehir önüne konular. Sahra bargahla doldu. Sultan, İbni Germiyan ile yedi gün iş-ü safa eyledi. Mukbil'i ve Rüstem'i ve İbni Turgud'u yirmi yedi bin er ile gönderüb yağmaya gelen Moğol kavmin Beypazarı önünde şebhün idüb dört dilaver ile derzincir idüb, Sultan'ın nazarına getürdiler. Divan idüb, İbni Germiyan on yedi beyle divana geldi. Osman dahi cümle tevabi ile divana geldi. Cümle Karaman beyleri dahi gelüb, Moğol beylerle Osman'ı sulh kıldılar. Bir dahi diyarı Osman'a gelmeyeler. Bir hafta iş-ü safa idüb, Alaeddin Mihr Aliye'ye ivaz İbni Osman'a üç sancak vilayet ve tabl-ü alem virüb kılıç kuşattı.

Ravi eyder : Eğer Germiyan ve eğer Moğol, Alaeddin huzurunda, ahd eylediler ki, bir dahi İbni Osman'ın vilayeti üzerine varmayalar. Sultan cümle Moğol'u azad eyledi. Andan sonra Larende'ye geldiler. İbni Germiyan'ı da Larende'ye getirüb kırk gün düğün eyledi. Cümle etraf beyleri geldiler, Sarıhan Oğlu, Aydın Oğlu, Menteşa ve Eşref ve Kayseri beyleri ve cümle Moğol beyleri

Larende sahrasın bargah ile doldurdular. Kırk gün iş-ü işret idüb bir saati mubarekede Sultan'ı gerdeğe kodular. İrtesi hamama girüb bir bağ köşesinde iş-ü safa eylediler. Bir gün divan idüp Karaman ve Kayseri ve Sivas beyleri ve ülema ve şeyh ve müfti ve vüzera oturup musahabet iderken iki pir yahudi içeri girüb, Sultan önünde baş kodular. Sultan bildiki, Safed'e giden pirdir. Malumdurki birsu içinden bir mağara'ya girüb, bahçeye çıkub, kırk kubbe görüb, dört yüz tabut görüb, her bir tabut içinde birer kitab bulub, kitabın birisin alub, mağaradan taşra çıkub, kimse okumağa kadir olamayub, bir pir dimişdiki, Safed'de iki yüz yirmi yaşında bir Yahudi vardur, Uğruş dirler, bu kitabı okursa ol okur dimişdi. Meğer ol pir idiki geldi. Alaeddin görüb şad oldu. Kitabı getürdüler. Yahudinin eline virdiler. Alub mutalea eyledi.

Ravi eyder : Alaeddin yedi vezir, iki yüz yirmi er, kırk yedi müfti ve şeyh ve kadı ve alim ve şair ve münecim oturup kitaba kulak urdular. Dimiş ki : "Ey bilüb okuyan ! Bilesinki taifei Yunan üç nevidir. Evvelki nev'i Batlamiyosi'lerdir. Dört yüz kişidir. Bunlardan evvel gelen Takyanus'dur. Bunlara baş olan Hermez hakimdir. Ahiri İskender'dir. İkinci nev'i Yunan hakimdir. Ahirleri Eflatun'u sani'dir. Üçüncü nev'i Ebtahis'dirler. Ahiri Kayseri'lerdir. Bunların tahtları Tarsus'dur. Yaylağı Sis ve Larende'dir. Ekseri Bulgar dağı'nda perşevir olmuşdur. Elkıssa, Ravi eyder : Tufan'ı Nuh'dan sonra gelen Kınanus'dur, Altıyüz yaşında idi. İlmi hikmet'de efzun idi. Yirmi altı Peygamber'e hizmed eylemişdir iki oğlu var idi. Birinin adı Hermez idi. Bunlar gelüb Diyarı Rum'u ve Mağribi gezdiler. Cümle halkı şekavet üzre görüb istediler ki Hind'e gideler, Hazreti Hızır, bunları Kühi Bulgar'a çıkarub bir dağ yaruğundan içeri koyub bir bahçeye götürdü ki, abü hak ve badü nebat ve meyvesi hikmet üzre idi, Hızır bunlara nice ilim öğretti ve bu bağçede çok ilim tahsil itdiler, kırk sene sakin oldular. Larende'de bir şah var idi. Adına Şah Erisan dirlerdi. Bunlar İdris Peygamber şeriatinde idiler. Namazı matlai hürşid'de eda iderlerdi. Bir battığı vakit, bir doğduğu vakit kılardı. Kışlakları Tarsus, yaylakları Karaman idi.

Ravi eyder : Meğer Mağribde bir taife var idi. Çımayur dirlerdi. Adem şeklinde yüzü kıllı, gözleri çini, başdan ayağa sarı zağferan gibi, boyları altmış karış, dişleri ağızlarından birer karış taşra çıkmış hançer gibi idi. Birer tennure bağlanırlardı. Gayri esvab giymezlerdi. Birer harbeleri var idi, taşta geçerdi. Mağribden çıkub, Diyarı Rum'a gelüb zabt eylediler. Kimse cenge kadir olmadı.

Erisan Şah cümle taifesin alub, yüz bin adem ile Bulgar dağı'na çıkub öyle tedarik eyledi ki, gemiler düzüb cezibelere gideler.

Ezincanib; taifei Çımayur, Rum kavmin esir idüb kullandılar. Bunlar it gibi çiftleşirlerdi. Bir avrete yüzü aşardı. Kendi kızına ve oğlu anasına aşardı. Cimaay gayet mukayet oldular, Allahü Teala bunlara bir maraz viridi ki, cümlesi cüzam zahmetine uğradılar. Yirmi sene Diyarı Rum'da sakin oldular.

Ravi eyder : Esiran, Kalmon, Batlamiyos yüz bin er ile Çımayur taifesi arlarından irüşüb azim cenk itdiler. Fakat cümlesi esir oldular. Erisan Şah'ı helak eylediler. Kalmon'u, Batlamiyos'u ahz idüb habs eylediler. Bu taifenin beyine Recre dirlerdi, Batlamiyos gördü ki bu taife Frenk zahmetine mübteladır, Batlamiyos, Recre'ye ider : "Şah'a söyle beni azad eylesün Bulgar dağı'na çikalım, anda bir ot vardır, alalım. Cümle zahmeti inşaallahü teala def ideyim" didi. Recre gelüb, Avdes Şah'a didi. Şah bunları azad idüb, Bulgar'a çıkub ol nebatı bulub timar eyledi. Cümle eyu oldular. Cümlesin azad idüb Bulgar dağı'nın mekan idünüb, matlai hurşid'e karşı her gün ibadet ve tevhid iderlerdi. Sadadan alem güm güm gümlerdi. Yirmi sene bu dağda ibadet itdiler. Burada bir mağara vardı. İçinden su çıkardı, Batlamiyos ve Talmon her gün o mağaraya gelüb, su çıkan yerde ibadet iderlerdi. Bir sehar Batlamiyos yine ibadet etmeğe geldi. Gördü ki ak sakallı adem oturmuş Allahü Tealaya niyaz ider. Batlamiyos gelüb, dizin öpüb Kinanos ahvalin sordu. Başından murur iden ahvali hikayet idüb, Kinanos Batlamiyos'u alub su yaruğundan içeru koydu. Amma Batlamiyos paşmağın mağarada koyub yalın ayak gitdi. Bir göle çıktılar, gölden bir bahçeye çıktılar, hemen cennete benzer. Batlamiyos gelüb, Hermez ve Yunan'a buluşdu. Üç sene bunlar ile sakin olub her gün pınarın kenarında ibadet iderlerdi. Bir gün Batlamiyos gezerken bir pınarın kenarında uyudu. Vakiasında bir ak sakallı pir bir cam sundu, alub içdi, uyandı gördü ki, her ne kadar ot var ise kendine söyleyüb ben filana dermanım didi. Batlameyos teaccüb idüb kalkub, Kinanos, pire gelüb vakıa kıssasın beyan eyledi. Pir şad olup eyder : "Ey Baltamiyos, sana can viren Hızır'dır. Bihamdillah cümle hikmet sana keşfoldu" didi. Kırk gün dahi riyazet eyledi. Bir gün sehar zamanında Hazreti Hızır gelüb çağırıldı ki; "Ey Kinanos ! Şimdengiru taşra çıkın. Allah'ın emri böyledir. Batlamiyos'u Padişah eyleyin" didi. Yunan'ın eline bir kitab viridi. İlmi hikmet beyan ider ve bir kadeh viridi, nuş iddi. Kitabın mefhumu beyan oldu. Bu kitab ile ilmi hikmeti Yunan

bildi ve gayirlere bildirdi. Cümle Rum ve Mağrib ve Ermen ve Şam ve Arap ve Acem sekiz yüz sene bu lisanı söyleşdiler ve bu mezhebi ahz itdiler. Yunan dili, Yunan mezhebi oldu. Hermez hakim'e dahi bir kadeh sundu, içdi ve gözüne bir sürme çekdi. Gözün açdı. Allahü Tealanın emrile perde kalkdı. Yerde ne miktar defain varise bildi ve madenleri bildi, cinleri gördü ve dilin bildi, ilmi rasad'ı icad eyledi. Tılsım ilmin ve simya ve kimya ilmin bildi, Batlamiyosa ilmi hikmeti bildirdi. Bunlar andan sonra mağaradan taşra çıktılar.

Ravi eyder : Batlamiyos gaib olub, Kalmun gelüb, mağarada paşmağın bulub, kendin bulmayub üç sene ağlardı. Her gün su kenarında ibadet idüb, karındaşın anub ağlardı. Bir gün sehari Kalmun mağaraya gelüb gördü ki, dört adem ibadet ider. Bir pir gördü. Yanında Batlamiyos'u görüb feryat idüb, seğirdüb, bağına basub ağladı. Halin hatırın sual itdi. Macerayı ve pirin kim üdigin ve oğulların bildirdi. Kinanus ve Yunan Hermez'i alub Çımayur taifesi arasına görürdü. Yüz kırk bin adem idi. Bunlar Yunan'ın mezhebin kabul itdiler, ve kitabında beyan olunan lisan söyleşdiler. Bir rivayet dahi budur ki, Çımayur taifesi bizim lisanımız bilmesün didiler. Yunan bir dil, peyda eyledi.

Ravi eyder : Çımayur taifesinin elinden halk aciz kalmışlardı. Eğer avretleri ve eğer oğulları ve eğer kenduları hidmet iderlerdi. Aşıkare cima iderlerdi. Şeriat, tarikat bilmezlerdi. Yunan zuhur idüb, Rum ve Mağrib ve Ermenistan kavmi didiler ki, "üç pir zuhur eylemiş, kavmi ve mezhepleri var imiş" deyüb, cümle firar idüb geldiler. Altı kerre yüz bin adem birikdi. Yunan mezhebin cümle kabul itdiler. Yunan lisanın söyledir. Batlamiyos bunlara Şah oldu. Hermezi ve Kalmon'u vezir eyledi. İbadet böyle idi ki, günde dört kerre bölük bölük olup ibadet ve tevhid iderlerdi. Bir akşam, bir sabah namaz kılarlar, idi. Şemsin matlana karşı. Bulgardan inüb Tarsus'u taht eyledi. Misis şehrinde azim cemiyet eylediler. Altı kerre yüz bin er cem olup cümle Yunan mezhebi üzre ibadet eylediler. Hazreti Adem'den kendularının zamanına gelince ne kadar Peygamber geldi ise iman getürdiler. Hermez yerin dibinde ne kadar define var ise hep çıkarub bunlara bezl eyledi. Öyle gani oldularki altun, gümüş giydiler.

Ravi eyder : Bir gün altı kerre yüz bin er Batlamiyos'un başına cem olup didiler ki: "Bir alay mel'un elinde nice zebun oluruz". Hermez ve Yunan eyder : "Ya nice idelim, bir alay zalim, din ve iman bilmezler her birisi bin batman taş atar. Rum taifesi onlara takat getüremez". Hermez eyder: "Cümle askerimizi cem

idüb, Larende sahrasına varalum. İnşaallah ben anlar ile cenk iderim". Cümle altı kerre yüz bin er cem olup Larende sahrasına kondular.

Ezincanib; Çımayur'a haber irişdi ki, "Rum kavmi sizin ile cenge geldiler". Üç yüz bin Çımayur cenge hazır oldular. Her biri bin batman taş atardı. Altmış arşın kamet çekerlerdi. İkişer batman demirden birer harbeleri var idi. Bir danesi cümle Rum askerinin kırmağa kadir idi.

Ezincanib; Hermez hakim'e didilerki: "Çımayur kavminden kırk kimse gelse altı kerre yüz bin Rum askerinin dağıtır". Hermez, Batlamiyos'a eyder : "Anlarla ben söyleşirim, sen askerininle sefada ol". Çımayur kavmi üç yüz pehlivan cem idüb gönderdiler. Serdarlarına Cablus dirlerdi. Altmış arşın kamet çekerdi. Hasılı kelam bu üç yüz Çımayur Rum askerinin üzerine gelüb, birisi şöyle çağırdı ki, yir göğ zelzeleye vardı. Biri taş atdı, sekiz yüz adem helak oldu. Batlamiyos ve Yunan ve Hermez ve Kalmon ve Kinanus askerden taşra çıkub, karşı vardılar. Simya kuvvete bunların her biri öyle büyük göründüler ki, her biri yüz seksen arşın kaddü kamet çeker. Birisinin budu yüz Çımayur göğdesince göründü, şekilde div şeklinde göründüler. Çımayurlar bu beş kimsenin mahabetine takat getiremeyüb firar itdiler, gelüb Şahlarına haber virdiler. Çımayur şahı emr eyledi. On dört kere yüz bin Çımayur cem oldu. O gice şehri bırakub, Rum askerinin üzerine geldiler. Gördüler ki, bir azim sahra, bir büyük su akar. Rum askeri şark canibine, bunlar garb tarafına konub, suyun arzı gayet büyük olmakla geçilemeyüb sabah oldu. Azim cenk eylediler. Akşam oldu. Rum askeri murur idüb, Sis sahrasına irişdiler.

Ezincanib; Çımayur kavmi askerinin firarın görüb, menzil bemenzil ardlarınca kovub Sis sahrasının'da mukabil olub, yirmi gün cenk eylediler. Hermez kırk bin adem alıkoyub, Batlamiyos'ı ve Yunan'ı ve Kalmon'u ve Kınanus piri, beş kerre yüz bin askerle Rum'a gönderdi. Bunlar gelüb kimi Larende'de, kimi Tarsus'da, kimi Mağrib'de sakin oldular. Batlamiyos Larende'ye geldi. Kalmon, Tarsus'da sakin oldu. Yunan hakim Konya'ya gitdi.

Ravi eyder : Hermez simya kuvvete kırk bin ademi altı kerre yüz bin adem mikdarı gösterüb, Çımayur'u on dört kerre yüz bin er ile kovub, Remle Sahrası'na götürdü. Ol gice Hermez Rum askerinin alub Rum'a kaçdı. Çımayurlar yine ardlarınca gitmek dileyüb yürüdüler. Kum deryasına gark olub helak oldular.

Ezincanib; Hermez Larende'ye gelüb, Diyarı Rum ve Mağrib ve Ermen'e

Batlamiyos Şah oldu. Yunan hakim dilin söylediler. Yunan mezhebin ahz itdiler. Çok tılsım bağladılar. Dimişler ki : Konya'yı, Larendeyi, Tarsus'u, Silifkeyi, Misis'i, Antalya'ya varınca, Yunan ilmi hendese ve ilmi rasad kaidesi üzre bunlar bina eyledi. Yunan hakim neslinden dört yüz hakim geldi. Ahiri Eflatun'u Sanidir. Batlamiyos neslinden dört yüz hakim ve hem Padişah geldi. Ahiri İskender'dir. Cümle hükemaya serdar olan Hermez hakim'dir. Danyal ve Camasb bunun evladındandır. Kinanus cümle ademile Bursa'yı mamur eyledi. Parsi'den galatdı. Aristo Yusanus, İlyanus, Harekil bu nesilden geldi. Bunlara Ebtabi'ler dirlir.

Ravi eyder : Baltamiyos Şah olub, cümle Ermen diyarın ve Rum diyarın zabt eyledi. Ol kadar define ve maden çıkardı ki, cümle askeri altın, gümüş giyerdi. Yüz on yıl Padişah oldu. Andan vefat idüb, yetmiş yıl Yunan hakim Şah oldu. Kuvvet bulub on dört pare şehir bünyad eyledi. İstanbul'da sakin oldu. Heman bir kasır bünyad eyledi. Kostantin anın evladından geldi. Yunan vefat idüb, İstilan hakim yerine Şah oldu. Larendede oturdu. Batlamiyos oğlu Emtar'ı vezir eyledi. İstilan dahi vefat idüb, oğlu Kitanus Şah oldu. Larendede oturdu. Hermez sağ idi. Vezir idüb Antalya'yı ol bina eyledi, anı taht idindi. Batlamiyos oğlu Emtar vefat idüb, oğlu Kıtasa Tarsus'u virdi. Kah Larendede, kah Silifkede oturdu. Antalya'da, Kitanus vefat idüb oğlu Mısrayim Şah oldu.

Ezincanib; Tarsus'da Kitanus ölüp, İskilan yerine Şah oldu. Mağrib'e varınca hükm eyledi. Dadnus gelüb İskilan ile cenk eyledi. İskilan Dadnus'un Rum namında bir oğlu kaldı. Antakyada'da Şah olub, asker cem idüb, Aceme varınca hükm eyledi. Erzurum şehrin mamur itdi.

Ezincanib; Tarsus'da Saklanus Kınus Şah oldu. Azim asker cem idüb, Erciyaş dağı'nın dibinde Rum'la azim cenkeyledi, sonra sulh oldular. Kınus Silifke'yi azim şehir eyledi. Vefat idüb Oğlu Umran yerine Şah oldu. Cümle diyarı Rum'a hükm eyledi.

Ravi eyder: Hermez sekiz yüz sene yaşadı. Sis şehrinde sakin oldu. Camasb hakim zamanına irişdi. Danyal kırk yıl hizmet eyledi. Hermez hükemanın ulusu idi, Talimon Şah oğludur. Calinus şakirdidir. frenk taifesindedir. Talinus oğludur. Dakyanus zuhur idüb Tarsus şehrin taht idüb, yüz otuz sene Şah oldu. Talimon'u ve Calinus'u vezir eyledi. Kinanus'u vezir eyledi. Çok askere malik olub Tanrılık davasın eyledi. Asker çeküb Silifke'ye gelüb, Umran'ı tutub habs

eyledi. Arzı Rum üzerine vardı. Rum firar idüb, İstanbul'a varub, şehri mamur idüb, mekan idindi. Dakyanus ile sulh oldular. İki yüz yıl Şah oldu. Cümle Rum ve Yunan'ı zabt eyledi. Dimeşk, Mağrib, Ermen ve Frenk'i zabt eyledi. Calinus oğlu Talinus ve Kınanus'u, bunları vezir ve hakim eyledi. Rum İstanbul'da vefat idüb, oğlu İlyanus, Şah oldu. Vezirine İlyas dirlerdi. Yunan mezhebin tutarlardı.

Ezincanib; Dakyanus cihanı Fravin gibi dalaletle doldurdu. Her kande gitse bin katır altun çekerdi. Bir kemer yaptırmışdı. İki yüz batman bir taşı muallak zincirle asmışdı. Bir ademe siyaset itmek dilese taşın altına getirüb taşı kemerden salıvirirlerdi, inüb helak iderlerdi.

Ravi eyder : Bursa'da Kınanus hakim oğlu Sehmi Şah idi. Dakyanus'a asi olub, Dakyanus asker gönderdi, bozdular. Helak itmek için kemerin altına götürdüler. Dakyanus dahi kemerin altına gelüb, yukarı bakarken hikmeti ilahi zincir kırılıb, Dakyanus firar idemeyüb, taş inüb, yani helak eyledi, Sehmi azad eylediler. İstanbul'dan Rum Oğlu İlyanus'u getirüb, Şah eylediler. İlyanus adalet idüb Umran'ı habsden çıkarub, azad idüb yine Silifke diyarın deniz kenarında olan kal'alarla hep ona virdi. Cümle Rum ve Mağrib ve Ermen ve Dimeşk yine Yunan mezhebin tutdular. İlyanus askeri İstanbul'da sakin idi. Umran çok yaşadı. İlyanus vefat idüb, oğlu Miton Şah oldu. Mısır kavmile azim cenk eyledi. On bir sana hükm eyledi. Vefat idüb oğlu Firuz Şah oldu. Bu dahi ehli hikmetdendir. Bunun zamanında Acem'de Kerasb Padişah idi. Camasb anın veziri idi. Buhtunnasar seraskeri idi. Buhtunnasar, Büstan'a gelüb cenk itdiği vakit Rum Şah'ı idi. Hasılı vefat idüb oğlu Mısrayim Şah oldu. Bunun zamanında Acem askeri gelüb, zebun olub, haraç virdiler. İskenderun'a gelince. Hasıl Mısrayim vefat idüb Nevruz Şah eylediler. Nevruz'dan sonra Rum Şah oldu. Andan sonra Miton Şah oldu. Bundan sonra yine Mısrayim Şah oldu. Bundan sonra Filikos meşhurdur, bunun oğlu İskender'i Zülkarneyn'dir. Cümle aleme hükm eyledi. Kavmi Yunan İskender'de müntaki oldu. Bunlardan sonra Ebtahi'lerdir.

Ravi eyder : Kalanlar Sokrat ve Bokrat dört yüz hakimdir. Yunan hakim evladındandır. İskender Batlamiyosilerdendir. Hasılı; Sultan Alaeddin bin Halil bin Mahmud bin Karaman, Yahudiden bu tevarihi dinleyüb dünya fani olduğun anlayub, cümle beylere destur virüb hep diyarlarına gitdiler.

Ravi eyder : Sultan'ın Osman Oğlu kızından bir oğlu olmuşdu. Mehmed Şah dirlerdi. Kati bahadır oldu. On altı yaşında dünyada ne kadar hüner varsa

tahsil etmişdi. Okuyub yazmada kamil idi.

Ezincanib; İbni Germiyan'ı idlal itdiler. Beyleri ve vezirleri didiler ki: "Sen Karaman Oğlunun, kulu değilsin. Sen de bir Padişah oğlusun. Diyarında Karaman Oğlu namına niçün hutbe okurdursun, ve dahi İbni Osman, Karaman Oğluna kızın anın için virdi ki, senin diyarını elinden ala. Başın kaydın gör, sonra cefa çekersin" didiler. Muhkem idlal itdiler. Heman Germiyan Oğlu Alişar, başına on bin er cem eyledi. Diyarı Osman'a varub cenk eyledi. Bir oğlun tutub habs eyledi. Çok rızkın yağma eyledi. Hamid Oğlu İlyas, Germiyan Oğlu'nu, Sultan'la adavet eyledüğin duyub, çünkü, mükaddem kendusunu Alaeddin, vilayetinden sürüb çukarub cümle diyarın harab eylemişdi. Ol dahi on beş bin er cem idüb Karahisar'a geldi. Germiyan Oğlu dahi kona göçe Karahisar'a geldi. Meğer Sahib vefat eyledikten sonra, Karaman Oğlu zabt eylemişdi. Hamid Oğlu gelüb Alişar'a buluşub Alaeddin şekva eyledi. Germiyan Oğlu ider : " Varub İshaklu'yu alalım" didi.

Ravi eyder : Alaeddin İshaklu'yu Galenca dirler bir Moğul beyine virmiş idi. Germiyan Oğlu ve Hamid Oğlu yirmi bin er cem idüb, gelüb, Galenca karşı çıkub cenk eyledi. Germiyan Oğlu yiğın gelüb, Moğol askeri sınub kaçdı, Akşehir'e geldi. Akşehir'de Alaeddin'in ammüsi⁵⁴ oğlu İmadeddin ve Sadeddin oturlardı. Kıssayı duyub on bir bin er ile karşı çıkub İshaklu ovasında rast gelüb cenge başladılar.

Ezincanib; İbni Eşref ile Turgud Oğlu bir yere gelüb bir maslahat için Sultan'a, Larend'e ye gitseler gerek idi. Germiyan'ın Akşehir üstüne geldiğin duyub, cümle askerlerin cem idüb Akşehir'e cenge gitdiler.

Ezincanib; Germiyan Oğlu Alişar cenk iderken Sadeddin sınub kaçmakda iken, Turgud oğlu ve İbni Eşref askerlerle irüşüb, tiğ çeküb Germiyan Oğlu askerın üstüne bırakdılar. İbni Eşref, bin yiğid ile Germiyan Oğlun'a yakın irişdi. Çağırub ider : " Ey Germiyan Oğlu ! Kaçan Şah'a asi oldun, diyarına kasd eyledin" didi. Germiyan Oğlu ider : "Anın için asi oldum ki, Osman'ı bir geda iken Şah eyledi. Aslı, cinsi yok bir Yürük Oğlu iken Bey oldu, Beyzadeleri beğenmez oldu, ocak erlerin incidir oldu, Karaman Oğluna kızın vireli diyarlarımıza el uzatır oldu. Ey İbni Eşref ! Gel, var; Sultan'a nasihat eyle. Ortamuzdan Osman oğlun kaldırsun, Vallahi bir yıldan sonra kendusunun diyarına bile kasd ider". Sultan bilsün, anlasun Aydın Oğlu ve Saruhan Oğlu ve

Menteşe Oğlu ile ittifak eyledik. Osman'dan ötürü Sultan'a adaved iderüz, zira bir biasıldır" didi.

İbni Eşref eyder: "Osman, Karaman oğlu ile Ata, Oğul davasın iderler ve üç pare şehir pağışladı; sizin sözünüz garazdır" didi. Germiyan Oğlu ider: "Karaman Oğlu Alaeddin, bildüğinden kalmasun. Biz İbni Osman'ı tutub helak iderüz ve cümle diyarı harab ederuz" didi. Heman kılıç çeküb cenge başladılar. Bir taraftan Eşref ve İbni Turgud ve Atabey ve Sadeddin muhkem cenk kıldılar. Yedi günden sonra Karaman askeri sınub, kaçub Konya'ya geldiler.

Ezincanib; İbni Germiyan Akşehir'i zabt idüb, bir kaç gün sakin oldu, Ilgın'ı bile zabt eyledi.

Ezincanib; Larend'e'ye şekvacı irişdi. Didiler ki: " Ne yatarsun, İbni Germiyan diyarı Osman'ı yağma idüb, beş bin er ile Akşehir'i ve İshaklu'yı ve Ilgın'u alub, Sadeddin geru Konya'ya geliyor" didiler. Heman Alaeddin karındaşı Davud Bey'i Larend'e'de koyub kendüsü Konya'ya geldi. Moğol beyleri ve İbni Turgud gelüb, İstikbal idüb, Sultan konub ahvali sordu. İbni Eşref sınub kaçdıkların ve Osman hakkında İbni Germiyan'ın söylediklerin didi. Süleyman Paşa ider : "İbni Germiyan bu sözü yerinde" demiş. Elhasıl Sultan gazaba gelüb, "ahdim olsun, diyarı Germiyan'ı at ayağı altında koyayım, harab ideyim" didi. Mahmud Paşa ider : "Padişahım eğer Osman hatırı için idersen eyleme; zira Osman'da hakikat yokdur. Osman'ın zuhuruna sen sebep oldun. Fırsad bulduğu gibi senin diyarına kasd ider, eğer itmeyecek olursa başıma şart olsun" didi, Cümle beyler "Bu söz hakdır" didiler. Sultan fikre vardı. Bunlar bu sözde iken İbni Osman içeru girüb yir öpüb, Germiyan'dan şekva eyledi. "Benim diyarım aldıktan sonra senin dahi üç pare sehrin aldı, benimle husumet ider; senin kulun iken sana dahi kasd eyledi. Lütf eyle, Allah'ın buyruğu üzre kızım virdim, oğlum-sun, benim acımı bundan alivir" didi, ağladı.

Ravi eyder : Sultan emr eyledi. Mukbil ve Rüstem otağı on bin⁵⁵ asker ile alub gitdi. Oğuz Han ve Emir Şah, Gülnar ve Bulgar askerile gitdiler. Andan sonra Moğol beyleri Atabay, Eminüddeve, Şah Nasır, Cafer, Galenca, Bahtiyar ve Esen; andan sonra Karaman beyleri İbni Kökez, İbni Göçer, İbni Firuz ile Sultan Alaeddin yirmi iki bin Karaman askerin alub yürüdüler.

Ezincanib; Germiyan Oğlu kardaşın gönderüb, diyarı Osman'ı harab eylemiş idi. Sultan duyub muhkem bihuzur oldu.

Ravi eyder : Sultan, İbni Osman'a Mukbil, Rüstem ve Oğuz Han'ı yirmi bin er ile katub, tabl-u alem virüb ve kılınc kuşadub eyder : “Ben Germiyan ile cenge başlayınca sen var” diyarum zabt eyle, harabın mamur eyle” didi. İbni Osman diyarına gitdi. Alaeddin otuz sekiz bin er ile Akşehir'e geldi, Şehir halkı istikbal idüb, Germiyan'dan şekva eylediler. Andan geçüb; İshaklu'ya gelüb, Çay'a kondu. Berçinli nahiyesini ve Bolavadın'ı İbni Osman'ın bir oğlu var idi, ana viridi, ve Karamuk nahiyesini dahi bağışladı.

Ezincanib; Germiyan Oğlu, on yedi bin⁵⁶ asker ile Karahisar'da otururdu. Sultan'ın Çay'a konub, oturduğun duyub, asker çeküb cenge başladı, Sultan otuz sekiz bin er ile mukabil cenge başladı. Bir siyah gece idi, cenk eyledikleri gece. Kılıçlar yıldırım gibi şule viridi. Yirmi gün muhkem cenk eylediler. Germiyan Oğlu, sınıb Karahisar'a kaçdı. Alaeddin, otuz sekiz bin er ile ardınca geldi. Germiyan Oğlu, Karahisar kal'asına girdi, iki ay beklediler. Germiyan Oğlu, zebun oldu. Zahiresi kalmadı. Ahir araya adamlar girüb, sulh kıldılar. Germiyan Oğlu gelüb destmalin boğazına takub özrün diledi. Sultan, cümle Karaman beyleri oturub didi ki: “Ey İbni Germiyan ! İbni Osman benim çırağımdır ve hem dünya ve ahiret baba idinmişimdir. Şimden sonra İbni Osman'ı incitmeyesin ve senin diyarından Karamuk nahiyesin, Bercinli nahiyasin ve Bolavadın'ı bu üç diyarı İbni Osman'a bağışladım, elinden almayasın” didi. Ahdü eman eylediler. Yirmi gün Germiyan Beyleri Karaman beyleriyle karuşub işü safa eylediler. Ahidnameler yazdıar. Andan, Sultan Konya'ya ve Germiyan Oğlu Kütahya'ya gitdi.

Ezincanib; İbni Osman, diyarın yine zabt itdi. Mukbil, cümle maslahatın görüvirüb andan kalkub Larend'e'ye gelüb, Sultan'a Osman'ın muhabbetnamesin virüb, Sultan şad olub işü işrete ve safaya başladı.

Ravi eyder : iki yıl sulh üzre oldu. Bir gün Germiyan şikare bindi. Dağların şikarın idüb, giderken Hamid Oğluna rast geldi. Gördü ki, altı yüz atlası var. Alışar İder: “ Ey Hamid Oğlu ! Ahvalin nice oldu ?” İbni Hamid Karaman Oğlundan şekva eyledi. “Cümle diyarım harab eyledi” didi. Germiyan Oğlu eyder : “ Pederimden kalma mülkünden üç pare diyarı Osman Oğluna bağışladı”. İlyas İbni Hamid eyder : “Sen bana yar olsan ben Karaman Oğlu ile söyleşirdim”.

Ravi eyder : Bu iki Bey ittifak idüb, yirmi iki bin er cem idüb, Germiyan beylerinden Sarı Mustafa dirler bir kimseyi serdar eylediler. Dört bin er ile gön-

derdiler. Osman Oğlun, Berçinli'de bulub, tutub, Kütahya'ya götürüb habs eylediler.

Ezincanib; Osman Oğlu'nun habs olduğun duyanlar Alaeddin'e bir mektub ile bildirdiler.

Ravi eyder : Meğer Şam'dan Kaytebe taifesi zuhur idüb, Abdürreşid dirler bir kimse Kayseriye'ye gelince zabt eyledi. Sivas'ı aldı. Anden geçüb Kayseriyye'de sakin oldu. Davud Bey Kayseriyye'de idi. Kaçub Larend'e geldi. Şamilerin Rum'u zabt eyledüğün Alaeddin'e takrir eyledi. Sultan melül oldu. Cümle beylerin cem idüb, sefer yerağın gördü. Otuz sekiz bin er cem eyledi. Divan idüb iki yüz on bey gelüb oturdular. "Şamilerle ahval nice olur" deyu müşavere itdiler. Alaeddin, beylere eyder : "Emir Hüdanındır. Heman göçelim". Bunlar musahabe iderken Osman'ın mektubun sundular, Mahmud Paşa okuyub mefhumun bildiler. Dimiş ki: "Ey Oğlum Alaeddin ! Düşman elde iken helak eylemedin. Şimdi iki düşman bir oldular. Eğer geç gelürsen anlar senin üzerine varır, şöyle bilesin" dimiş. Sultan eyder : "İki canibimiz düşman. Ey beyler ! Evvel kangı tarafa gidelim ?". Süleyman Paşa eyder : "Şamiler alduğu diyarı ancak zabt ider, üstümüze gelmezler. Germiyan Oğlu tarafına gidelim" didi. Sultan Alaeddin otuz sekiz bin er ile göçüb, karındaşı Davud Beyi on bir bin er ile Kayseriyye yolların beklemeğe gönderdi ki, Larend'e kimse gelmiye.

Ezincanib; Alaeddin Konya'ya gelüb, Hazreti Mevlana'yı ziyaret idüb, kurban kesüb, andan Akşehir'e geldi. Menzil bemenzil İshaklu'ya gelüb, Çay arasında olan mahalle kondular. Mabeyinlerinde mektublar gönderüp sulh olmadılar, bir gün iki taraf gelüb, cenge başladılar. Yedi gün azim cenk oldu, leşler dağ gibi yığıldı. Toz yerden şöyle kalkdı ki, Karamanilerle Germiyanlılar fark olunmaz oldu.

Ravi eyder : Hamid Oğlu cenkden yorulub, altı yüz er ile askerden çıkub, göl kenarında üstünün kanın yuyub, bir miktar meks idüb yatdı.

Ezincanib; Aksaray beyi Halil Bey, bin yiğid ile Konya'ya geldi. İbni Turgud ve İbni Bayburd altı bin yiğid ile Konya'da muhafız kalmışlar idi. Halil Bey, Turgud oğlunu alub, iki bin sekiz yüz ademle Akşehir'e göl kenarına irişdiler. Meğer Hamid Oğlu anda yatur idi. Osman Oğlu bile zincirde bir ağaca bağlı idi. Halil ve İbni Turgud, yatanın Hamid Oğlu idüğün bilüb, altı yüz er ile cümlesin bend itdiler, Osman Oğlun halas itdiler.

Ravi eyder : Germiyan Oğlu firar itdi. Turgud Oğlu ve Halil Bey gelüb, Alaeddin önünde yir öpüb, Hamid Oğlun arzylediler. Sultan şad olub eyder : “ Ey hain ! niçün hiyanet eyledin?” Hamid eyder : Padişahım ! ben kemlik eyledim; cürmüm af eyle, helak eyleme, cümle diyarım senin olsun. Bir ademin benimle bile koş, Felek Abad'a varub, rızkımı ve avretimi alub, çıkub, gidüp, cümle mülkü teslim edeyim, benim kanıma girme” didi. Cümle beyler dahi şefaaf itdiler. Sultan, İsmail namında bir Türkmen beyin dört bin er ile koşub, Hamid Oğlun azad idüb, Felek Abad'a geldiler. Hamid Oğlu şehre girüb, İsmail Ağa şehir önünde kondu. Üç gün İbni Hamid görünmedi. Heman şehirlü ile ittifak idüb, Ağa'nın üstüne yörüdüler. Çok ademin helak eylediler. İsmail Ağa kaçub, Sultan'a geldi. İlyas'ın eyledüğü hileyi beyan eyledi. Alaeddin eyder : “Sabr eyle, evvel Germiyan Oğlu'nun hakkından gelelim. Andan sonra İbni Hamidi bulalım” didi.

Ravi eyder : Alaeddin gelüb, Karahisar'ı zabteyledi. Karaman beylerinden birine virüb, andan geçüb Kütahya'ya geldi, anı dahi zabt eyledi. Germiyan Oğlu nabadid oldu, bulamadı. Yirmi gün sakin olub, andan geçüb Akşehir'e geldi.

Ravi eyder : Hamid Oğlu'nun, Mustafa dirler bir kethüdası var idi. Alaeddin, Mustafaya haber gönderdi. “Eğer Hamid Oğlu İlyas'ı tutub, getirürse cümle Hamid diyarın ana vireyim” didi.

Ezincanib; Mustafa ile ahdi mühkem idüb, bir gün fırsat bulub, İlyas'ı tutub, bin yiğid ile alub, Alaeddin'e götürdü. Alaeddin kerrüferle Larende'ye gelüb, Hamid Oğlunu zindana koyub, karındaşı oğlu Halil Bey'i Kütahya'ya, on bin Moğol askerile gönderdi. Halil gelüb, Kütahya'yı zabt eyledi. Osman Oğlu, Mustafa'ya yine mansıbin virdi, gönderdi. Ve Hamid Oğlunun kethüdasına Eğridere Borlusun virdi. Hasılı kelam, Sultan Alaeddin evveli baharadek sakin olup, Nevruz günü emr eyledi. Karaman beylerin cem idüb, yirmi bir bin dilaver safi demüre gark olub, on bin dahi Bulgar'ın senkendazları, on bin dahi Türkmen ve Oğuz ve Gülnar askeri yirmi bin dahi Moğol askeri, Atabey, Eminüddevle, İmadüddin, Galenca ve Bahtiyar ve Esen cümle Moğol beyleri gelüb, cem oldular. Sultan divan idüb, beylerle musahabet idüb, otururken kırk dane pir çıka geldiler. Didiler ki: “Mustafa kethüdanın zülmü teaddisi Diyarı Hamid'i harab eyledi. Lütf idüb bize gene Hamid Oğlun bey eyle. Şimden sonra sana hiyanet itmeyelim” deyu Kelamı Kadime and içdiler ve hem kırk dane hüsrevani küp mal

bulmuşlar, anı dahi virdiler. Sultan, Hamid Oğlun azad eyledi, hil'at virdi. Eyder: "Ey İlyas ! Seni helak eylesem gerek idi, Ecelin İrişmemiş. Amma şimdengeru asi olursan cümle aslını ve cinsini bile kırarım" didi. Tabl-ü- alem ile on bin er virdi, İlyas İbni Hamid, Felek Abad'a geldi.

Ezincanib; Mustafa, diyarı Sultan'ın gene Hamid Oğluna virdiğın duyub, askerın cem idüb, kırk küp mal alup, bir dağa çıkdı. İlyas gelüb, Felek Abad'ı görüb cümle harab yerlerin mamur idüb, geçüb oturdu, Mustafa'ya haber gönderdi, "Cümle malı Sultan'a gönderesın belki sana bir mansib vire riayet eyleye" didi. Mustafa mektubu pare pare eyledi. "Kırk küp mala kudreti olan hiç Sultan'a baş eğer mi?" didi. İlyas bu sözü duyub, beylerine eyder : "Karaman Oğlu bu malı bizden alur, vacib olan oldur ki, zor ile Mustafa elinden bu malı alavuz". Hemen yirmi bin er ile geçüb Mole önünde irişüb, azim cenk eyledi. Mustafa'yı helak eyledi, askerın kırub, malı Sultan'a gönderdi. Larende'ye gelüb beylere bahş eyledi ve bir kaç gün işü safa eyledi.

Ezincanib; Şamiler Kayseriyye, Sivas ve bunlara münasib ne denlü kasaba var ise alub, zabt eylediler idi. İki yıl geçdi. Karaman Oğlu varub, cenk eylemedi. Kayseriye kavmı bunların zülmüne takat getiremeyüb Kayseriye beyleri bir mektub yazub, Karaman Oğlu'na gönderdiler. Dimişler ki: "Ey Karaman Oğlu ! Biz senden incinmedik, sen bizden neye incindin? Bizi bir alay tatın elinde esir eyledin. Lütf idüb, asker cem idüb gel, bizi bunların elinden halas eyle, yahud on bin adem gönder, bize yardım eyle. Biz bunlar ile cenk idelim, yahud cümle kırılalım, yahud halas olalım". Beyler eyder: "Padişahım ! layık odur ki, bunları zalim elinden halas idevuz". Sultan emr eyledi. Kırk dört bin er cem idüb, menzil bemenzil varmağa başladılar. Mukbil, mukaddem olarak on bin er ile o gice gitdi.

Ezincanip; şehirli Alaeddin'in geldiğın duyub ve Ahi namındaki sipahiyyi serdar idüb, Şamilerle cenge başladılar. Abdürreşid, şehirlinün gülüb eylediğın duyub, yirmi bin Şam askerile cenge çıkdı. Şehir kavmi taş urdular. Taşın biri Abdürreşid'e rast gelüb, helak eyledi. Oğlu Ali Kaytebe, Bey olub cenge başladılar. Etrafu eknaf, Karaman Oğlunun geldiğın duyub, on dört bin köylü ve şehirli cem olub, yedi gün muhkem cenk eylediler. Şehirli bir miktar zebun olub, hısar'a kacak mahalde, on bin er ile Mukbil irişdi. Anın ardınca Mehmed Şah irişüb, badehu on bin er ile Rüstem ve Oğuz irişdi. Kayseriyye'li anı görüb, şad

oldular. Tiğ çeküb Şamileri şöyle kırdılar ki, Şamiler sınub kaçdılar. Sultan'ın otağın kurdular. Devlet Tuğun bürce dikdiler. Sultan dahi yirmi bin er ile çıkageldi. Gördü ki, düşman sınub kaçmış, şad oldu. Şehirli gelüb, ayağına düşüb, arzı muhabbet eylediler. Alaeddin bac ve haracı kaldırub, muhkem riayet eyledi. Kayseriyye beyleri ziyafet idüb, Sultan Sivas'ın zaptına adem gönderdi. Badehu Sultan altmış bin er cem idüb, Erciyes beyi Evran Bey'i, Ahu Bey'i cem idüb ve Bektaş Bey'i alub, şikare bindiler. Ol gün bir dağda şikar eylediler.

Ezincanib; Ol zamanda bir ayı peyda olmuş idi. Yirmi yıl yolları kesmiş idi. Nice ademler helak eylemiş idi. Sultan şikar idüb, giderken bu ayının vasfını haber virdiler. Sultan, Evran Bey'e eyder : "Ayının mekanı her kande ise varub, seyr idelim". Emr eyledi; altmış bin demür donlu çeri ile dağı ortaya aldılar. Sürüb çok canavarlar helak eylediler. Askerin hayhuyundan bir dağ paresi gibi canavar zuhur eyledi. Dünya dünya olalı bir böyle büyük canavar peyda olmamış, asker anı görüb vehme düşdüler.

Ravi eyder : Asker çabuk çabuk çekilüb, öne geçdiler. Ayı askerden ürküb yürüdü. Altmış bin erin sadası dağlara zelzele virdi. Ayı çığırub yürürken rast geldiği ademi atıyla donuyla getirüb aşağı aldı. Yüz adem helak eyledi.

Ravi eyder : Asker her canibin bağlayub, Alaeddin'in önüne uğratdılar. Sultan'ın ol mahalde bir edhem atı var idi. Ana binerdi. Siyah kutasdan nişanı var idi. Kırk yıl olmuş idi, ana binerdi. Heman ayı'nın üstüne atın sürdü, eline okun yayın alub çeküb atdı, bir gözünü çıkardı. Ayı çığırub yürüdü, Sultan'ı pençe ile şöyle çeldi ki, atıla tekerlendi. Alaeddin'i Allah sakladı. Bir kılına hata gelmedi. Sultan yerinden arslan gibi sıçrayub, kılıcın çeküb çaldı, ayının bir kolun düşürdü. Ayı sıçrayub, yıkıldı. Alaeddin gayret idüb gene irişdi. Muhkem bir dahi çaldı, kellesin gövdesinden ayırdı. Eluhdetü alerravi. Üstad Şehnamede şöyle yazmış ki. Üç yüz rıtıl başı geldi. Rıtıldan murad vekıyyedir ve postu kırk yiğide oturmağa kabil olur dimiş.

Ezincanib; Alaeddin Şah, altmış bin er ile bir pinar kenarında kondu. Kayseriyye beyleri ile üç gün iş-ü safa idüb, dördüncü gün göçüb, menzil bemenzil Develi Karahisar'a geldiler. Lü'lü dirler bir dizdarı var idi. Karşu çıkub Sultan'a ziyafet eyledi. Kırk gün anda iş-ü safaya meşgul olub, andan göçe kona Larend'e'ye geldiler. Bir kaç gün oturub göçüb Konya'ya geldi.

Hasılı kelim, Ravi eyder : Ol zamanda adet bu idi ki : etrafda olan beyler

yılda bir kerre üç gün gelüb, Larendede'de sakin olurlardı. Sultan'dan yeni hüccet alub, gene diyarlarına giderlerdi. Yahud Sultan çıkub, etrafı devr iderdi. Ellerine hücceti nev virirdi. Zira azil ve nasib yokdu.

Ezincanib; Alaeddin kırk bin er ile devre çıkub, Konya'dan kalkub Akşehir'e geldi. Beyine hüccet virüb andan göçüb, Hamid diyarına geldi. Eğirdir şehrine kondu. Hamid Oğlu, ziyafet idüb, kırk bin altun virüb, hüccet aldı. Andan geçüb Menteşe'ye geldi. Ol dahi kırk bin filori virüb hüccet aldı. Otuz bin filori dahi Teke Oğlu verdi. Andan Saru Han kırk bin filori viridi, hüccet aldı. Andan Aydın Oğluna geldi, otuz bin filori virüb hüccet aldı. Andan İbni Eşref'e, andan geçüb, Osman Oğlu Murad Bey'e geldi. Yirmi bin altun virüb hüccet aldı. İbni Osman'ın Mustafa dirler bir oğlu var idi. Alaeddin, anı muhkem severdi. Üç sancağı mansıb virmişdi. Alaeddin ile bile konar göçerdi .

Ezincanib; Sultan cümle diyarı devr idüb, harcın alub, yeni hüccet virüb, kona göçe Larendeye'ye geldi. İş-ü safaya başladı.

Ravi eyder : Şamiler Kayseriyye'den kaçub, gittikleri zamanda, Sultan Larendeye'ye dönüb, gideceği esnada Halep ser haddine on bin Türkmen ve Kürd askerile Rüstem ve Mukbil'i koyub dimiş idi ki : "Eğer Şamiler zuhur iderse cenk idesiniz".

Ezincanib; yirmi bin er ile Melik Nasır, Haleb'den geçüb bir azim ovada Mukbil'e ve Rüstem'e ve Moğol beyi Atabey'e rast gelüb, muhkem cenk eylediler. Moğol askerin kırdılar. Mukbil ve Rüstem kaçub, Adana'ya gelince koğdular. Larendeye'ye feryadçı irişüb, heman Alaeddin kırk bin asker ile kalkub, oğlu Pir Ahmed ile Kökez Oğlunu beş bin er ile Larendede'de ve Oğlu Mehmed Bey'i Konya'da, Davud Bey'i Kayseriyye'de, Ali Bey'i Sivas'da koyub, Alaeddin otuz bin er ile, süvari ve yayak kalkub, nakkare döğüb, alem şükkaların açub, askerin safi demüre gark idüb, yürüdü. Menzil bemenzil Tarsus'a gelüb, Daniyal Peygamber'i ziyaret idüb, andan geçüb, kona göçe Haleb üstüne irişdi.

Ezincanib; Melik Nasır'a : "Ne durursun, kırk bin Karaman askeri diyarın yakub, yıkub geliyor" deyu haber irişdi. Heman otuz bin Haleb ve Şam askeri karşı çıkmağa başladılar. İki asker karışub cenge başladılar. Kah sulh kah cenk bunlar bunda.

Ravi eyder : Veled-i Esen, Alaeddin Haleb'e gitdüğün duyub, Varsak taifesin cem idüb, Karataş'dan zuhur idüb, Tarsus'a gelüb, Yahşi Han'ı idlal idüb,

Bahtiyar'ı idlal idüb, yirmi bin er cem idüb, Saltanat davasına kalkub, Tarsus'da hutbe okudub, Karataş içinde alem kaldırub, Mut üstüne varub, Mut'u zapt eyledi. Namına sikke urub, Bahşayış Han'ı (*) Şah idüb, Sadeddin ve Esen vezir olub, Mut şehrinde geçüb, Gülnar'ı zapt idüb, Karabağ ve Alaiye'ye varınca zapt eyledi. Şeyh Zekeriyya bin mürid ile gelüb buluşub, Bahşayış Han'a eyder : “Eğer azim Şah olayım dersen Karaman Oğlu Alaeddin, Silifke kal'asında Mehmed Oğlu Ertena'yı habs eyledi. Sekiz yıldır zindandadır. Varub çıkarub halâsına kâsd eyle ve çağırдыңın gibi tahta geçirüb Şah eyleyesin, evvelden Şah oğlu Şahdır, cümle Rum muhibbidir, çıkdüğün duydukları gibi başına yüz bin er cem olur” didi.

Ravi eyder : Bahşayış, Şeyhden bu sözü işidüb, on iki bin er ile Silifke'ye gelüb, zindandan Mehmed Oğlu Ertena'yı çıkarub, tahta geçürdi. Ertena'nın zindandan çıkdüğün duyub, dört bin ademle Bulgar beyi geldi. Ve iki bin yiğid ile Bozdoğan Oğlu Yusuf geldi. Elhasıl yirmi dört bin er cem olub, Küme yaylağına⁵⁷ çıkub bargahlar kırub iş-ü işrete başladılar.

Ezincanib; Emir Şah, Gülnar da hakim idi. Mehmed Oğlu Ertena'nın zuhurun duyub, kaçub Larend'e'ye geldi. Şehzade Pir Ahmed'le buluşdu : “Gafil olma düşman zuhur eyledi” didi. Pir Ahmed duyub, beş bin er cem idüb, Ermedsun'dan Mirza Bahadır Oğlu Yakub dahi dört bin er ile geldi. Kökez Beyin dahi iki oğlu var idi. Birine Mehmed ve birine Ömer dirlerdi. İkişer bin er ile anlar da geldiler. Göcer Oğlu, geldi bin yiğid ile, Firuz Oğlu geldi bin yiğid ile, Yakub Han'ı serdar idüb, on iki bin yiğidle Küme yaylağına gönderdiler.

Ravi eyder : Yakub Han, on iki bin er ile Küme'ye geldi. Bir siyah gice idi, göz gözü görmezdi. Düşman askerinin şebhun eylediler. Bahşayış Han'la⁵⁸ Esen, sekiz bin Varsak, yedi bin Gülnar askeri, Yakub Han'la mukabil olub, muhkem cenk eylediler.

Düşman galib geldi, Karaman askeri hem kaçub hem cenk eylediler, ta Zengan Çeşmesi'ne gelince.

Ezincanib; Pir Ahmed Bey, Larend'e'de bin yiğit ile Kökez Oğlun koyub, kendüsü dokuz bin yiğid ile cenge irişdi. Yakub Han, Pir Ahmed beyin geldiğün görüb, tekbir getirüb düşmanın üstüne yürüdü.

Ezincanib, Bahtiyar Han, Ertena İbni Mehmed'i on bin er ile Larend'e üstüne gönderdi. Kendüsü Zengan'a geldi, cenge başladılar. Çok adem helak oldu.

Ezincanib; Ertena, Larende'ye irişdi. Kökez Oğlu duyub, şehirlerden dört bin adam cem idüb, karşı çıkub cenge başladı. Ertena eyder : " Ey Kökez Oğlu ! gel şehri bana vir, sana riayet ideyim. Bilürsün ben Padişah Oğlu Padişahım" didi. Kökez Oğlu iltifat eylemeyüb, muhkem cenk eyledi. Amma gayet zebun oldu. Murad itdi ki, şehri koyub kaç. Heman anı gördü ki, tapl-ü nakkare sadası peyda oldu. Meğer şehzade Mehmed Bey düşman galebe eylediğün duyub, on sekiz bin er ile irüşüb, tekbir getirüb yürüdüler, şöyle urdular kılıcı ki, düşman sinub dağa kaçdı.

Ezincanib; Pir Ahmed Bey düşmanı kaçırub, kendüsü şehre geldi, biraderinin geldiğün duyub şad oldu; gelüb buluşub iki şehzade şehir önüne konular. Ölenlere ağladılar, yaralı olanların yarasını bağladılar. Bunlar bunda ... Bizim kıssamız Şah Alaeddin'e gelsün.

Ravi eyder : Halep sahrasında yirmi yedi gün cenk eylediler. Sonra Tahir Hasan dirler bir karındaşı var idi. Şam'a hüküm iderdi, mabeyne girüb iki Şahı sulh eyledi. Sınur kesdiler, ahitnameler virüb, bir ay iki Şah bir yere gelüb, iş-ü işrete başladılar. Andan sonra veda idüb, anlar Haleb'e gittiler. Alaeddin Larende'ye döndü. Gelüb yirmi gün Aydıntab'da oturdu. Andan menzil bemenzil gelmekte...

Ezincanib; Ertena bin Mehmed, Veledi Esen, Bahşeyiş ve Bahtiyar; Babuk Han Oğluna adam gönderüb didiler ki : "Bize yardım idesin; Alaeddin Haleb'de iken oğullarından Larende'yi alalım" Moğol bu sözü işidüb, yirmi bin er ile Tarsus'a geldi. Andan sonra Şeyh Yunus ve Bozdoğan Oğlu ve Hoca Yunus Tarsus'a geldiler. Cümle otuz bin adam olub, Larende'ye azim kıldılar.

Ravi eyder : Mirza Bahadır'ın bir oğlu dahi var idi, Ali Paşa dirlerdi, Ereğli'de otururdu. Ertena otuz bin er ile Ereğli'ye gelüb, Ali Paşa'yı zincire çekdi. Ertena ve Esen ve Bahtiyar ve Bahşayiş Ereğli'de oturub, yirmi bin er ile Moğol'un ardınca dört bin er ile Hoca Yunus ve Bozdoğan Oğlun gönderdiler. Hasılı -kelam Moğol askeri Larende önüne irişdi.

Ezincanib; Şehzade Mehmed Bey, on sekiz bin Karaman erleri ile Moğol beyleri Galenca ve Kutlu'ya karşı çıkub, muhkem cenk eylediler. Moğol sındı. Heman dört bin er ile Bozdoğan Oğlu irişüb, iki gün cenk kıldılar. Üçüncü gün Ertena beyleri ile Ereğli'den göçüb, bir sehar Larende önüne irişüb, Moğol askerin zebun görüb, kılınc üryan idüb yürüdüler. Karaman beyleri muhkem zebun oldu.

Ravi eyder : Hoca Yunus, Bozdoğan Oğlu, Mehmed'e eyder : “ Niçün biz haine yardım ideriz? Bizim Şahımız Alaeddin'dir. Sonra yüzüne nice bakaruz, nice ihsanın gördük, insaf mıdır, Şahımız Oğlu düşman elinde zebun, biz düşmana yardım iderüz”. Heman bu iki bey cümle kabilesi ile Karaman Oğlu tarafına geçdiler. Gelüb şehzadenin dizini öpüp, cenge gitdiler. Mehmed Bey, Kökez'e eyder : “ Bunlar kimdir, düşman iken dost oldular”. Kökez eyder : “Bunlar boy beyleridir. Asilzadelerdir, üçer bin obadır”. Mehmed Bey bunlar gelmekte gene cenge başladı. Ertena bunların Karaman askerine döndüğün görüb, bu iki beyi ortaya alub, muhkem zebun eyledi. Mehmed Bey gördü ki, yirmi sekiz bin düşman askeri bu iki bey'i ortaya aldılar, helak eylemek kasd eylediler, on sekiz bin er ile ikdam ibüb ellerinden alub, üzerlerinden düşmanı savdı. Ol mahalle Pir Ahmed Bey sekiz bin er ile gelüb, düşmanı iki bölük idüb, karındaşına irişdi. Muhkem cenk kıldılar. Bunlar, bunda cenkde ...

Ezincanib; Sultan azim asker ile Tarsus'a geldi, şehirlü istikbal idüb, Yahşi Han'ı ve Bahtiyar'ı⁵⁹ görmedi. Yahşi Han'ı sordu. Asi olduğun⁶⁰ haber virdiler. Alaeddin gazaba geldi, emreyledi. Ne denlü akrabası ve muhibbi var ise tutub habs eylediler. Sultan eyder: “Hayin oğlu hayindir, yedi kerre asi oldu, bağışladım. Allah nasib iderse bu kerre helak ideyim” dedi. Sultan heman ılgar idüb, kırk bin er ile Larend'e'ye irişdi. Düşman iki şehzadeyi ortaya almış idi. Yedi gün yedi gice cenk idüb, muhkem zebun olmuşlar, kaçmağa kadir olamamışlar ve dört yanların bağlayub zebun eylemişler idi. Heman anı gördüler; bir sehar tablu nakkareler çalındı, alem pervazları açıldı, kırk bin er ile Sultan çıka geldi, oğulların zebun görüb, gözleri kan ile doldu. Kılıç üryan idüb yürüdüler. Emreyledi, düşmanın dört yanın bağladılar. Şöyle kılınç vurdular ki, Larend sahası kan ile doldu. Leş dağlar gibi yığıldı. Yarisin kırdılar, yarisin kaldı. Mukbil ve Rüstem ve Oğuz Han yirmi dört bin er ile ardlarınca gitdi, Sultan kendusu oğulların alub şehre geldi. Her biri kırmızı kana boyanmış. Yaraların sardılar şehid olanları defn etdiler.

Ravi eyder : Hoca Yunus ve Bozdoğan Oğlu, Sultan'ın dizin öpdüler. Mehmed Bey bunların iyiliğın haber virdi. Sultan bunlara istedikleri mansıbları virüb riayet eyledi. Mukbil, hayinlere irişüb, kimini kırdı ve kimini esir eyledi, Ali Paşa'yı kurtardı, hayinlerin cümle rızıkların yağma eyledi. Tarsus'u Ali Paşa'ya virdi, kendusu Larend'e'ye geldi. Sabah Alaeddin divan eyledi. Cümle beyler

gelüb sağ ve solunda karar eylediler. Mukbil, dört bin esir ile düşmanın ne denlü esbabın aldı ise Sultan'a teslim eyledi. O da askerine bağışladı.

Ezincanib; Ertena ve Esen ve Babuk Han oğulları Kutlu ve Galenca kaçub Payas tarafına gitdiler.

Ravi eyder : Sultan Alaeddin, Oğlu Mehmed'i Konya'ya gönderdi. Pir Ahmed'i Ermenak'e gönderdi ve biraderi Davud Bey'i Kayseriye'ye hakim eyledi. Ammisi Mir Şah'a Mut ve Gülnar'ı virdi, Oğuz Han'a Silifke'yi virdi, Mahmud Paşa'ya Sivas'ı virdi, Mir Hasan'a Akşehir'i virdi, Halil Bey'e Aksaray'ı virdi, Ali Paşa'ya Tarsus'u virdi. Ali Bey'e Niğde'yi virdi, İsmail Bey'e Beyşehir'ni virdi, Yakub'a Herakliye'yi virdi, Hızır Bey'e Enduğu Kal'asın virdi. Kendüsü Larendede tahta geçüb iş-ü safaya başladı.

Ravi eyder : Sultanın ammisi Mir Musa'nın bir oğlu var idi. Adına Karaman dirler idi. Sultan riayet idüb, Adana'yı Payas'a varınca virüb bey eylemiş idi. Karaman La'l Ağa dirler idi. Karaman'ın hem lalası ve hem kethüdası idi.

Ravi eyder : Ertena ve Esen ve Bahtiyar ve Bahşayış ve Moğol Oğulları, Sultan'ın elinden kaçub Payas'a geldiler, Karaman'la buluşdular, bir ay anda sakin oldular. Gene başlarına on bin⁶¹ er cem idüb, Karaman'a gelüb didiler ki: "Biz müneccimlerüz, senin taliin tutduk, Alaeddin elinden mülkü alacaksın ve hem mülk evvel senin baban Mir Musa'nın idi, gel imdi seni Padişah idelim, varub evvel Niğde'yi Ali Bey elinden alalım". Nice hile idüb, Karaman'ı azdırub, Karaman bunların sözünü gerçek sanub, yirmi bin er cem idüb, on bin dahi hayinler cem idüb, otuz bin er ile Niğde üstüne geldiler.

Ezincanib; Sultan Niğde'ye iki hakim nasb eylemişti. Birisi Ali Bey ve biri Hoca Yakub idi. Bir gün gaflet ile basub Ali Bey'i tutub habseylediler. Hoca Yakub kaçub, Larendeye gitdi. Elhasıl Karaman'ı Şah eylediler. Veledi Esen vezir oldu, Yahşi Han Kethüda oldu, Galenca'yı ve Kutlu'yu Serasker eylediler. Niğde'den geçüb, gafil Aksaray'ı basub, Halil'i habs eylediler, La'l Ağa'yı Niğde'de dizdar idüb, koyub gitmişlerdi.

Ezincanib; Hoca Yakub Larendeye gelüb, divana girüb, Alaeddin'e Karaman kıssanın haber virdi, meded taleb eyledi. Alaeddin, beylere eyder : " Ey Beyler ! dünyada benim Esen ve Ertena gibi yavuz düşmanlarım vardır, nice yıldır çalışırım, haklarından geledim" didi. Askerin cem idüb sahraya çıkıdı, otuz iki bin er ile gitdi.

Ezincanib; Karaman, Veled-i Esen ve Ertena gafil Aksaray'da otururken

bunların dört yanın bağladı, kaçmağa yol komadı. Hisarı çevirüb cenge başladılar. Sultan aşağıdan bunlar yukarıdan cenk kıldılar. Veled-i Esen zebun oldu, kaçamadı. Karaman'a eyder : “ Bu kerre Alaeddin beni helak eyler; zira çok irenk itdim”. Andan sonra burca çıkub cenk iderken, Veledi Esen'e Sultan'ın gözü rast geldi. Sultan eyder : “ Ey hayin ! Şimdengeru elimden nice kurtulursun..?” Veledi Esen eyder : “Ey Sultan ! Ben sana yirmi kerre hiyanet eyledim, aceb bu kerre dahi günahım bağışlasan, senin diyarında durmasam, çıkup gitsem, bana kıymasın olmaz mı?” didi. Sultan eyder : “Ya bu oğlanı niçün azdırdın?” Veledi Esen eyder : “Mürüvvet eyle, lütf eyle” Vüzera eyder : “ Eski düşman dost olmaz, fırsat elde ilen helak eylemek gerek”. Sultan mürüvvet ve kerem idüb azad eyledi. Veled-i Esen cümle askerinin ve rızkın alub çıkub gitdi. Aksaray hıсарın yıkub, Karaman'ı tutub hapseyledi. Sonra beyler dilek idüb, Sultan affeyledi, yine mansıb viridi, nasihat itdi. Halil'i habisten çıkarub yine Aksaray'a bey eyledi. Andan geçüb Niğde'ye geldiler. La'l Ağa hıсарı açub, gelüb Sultan'a özrün diletti. Ali Bey'i dahi zindandan çıkarub Niğde beyliğün viridi. Andan sonra Sultan cümle beyleri ile Larende'ye geldi. Nice zaman iş-ü işret idüb kaldı.

Ravi eyder : Sultan Alaeddin, Germiyan vilayetinin nısfın karındaşı oğlu Halil'e virmişdi. Altı bin Karaman askerile Kütahya'da altı sene sakin oldu. Üç pare şehrinde Osman oğlu Mustafa'ya virmişti. Ve Hamid diyarın gene Hamid oğlu İlyas'a virmişti. Germiyan Oğlu altı sene diyarın terk idüb gezerdi. Bir gün başına on bin er cem idüb, Hamid Oğlu İlyas'a geldi. Karaman Oğlu Alaeddin'den şekva eyledi. Didiki: “Şehrim elimden alub Karındaşı oğluna viridi. Üç pare kasabamı Osman Oğlu'na viridi”. Hamid oğlu eyder: “Bana eyledüğü cefayı kimseye eylemedi. Bir nice yıl dağlarda gezdim. Sonra beni tutub habseyledi. Diyarımı Mustafa'ya virüb, sonra insafa gelüb, bana geri viridi. Üç pare şehrim kenduya has eyledi. Eğirdir'de altı bin Karaman askeri ile iki subaşı kodu”. Alişar eyder : “Gel Osman Oğlu Murad Bey'e varalım, yardım isteyelüm” İlyas ve Alişar yirmi bin er cem idüb, Osman diyarına gelüb, Murad Bey'le buluşdular. Didiler ki: “Bize yardım eyle, diyarımız Sultan'dan alıvir, seni Padişah idelim, şimdengeru Konya'yı taht idelim”. Murad Bey'in gönlü oldu. İki kafir beyi var idi. Anı dahi bile aldılar. Birisine Kutlu ve birisine Timurtaş dirler. Otuz bin asker cem idüb yirmi bin er ile Germiyan ve on bin er ile Hamid Oğlu evvel Kütahya üstüne gitdiler, Şehri alub Karaman beylerin kaçırdılar. Gene tahtını Germiyan

Oğlu zabteyledi. Andan geub Hamid diyarına geldiler. Eğridir'i⁶² muhasara idub, altı ay cenkeylediler. Sonra Karaman askerinin kırub Umur Bey'i ve İsa Subaşı'yı habs eylediler. Diyarı Hamidi cümle zabt eylediler. Andan sonra gelub, İshaklu önünde kondular.

Ezincanib; Murad Bey, Timurtaş ve Kutlu otuz beş bin⁶³ er ile gelürken karındaşı Mustafa gelub, Murad Bey'le buluşdu. Didi ki : "Layık mıdır, bunların sözüne uyub Karamanoğlu ile cenkedesin. Bizim kuvvet bulmamıza sebep Karaman Oğludur. Bunlar bizi tutub, habsevleyub Karaman Oğlu halas eylemedi mi ? Karaman Oğlu olmasa bunlar bizi ortadan çokdan kaldırırdı" Murad Bey, Mustafa'nın sözüne iltifat eylemeyub, otuzbin er ile İshaklu'ya gelub kondu.

Ravi eyder : Aydın Oğlu'na, Saru Han Oğluna, İbni Eşref'e mektub gönderdiler. "Siz dahi gelub yardım idesiz, Karaman Oğlu Alaeddin'i tutub diyarın Osman Oğlu'na virevüz". Bunlar dahi mektuba cevab yazub gönderdiler. "Karaman Oğlu bizim Şahımız oğludur, veliyyi nimetimizdir, biz ana karşı komamız" demişler. Elhasıl bunlar İshaklu'da cenge hazır olub oturdular.

Ezincanib; Osman Oğlu Mustafa Bey, Larend'e'ye gelub, Sultan'la buluştu, cenge hazır olan beylerin ahvalin hidayet eyledi. Beyler duyub teaccüb kıldılar. Alaeddin eyder : Germiyan Oğlu ve Hamid Oğlu bizimle adavet eylese acerb değil; Zira anlara çok cefa eyledik; amma Murad Bey'e iyilikten gayri nesne eylemedik. İyiliğe iyilik olsa öküze bıçak olmazdı". Heman emreyledi, hazırda ve gaibde olan beylerin cem idub, Bulgar ve Gülnar ve Türkmen ve Türk ve Karaman askerinin cem eylediler. Cümle gelub Konya'da dernek eylediler. Moğol beyi Atabey, Sultan'ın otağın götürub Akşehir önüne kurdu. İki asker mukabil bir hafta oturdular. Mabeyinlerine sulh için beyler gidub geldiler. Sulh kabil olmadı. Cenk yerağın görmeğe başladılar. Bir gün sabah alay bağladılar. İki taraftan çarhacılar meydana girdi. Azim cenk eylediler.

Ravi eyder : Turgud oğlu Ali Bëy meydana girub, Murad Bey'i çağırđı. Didi ki : "Ey Murad Bey ! Karaman Oğlu değilmidir ki, senin pederini Germiyan Oğlu habsinden çıkardı. Tabl-u alem ve nakkare viridi. Şimdi nice cenk idersin ve Tekfur Kostantin'den iki kafir beyin neye yardımcı aldın, Müslüman üstüne geldin, Müslüman olan kafir askerinin yardımcı mı idinür ?"

Ezincanib; Alaeddin, Moğol beylerine eyder : "Kutlu ve Timurtaş'ı ortaya alın," Yirmi bin Moğol tuğ çekub kafir çerisin ortaya aldılar, muhkem cenk

kıldılar, Timurtaş'ı yaraladılar. Anı görüb Germiyan Oğlu yürüdü. Karaman tarafından on dört bin er ile Bulgar ve Gülnar askeri yürüdü. Kökez Oğlu ve Oğuz Oğlu muhkem cenk kıldılar. Germiyan Oğlun yıkdılar, muhkem yara urdular. Anı görüb, Hamid Oğlu İlyas yürüdü, Alişar'ı kurtardı, ata bindirdi. Andan sonra Karaman askerinden Kayseri beyi Evran Bey yürüdü, anı görüb Murad Bey yürüdü. Üç gün azim cenk oldu. Dördüncü gün Davud Bey ve Koson Oğlu Kürdistan askeri ile tiğ çeküb yürüdüler. Hayhuy asümana çıkdı. Dörd gün muhkem cenk oldu. Sultan cenge girmede. Taşradan Karaman beyleri ile seyir iderdi. Osman Oğlu muhkem zebun oldu, dört yerde yara aldı. Ol gün dönüb kondular. Beyler ortaya sulh itmek için girdiler. Davud bey eyder : "Niçün sulh olursun, düşman zebundur, emreyle; askerin çok etrafın bağlasunlar cümlesin kırsunlar" didi. Alaeddin makul görmedi.

Ravi eyder : Yıldı arpa akçası virecek oldular, bir oğlan rehin aldılar, Beyşehir'e habseylediler. Kendüsü dönüb diyarına gitdi. Mabeyinden iki yıl geçdi.

Ravi eyder : Germiyan Oğlu; Veledi Esen, Galenca, Atabey, İsa, İsmail gibi ne denlü Moğol beyleri var ise cem idüb didi ki : "Eğer Sultan'a yardım eylemeyüb bizden tarafı tutarsanız Karaman'ı cümle size virelim". Bunlara Sultan, İbni Mehmed'den ötürü çok cefa eylemiş idi. Yedi kimesne olan bunlar didiler ki: "Siz tedarik görün, biz size yardım idelüm ne denlü Moğol beyi var ise Sultan'a düşman idelüm."

Ezincanib; Murad Bey'e dahi vaki olan kıssayı bildirdiler. İbni Osman otuz yedi bin er cem idüb, Kutlu'yu ve Timurtaş'ı alub, diyarı Germiyan'a Germiyan Oğlu, istikbal idüb, Kütahya önüne kondular. Cümle iki Şah elli beş bin er cem kıldılar. Kütahya'dan göçüb menzil bemenzil Akşehir önüne kondular. Moğol beylerine haber gönderdiler, ahdinizde durasız, vakti hacetde bizden canibe dönesiz" didiler.

Ezincanib; Sultan'a haber irişdi, "Ne durursun, gene İbni Osman ve İbni Germiyan ahdini bozub, cenk tedarikin idüb, Akşehir üstüne geldiler" didiler. Alaeddin, beylere eyder : "İbni Osman'ın ne ahdi dürüstdür, ne ımanı". Emreyledi; Karaman beyleri, Bulgar ve Gülnar ve Ermenak ve Niğde ve Kayseri otuz sekiz bin er cem idüb, kona göçe Akşehir'e arka virüb, mukabelesinde kondular. Şah Alaeddin mektub yazub ve fetva idüb gönderdi. Mektubu Murat Bey'e sundular. Alub mektubu okudular. Ne denlü ülema var ise kulak tutdular, Dimiş

ki : “Müslüman, Müslümana kılıncı çekmek kangı kitabda vardır. Müslüman Kafir askerinden yardım alub, Müslümanları kırmağa gelmek kangı mezhebde vardır? Fetvaları yanında olan ülemalara okudasın, göreler, dini Muhammed'e eylediği fiiller var mıdır ?” demiş Murad Bey iltifat eylemeyüb, mektub veftvaları pare pare idüb cenge ağaz eyledi.

Ezincanib; gelüb kıssayı Sultan Alaeddin'e haber virdiler. Emreyledi; Cümle Karaman beyleri çin bulada gark olub alay bağladılar. İki asker mukabil olub meydana çarhacılar girüb, bir fasıl cenk eylediler. Elli beş bin asker ile İbni Osman ve İbni Germiyan yürüdü. Alaeddin askerinin üçe böldü. Mukbil ve Rüstem ve Oğuz Han on bin er ile evvel yürüdü. Ve Turgud Oğlu ve Kökez Oğlu on bir er ile yürüdü. Alaeddin ve Safer Bey on yedi bin er ile yürüdü. Tekbir getirüb muhkem cenk oldu. Huda fırsad virüb Mukbil, Bulgar askerile ikdam idüb, İbni Osman'ın tugun yıkub aldılar. İbni Osman sınmağa başladı.

Ezincanib; İbni Osman'dan Moğol beylerine mektub varmış idi: “Ahdinizde durub gelesiz” deyu. Şah Alaeddin dahi göndermiş idi. Moğol'un yedi bölüğü bir yere gelüb, didiler ki : “İbni Osman'a yardım ideruz”. Galenca ve Eşen vs. İsa bunlar Alaeddin'i sevmezler idi. Anlar yirmi bin er cem idüb : “Biz Karaman Oğlu'nun çokdan fırsadın gözlerüz” deyüb yürüdüler. Dört bölüğü hakkın nan gözleyüb gelmediler.

Ezincanib: Murad Bey ; askeri sınub, tuğu yıkılıb, kaçmak mahalinde iken yirmi bin Moğol irişüb, İbni Osman kuvvet bulub yine yürüdüler, Yedi gün cenk eylediler. Hikmeti ilahi askeri Karaman sındı. Sultan gördü ki, düşman galibdir, akşama dek cenkeylediler. Akşam irişince cümle bargahların divşirüb, ilgar idüb Konya şehrine geldiler. Hisara girüb kapuyu bağladılar. Oğullarına, kardaşlarına mektub gönderdiler. Bunlar bunda, asker cem itmekde ...

Ezincanib; İbni Germiyan ve Murad Bey ve Moğol beyleri Sultan'ın gitdüğün duyub, yetmiş bin er ile gelüb, Konya şehrin ihata idüb cenge başladılar.

Ravi eyder : Bir gün sehar vakti bir toz peyda oldu. Otuz bin er ile Davud Bey ve Kaya Bey'in Oğlu Erdoğan ve Koson Oğlu irişdi. Konya kapusına yürüdüler. İbni Germiyan kırk bin er ile karşı vardı ki, hısar'a komıya. Anı görüb içerudan Sultan otuz bin er ile taşra çıkdı. Şöyle kırdılar ki, on bin er helak oldu. Germiyan Oğlu kaçdı. Murad Bey'i ortaya aldılar, dört yanın bağladılar, üç gün, üç gice cenkeylediler. İbni Osman muhkem zebun olub, aman diledi. Süleyman

Paşa eyder : “Fırsat demidir Padişahım, hemen kıralım. Zira bunlar biasıldır, Han oğlu değildir, iyilik nedir, mürüvvet nedir bilmezler, fırsat bulsalar babaların katli iderler, zebün olsalar kul olurlar.” Sultan eyder: “Zebuna kıymak mürüvvet değildir; eğer yine hiyanet iderse yine bula” didi. Alaeddin emreyledi, yol virdiler, çıkub kaçdılar. Akşehir önüne geldiler, Sultan Dağı'na çıkub, Konya'ya didebanlar saldılar.

Ravi eyder : Alaeddin, İbni Osman'ın cebehanesin ve cümle ağırlığıyla rızkın, esbabın bıraktırmış idi. Cümle askerine taksim eyledi. Maadası yirmi yük akçe kalmış idi. Anı hazinesine zabteyledi. Davud Bey'i Konya'da koyub, kendüsü Larendeye geldi. Cümle Karaman beyleri ile iş-ü sefaya başladılar.

Ravi eyder : Ali Selçuk neslinden Kayhüsrev'in kızı kızından bir kız kalmış idi. Gayet mahbube idi. Hutun Banu dirler idi⁶⁴. Aksaray'da sarayları var idi. Alaeddin, Mehmed Bey'e alıvrüb, kırk gün düğün eylediler. Larendede sahrasın nimetle doldurdular. Kırk gün iş-ü safaya meşgul oldular. Bir oğlu vücuda geldi, adına İbrahim Bey dirler.

Ezincanib; Murad Bey dideban göndermiş idi, kendi Sultan Dağı'nda karar itmiş idi. Dideban gelüb eyder : “Karaman Oğlu, oğlu Mehmed Han ile iş-ü safada; amma askeri çokdur”. Timurtaş eyder : “Karaman Oğlu üsdüne varmakdan Beyşehir'ne varub, kardaşını habsden kurtarmak yeğdir”. Murad Bey; Timurtaş ve Kutlu'yu serdar idüb, sabah namazında Beyşehir'ne geldiler. Hısar kapusun açık bulub içerü girüb, kal'ayı zabt idüb, kardaşın zindandan halas eylediler. Karamaniler kaçub, Osmaniler zabteylediler. Yanında dört pare kal'a dahi aldılar. Murad Bey; Timurtaş ile Kutlu'yu on yedi bin er ile Beyşehir'nde koyub, kendüsü Bursa'ya geldi.

Ezincanib; Alaeddin Şah düğünü tamam idüb, beyleri ile bir gün oturub, musahabet iderken haber geldi ki; “Osman Oğlu, Beyşehir ile üç pare kal'anı alub zabteyledi” didiler. Alaeddin eyder : “Bu ademin sözünün mefhumu yoktur, bilmem ne millettir, zebun olsa kulun olur, aman diler, yeni kurtulsa bildiğin işler” deyüb gazaba geldi. Emreyledi ; Cümle askerile göçüb, menzil bemenzil Beyşehir'ne karşı bargahlar kurub oturdular. Sabah olub Timurtaş ve Kutlu gördü ki, sahra bargah ile dolmuş. Cenk idemeyeceklerin bilüb, bir gice kal'ayı bırakub kaçub gittiler.

Ravi eyder : Sultan'a Timurtaş'ın kaçub, gitdiğin haber virdiler. Gelüb

kal'aları sapteyledi. Sultan, beylerin cem idüb eyder : “Osman Oğlu, bizim diyarımıza nice gelür? yerağ görün, biz dahi anın diyarını ata çiğnedelim; zira biz anı tabl-u alem sahibi eyledik; ana ivaz bizim diyarımızı harap eylemek istedi”. Elhasıl kırk yedi bin er cem idüb, Karahisar önüne kondular. Alaeddin kırk gün oturub, Mir Şah'a ve Aydın'a ve Saruhan'a ve Menteşe'ye ve Eşref Oğlu'na haber gönderdi.

Ezincanib; bunlar Sultan'ın mektubun görüb, askerinin cem idüb, cümlesi Karahisar önüne gelüb, Alaeddin'e buluşub, peşkeşlerin çekdiler. Alaeddin eyder: “Osman Oğlu ve Hamid Oğlu bize kasteyletiler. Biz anları diyar sahibi eyledik, anlar bizim diyarımıza kasd iderler, hele siz eylemedüniz” didi. Aydın ve Saruhan eyder : “Haşa babamız baban kuludur ve biz Sultan'ımızın kuluyuz”. Sultan bunlara riayet idüb hil'at virdi. “Osman Oğlu hep bizim diyarımıza dahi kasd ider, nice idelim?” didiler. Sultan eyder : “Anı tabl-u alem sahibi eylemek bizden oldu; yine cefasın biz çekelim” didi. Hemen göçüb diyarı Germiyan'a geldiler. Germiyan Oğlu istikbal idüb, buluşub görüşdüler. Geçen maceraların haber virüb, özrün dilediler. Kız virüb kız aldılar; ta ezeli dayı yeğen, davaları var idi. Kütahya önüne koyub ziyafet kıldılar, cemiyet eylediler. Aydın Oğlu ve Saruhan ve Menteşe ve Hamid ve İbni Eşref ve Germiyan Oğlu ve Alaeddin, İbni Osman'dan şikayed itdiler. İbni Germiyan eyder : Sultanım ! Bu hususda suç senindir ; bir çoban iken, bir yürük oğlu iken tabl-u alem virdin. Ben dört kerre habs eyledim; muradım helak eylemekdi. Sen benimle anın içinde cenkeyledin. Anın hatırı için vilayetimi elimden aldın, bana nice cefa eyledin, ben sana biasıldır dimezmiydin. Sonra cefasın sen çekersin, ko helak ideyim didim, komadın, sana mükafat vilayetine kasdeyledi” didi. Elhasıl Alaeddin emreyledi; kırk dört bin Karaman, Bulgar, Kayser ve Turgud ve Bayburd ve Türkmen ve Kürd ve Moğol askeri Eskişehir üstüne gelüb, sahrayı bargah ile doldurdular. Germiyan ve Aydın ve Saruhan ve Hamid ve Menteşe ve Eşref otuz bin er ile onlar dahi gelmekde.

Ravi eyder : Edirne ile İstanbul arasında Murad Bey kafir elinde şehid olmuş idi. Oğlu Bayezid Han yerine Şah olmuş idi. Karaman Oğlu Alaeddin'in Eskişehir önüne geldiğın duyub, otuz bin er cem idüb, Timurtaş ve Kutlu'yu evvel gönderdi. Yirmi bin er ile kendüsü dahi menzil bemenzil gelmekde.

Ezincanib; Mehmed Han on yedi bin davudi zırhlı dilaver ile otuz bin

Osmanlı askerine karşı varub, iki asker karışub, dört gün muhkem cenk kıldılar. Mehmed Şah, cenk idüb giderken Timurtaş'a rast gelüb, topuz ile döğe döğe atından yıkub, bağlayub habs eyledi. Osmanlı askeri sınmağa başladı. İsa Bey dirler bir beyi var idi. Altı bin er ile irişdi. Osmanlı askeri bir mikdar kuvvet buldu. On bin Bulgar askeri sapancısıyla Kökez Oğlu irişdi. Osman askerinin bölük bölük eyledi. Bu tarafa yirmi bin er ile Bayezid Han irişüb, üç gün miktarı muhkem cenk oldu.

Ezincanib; Şah Alaeddin, kırk beş bin Rum ve Yunan ve Moğol ve Türkmen askeri ile irişüb, tekbir getirüb, tiğ çeküb yürüdü. Cenk ettikçe ziyade oldu. Bir hafta cenk kıldılar. İki taraftan sekiz bin adem düşdü. Bayezid Han, İbni Karaman ile cenge takat getiremeyüb, Germiyan Oğluna adem gönderüb sulh taleb eyledi.

Ezincanib; Germiyan ve Aydın ve Menteşe ve Saruhan ve Hamid ve Eşref bu altı Bey yirmi bin er ile gelüb, konub, iki Şah'ın mabeynine girüb sulh eylediler. Timurtaş'ı ve Kutlu'yu otuz bin altına saldılar. Andan sonra kat'ı niza ve faslı husumet idüb, diyarına gitdiler. Sultan Alaeddin kerrü fer ile Konya'ya geldi, beyleri ile safaya başladı.

Ezincanib; Bayezid Han gayret ateşiyle bağırın yakub, evvel Germiyan ile sulh oldu. Hoca dirler bir karındaşı var idi. Onunla Kutlu'yu ve Timurtaş'ı otuz bin er ile Karaman'a gönderdi. Otuz bin er ile kendüsü Saruhan üstüne vardı. Diyarın zabt eyledi. Dahi Aydın ve Menteşe ve Hamid diyarın cümle zabt eyledi. Bunlar Karaman Oğluna kaçub geldiler. "Bayezid gelüb mülkümüzü elimizden aldı" deyu şekva kıldılar. Alaeddin asker cemine başladı.

Ravi eyder : Hoca, Timurtaş ve Kutlu, Akşehir önüne konub oturdular. Akşehirli bunlar ile imtizaç idemeyüb cenge başladılar.

Ezincanib; Mehmed Han, Moğol beyleri ile Sultan Dağı'nda iş-ü safada idi. Şehirli mektub gönderüb, Mehmed Şah mektubu görüb, diledi ki cenge kalka. Moğol beyi Atabey eyder : "Akşehir'i bana vir, vatan ideyüm ve hem Osman askeri ile söyleşeyim" didi. Mehmed Bey ; Atabey'e hüccetle şehri viridi. Heman on bin Moğol askeri ile Ata Bey İshaklu'ya indi. Mehmed Han dahi ardlarınca sekiz bin Karaman dilaverleri ile İshaklu'ya indiler.

Ravi eyder : Hoca ve Timurtaş otuz bin er ile mağrur olub, iş-ü safaya başlamışlardı. Atabey ve Mehmed Han geçüb, Akşehir'e yakın irişdiler. Hoca ve

Timurtaş nakkare sadasın duydular, alem şukkalrı gördüler, heman asker cem kıldılar. "Aceb kim ola"? deyu teferrüc iderken Mehmed Han sekiz bin server ile Hoca'nın üstüne yürüdü. Moğol askeri Osman askerinin ortaya alub cenge başladılar. Osman askeri cenge tedarik idemeyüb, Karamaniler galebe idüb, dokuz bin er helak kıldılar. İki Beylerbeyisinin helak eylediler. Hoca'ya dört yerde yara urdular. Bir yüğrün ata binüb kaçdı. Osman askeri kaçub, rızkın Beyler yağma kıldılar. Şehri zabt eylediler. Mehmed Han malın ve cebehanesin alub, Karaman Beyleri ile Konya'ya geldiler. Alaeddin karşı çıkub, oğlunun arkasın sığayub, alub Konya'ya geldi. Hazreti Mevlana Türbesin ziyaret idüb, kurban kesdiler. Cümle Evliyayı ziyaret kıldılar. Mehmed Bey Konya'da sakin olurdu. Pir Ahmed'e Kayseriyye'yi virmiş idi. Hızır Bey Aksaray'da sakin olurdu Ermenak'i Halil'e, Niğde'yi Ali Bey'e, Gülnar'ı Emir Şah'a, Silifke'yi Oğuz Han'a virüb, Mehmed Bey'i Larende'ye gönderdi. Kendüsü Konya'da oturdu. Cümle Karaman beylerin cem idüb divan eyledi. Oturub musahebet iderken, iki adem divana girüb, feryad idüb, didilerki: "Yine Osman Oğlu asker çeküb üstümüze geliyorür, diyarlarımızı harab eyledi" Sultan eyder : "Bu adem and içer, tutmaz, ahd ider tutmaz" Bunlar kelamı şöyleşürken Aydın Oğlu ve Saruhan Oğlu ve İbni Eşref ve İbni Menteşe ve İbni Hamid bunlar dahi gelüb şekva kıldılar. Didiler ki : "Osman Oğlunun ne dostluğu belli, ne düşmanlığı belli". Sultan askerinin cem idüb, bunlara yirmi bin Moğol koşub Akşehir'e gönderdi. Alaeddin dahi on yedi gün oturub, on sekiz bin er ile kalkub gitmeğe başladı.

Ravi eyder : Alaeddin'in beş oğlu var idi; ikisi Osman Oğlu kızından; Mehmed Bey ve Orhan Bey. Pir Ahmed ve Ali Bey ve Kasım gayriden idi. Mehmed Bey'i ve Oğuz Han'ı⁶⁴ Konya'da koyub, kendüsü menzil bemenzil Akşehir'e geldi ve otuz bin er ile Akşehir'de sakin oldu.

Ezincanib; Osman Oğlu Bayezid yirmi yedi beyle⁶⁵, altmış iki bin er ile Beyşehir yüzünden aşub, Konya'ya gelüb, şehri ihata eyledi. Alaeddin, şehirde Mahmud Paşa'yı, Orhan'ı ve Mehmet Bey'i sekiz bin er ile bekçi komuş idi. Mehmed Bey, Osman Oğlu'nun geldiğın görüb, şehrin kapuların bağlatdı. Cenge başladılar. Mahmud Paşa ve Mehmed Han burc üstüne top, tüfenk çıkarub, aşağıdan Osman askeri on bir gün muhkem cenk kıldılar.

Ezincanib; Alaeddin didi ki : "Osman Oğlu hile idüb, mukabil gelmeyüb Konya'ya gitmiş". Kendüsü otuz bin Moğol ve Karaman askeri ile dönüb

gelmekte

Ravi eyder : Kayseri'den Pir Ahmed Bey Konya'ya düşman geldiğini işidüb, yedi bin er cem idüb, Aksaray'a geldi. Halil Bey karşı çıkub, alub şehre geldi, ziyafet eyledi. Musahebet iderken: "Ey Şehzade ! kande gidersin"? didi. Pir Ahmed Bey : "Konya üstüne düşman gelmiş, anda cenge giderim" didi. Halil Bey: " Ey Şehzade ! düşmanın altmış bin askeri var. Sen bu denlü adem ile nice cenk idersin" didi. Pir Ahmed Han güldü: "Duymadın mı, az ateş çok odunu yakar dirler" idi. Heman yedi bin cenk görmüş dilaver safi demüre gark olup, menzil bemenzil yürüdüler. Bir gece dünya zülumat ile dolmuş, âlem siyah olmuş idi. Pir Ahmed Han, yedi bin dilir ile ol siyah gecede Osman askerinin şebhum eyledi. Heman kılıç çekub, tekbir getirüb, öyle urdular ki; Osman askeri birbirin kırdılar, kıyamet kopdu sandılar. Beyazid Han ol hali görüb taşra çıkdı. Gördü ki, asker derya gibi çalkalanmış, kılıçlar yıldırım gibi şule verir. Pir Ahmed Bey şöyle ikdam eyledi ki, Beyazid Han'ın tuğun yıkdı. Sabah olunca dek Osmanlı ve Karamanlı erlerinden dokuz bin er toprağa düşdü. Sabah olub Osman ve Karaman askeri teşhis olunub, husar'dan on bin Moğol askeri⁶⁶, Orhan ve Mehmed Bey ve Mahmud Paşa ve Atabey çıkub, tekbir getirüb, anlar dahi yürüdüler. Sahra kan ile doldu, oklar yağmur gibi yağdı. İki asker üç gün, üç gece azim cenk kırdılar. Osman Oğlunun bir vezirin tutdular. Pir Ahmed Han ordusun bozub, otağın üstüne geldi. Bu mahalde iken otuz bin er ile Alaeddin çıka geldi, emreyledi; Moğol beyleri düşmanın dört canibin bağladılar. Alaeddin eyder : "Bu ahdine durmazların nice kerre fırsatın buldum, kıymadım, bu kez helak itmeyince komayam" didi.

Ravi eyder : Bayazid Han, muhkem zebun oldu. Meğer Alaeddin'in iki vezirin tutmuşdu. Habsden çıkarub azad eyledi, hil'at virdi. Birisine Fazlullah dirler, birisine Gıyas dirlerdi, mektub virüb Sultan'a gönderdi. Fazlullah Paşa mektubu, Alaeddin Şah'a getirüb virdi. Vezir alub okudu, dimiş ki: "Ey Şah Alaeddin ! ben seninle cenge gelmedim. Aydın ve Saruhan hasmın idi. Anları kovarak geldim. Oğulların çıkub benimle cenk itmeğe başladılar". Pir Ahmed Han eyder: "Ey Sultan ! Bayazid yine zebun oldu, yalvarmağa başladı. Selamet olduğu vakit yine fırsatımız gözedir. Ko, kiralım. Bir can kurtarmıyalım" didi. Sultan eyder : "Zebun öldürücü değilim, yol virin varsun gitsün". Tabl-u alem çaldılar. Cümle Karaman askeri gelüb yer öptüler.

Ravi eyder : Osman Oğlu'nun çok askeri kırıldı. Kendi dahi iki yerde yaralanmış idi. Sultan adem gönderdi. Kelamullaha and virdiler ki, bir dahi Aydın'ın ve Saruhan'ın ve Menteşe'nin ve Hamid'in ve İbni Eşref'in diyarına şimdengeru kasd eylemeye. Andan sonra yol virdiler. Kaçub Bursa'ya gitdi. Aydın Oğlu ve Saruhan Oğlu varub, yine diyarlarına gidüb, zabt idüb, safaya başladılar.

Ravi eyder : Alaeddin Şah vefat idinceye dek, Osman Oğlu bir daha Aydın'a ve Saruhan'a söylemedi. Mehmed Han, Şah olduğun duyunca Aydın'ı ve Saruhan'ı elinden alub, andan sonra Timur zuhur eylese gerektir.

Ravi eyder : Osman Oğlu Bursa'ya gidüb, Şah tahta geçüb, Oğlu Mehmed Bey ve Pir Ahmed Han kati gürbüz yiğidler idi. Bir gün karındaşı Davud Bey'e Mer'aş beyleri Dulkadır oğullarından kız istediler, onlar dahi verdiler. Düğün yerağı görüb, iki taraftan düğüne ve iş-ü safaya başladılar.

Ravi eyder : Ol asırda iki harami peyda oldu, birisine Dızman ve birisine Koduman⁶⁷ dirler idi. İki bin ancak üç yüz yiğide malik idi. On bin ademle cenk iderlerdi.

Ezincanib; Davud Bey Sivas'da otururdu. Bir kethüdası var idi, Ali dirlerdi. Otuz bin akça ve kumaş virüb, Mer'aş'a gönderdi. Bin yiğit ile Ali Mer'aş'a gelüb, cümle kumaşı ve akçayı teslim itdi. Dulkadır Oğlu cümle cihazın düzüb kızı virdi. Yüz yük cihaz ile iki bin er koşub Sivas'a gönderdiler.

Ravi eyder : Kız kati güzellerden idi, meşhur idi. Haramiler Ahsus Kal'ası⁶⁸ dirler bir kal'ada olurlardı. Kızın bunca rızkıyla gelüb, geçeceğin duyub, beş yüz atlü tedarik idüb, Dızman bir sehar irişüb, iki bin eri kaçırub, kızı cümle rızkıyla, malile alub, kal'ai Ahsus'a gitdiler. Zaman-ı Yunan'dan kalmış bir azim ve muhkem kal'a idi.

Ezincanib; Sivas'a Davud Bey'e haber irişdi ki: "Ne durursun ? kızı haramiler aldılar, cümle rızkı ve malile". Heman Davud Bey on dört bin Kürdistan askerile ilgar idüb, kal'ai Ahsus'a geldi, gördüki bir münteha dağın üstünde bir kal'adır, her burcu, çenberi asümana çıkmış.

Ezincanib; Dızman ve Koduman asker geldiğin görüb, dört yüz harami ile kal'a kapısın açub, taşra çıkub, on dört bin Kürd ile iki gün mukabil cenk eyledi. Dört yüz harami, on bin Kürd askerine dağıtdı. Dızman başlı başına bin Kürd helak eyledi.

Ravi eyder : Dızman'ın atdığı okun temreni cebenin bir yanından bir

yanına geçerde. Okunun temreni yüz yirmi dirhem idi. Elhasıl, on dört bin Kürdü dört yüz adem ile dağıdub, Davud Bey'i tutub habseyledi. Davud Bey'in Ali Bey dirler bir kethudası var idi, bir mektub ile Dizman'ın okunun temrenin Larend'e'ye, Alaeddin'e gönderdi. Bir gün Larend'e'ye gelüb, divana girüb... Şah Alaeddin'e mektubu sundu, okun temrenin önüne kodu. Süleyman Paşa mektubu okuyub, Karamaniler teaccüb itdiler, temreni elden ele gezdirdiler. Cümle Karaman beyleri Dizman'ın bahadırılığına tahsin itdiler. Sultan emreyledi, yirmi iki bin er cem idüb, Mukbil ve Rüstem ve Oğuz Oğlu ve Turgud ve Kökez Oğlu geldiler. Sultan eyder : "Ey Beyler ! bu haraminin eyledüğü dilaverliği Rüstem dahi itmemiştir". Süleyman Paşa'yı Larend'e'de koyub, kendüsü yirmi iki bin er ile karındaşını kurtarmağa gitdi.

Ezincanib; Pir Ahmed Bey ve Mehmed Bey Konya'da otururlardı. Sultan'ın iki ağası var idi. Birine La'l Ağa ve birine Server Ağa dirlerdi. Bunlar Konya'ya geldiler. Şehzadelerle buluşup, haraminin kıssasın ilam idüb ve temrenin alub bile gelmişler idi. Konya'da beyler seyir idüb, herkes beğendi ve haraminin bahadırılığına aferin idüb tahsin itdiler.

Ravi eyder : Bu iki Şehzade kemankeşlikde ve gürz salmakda pehlivan idiler. Mehmed Han eyder : "Ey birader ! gel bir iş idelim ki, cihanda söylensün" . Pir Ahmed Han eyder: "Ne kılalım?" Mehmed Han eyder : "Tebdili suret ile varub haramiyi görelim, azim kemanlar götürelim, haraminin diyarına varalım, bir iş idelim kim cihanda söylensin". Mehmed Han'ın bir oğlu var idi, İbrahim Han dirler idi, ahvallerin ana deyüb, yerlerine kodular, kendileri birer yüğrük ata binüb gitdiler.

Ravi eyder : Karaman'ın bir muhkem yayı var idi, halk içinde meşhur idi, asla kimse çekmeğe kadir olamamışdı. Pir Ahmed Han anı çekerdi. Hasılı kelam; yedi kişi olub, pek yaylar alub gitdiler. Bir gün Ahsus kal'asına geldiler, anı gördüler ki, altı yüz atlu giderler. Mehmed Han ileru varub, "Bunlar kande giderler" deyu sordu. Birisi eyder : "Bunlar haramilerdir, Karaman Oğlu Sultan Alaeddin askeri ile cenge giderler". Mehmed Bey, Dizman'ı görüb tamam beğendi, hemen dive benzer. Dönüb yarenlere gelüb, kıssayı haber virdi. Pir Ahmed Bey : "Gelin varalım, bunların cengini seyr idelim" deyüb, varub bir yüksek yere çıkub, seyr eylediler. Ol gün azim cenk kıldılar. Sultanın askerinden çok adem helak kıldılar, akşam olunca kal'alarına döndüler. Şehzadeler dönüb, bile

gelüb, hısara girdiler. Yolda gelürken Dizman bu iki nevcivanı görüb, beğendi ve sordu ki: "Nereden gelürsüz, ne kimlersiz, san'atinüz nedir?" didi. Pir Ahmed Han eyder: "Kemankeşleriz, Arab, Acem seyyahlarıyüz, bir yayımız vardır, dünyada kimse çekmeğe kadir değildir. Bir şartımız vardır, eğer bizim yayımız herkim çekerse bir elimiz kesüb, yahud kulu olayuz, eğer çekmez ise elin kesüb kul idevüz". Dizman kahkahayla güldü. İder : "Ey civanlar, bu kavle razı olurmıyorsunuz?". Pir Ahmed Han eyder : "Beli oluruz". Huccet eylediler. Heman Pir Ahmed Han, Karaman'ın yayın meydana getirüb, yetmiş kerre çeküb, kabzasın öpüp Dizman'ın önünde kodu. Dizman eline alub gördü, bir pulad yaydır. Yetmiş kerre kullab virdi, çekemedi. Gazaba geldi, eylediği ahde peşiman oldu, dönüb yaya bakdı, gördü Karaman'ın ismi yazılmış. Dizman eyder : "Bu yay Şah Karaman'ın". Pir Ahmed Han eyder: "Beli anundur". Dizman bin altun virüb eyder : "Bir pehlivansın, ancak var uğrumuza harclan, bu davadan feragat eyle". Pir Ahmed Han eyder : "Biz seni kati dilaver istima eylerdük, sen hod dilaver değilmişsin" Dizman gazaba gelüb ider:"Karaman Oğlu Alaeddin'in bir kemankeş Oğlu var imiş, yoksa sen o mısın?". Pir Ahmed Han eyder : "Beli, Şehzadeyim, Sultan-ı Karaman'ım". Dizman: "Hay nabekar ! korkmadın, bunda nice geldin " deyüb hamle kıldı. Bu yedi dilaver tiğlerin çeküb, cenge başladılar. Altmış adem helak idüb, kal'a kapusından taşra çıkdılar.

Ezincanib: meğer Dizman lain âlat-ı cengin geyüb, atına binüb, taşra çıkdı. Gördü ki, Karaman Oğulları cenk içinde pelenge dönmüşler. Heman irişüb, Pir Ahmed Han ile mukabil cenge başladı, bir nice hamleden sonra Pir Ahmed Han, Dizman'a bir ok urdu, kalkanın'dan ve zırhından geçüb, bir karış mıkdarı sinesine işledi. Heman lain çağırub, beni aldın deyüb bir ok atdı. Pir Ahmed Han dönüb bakayın dirken takdiri ilahi lain'in oku gül yüzünün bir yüzünden bir yüzüne geçdi. Ah idüb, at boyuna düşüb gitti. Atı onu cenkdan çıkarub, bir ırmağın kenarına düşüb, cani azizin Hudaya ısmarladı.

Ezincanib; Dizman'a, Pir Ahmed Han'ın urduğu ok gayet kâr idüb, lain iki kat olmuş idi. Mehmed Han, ol hali görüb, irişüb, döğe döğe yıkub, başını kesüb, eline alub gitdi. Askeri ardınca seğirdüb irişmediler. Gelüb Karaman askerine ulaşdı. Sultan Alaeddin'e haber irişdi. Alaeddin işidüb aklı gitdi. Cümle beyler yirmi iki bin er ile süvar olub yürüdüler. Mehmed Han gelüb, geçen macarayı haber virdi. Sultan; Pir Ahmed Han için ağlayub, asker çeküb yürüdü. Gelüb Pir

Ahmed Han'ın meyyitin buldular. Yas ve matem idüb, tabuta koyub Larendeye gönderdiler. Andan sonra cümle beyler gelüb, kal'ai Ehsus'u yere beraber idüb, harab eyleyüb, Davud Bey'i bulub zindandan çıkardılar, cümle kal'a halkını helak kıldılar. Dönüb Larendeye azm idüb, cümle beyleri ile gelüb, şehir önüne konub, yedi gün Pir Ahmed Han'ın matemini tutub ağladılar. Sekizinci gün divan olub, Karaman beyleri " Ey Şah ! dünyanın hali böyledir, kimseye baki değildir" deyüb yasadn çıkardılar. Bir kaç gün iş-ü sefaya başladılar.

Ravi eyder : Osman oğlu Bayazid Han'ın iki dilaveri var idi. Birisine Kutlu ve birisine Demirtaş dirler idi. Kutlu Eskişehir'de sakin idi. Demirtaş İznik'e otururdu. İki bey, Germiyan Oğlu elinden Karahisar'ı alub, mülk idindiler ve etrafını incitmeye başladılar. Hamid diyarını muhkem incitdiler. Hamid Oğlu Larendeye gelüb, Sultan'a muhkem şekva kıldı. Osman Oğlu ile Alaeddin'in mabeyinleri beş senedir muhabbet üzere idi. Alaeddin Şah mektub yazub, Beyazıt Han'a gönderdi. Beyazid Han mektubun mefhumun bilüb, Demirtaş'a mektub gönderdi; didi ki : "Kimseyi incidüb aramıza adavet bırakmıyasız" Hasılı kelim mabeyninden bir yıl geçdi.

Ravi eyder : Alaeddin Şah, Akşehri, Oğlu Mehmed Bey'in Oğlu İbrahim'e virmişdi. On beş yaşında bir civanbaht idi. Ekseri İshaklu'da sakin olurdu, her gün Sultan dağı'na çıkub şikar iderdi. Kutlu ve Demirtaş meğer Karaman Oğlunun, Bayezid Han'a mektub gönderdiğine bihuzur olmuşlar, daima fırsat gözedirler imiş. Bir gün İbrahim Han altı yüz yiğit ile Kökez Oğlun alub, Sultan Dağı'na şikare binüb, yedi gün dağlarda şikar eyledi.

Ezincanib; Demirtaş ve Kutlu dört bin er ile azm idüb, Eber Gölü'nün kenarına irişdiler, daima Şehzadenin fırsatın gözlerlerdi.

Ezincanib; İbrahim Han altı yüz dilaver ve üç yedek atıyla dağdan inüb, geçüb giderken bin yiğid ile Demirtaş irişüb, yolların bağladı. Cenge başladılar. İbrahim Han Kökez Oğlun'a eyder " Ben Han Oğlu Han'ım; Bu bir Şah'ın kulu; Gayret değil midir böyle har benim üstüme gele". Karaman beyleri gayrete gelüb, altı yüz dilaver tekbir getirüb, kılıç çeküb yürüdüler. İbrahim Han yüz yiğid ile bir yüksek yere çıkub, cengi seyir iderdi. Demirtaş, İbrahim Han'ı görüb, iki yüz er ile üstüne yürüdü. İbrahim Han ol dilaverler ile ilerü varub, Demirtaş ile bir fasıl cenk eyledi. Heman İbrahim Han, Demirtaş'a bir ok gönderdi, uyluğundan urub, atın böğrüne mihlandı, at yıkıldı. Şah-ı civanbaht mecal virmeyüb yıkub

bağladı. Bin erden otuz üç adem kurtuldu. Maadasın helak kıldılar. Demirtaş'ı Akşehir'e götürüb, İbrahim Han kethüdasıyla Konya'ya Mehmed Han'a gönderdi, oluşuna göre ilam kıldı. Mehmed Han, Demirtaş'ı zindana koyub, Sultan'a macarayı, bildirdi. Alaeddin, İbrahim Han'ın bahadırlığına aferin eyledi. İbrahim Han'ın yanına Moğol askerinden on dört bin er gönderdiler, hazır baş oldular. Mehmed Han dahi yedi bin er ile hazır baş olub, Bulgarın sekiz bin senkendazi ile Oğuz Oğlun serdar idüb gönderdiler.

Ezincanib; Kutlu, İbrahim Han kıssasın Bayezid Han'a bildirdi, Bayezid, Han Sinan Paşa dirler bir vezirin serdar idüb, yirmi yedi bin er ile cenge gönderdi. Gelüb Karahisar önüne kondular. Dört bin er ile Kutlu gelüb, bunlara buluşub, Karahisar'dan geçüb, İshaklu'ya konub oturdular.

Ezincanib; İbrahim Han, Osman'ın askeri geldiğini duyub, pederi Mehmed Bey'e ilam idüb, kendüsü on dört bin er ile bir gice irüşüb, şebhun eyledi. Alem kavga ile doldu. Sabahadek çok adem helak oldu. Sabah olub Sinan Paşa gördü ki, çenk iden on altı yaşında bir nevcivan imiş, amma Rüstem'lere darbu topuz ile cevab virir. Bir gün ve iki gece İbrahim Han çenk idüb, kırk ademe⁶⁹ Sinan Paşa'nın başına dünyayı dar eyledi. Sinan Paşa eyder : "Bu oğlan şimdi böyledir, yarın bununla bin kimesne cenge kadir olamaz". Hasılı kelim sekiz bin Bulgar askeri irişdi, dört bin er ile Turgud oğlu irişdi, yedi bin er ile Mehmed Han irişdi, üç gün çenk oldu. Çenk içinde Kökez Oğlu, Kutlu'ya rast gelüb, tutub, habs eyledi. Yedinci gün Osman askeri sınıb kaçdı. Karamaniler dönüb Akşehir'e geldiler. Yirmi yedi bin er ile Koson'u, Oğuz Han'ı, Turgud'u İbrahim Han ile anda koyub, Mehmed Bey Demirtaş'ı, Kutlu'yu dört er ile alub Larend'e'ye gelüb, divana girüb Sultan'a arzeyledi. Demirtaş'ı ve Kutlu'yu Sultan azad itdi. Kutlu'nun dört yerde yarası var idi, Larend'e'de helak oldu. Demirtaş, Diyarı Osman'a çıkub gitdi.

Ravi eyder : İbrahim Han'ın on altı yaşında eylediği bahadırlığa, cümle Karaman ve Osman beyleri aferin kıldılar. Hasılı kelim bir gün İbrahim Han bin yiğid ile Larend'e'ye gelüb, divana girüb Sultan'ın dizin öpdü. Sultan görüb şad oldu. Ermenak'i mansib virüb gönderdi. Mehmed Bey Konya'da sakin idi. Halil Bey, Aksaray'da olurdu. Sultan'ın bir ammisi oğlu var idi. Namına Hoca Paşa dirler idi. Kayseriyye'yi ana virmiş idi. Davud Bey Sivas'da sakin idi.

Ravi eyder : Kıssa evvelinden zikr olunmuşdur : Ertena Bey Oğlu, Mehmed oğlu Ertena'nın iki oğlu kalmış idi. Birisine Esen, birisine Kadı dirler idi ve dahi

Babuk Han'ın bir oğlu var idi, adına Teberrük dirlerdi. Mahmud dirler bir oğlu daha var idi.

Ravi eyder: Esen ile Kadı, Karaman Oğlu Alaeddin'in elinden kaçub, Ermenistan'a gitmişler idi. Bir gün yirmi bin Ermeni ile Herakliye Diyarına gelüb, Babuk Han Oğullarına mektub salub, yanına getürtdi, didi ki : “ Ey Teberrük ! Karaman oğlundan diyarlarımızı alub zabt idelim”. Teberrük eyder : “Nice idelim ?” Kadı eyder : “Karındaşım Esen'le Ermeni askerini alub, siz bunda sakın olun, ben Kıbrıs'a geçeyim, Frenkden yardım isteyeyim”. Bu dört lain müşavere idüb, Kadı'yı Kıbrıs'a gönderdiler.

Ezincanib; Kadı Kıbrıs'a geçüb, Bey'ine buluşub yardım istedi. Şu şartla ki, (Görkez ve Silifke ve Gilindir ve Payas'a varınca Frengin olsa) Frenk Bey'i otuz bin Frenk virdi. Bodos dirler bir kafiri serdar eyledi. Elhasıl gemilere binüb, Payas önüne çıkdılar. Kadı, Esen'e ve Mahmud'a ve Teberrük'e haber gönderdi. Bunlar dahi duyub, yirmi bin Ermeni, on bin Moğol, Türkmen ve Varsak cem idüb, geçüb Antakiyye şehrinde cemiyet kıldılar. Bunlara otuz bin Frenk de katıldı, cemiyetleri altmış bin er oldu. Antakiyye şehrinde bir kaç gün sakın olub oturdu-lar.

Ezincanib; Alaeddin Şah'a haber irişdi ki : “Gafil olma Ertana oğulları Esen ve Kadı altmış bin Frenk, Ermeni, Moğol ve Türk cem idüb, senden atalarının tahtın taleb iderler” didiler. Sultan dahi etrafa name perakende idüb, kırk bin adem cem idüb, İbrahim Han ve İshak ve Kasım ve Erhan⁷⁰ ve Emir Şah ve Oğuz Oğlu ve Kökez Oğlu hazır olub durdular.

Ezincanib; Esen, yirmi bin Ermeni askeri ile Kayseriyye'nin üstüne düşüb, cenge başladı. Kadı, dahi yirmi bin Frenk askeri ile Niğde'nin üstüne düşüb, yağmaya başladı. Teberrük, on bin Moğol, Türk askerile Sivas'a gitdi. On bin Frenk ile Mahmud bin canibe yürüdü.

Ezincanib; Sultan düşmanın bölük bölük olduğun duyub, Mehmed Han ve Mukbil ve Rüstem ve Oğuz Han'ı yirmi bin dilaver ile Kayseriyye'ye gönderdi. On sekiz bin davudi cebeli dilaver ile İbrahim Han'ı Kökez Oğlun, Koson Oğlun Niğde'ye gönderdi. Kendüsü on dört bin dilaver ile menzil bemenzil yürüdü.

Ezincanib; Mehmed Bey Kayseriyye'ye varub, Erciyes Dağı'nın dibine kondu. Sabah Frenk, hısarı çevirüb, cenge başladı. Heman Mehmed Bey ol gice Bulgar'ın yedi bin senkendaz dilaverin gönderdi. Üç yüz dahi tüfenkendaz gön-

derdi. Andan sonra on dört bin er ile tekbir getirüb, kendüsü dahi yürüdü. Frenk askeri dönüb, iki asker karışub, muhkem cenk kıldılar. Hisardan dört bin er ile Hoca Paşa dahi çıkub, üç gün cenkeylediler. Frenk muhkem zebun oldu.

Ezincanib; Kadı yirmi bin Ermeni askeri ile Niğde etrafın yağma idüb, andan geçüb, Develi ovasın yağma kıldılar, andan geçüb Kayseriyye'ye irişüb, anı gördüler ki, Frenk askeri Mehmed elinde zebun olmuş. Kadı buyurdu; yirmi bin Ermeni yürüyüb, iki gün muhkem cenk oldu. Mehmed Bey zebun oldu. Heman Sivas askeri ile Davud Bey, irişüb, Karamani'ler kuvvet buldu. Bir hafta cenk kıldılar. Heman on iki bin Moğol kavmi ile Teberrük irişdi, on dört gün cenk kıldılar. Karamaniler sınub, kaçub Aksaray'a gelüb, Hasan Dağı'na çıkub, bir iki gün sakin olub, yaraların bağladılar. Hiç yerağları, bargahları kalmamışdı. Sultan'a mektub gönderdi, hali ilam kıldılar. Alaeddin duyub melul oldu. Aydın'a Saruhan'a, Menteşe'ye, Germiyan'a, Hamid'e, Eşref'e ve Zülkadırlı'ya mektublar gönderüb yardım istedi. Cümlesi miktarınca yardım virdiler.

Ezincanib; Kadı, Mehmed Bey kaçub, gitdikten sonra kal'ai Kayseriyye'yi sardı, çok cenk eyledi, alamadı. Hoca Paşa, Davud Bey içeru girmişler idi. Muhkem cenk idüb, kal'ayı virmediler, amma etrafın tamam harab eyledir. Bir gün Kadı, Teberrük ve Esen kırk sekiz bin Ermeni ve Frenk ve Moğol askerin cem idüb, otururken bir kimesne gelüb Kadı'ya eyder: "Ne durursun, Karaman Oğlu Mehmed Han, Hasan Dağı'nda yarayı, zebun oturur, asla yat ve yerağı yokdur". Kadı kıssayı duyub şad oldu. Esen'le, Frenk askerin Konya'ya gönderdi. Mahmud Han'ı on bin Moğol askeri ile Kayseriyye'ye koyub, kendüsü Teberrük'ü, ve yirmi bin Ermeni, on bin Frenk, on bin Moğol askerin bile alub, Aksaray'a doğru gitdi.

Ravi eyder : İbrahim Han on sekiz bin dilaver ile Kayseriyye'ye irişüb, haber aldı ki Kayseri etrafında oturan Mahmud Han'dır. Ol gice şebhun eyledi, Moğol kavmini şöyle kırdı ki, on bin erden bin adem kurtulmadı. Davud Bey, Hoca Paşa kal'adan çıkub, istikbal idüb, riayet kıldılar. Reaya gelüb dua eyledi. İbrahim Han, Hoca Paşa'ya babası Mehmed Bey'i sordu. Davud Bey ider : " Ciğer köşem! Pederin Mehmed Han muhkem sınıgun idüb, kaçub Aksaray'a Hasan Dağın'a gitdi; amma Kadı lain Mehmed Han'ın zebun olduğun duyub ardınca gitdi, pek zebundur, eğer varub, bulursa aman virmez" didi. İbrahim Han duyub, ah eyledi, heman yirmi bin er cem idüb Ilgar eyledi.

Ezincanib; Kadı lain ve Teberrük kırk bin kafir ile Aksaray'a gelüb, Hasan

Dağ'ın çevirüb, Mehmed Han'ın ol halde üzerine yürüdü. Mehmed Han dahi Bulgar sapancılarının ileri sürüb, yirmi bin er ile cenge başladı, amma zebun oldu. Halil Bey, Mehmed Han'ın zebun olduğun duyub, dört bin er ile Aksaray kal'asından taşra çıkub, cenge geldi. Kadı lain, Halil'in hısar'ı koyub, taşra çıktığın görüb, fırsat bulub, kapuyı açub, içeru girub, kal'ayı zabt eyledi. Halil Bey kal'ayı aldıkların duyub, game düşdü. Cenk iderken gelüb, Mehmed Han'a irişdi, kal'a ahvalini haber virdi. Mehmed Han: "Hikmet hüdanındır, emir kendünündür" deyüb cenge başladı.

Ezincanib; İbrahim Han irişüb, Kadı'nın ardından koyulub⁷¹ Frenk askerinin kırmağa başladı. Mehmed Han ve Halil Bey, İbrahim Han'ın geldiğün görüb, dağdan inüb, anlar dahi tekbir getirüb yürüdüler. Bunlar bunda cenkde.

Ravi eyder : Konya halkı Alaeddin Şah'a Kasım Bey ile mektub yazub gönderdiler. Kasım Bey, Sultan'a bir sahrada irişüb, mektubu sundu. Sultan açub okudu. Dimişler ki: "Lütfü ihsan idüb bizi Frenk elinden halas idesin; eğer gelüb irişmezsen Konya'yı Frenk zabt ider." Heman Karaman Oğlu, otuz bin er ile Konya canibine teveccüh idüb, iki gün ilgar idüb, bir sahar Konya şehrine irişdi. Anı gördü , Frenk kavmi kal'aya nerdübanlar kurmuş, Konya halkının feryadı asümana çıkmış. Sultan tabl-u nakkare döğüb, otuz bin dilaver er tiğ çeküb yürüdüler, kafiri bölük bölük eylediler. Üç gün cenk kıldılar; dördüncü gün kafir sınıb, Aksaray tarafına kaçdı. Sultan şehre girmeyüb, kafirin ardınca ta Aksaray'a irişdi. Mehmed Han ve İbrahim Han meğer Kadı ile cenk iderlerdi. Anı gördüler, heman toz peyda oldu, yirmi bin singun kafir ile Esen irişdi. Gördüler ki asker azim cenk iderler, bunlar dahi yürüdüler. İbrahim Han kafir geldiğün görüb game düşdü.

Ravi eyder: Ol halde iken otuz bin Karaman askeri ile Sultan irişdi, oğulların görüb şad oldu. Sultan emreyledi, Yolları bağladılar, yirmi bir gün cenk eylediler. Kılınç sadası alemini tutdu, sahra güm güm gümledi. Kafir askerinin dağıtdılar. Kadı, Teberrük ve Esen, kafir askeri sınığın görüb, kaçub kal'aya girdiler, kapuları bağladılar, burçlara çıktılar. Yukarıdan aşağıdan kırk yedi gün⁷² cenk oldu. Sultan emreyledi, hendeği toprak ile taş ile doldurub, nerdübanlar kurub, üç yerden birine Mehmed Han çıkdı, birine İbrahim Han ve birine Erhan⁷⁰ çıkub ol gün ahşamadek cenk oldu. Hikmet Hudanın; ol gice öyle siyah gice oldu ki, göz gözü görmezdi. Heman Kadı fırsat bulub, kaçub Karahisar'a

geldi, kapusın bağlayub oturdu.

Ezincanib; Sultan, sabah olub Kadı'nın ve Esen'in, Mahmud'un ve Teberrük'ün kaçduğun duyub, Erhan⁷⁰ ve Halil'i Aksaray'da koyub kendüsü, Mehmed Han ve İbrahim Han dört bin dilaver ile ardına düşüb Karahisar'a geldiler. Hısar'ı çevirüb yirmi sekiz gün⁷³ cenk eylediler. Kadı fırsat bulub, andan dahi Herakliye'ye kaçub, kal'asına düşdü. Yedi gün sakin oldu. Sultan Herakliyye kal'asın ihata idüb, dört gün cenk eylediler. Kadı zebun olub, bir gice fırsat bulub, kaçub Sivas'a geldi. Mukbil bir sahraya konub bir cum'a günü alaya bağlayub, iki asker cenge başladı; dört gün karışma cenk oldu. Sapan ile okla, zemberek ile sağın İbrahim Bey bağladı, solun Mehmed Han bağladı, sekiz bin adem toprağa düşdü.

Ravi eyder : İki taraftan dahi tüfenk atarlardı. Hikmeti Rabbani Sultanın buduna⁷⁴ tüfenk dokundu. Hasılı kelim İbrahim hep yorulub, Koson Oğlu ile cenkden taşra çıkub, bir miktar sakin oldular. Meğer lain, İbrahim Han'ın ardına düşüb fırsat gözlerdi, heman İbrahim Han'ı تنها yerde görüb, eline kılınc alub irişdi ki; gafil ardından çalub, helak ide. Kökez Oğlu irakdan İbrahim Han'ı gözedüb gelürken ol hali görüb atın sürdü, elinde cıda var idi, Kökez evvelce irüşüb şöyle urdu Kadı'ya cıda'yı ki, bir yüzden bir yüzüne çıkub, canını cehennemine ısmarladı. Başun kesüb, cıdaya diküb Sultan'ın önüne götürdüler. Ol gün Ermeni ve Frenk ve Moğol kavmin şöyle kırdılar ki kimi kaçdı, kiminin rızkını yağma eylediler. Sultan hısar önüne konub, kırk gün iş-ü işret idüb, Sivas'ı Davud Bey'e virüb, kendüsü asker çeküb; Larende'ye gelüb, bir yıl dört ay sakin olub, yaraları muhkem inicdüb, ahirülemr ahirerete intikal itdi. Allahü Teala ruhun şad eyleye mekanı alisin Firdevsi alay eyleye. Hasıl kelim Mehmed Han'ı yerine Sultan eylediler. İbrahim Han'a Konya'yı virdiler. Orhan'a Aksaray'ı İshak'a Ermenak'ı virdiler.

Ravi eyder: Osman askeri ile cenk idüb, Sinan Paşa'yı yaralayub kaçmışlardı. Meğer Beyazıd Han Rumili'nde gazada idi. Dönüb Bursa'ya geldi, Sinan Paşa'nın sınıb, yaralanub geldiğin duydu. İki yıl sakin oldu. Sonra Alaeddin'in vefatı haberin duyub, asker cem idüp, yetmiş bin er ile Akşehir önüne konub⁷⁵, Mehmed Han'a haber gönderdi. Mehmed Han kırk bin er ile karşı çıkub, kırk gün muhkem cenk eylediler.

Ravi eyder: Mehmed Han ile Bayezid Han dört yılda yirmi altı kerre

duruşub cenk kıldılar. Birbirin almağa kadir olamadılar. Germiyan ile Zülkadir araya girüb, sınır kesüb kat'ı niza ve faslı husumet eylediler, Kelamı Kadime and içdiler ki, hergiz kılıç çeküb sınırlarından içeru girmiyeler. Ahidname yazub, dönüb diyarlarına gitdiler.

Ezincanib; Demirtaş'ın Aydın Oğlu ve Saruhan Oğlu ile adaveti var idi. Bir gün ikisi rast gelüb cenk kıldılar. Aydın oğlu yiğün gelüb, Demirtaş'ın oğlun yetmiş ademile tutub hapseyledi. Demirtaş dahi yaralı idi. Demirtaş Bursa'ya gelüb, Bayezid Han'a şekva eyledi. Bayezid Han eyder: "Karaman Oğlu ile bu denlu and içüb ahd eyledik, ahdi bozalım mı?" . Sinan Paşa eyder⁷⁶: "Ahdi Karaman Oğlu ile eyledik, Aydın ve Saruhan ile eylemedik". Bayezid Han eyder: "Bunlar anın kullarıdır". Sinan Paşa eyder: "Anlar bizim ademimizi tutub habis eylediler, ahdi bozdular, biz dahi bozaruz" deyüp otuz bin er cem eyledi, ve "sen varmazsan biz varırız" didi. Otuz bin askeri çeküb, diyarı Aydın'a irişdi.

Ezincanib, Aydın ve Saruhan kıssayı duyub, on bin er cem idüb, beş bin dahi Hamid Oğlu virüb bir gece Aydın ve Saruhan ve Hamid, Sinan Paşa'yı şebhun idub, Osman askerinin gafil kırub, zebun kıldılar. Sinan Paşa zebun olub, kaçub Bursa'ya geldi. Bayezid Han, Sinan Paşa'nın sınduğın duyub, gazaba gelüb, kırk sekiz bin er cem idüb, Diyarı Saruhan'a vardı.

Ezincanib; Aydın ve Saruhan ve Hamid Oğlu yirmi altı bin er ile karşı çıkub, iki asker karışub, otuz yedi gün kah kaçdılar, kah cenk eylediler. Akibet Osman Oğlu'nun cengine takat getiremeyüb, kaçub Larend'e'ye geldiler. İbni Osman'dan Mehmed Han'a şekva kıldılar. Karaman Oğlu Mehmed Han, vüzerayı cem eyledi. Didi ki : " Ne acib ! Osman Oğlu Beyazid Han'ın ahdi, andı, dürüst değil. Yohsa Kelamullah'a itikadı yok mudur? Yedi kerre ahd eyledi, yine bozdu". Süleyman Paşa eyder: "Padişahım ! bu hususda Osman Oğlu'nun günahı yoktur, ahdi bunlar bozdu, andan sonra o da gelüb, diyarların ellerinden aldı, gör imdi; senin diyarına geldi mi" didi, Vakıa Bayezid Han, Aydın Diyarın ve Saruhan ve Hamid ve Menteşe diyarın zabt idüb, "Karaman Oğlu ile ahdü eman eyledik anın diyarına varmam" deyüb, Teke Diyarın zabt idüb, dönüb Bursa'ya gitdi.

Ezincanib; Karaman Oğlu otuz bin Moğol, Türk, Bulgar askerinin cem idüb, ve divan idüb müşavere eyledi. Cümle Karaman beyleri didilerki : "Osman Oğlu ahdi bozub senin sınırudan içeru girmede, Bu kerre ahdi sen mi bozarsın?".

Mehmed Han eyder : “ Ya nice idelüm ? Aydın, Saruhan ve Hamid ve Mentеше Oğulları dedemin kullarıdır, bizim üstümüze düşman gelse bunlar can ve başların feda iderler, ya biz bakub durmak erlik mi ?” Elhasıl Aydın Oğlun, ve Saruhan ve Hamid ve Mentеше Oğulların bir yıl mikdarı Diyarı Karaman'da alikodu; asker cem idüb, varub diyarların alıvirmek şartıyla.

Ravi eyder : Hikmetullah şöylevaki oldu: Timur Han ol sene gelüb Sivas'a çıkdı, namı dünyayı tutdu, mehabet ve şecaati Diyarı Rum'a velvele bıraktı. Ammisi oğlu Cabir Han'ı kovarak geldi, üç yüz bin Tatar ile ol sene Sivas'da kışladı. Cabir Han yedi yüz Tatar ile kaçub Bursa'ya geldi. Timur ardınca Bursa'ya altmış Tatar⁷⁷ gönderdi. Tatarlar mektup ile gelüb, mektubu Bayezid Han'a sundular. Alub okudular. Demiş ki: “Ey Bayezid Han ! Benim ammim oğlu benden kaçub, senin diyarına varmış, şer'ile anın katli vacib olmuştur, gerekdir ki öldürüb, başın yahud kendin gönderesin. Benden ve askerimden muhkem korkasın, Üç yüz bin çifte yedeklü, tündhu Tatarım vardır; hayf ol diyara ki bunların atının ayağı basmış ola.” Mektubun mefhumu budur. Hasılı kelim Bayezid Han bu edaları duyub, muhkem gazaba geldi. “başıma eğer gelmezsen” deyüb, mektubu pare pare eyledi.

Ravi eyder : Vüzera ; “Cabir Han'ı virelüm, bir alay Tatar'a vilayeti çignet-meyelüm” didiler. Bayezid Han; “Bir kuş bir çalıya sığınmış, benim ol denlü gayretim yokmudur?” deyüb, altmış sekiz bin er cem idüb cenge hazır oldu.

Ezincanib; Tatarlar, Sivas'a gelüb, Timur Han'a Osman Oğlu'nun söylediği haberleri didiler. Timur eyder : “ Eğer başına gelmezsen dimemiş olsa yine varmazdım” deyüp, Sivas'dan göçüb, menzil bemenzil gelmeye başladı.

Ravi eyder : Timur'un Osman Oğlu ile cenk ideceğin mukarrer bildiler. Karaman Oğlu, yazub Aydın Oğlun Hamid ve Mentеше Oğlun ve İbni Eşref ile Saruhan Oğlun Timur'a gönderdi. Sivas'dan bir konak çıktığı gün bu beş Bey gelüb Timur'a Karaman Oğlu'nun mektubun sundular. Timur açub okudu, dimiş ki: “Osman'a tabl-u-alemi biz virdik, akibet yine dönüb bize düşman oldu. Hakipaye varan beş Bey'in kılıçlarıyla feth eyledikleri vilayetleri ellerinden alub, muhkem zulmeyledi. Zulmü cihanı tutmuştur, kavli sahih değıldir.”⁷⁸.

Ravi eyder : Karaman Oğlu; Aydın ve Saruhan ve Eşref ve Hamid ve Mentеша oturub, musahabet iderken, Davud Sivas'dan gelüb, Timur'un mehabetin haber virdi. Didi ki: “Üç yüz bin askere malikdir; Osman Oğlu değıl, bütün

dünya Osman Oğlu olsa ana karşı durmağa kadir olmayalar" didi. Aydın ve İbni Eşref bu sözü duyub, تنها bir yere gelüb, beş bey müşavere itdiler, didiler ki: "Karaman Oğlu'nun bize faidesi yokdur, gelin varub Timur'a gidelim". Bu beş Bey kalkub, Sivas'a azm idüb gitdiler. Bir gün Sivas'a gelüb gördüler ki, sahra bargah ile dolmuş. Divanı Timur'a gelüb kapucubaşına buluşdular, ahvallerin andılar. Kapucubaşı Timur'a arz idüb, Timur bunları söyledüb ahvallerine acıdı. Bunlar didiler ki: "Kılıcımız ile feth eylediğimiz diyarı zulm idüb elimizden aldı." Timur dahi ahd eyledi, "Sizi diyarınıza Bey eylemeyince Diyarı Aceme dönmeyeyim" didi.

Ezincanib; Karaman Oğlu bunların Timur'a gitdiğin duyub, yirmi altı bin er cem idüb, Timur'dan canibe⁷⁹ dideban salub, kendusu Larendede sakın oldu.

Ravi eyder: Larendede ol sırada Mir Hasan dirler bir budala var idi, her zaman çağırub, "Horasan ateşi Rum'u yakdı" dirdi. Mehmed Han Karaman beylerine eyder: "Bu divanenin rumuzun bildinüz mi? Gelün Konya'ya varalum, Hazreti Mevlana Oğlu Çelebi'ye buluşalum, görelim ne buyurur" didi. Yirmi altı bin er ile Mehmed Han Konya'ya gelüb, Hazreti Mevlana Oğluna buluşdular. Didiler ki: "Lütf idüb biza dua eyle, düşmanı kahr idevüz, dönüb gidevüz". Çelebi eyder: "Ey Karaman Oğlu! Timur Allahü Tealanın kahr ateşidir, her kim karşı dursa namü nişanı kalmaya. Eğer benden dua dilersen cümle tevabiin alub Bulgar Dağı'na çıkasın, Huda'nın işine kimesne karışmaz". Karaman Oğlu Mehmed Han, Çelebi'nin dizin öpüb, taşra çıkub, cümle tevabiin alub, Larendeye geldi. Cümle rızkın ve malin alub Ermenak'e gitdi. Larendede şehrinde yirmi adam kalmadı.

Ezincanib; İbni Saruhan, İbni Aydın, İbni Menteşe, İbni Hamid, İbni Eşref Timur Han'ın önüne düşüb, Bursa'ya doğru gitdiler.

Ezincanib; Bayezid Han duyub, yetmiş bin er ile cenge hazır oldu. Birbirine buluşmağa dört konak yer kaldığı vakit, Timur bir mektub yazub, Şeyh Hasan ile gönderdi. Şeyh gelüb Osman Oğlunun divanına girüb, mektubu Bayezid Han'a sundu, açub Defterdar Ya'kub efendi okudu. Dimişki: "Benim askerim şerrinden diyarın saklayasın ve ammim oğlun gönderesin ve beş Bey gelüb senden şekva eylediler, kılınçlarıyla feth eyledikleri diyarların ellerinden almışız, bu Beyler ile barışub, diyarlarını viresin, ben dahi dönüb diyarıma gidem". Osman Oğlu iltifat itmeyüb, mektubu pare pare eyledi. Andan sonra Şeyh Hasan gelüb, macarayı

haber virdi. Hasılıkelam; kıssa meşhurdur. Timur gelüb, Bayezid Han'ı helak idüb, Bursa'yı zabt eyledi, Aydın ilinde kışladı, Aydın'a Aydın'ı Saruhan'a Saruhan'ı, Hamid'e Hamid'i hep yerlerine Bey eyledi. Timur evvel baharda geçüb Konya'ya azm eyledi.

Ezincanib; Karaman Oğlu Mehmed Han cümle diyarın Taşili'ne göçürüb, kendüsü gelüb Konya'da karar eyledi. Dideban haber getürdi ki, Timur dimiş : “Karaman Oğlu beni istikbal etmedi, varub Konya'yı ve Larendeyi harab ideyim”. Karaman Oğlu gelüb, yirmi altı bin er ile Hazreti Mevlana Oğluna buluşdu; didi ki: “Ey Çelebi! bizimle himmet koş, bu belayı bu şehrin üstüne getürmeyem”.

Çelebi eyder : “Bu şehri anın elinden Evliyalar halas ider, amma Timur'un cengine varma, eğer varırsan ardından var, çünkü şikar olursun”. Mehmed Han eyder : “Çelebinin rumuzun bildünüz mi?”.

Ravi eyder: Timur'un otağı Konya önüne kondu. Karaman Oğlu göçüb Ereğli üstüne gitdi, otuz altı bin er cem idüb hazır baş oldu.

Ravi eyder : Timur Konya'da üç gün oturdu. Bir gice bir vakıa gördü: Hazreti Mevlana Türbesinden kırk adem gelüb biri tacın; birisi mührüm, birisi kılıcın aldı; birisi de küsu önüne alub şöyle çaldı ki, ol gice yedi bin adem helak oldu. Sabahleyin uyanub, kılıcın ufanık buldu, mührün bulamadı. Emreyledi, heman göçüb gitdiler. Her konakda iki bin adem helak olurdu. Hergiz Timur ardına bakmayub azmi Horasan idüb gitdi.

Ezincanib; Karaman Oğlu Mehmed Han ardına düşüb, Sivas'a varınca çok ademin kırdı, ağırlığın aldı.

Ravi eyder: Timur Han'a beyleri arz eylediler ki, Karaman Oğlu Mehmed Han cümle hazineni aldı, otuz bin ademin kırdı. Timur cevap virdi: “İleru giden kurtulur” didi, ta Horasan'a varınca ardına bakmadı. Biz gene kıssai Karaman'a geldik : Mehmed Han çok hazine yağma idüb, Larendeye geldi, iş-ü işrete başladı.

Ezincanib; Bayezid Han'ın yerine oğlu Mehmed Bey'i Şah eylediler. Kardeşıyla Rumili'ne cenge gitdi, varub karındaşını helak eyledi, Beyazid Han'ın cümle mülkünü zabt eyledi, pederinin yerine Şah oldu.

Ravi eyder : Karaman Oğlu Mehmed Han gelüb, Larendede iş-ü safaya başladı. Bir gün Karaman beyleri ile oturub, musahabet ederken bir kimesne gelüb, bir mektub sundu, Süleyman Paşa okudu, dimişki: “Ben Gölhisar Dizdarı

Yusuf'um, sen ki Mehmed Han İbni Alaeddin'sin; malum ola ki, Antalya hıсарının hakimi yoktur, cümle hıсар halkı sana muntazırdır, gelüb zabt idesin." Mehmed Han mektubu görüb şad oldu. Yirmi altı bin er ile Larend'e den kalkub, Beyşehir'ne geldiler, andan geçüb Gölhisar'a geldiler. Halkı istikbal idüb kondu, yirmi gün sakin oldu, bir mektub yazub Antalya'ya gönderdi. Mektubu Antalya Dizdarına sundular, açub okudu. Dimiş ki : "Sen ki Antalya Dizdarısın, malumdur ki, dedem Karaman Antalya'yı Frenk elinden almışdı, nice zaman bizim zabtımızda olmuştur, yine miftahını bize gönderesiz." Dizdar miftahı vermedi zira muradı bu idi ki kal'ayı kendüsü zabt ide. Teke beylerinden kimesne kalmamış idi; Timur cenginde gitmişdi. Ol mahalde Osmanlının nam-ü nişani yokdu. "Karaman Oğlu'nun diyarı uzakdır, bir iki bekler de kalkub, gider" deyu kapıları bağladı; cenk tedarikin gördü. Dizdar'a mektub ile giden bey gelüb, Mehmed Han'a Dizdarın kal'ayı virmedüğün didi. Mehmed Han gazaba gelüb, kal'a üstüne varub, yirmi bir gün muhkem cenk etdiler. Lainin adına Ahi Murad dirlerdi, cenge takat getiremeyüb zebun oldu, aman diledi, kapuyı açdılar. Meğermel'unun muradı hile idi, Mehmed Han, beyleri ile kapunun önüne geldi, bir top hazır eylemiş idi, Mehmed Han'a nişan alub atdı, top dokunub şehid oldu. Karaman beyleri, Mehmed Han'ın şehid olduğun görüb, geçüb Larend'e ye geldiler. Mehmed Han'ı defn ittiler, kırk gün matem idüb, andan sonra divan idüb, İbrahim Han'ı Şah kıldılar. Dört karındaşı var idi; biri Orhan, biri İshak, biri Halil, biri Alaeddin idi. İbrahim Han cümlesinden büyük idi. Anı şah eylediler. Ammüsi Davud Bey'e Kayseriyye'yi virdi ve Orhan Bey'e Beyşehir'in virdi, Yakub'a Ermenak'ı, Halil'e Aksaray'ı virdi. Ammüsi Ali Bey'e ve Mahmud Paşa'ya Akşehir'i virdi. Hızır Bey'e Niğde'yi virdi. İsmail'e Enduğ Kal'asın virdi. Oğuz Oğluna Silifke'yi virdi. Emirşah'a Mut'u virdi. Hacı Mustafa'ya Gülnar'ı, Bozdoğan Oğlu Mehmed'e Kalendir'i virdi. Mukbil'e Mamuriyye'yi virdi, Kasım Bey'e İshaklu'yı, Bayındır'a İlğın'ı virdi. Muhkem adalet idüb bac-u- haracı kaldırdı.

Ravi eyder : Orhan Bey bir gün altı yüz er ile ılgar idüb, sabah namazında Antalya kal'asının kapusuna pusu idüb, kapu açıldığı gibi içeru girüb, namazda dizdarı tutub, boğazına kemend atub, yedeğe alub, yağmağa mukayyet olmayub Larend'e ye götürdü. İbrahim Han görüb Şad oldu, emreyledi, pare pare kıldılar. İbrahim Han kah Konya'da kah Larend'e de sakin oldu.

Ravi eyder : Timur gitdikten sonra iki yıl Diyarı Osman hali kaldı. İki yıldan sonra oğlu Mehmed Bey zuhur idüb, dördüncü yılda Rumiline geçüb karındaşını helak eyledi. Yedinci yılıdek pederinden kalan diyarı gücile ele geçürdi. Sekizinci yıl Aydın ve Saruhan ve Hamid ve Menteşe Oğulları ile cenge başladı ve Germiyan diyarın almığa başladı.

Ezincanib; Alaeddin Şah, Şam beylerinden Melik Nasır ile cenk idüb sulh olmuşlar idi. Oğlu Taviil Hasan yirmi bin askerle, Niğde önüne gelince yağma eyledi. İbrahim Han duyub, otuz bin er cem eyledi. Hoca Paşa'yı, Mahmut Paşa'yı Orhan Bey'i serdar idüb, yirmi bin Gülnar, Bulgar, Turgud askerin cenge gönderdi.

Ezincanib; Germiyan Oğlu, Saruhan Oğlu, Aydın Oğlu yardım istediler. İbrahim Bey karındaşı Alaeddin Bey'i serdar idüb, on bin er ile Germiyan Oğluna yardıma gönderdi ve Orhan Bey gelüb Şamlı ile Niğde ovasında cenk eyledi.

Ezincanib; İbrahim Han yedi bin suvari ile pulad'a gark olup Kökez Oğlun, Zülkadir Oğlu'na gönderdi. Zülkadir Oğlu on bin yardımcı virdi. Kökez Oğlu on bin er ile gelmekde.....

Ezincanib; Şam askerile Orhan Bey yirmi gün cenk idüb, Şamlı yiğün gelüb, Karaman askerin sıydılar. Orhan Bey şehid oldu. Asker kaçub giderken yedi bin er ile İbrahim Han irişdi. Ammüsi Orhan'ın şehid olduğun duyub dönüb, yirmi dört bin er dahi cem idüb, Şamlı'ya mukabil irüşüb, yedi gün muhkem cenk eyledi. Bir gice, Zülkadir Oğlu askeri ile Kökez Oğlu irişüb, Şamlı'yı şebhun eyledi. Ol gice Şam askeri şöyle sındı ki kaçmağa başladı. Amik Ovası'na varınca muhkem cenk eylediler. Haleb Bey'i, Çerkes askerin cem idüb, Amik Sahrası'na irişüb yedi gün cenk eylediler. Yahşi Bey ve Zülkadir Oğlu iki Şah'ın mabeynin sulh idüb, Haleb Bey'i, İbrahim Han'a kız virüb, alub, Haleb'e geldiler. Kırk gün ziyafet eyledi. Ahdü aman eylediler, dosta dost, düşmana düşman olalar. Andan sonra Kızıl Boğa on bin Çerkes askeri ile önüne düşüb Şam'a gelüb, sulh idüb, doksan gün sakin oldular. Cümle Peygamberleri ziyaret idüb, andan sonra geçüb, otuz yedi bin er ile Kudüs-i Şerife gelüb ziyaret kıldılar, andan dahi geçüb Humus'da yirmi gün oturub, Kızıl Boğa'yı diyarına gönderüb, Adana'ya gelüb Tarsus'u, Adana'yı, Yahşi Han'a virüb, Zülkadir Oğlun alub, Larend'e'ye geldiler.

Ezincanib; İbrahim Han küçük karındaşı Alaeddin Bey'i, onbin asker ile Turgud Oğlun bile koşub, Germiyan Oğluna yardıma göndermişdi. Alaeddin Bey

kona göçe Seyid Gaziye gelüb, bir iki gün sakin oldular. Meğer Osman Oğlu, Hamid Diyarına, cenge gitmişdi. Veziri Lütfi Paşa gelüb, Akşehir'i yağma idüb, dönüb Karahisar'a giderken Turgud Oğlu duyub, gelüb Alaeddin'e haber virdi. Alaeddin Bey yirmi iki yaşında bir nercivan idi. Civanlık gururile asker çeküb, ardından irişub, askeri Osmanı dağıdub, Lütfi Paşa'yı tutub katl eyledi; gelüb Karahisar'ı garet eyledi ve on bin er ile konub, Germiyan Oğluna haber gönderdi. Meğer Demirtaş, Borlu'da yedi bin er ile sakin idi. Kati pir idi. Osman Oğlu, Kara Halil'i on üç bin er ile Alaeddin üstüne gönderdi.

Ezincanib; Alaeddin, Turgud Oğlu'na eyder: "Demirtaş eski düşmanımızdır, tiz asker cem eyle, olaki ele getirevüz" deyüb, heman asker cem idüb, göçecek az zamanda İbni Eşref irişub, Şehzadeye buluşub didi ki: "Ne durursun, on üç bin er ile Kara Halil geliyor." Heman Alaeddin Bey on dört bin er ile süvar olub; Turgud ve İbni Eşref'i alub, Şuhud önünde buluşub, bir gün bir gece muhkem cenk eylediler. Alaeddin atın sürüb, Kara Halil'in üstüne varub, ok atub atın öldürdü. Atı yıkılab, kalkamayub, bir ok dahi kenduya urub helak eyledi. Kerim Kulu dirler bir kethudası var idi. Askere serdar olub cenge başladı.

Ezincanib; İbrahim Han karındaşı Alaeddin'den haber alamayub, karındaşı İshak'ı ve Hoca Paşa'yı sekiz bin er ile gönderdi. İshak Bey kona göçe Konya'dan Karahisar'a geldi. Meğer Demirtaş dört bin er ile gelüb, Karahisar'a konmuş idi, gice irişub Alaeddin'i şebhun ide. İshak Bey rast gelüb, askerin dağıdub, mecal vermeyüb, Demirtaş'ı bağlayub, Alaeddin'den haber alub, heman göçüb Şuhud'a irişdi. Gördü ki Alaeddin, Osman askerile muhkem cenk ider; Osman'ı ortaya aldılar, bir fasıl cenk kıldılar. Osman askeri sınub, Alaeddin Bey ve İshak Bey ve Hoca Paşa ve Turgud Oğlu ve İbni Eşref ve Hamid Oğlu gelüb, Karahisar'ı zabd idüb, İbrahim Han'a mektub gönderdiler.

Ezincanib; Germiyan Oğlu, Osman Oğlu ile sulh olub, cenkten ferağat eylediler. Mehmed Bey'e bir gün haber irişdi ki, "Ne durursun, Karaman Oğlu Alaeddin gelüb Karahisar'ı zabt eyledi, Lütfi Paşa'yı ve Kara Halil'i helak eyledi, Demirtaş'ı habs eyledi" deyu ... Heman kırk bin er cem idüb, menzil bemenzil gelmeğe başladı.

Ezincanib; Alaeddin'e Osman Oğlu geliyor deyu haber irişdi. Heman Alaeddin yirmi dört bin er ile karşı varub, muhkem cenk eyledi. Cenk yedi gün sürdü. Bir sehar Alaeddin Bey atına süvar olub, İshak Bey ile veda idüb cenke

girdi, yirmi üç baş kesdi. Kırk bin er ile Osman Oğlu etrafların çevirub, Karaman Oğlu askerinin ortaya aldı. Alaeddin cenk iderken Osman Oğlu'nun alemi dibine geldi. Üstüne çok adam çıktı yıkamadılar. Akibet atın sinirlediler ve yıkub bağladılar, Osman Oğlunun önünde başın kesüb ol nevcivanı şehid eylediler. Andan sonra Karaman askeri kaçub, Akşehir'e geldiler. Osman Oğlu Eğirdir'e on bin er ile Mesih Paşa'yı koyub, kendüsü Ahmed Paşa'yı bile alub, Akşehir'e geldi, cenge başladılar.

Ezincanib; İbrahim Han karındaşı Alaeddin'in helakin duyub, ammüsi Davud Bey'i Kayseriye askeriyle Akşehir'e gönderüb, Davud Bey gelüb irişdi. İshak Bey, Davud Bey'in geldüğün duyub, şehirden taşra çıktı, cenge başladı.

Ezincanib; İbrahim Han Larende'de Süleyman Paşa'yı koyub, Konya'ya gelüb, Hazreti Mevlana'yı ziyaret idüb, kurbanlar kesüb, andan sonra on bin Bulgar ve Gülnar askeriyle kendüsü suret tebdil idüb, Beyşehir'ne geldi. Dulkadir Oğlu ile Kökez Oğlun bile alub, on sekiz bin er cem idüb Karağaç'a geldiler.

Ezincanib; Mesih Paşa'ya haber irişdi, "üstüne Karaman Oğlu geliyor" deyu. Mesih Paşa mukabil irişüb, Eğirdir önünde üç gün cenk kıldılar. İbrahim Han iki asker cenk iderken suret değışüb, bir Osmanlı çavuşu şekline girüb, bin yiğid ile Hamid'i alub, Mahmud Paşa'yı ve Kökez Oğlun ve Dulkadir Oğlun asker yanında koyub, kendüsü bin yiğid ile Karahisar tarafından gelür gibi Osmanlı askerine doğru koşub, gelmeğe başladı. Mesih Paşa asker geldiğün görüb, yardımcı sanub, bir kaç fersah yer istikbal idüb, alub alem dibine götürdü. Heman İbrahim Han, Hamid Oğluna işaret eyledi. Hamid Oğlu bin yiğid ile Mesih Paşa'yı tutub katl eyledi. Osman askeri ol hali görüb, sinub kaçdılar. İbrahim Han gelüb, Eğirdir önüne kondu, yirmi gün sakin oldu. Hamid diyarın gene Hamid Oğluna virdi. Kendüsü yirmi iki bin asker ile göçüb Karahisar'a geldi.

Ezincanib; Osman Oğlu, Davud Bey ve İshak Bey ve Turgud Oğlu ile yirmi yedi gün cenk eyledi. Karaman askeri sinub şehre düşdüler. Bir ay dahi şehirde cenk kıldılar. Amma muhkem zebun oldular.

Ezincanib; İbrahim Han Karahisar'da sakin olub, Kökez Oğlun sekiz bin er ile Akşehir'e gönderdi. Kökez Oğlu bir gice Akşehir'e gelüb, Karaman askerinin zebun görüb, Osman Oğlun şebhun eyledi, sabahadek muhkem cenk eylediler. Sabah olub Osmanlı, Karamanlı teşhis olunub İshak Bey ve Turgud Oğlu, Hoca Paşa ve Mahmud Paşa ve Koson Oğlu şehirden taşra çıkub, yardım geldiğün

bilüb, üç gün muhkem cenk eylediler. Adem gövdesile sahra doldu.

Ezincanib; Dulkadir Oğlu ve İbrahim Han yirmi altı bin Karaman askeri ile Karahisar'dan göçüb, Sultan Dağı'nın dibinden geçüb İshaklı'ya geldiler. Gördüler ki: Osmanlı ile Karamanlı şöyle cenk iderler ki, sahra kızıl kanla boyanmış, kılıç yıldırım gibi şüle virir, ok yağmur gibi yağar, Bulgar askerinin sapan taşı tüfenk gibi işler. İbrahim Han emreyledi; tekbir getirüb yürüdüler, yirmi gün inüb, binüb cenk kıldılar. Osman askeri takat getiremeyüb dağıldılar. Osman Oğlu Karahisar'a gelüb vezirlerin anda koyub, kendüsü Bursa'ya gitdi. Etrafa mektublar salub, altmış bin er cem eyledi.

Ezincanib; Sultan İbrahim Konya'ya gelüb, etrafa ademler salub, kırk altı bin er cem eyledi. On bin er ile Kasım Bey'i ve İshak Bey'i ve Kökez Oğlu'nu İshaklı'da kodu. Bir yıl cenk eylemeyüb sakin oldular. Evvel bahar olunca İbrahim Han Karaman beylerin cem idüb Akşehir'e geldi.

Ezincanib; Osman Oğlu dahi altmış bin er ile Karahisar'a geldi. Şeyh Yahya, Mevlana Şemseddin, Mevlana Nizameddin, cümle ülema ve fuzala, müfti ve vaiz üç yüz kişi olub, Germiyan Oğlun, Dulkadir Oğlun önlerine düşürüb bu iki şahı barıştırdılar, kat'ı niza ve faslı husumet eylediler, şimdengeru dosta dost, düşmana düşman olalar. Bayezid Han'ın bir kızı var idi, İbrahim Han'a virdiler. Germiyan Oğlun Osman Oğluna, Dulkadir Oğlun Karaman Oğluna, vekil idüb gene sınır bağladılar.

Ravi eyder: Karaman Oğlu; Mehmed Han ile bir sene de yirmi yedi⁸⁰ kerre muhkem cenk kıldılar, biribirin alamadılar, ahir sınır kesmişlerdi. Ol sınıra gene kail olub, dönüb İshak Bey'i Akşehir'e koyub, ammüsi Yakub Bey'i Kayseriyye'ye saldı. Ve İbrahim Han Konya'da imaret yaptı. Andan Larend'e'ye gelüb orada da bir imaret yaptı.

Ravi eyder: İbrahim Han'ın tekkesi, cami ve hanikahı, imaret ve köprüsü ve hanları cümle altmış dört danedir. Hayratı binihayedir. Hem kendüsü ehli tevhiddir. Tabakai evliyada kutub makamına vasıl olmuş idi. İmamına bir gün, "evvel tekbirde Kabetullah sana aşikare olur mu, bana ikinci tekbirde ancak olur" deyu sual idüb imamı dahi : "Sultanım, hazretinüzde Saltanat davası olmağın evvel tekbirde görünmeğe mani olur deyu" cevab virmişdir. Gene İbrahim Han, "Musallada her gice kırk bin kudret kandili yanar görmez misin?" deyu sormuşdur. Elli bir yıl diyarı Karaman'a Sultan olmuşdur, Hutba okutmuş ve

sikke kestirmişdir. Düşmandan bir kimseye il virmemişdir, Zamanında Karaman halkı muhkem huzur görmüştür. Osman Oğlu kızından yedi oğlu olmuştur. Büyük oğlu Kasım Bey'dir. Diğerleri İshak, Alaeddin, Halil, Pir Ahmed, Yakub ve Küçük Mustafa'dır.

Ravi eyder : Osman oğlu ile İbrahim Han, zamanlarında muhkem muhabbet üzere olmuşlardır. İbrahim Bey'in Nasuh Bey, kızı oğludur. Onu çok severdi. Cambaz dirler bir defterdarı var idi, kızını ana virmiş idi. Nasuh Bey ondan olmuştur. Hasılı kelam İbrahim Han hasta oldu, bildi ki, sefer zamanı yakındır, oğulların başına cem idüb, Kasım Bey sahibi rey olmağla mührü saltanatı ana teslim idüb, Alaeddin'e İçil'i virüb, Halil'e Ermenak'ı virüb, İshak'a Akşehir'i viridi. Yakub'a Aksaray'ı viridi. Mir Musa dirler bir ammisi var idi, Kayseriyyeyi ana viridi. Küçük Mustafaya Beyşehirin viridi. Pir Ahmed'e Tarsus'u viridi. Ali Bey'e İshaklu'yu viridi. Hoca Paşa'ya Niğde'yi, Mahmud Paşa'ya Endug Kal'asın viridi. Vasiyet eylediki: "Benim zamanıma gelince Osman Oğulları bizden korkarlardı. Bizim anların üstüne galebemiz var idi. Şimden sonra anlar bize galebe ider, müdara idesiz" didi. Sultan Mehmed'e bir mektub yazıb gönderdi ki: Lütuf idüb, benim oğullarıma riayet idüb hasım yerine komayasız" didi. Hatta Sultan Mehmed dahi bir zaman riayet eyledi.

Ravi eyder: İbrahim Han'ın vefatına iki illet vardır. Birisi bu ki, Sultan Mehmed İstanbul'u fethylediği yılda vefat eyledi. Bir veziri var idi. Ahmed Paşa dirlerdi. İbrahim Han, Ahmed Paşa'yı İstanbul'a mubarek bad'a gönderdi: Ahmed Paşa varub, İstanbulda üç ay sakin olup, İbrahim Bey'in mubarekbad mektubun viridi. Bir gün Sultan Mehmed, Ahmed Paşa'yı تنها çağırub bir mikdar zehir viridi. Didi ki : "Eğer Karaman oğlu İbrahim Han'a virüb helak idersen diyarı Karaman'ı sana ebedi viririm" didi. Veziri bidin zehri alub, Larendeye geldi. Meğer son güz ayı idi. Akşehir'den bir mikdarca yaş üzüm alub geldi, Ol zehri bir salkım üzümün içine zarafetle işledi. Bir tabağa gayri üzüm koyub İbrahim Han'ın önüne götürdü. İbrahim Han üzümü görüb, taze üzüm hoş gelüb yidi." Dahi var mı? deyu sual eyledi. "Vardır" deyüb veziri lain zehirli üzümü götürüb, İbrahim Han alub yidi. Filhal zehir kâr idüb yıkıldı. Alub sarayına götürdüler. Yirmi altı gün yatdı, andan sonra vefat eyledi. Bir rivayette kendu ecelile vefat etmişdir Kavli sahih budur. Osmanlıların zehir virdüğü oğlu Kasım Bey'dir.

Ravi eyder : Zehir virdüğü saat kaçub, İstanbul'a gitdi. Sultan Mehmed buyurdu. Ahmed Paşa'yı asakodular, didiler ki "Hayrın olsa Sultan'ına olurdu." Hasılı kelim Diyarı Karaman'a Kasım Bey'i şah eylediler. Her bir karındaşı bir vilayetde hakim oldu. Amma hutba ve sikke Kasım namına okunurdu. Sekiz yıl halisce sakin oldular. Bir gün İshak ile Halil mabeynine adavet düşdü. İki de asker çeküp, Ermedsun önünde cenkeylediler. Halil sınıb, Ermenak'e firar etdi. İshak irişüb, Biçakçı Cisri'nde cenge başladı. Yedi günden sonra Halil'i tutub katleyledi. Gelüb Ermenak hısarın aldı. Cümle İçil ve Gülnar ve Mamuriye ve Silifke ve Mut, Tarsus'a varınca zabt idüb hutbe okutdu ve sikke kesdi. Bu fesad Küçük Mustafa'nındır. İshak ile Küçük Mustafa Beyşehrin alub, Gülnar ve Bulgar ve Silifke ve Varsak taifesinin cem idüb, Larendeye gelüb, cenk kıldılar. Kasım Bey sınıb, Konya'ya gelüb, İstanbul'a mektub gönderdi, yardım istedi. Sultan Mehmed; Ahmed Paşa ile yirmi bin adem gönderdi: mabeynlerin sulh eyledi. Yarısın Kasım Bey zabt idüb, yarısın İshak Bey zabt eyledi. Küçük Mustafa'ya Aksaray'ı virdiler. Cenkten fariğ olub, üç yıl sakin oldular.

Ravi eyder : Engürü'yü Hüsrev Bey dirler, Osmanlı beylerinden, bir bey zabt iderdi. Haymana uçundan Küçük Mustafa ile hasım olmuşlardı. Küçük Mustafa fırsat gözlerdi. Bir gün Turgud Oğlu ile sekiz bin yiğid alub, Engürü'yü basub, Hüsrev'i helak eyleyüb, şehri zabt eyledi. Sultan Mehmed kıssayı duyub, Konya'ya Kasım Bey'e, mektub gönderdi. dimiş ki: "İbrahim Han bana mektub gönderdi, bunda dimiş ki: sizinle akrabalık davamız vardır ve hem benim dedem Alaeddin bin Karaman senin pederin Osman'ın Şah olmasına sebep oldu. Tabl ve alem virdi. Sen dahi iyiliğe iyilik idüb, benim diyarıma tamah idüb oğullarım incitmiyesin, lütf idesin, dimiş. Biz dahi ana riayeten, sizi incitmedik. Şimdiden sonra vaktinize hazır olasız, yahud Küçük Mustafa'yu tutub gönderesiz" . Kasım tutub göndermek murad eyledi. Mustafa kaçub Larendeye, İshak Bey'e, geldi. İshak otuz bin er cem idüb, cenge hazır oldu. Beyşehri'ne geldi. Kasım Bey mektub yazup, olmuşuna göre Sultan Mehmed'e ilam etdi. Sultan Mehmed, kırk bin er ile Mesih Paşa'yı gönderdi. Karahisar'a gelüb kondular.

Ezincanib; İshak Bey otuz bin er ile Teke diyarına uğrayub, Teke beylerinden yedi bin er alub, Karahisar önüne gelüb, Osman askeri ile muhkem cenk eylediler. Osman askeri sınıb, Karahisar'a düşdüler, ahvali Sultan Mehmed'e arzeylediler.

Ezincanib; Kasım Bey yirmi bin er ile irişüb, gice şebhun idüb, hikmeti rab-bani Küçük Mustafa'yı tutub habs eyledi. İshak kaçub Turgud İlin'e gitti. Cümle Karaman askeri Kasım Bey yanına cem oldular. Küçük Mustafa'yı İstanbul'a, Sultan Mehmed'e gönderdi. Sultan Mehmed, Kasım Bey'in karındaşını tutup, gönderdiğine şad oldu, ve Küçük Mustafa'yı azad idüb, Rumilin'de bir sancak virüb, serhadde tabl-u - alem ile gönderdi.

Ezincanib; İshak Bey, Dulkadırlı'den yardım alub, Larende üstüne gelüb, Kasım Beyle altmış gün cenk eyledi. Sonra İshak Bey sınub, kaçub Şam'a düşdü. Şam Beyi riayet idüb anda kaldı. Sonra Şam'lı yardım virüb, gene gelüb, muhkem cenk eylediler. Karamaniler yiğın gelüb, Şam'lı kaçub, İshak Bey, Varsak taifesinin arasına düşdü. Bir nice zaman sonra anda tutub helak eylediler. Cümle Diyarı Karaman'ı Kasım Bey zabt eyledi. Yedi yıl hüküm ve hükümet eyledi. Osman Oğlu ile Kasım Bey'in cengine sebeb bu oldu ki, Küçük Mustafa Rumilin'de kral ile aşına olub, ahd iderler ki: “ Benim karındaşım Karaman Şahı'dır. Kırk bin askere malikdir. Mektub gönderelim, karındaşım ol canibden yürüsün, biz seninle bu canibden yürüyelim” deyu. Bu ahd üzere bir mektub yazub Karaman'a gönderdi. Yolda mektubu tutub Sultan Mehmed'e arzylediler. Biri dahi bu oldu ki, Osman'ın bir Beylerbeyisi Kabe'ye giderken, Karaman sınırundan gice geçüb giderken, Turgud Oğlu rast gelüb, cenk eylediler. Çok adem helak eylediler. Vezir dönüb İstanbul'a geldi, Karaman Oğlu Kasım Bey'den şekva eyledi. Sultan Mehmed sefer çağırdu, kırk bin sipahi cem eyledi. Hersek Oğlu Gedik Ahmed Paşa'yı serdar eyledi. Diyarı Karaman'a cenge gönderdi. Gelüb Karahisar'a konub, Kasım Bey'e elçi gönderdi. Elçi mabeyinlerine gelüb gidüb sulh idemedi. Akıbet Kasım Bey Karaman ve Kayseri ve Beyşehir ve Niğde ve Bulgar ve Gülnar ve Silifke ve Mamuriye ve İçil askerın, cümle kırk dört bin er cem idüb, Konya'da Hazreti Mevlana'yı ziyaret eyledi, kurban kesdi, andan göçüb Akşehir'e geldi, bir mektub yazub Kökez Oğlu ve Oğuz Oğlu ile gönderdi. Kökez Oğlu divana girüb, mektubu Gedik Ahmed Paşa'ya sundu. Gedik Ahmed Paşa okudu. Dimiş ki: “Evvela müslüman müslümana kılıç çekermi ve Allah'ın buyruğu mudur, yahud Peygamber'in kavli midir? Evvela eyledikleri isnaddan benim haberim yokdur. Layık mıdır ki reayayı harab idevüz.” Gedik Ahmed Paşa ahvali Sultan Mehmed'e arzyledi. Cümle ülema bir yere gelüb, bu cengi makul görmediler. Sultan Mehmed haber gönderdi ki, “Konya'yı bana virsin, sulh olub

cenkden feragat idelim." Kökez Oğlu gelüb mektubu Kasım Bey'e virdi. Kasım Bey mektubu okuyub mefhumun bildiler. Karaman beyleri; "Konya gibi şehir vermeden ölünce cenk eylemek yeğdir" dediler. Heman ol gice askeri dört bölüb, bir bölüğüne Kökez Oğlun ve Turgud Oğlun ve bir bölüğüne Koson Oğlun ve Kaya Oğlu Ali Bey'i ve bir bölüğüne Hızır Bey'i ve Emir Şah'ı serdar eyledi. Ve bir bölüğüne kendüsü ve karındaşları serdar oldular⁸¹. Karaman beyleri süvar olub, nısfül'leyle düşmana yakın irişüb, şebhun eylediler. Dört taraftan askeri ihata idüb, öyle cenk kıldılar ki, dört bin adem toprağa düştü. Gedik Ahmed Paşa'ya dört yerde yara irişüb, cümlesi sınıb kaçdılar. Karaman Oğlu dönüb Konya'ya geldi.

Ezincanib; Gedik Ahmed Paşa yirmi bin er ile kaçub, Sultan'a mektub gönderüb, İlgar ile Kayseriyye'ye gelüb, kendüsünü kimse bilmeyüb, bir sabah hisar kapısı açılınca içeru girüb şehri zabt eyledi. Karaman beyleri dağılub, Konya'ya gelüb, ahvali Kasım Bey'e haber virdiler. Kasım Bey otuz bin er ile Kayseriyye'ye gelüb, iki çeri mukabil olub, yedi gün cenk eylediler. Mehmed Han otuz bin er gönderüb, cenkde iken gelüb irişüb, muhkem cenk kıldılar. Karaman askeri sınıb, kaçub Konya'ya geldiler. Bir yıl cenk eylemeyüb sakin oldular. Evvel bahar olunca Gedik Ahmed Paşa kırk bin er ile Konya'ya geldi. Hisarı çevirüb cenge başladılar. Karaman Oğlu otuz bin er ile Larenden' den göçüb, bir gice Konya'ya irişüb iki asker karuşub, kırk üç gün muhkem cenk eylediler. Kırk dördüncü gün Osman askeri sınıb Karahisar'a geldiler, anda kışladılar. Evvel bahar olunca altmış bin er ile Konya üstüne gelüb, yirmi altı gün cenk eylediler. Karaman askeri sınıb Larenden'e gitdiler. Gedik Ahmed Paşa Konya'yı zabt idüb, iç kal'ayı mamur eyeledi. İki yıl sakin oldu. Üçüncü yıl altmış bin er ile Larenden'e gelüb, muhkem cenk eyledi. Alamayub Konya'ya geldi. Ol yıl Karaman Oğlu Kasım Bey cümle rızkın, malın ve tevabiin alub Ermenak'e gitdi. Evvel bahar olunca Gedik Ahmed Paşa Larenden'e gelüb cenk kıldılar. Dört yıl cenk eylediler. Beşinci yıl Larenden'i zabt eyledi. Dört bin kul yazub Mesih Paşayı anda kodular. Kış olunca şehir halkı tuğyan idüb, Mesih Paşa'yı bir gün cumaya giderken, dört bin kul ile, taşa tutub helak itdiler. Kulu kırdılar, Karaman Oğluna haber gönderdiler. Karaman Oğlu gelüb şehri zabt eyledi. Cümle Varsak taifesi ve Aksaray kavmi gelüb; Turgud'u ve Kökez'i serdar eylediler. Yirmi bin mıkdarı adem ile gelüb, azim cenk idüb Konya'yı aldılar.

Ezincanib; Sultan Mehmed kıssayı duyub, evvel baharda kendüsü altmış bin er ile sürüb, Konya'ya gelüb andan, göçüb Larend'e'ye gelüb, Kökez Oğlu ve Turgud Oğlu karşı çıkub, yirmi bin er ile Karadağ dibinde karşı varub, şöyle cenk eylediler ki, yedi gün yol virmediler. Sekizinci gün on yedi bin Bulgar ve Gülnar ve Varsak askeri ile Karaman Oğlu Kasım bey irişdi. Dört bin Silifke askeri ile Oğuz Oğlu irişdi. Üç bin er ile Koson Oğlu ve Göcer Oğlu ve Kutluşah Oğlu irişdi. Yirmi altı gün muhkem cenkeylediler. Sahra leşle doldu. Dağ ve taş kırmızı kan oldu. İki askerden dokuz bin dört yüz adem toprağa düşdü. Dört Beylerbeyi helak oldu. Yedi Sancak Beyi, yüziki müteferrika helak oldu. Dünya dünya olalı böyle cenk olmadı idi. Ahir Karaman Oğlu sınub, cümle beyleri ile Bulgar'a çıkıdı. Gayri il virmedi⁸². Sultan Mehmed gelüb, şehre kondu. Karaman Oğlunun sarayların yıkub, yerine bir husar yaptı ki, her kulesi asümana irişdi. Diledi ki şehri yakub katliam ide. Ülema icazet virmedi. İstanbul'u yeni almış idi. Murad eyledi ki cümle halkı İstanbul'a süre. Defter ile şehrin içinden otuz bir bin müslüman evi, yedi bin kafir evi sürgün eyledi. Andan geçüb Aksaray'ı sürüb, İstanbul'a götürdü. Tefsire kadir üç yüz şeyh, vaiz, müfti, alim ve abid sürdü. Lakin bunlar İstanbul'da sakin olmayub üç yıldan sonra kaçub yine geldiler. Sultan Mehmed gazab idüb, Gedik Ahmed Paşa'yı gönderdi. Gelüb Larend'e'yi ateşe urub yakub, yıkub harab eyledi. Yüz on yedi mahalle, dört cami selatin, üç yüz yedi vakit mescidi, yirmi dokuz hamam, dört medrese⁸³, yedi hanikah⁸⁴ cümle harab idüb, koyun ve kuzu sürer gibi oğlun, uşağın önüne bırakub, şeyh, ülema ve fukara feryad iderken, yirmi, otuz bin adem Karadağ dibine cem idüb, kendüsü gözlerine karşı, ol ziba sarayları, köşkleri Camii Sultan ve Camii Nizamşah, Camii Kaşi'yi, ve Cami Hasan Basri'yi, Camii Karaman'ı ve cümle şehri yere beraber idüb, andan sonra dönüb on yedi bin er ile bu denlü fukaraları yayak olarak oğlu ile uşağı ile döğe döğe sürmeğe başladı.

Ezincanib; Kökez Oğlu, bu zulmü görüb ağlayı ağlayı Bulgar Dağı'na çıkub şehre olan zulmü hikayet idüb, Karaman Oğlu Beylerle şöyle ağlaşdılar ki cihan feryad ile doldu. Kökez Oğlu eyder : "Şimdengeru bizim diriliğimizden ölmemiz yeğdir". Sekiz bin Bulgar'ın senkendaz askerinin cem idüb, ol gice halkın yatdığı yere irişüb, seharin göç zamanında Osmanlı askerinin önün alub, şöyle tiğ urdular ki, sekiz bin adem helak oldu, Gedik Ahmed Paşa kaçub, halkı dönderüb şehre götürdüler.

Ezincanib; Kasım Bey yedi bin er cem idüb, Larend'e'ye geldi, ne gördü? Kani ol mamur şehir? Kani ol ziba saraylar? taraf taraf çarşular ve pazarlar ? kani Şah Alaeddin'in ve Mehmed Han'ın ve Mahmud'un ziba köşkleri ? kani selatin camiler...? Cümle harab ve yebab olmuş. Şehir kavmi beylerin görüb, koyun kuzuya karşı gelür gibi irişüb, görüşüb, feryadü figan asümana çıkdı. Bir zaman ağlaşdılar. Didiler ki: "Takdir Huda'nındır. Ağladığımızın faidesi yokdur". Cümle şehir halkını alub Bulgar'a çıkdılar. Bir zaman böyle geçindiler Larend'e on bir yıl harabe kaldı.

Ravi eyder : Sultan, Diyar-ı Karaman'ı oğlu Cem'e verdi. Gelüb Konya'da üç yıl sakin oldu. Sonra gelüb Larend'e harabesin gördü halkının perişanlığın gördü, olan zulme vakıf oldu, bihtiyar ağladı, zira ehli insaf Padişah idi. Larend'e'de dört yıl sakin oldu. Larend'e'de bir saray ve bir bedestan ve bir mıkdar çarşu, pazar yaptı. Zulmü def idüb, adalete başladı. Karaman halkı Cem Sultan'dan hoşnut olub, bir bir gelüb cem olub, yine mülklerin mamur eylediler. Cem Sultan Larend'e'nin mamur olmasına sebep oldu. Andan sonra Cem Sultan'a gayri sancak virüb Larend'e'yi Sultan Ahmed'e virdiler. Sultan Ahmed zamanında dahi mamur oldu. Andan sonra Şehzade Sultan Mehmed'e virdiler. Üç yıl sakin oldu. Sonra yine Cem Sultan'a virdiler, zira Cem Karaman'da doğmuş idi. Larend'e halkı onu muhkem severdi. Kasım Bey ile birbirine muhabbetnameler gider gelürdi. Bir gün Cem Sultan şikare binüb, Kureyş Dağlarına çıkdı. Yanında üç yüz ademi ancak var idi. Av iderek yaylağa irişdi. Gördü ki bir azim cemiyet var. Bildi ki Karaman Oğludur. Havf eyledi. Meğer Kureyş Beyleri, Karaman Oğlunu ziyafete çağırılmışlar idi. İşü işret iderlerdi. Kasım Bey bildi ki geçen Cem Sultan'dır. Kökez Oğlun gönderdi, davet eyledi. Cem Sultan muhkem havf eyledi, gördü ki kaçmak dahi kabil değildir. "Allahü Tealaya sığınub, davete icabetdir" deyüb varmağa başladı.

Kasım, cümle Karaman beyleri ile istikbal idüb, irişüb birbirile musafaha eylediler. Kasım Bey gördü ki Cem Sultan mahbub bir yiğittir. Cem Sultan gördü ki Karaman Oğlu bir mühib serverdir. Hal ve hatır soruşdular, biraz Diyarı Karaman'a olan zulmü söyleşdiler. Biribirine muhkem muhabbed eylediler. Kırk gün işü işret eylediler. Cem Sultan ahd eyledi. "Eğer ben Padişah olursam yine diyarını sana vireyim" didi. Dünya ve ahiret karındaş oldular. Bir kaç gün Karaman Oğlu Bulgar'a çıkdı. Bir nice zaman muhabbet üzere oldular. Dostluk ve

kardaşlık davasını kıldılar. Bir gün Cem Sultan saltanat davasına düşüb Kefe'ye geçdi. Bir nesne peyda idemedi. Andan sonra başına asker cem idüb Bursa'ya vardı. İstanbul'dan Sultan Bayezid asker gönderib, Hersenk Beli'nde iki asker buluşub, yedi gün cenk eylediler. Cem Sultan sınub ayağına yara irişdi. Rahtın ve bahtın bırakub kaçdı. On dört ademile Konya'ya geldi. Muhkem giriv ve feryad kıldılar. Evin, avretin, rızkın, malin alub, Larende'ye geldi. Kasım Bey macerayı duyub, Kökez'i bin yiğid ile gönderdi. Gelüb Cem Sultan'ı alub, Bulgar Dağı'na çıkalar. İttifaka giderken Lala Paşa irişüb, askerile Cem Sultanı ortaya alub yol virmedi. Heman Karaman beyleri kıssayı duyub, Oğuz Han ile sekiz bin adem irişüb, iki bin er ile Kökez Oğlu irişüb, tekbir getirüb şöyle kılıç urdular ki, Lala Paşa'nın alayın bozdular, Yirmi bin eri dağıdub Cem Sultan'ı helaş idüb alup Bulgar'a çıkdılar. Cem Sultan gelüb, Karaman Oğluna buluşub, devri nahem vardan şikayet idüb ağlaşdılar. Üç yıl sakın oldular. Bulgar Dağı muhkem sarp olmağla kimsenin eli irişmedi.

Ravi eyder: Cem Sultan Haç niyyetin idüb, Karaman Oğlu Kasım Bey'den destur diledi. Kasım Bey yedi yük akça virdi. At, don, deve, katır virdi. Bin yiğid ile Kökez Oğlun Haleb'e varınca bile koşdu. Cem Sultan'ın dahi başında beş yüz yiğid var idi. Kasım Bey on yiğid ile⁸⁵ dört gün bile gitdi. Vedalaşub, dönüb Bulgar'a çıkdı. Kökez Oğlu bin beş yüz yiğit ile Cem'i Haleb'e götürüb veda idüb, gelüb Bulgar'a çıkub, Kasım Bey'e cümle selamet haberin getürdi. Kasım Bey şad oldu.

Ezincanib; Haleb Beyi, Cem Sultan'a azim riayet idüb, kırk gün oturub bir gün önüne düşüb Şamı Şerif'i seyrettirdi. Andan Kudüs-ü Şerifi ziyaret ettirdi. Andan sonra Mısır'a gönderdi. Gelüb Mısır Sultanı'na buluşdu. Altı ay Mısır'da oldu. Andan sonra Hac niyetile Kâbetullah'a gelüb ziyaret eyledi. Bir yıl mucavir oldu. Andan sonra Hac zamanı irişüb, hacılar ile gelüb Mısır'a çıkdı. Mısır Sultan'ı koyuvirmeyub bir yıl Mısır'da sakın oldu.

Ezincanib; Engürü beyi Mehmed Bey, Cem Sultan'ı muhkem severdi. Karaman Oğluna muhabbetname gönderüb: " Ey Kasım Bey ! çok ademe maliksiz. Lütuf idüb Cem Sultanı Mısır'dan getüresin. Hem Tatarlar elinden kurtarasın ve hem Osman Oğlu ile bir dahi cenk idelim" dimiş. Heman Karaman Oğlu Kethüdası Emeldin Bey'i⁸⁶ bir mektub, altı yüz ademle Mısır Sultanı'na Karaman Oğlunun muhabbetnamesin gönderdiler. Mektubu Mısır Sultanı'na sundular.

Okudu, mefhumun bilüb Cem Sultan'a destur virdi. Muradı salıvirmemek imiş, Andan sonra menzil bemenzil Larende'ye gelüb, Bulgar'a çıkdılar. Kasım Bey yirmi dört bin davudi zırhlı dilaver ile istikbal idüb, buluşub, görüşüb ağlaşdılar. Cem Sultan'ı alub Bulgar'a çıktılar. Bir kaç gün işü safaya başladılar. Karaman Oğlu eyder: "Ey Sultan Cem ! Bizim yirmi sekiz bin cenk görmüş dilaver yiğidimiz vardır. Senin dahi nice muhibbi muhlisin vardır. Yedi bin yiğid⁸⁷ Engürü bey'i Mehmed Bey'in vardır. Cümle kırk dokuz bin er olur. Osman Oğlu ile tokuşalım. Ya taht ola, ya baht ... Eğer olmazsa yine mekanımız olan Bulgar Dağı hazır, Süleyman Peygamber'in divleri gelse Bulgar Dağı'na çıkamaya" deyüb, heman Kökez Oğlun serdar idüb, on bin Bulgar askeri ile Larende'ye gelub zabt eyledi. Osmanlı kaçub Konya'ya gitdiler. Karaman Oğlu ve Cem Sultan Larende'de sakin oldular. Karaman Oğlu askerin cem eyledi. Koson Oğlu ve Elvan Oğlu ve Oğuz Oğlu ve Firiz Oğlu ve Göcer Oğlu, Emeldin Bey, Turgud Oğlu ve Bayburd Oğlu ve Bozdoğan Oğlu, Mukbil ve Kökez Oğlu ve Kaya Oğlu, Emir Şah ve Kutlu Şah ve Hocantı Oğlu cümle yirmi sekiz bin yarar asker ile, Karaman Oğlu beylerin cem idüb, cenge hazır oldular. Cem Sultan'ın başına on dört bin er cem oldu. Larende'den kalkub Konya üstüne geldiler. Beylerbeyi cenk idemeyüb kaçdı. Gelüb Konya'yı zabt eylediler. Andan kalkub Engürü'ye geldiler. Mehmed Bey yedi bin er ile geldi. Alub cümle Engürü'ye geldiler, bir zaman sakin oldular, işü safaya başladılar.

Ezincanib; dört beylerbeyi ile Lütfi Paşa'yı serdar idüb, Engürü üstüne gönderdiler, menzil bemenzil gelmekte

Ravi eyder : Cem Sultan'a, "üstüne asker geliyor" diye haber irişdi. Cem Sultan kendi askerleriyle yürüdü, Karaman Oğul beylerle yürüdü. İrişüb bir sahrada buluşdular. Öyle cenk oldu ki sahra kızıl kan ile doldu. Dereler leşle doldu. Lütfi Paşa'yı Kökez Oğlu tutub, Cem Sultan'a götürdü. Cem Sultan kendi elile katl itdi. Osmanlı askeri sınub, şöyle kaçdı ki İstanbul'a dar düşdü. Cem Sultan gelüb, Eskişehir'in önüne konub, işü safaya başladı. Karaman Oğlu Kasım bey eyder : "Gel dönüb gidelim. Bir gayri tedarik görelim". Cem mağrur olub safaya mukayyed oldu. Kasım, askerin alub Engürü'ye geldi. Cem Sultan'a "düşmana karşı varma, gel gitme" deyu haber gönderdi. Cem mukayyed almayub düşmana karşı gitdi.

Ezincanib; İstanbul'dan Padişah kendüsü kalkub, asker çeküb gelmeğe

başladı. Cem Sultan kardaşının geleceğın bilüb, Hersenk Beli'ne karşı vardı, muhkem cenk eyledi. Cem bir mikdar gelebe idüb, dönüb Eskişehir üstüne geldi. Sultan Bayezid karşı gelüb, iki asker mukabil olub, yedi gün cenk eylediler. Akibet Cem sınıb Konya'ya kaçdı. Karaman Oğlun'a : "Ne durursun tiz gelesin" deyu haber irişdi. Karaman Oğlu'nun bir seraskeri var idi, çok cenk görmüş idi, adına Pir Han dirlerdi. Karaman Oğlu'na eyder: "Padişahım !Cem Sultan üslubu cengi bilmez, her kande varsa askeri kırdırır, gel Engürü'den kalkalım". Karaman Oğlu askerini alub kalkdı. Sultan Alaeddin Han'ın yanına geldi kondu. Pir Han ve Kökez on iki bin cenk görmüş yiğid ile cenk iderek Osman askerinin ardın alub, Engürü'ye gelince kovdular. Çok adem helak eylediler. Bir Beylerbeyi'si dönüb Pir Han ile bir fasıl cenk eyledi, fakat getiremeyüb kaçdı. Gelüb Engürü'de Karaman Oğlundan muhkem şekva kıldı, didi ki: "Karaman Oğlu ardımızdan çok ademimiz kırdı". Padişah emreyledi ki; Haymana'dan doğru Larend'e'ye giderler, Herkez göçmek tedariki üzre...

Ezincanib; Pir Han gelüb Kasım Bey'le buluşdu. Kasım Bey eyder : " Ey beyler ! Bayezid Han'ın askeri çokdur, kırma ile tükenmez; bizim askerimiz azdır, lakin çok cenk görmüşdür, bir yiğidimiz kırk yiğid ile cenk ider; bir katça Osman Oğlu cenk idelim, görelim Hak ne buyurur" deyüb dideban gönderdi.

Ezincanib; Osman Oğlu Engürü'den geçüb, Haymana içinde Sultan Alaeddin Hanı'na⁸⁷ gelürken Karaman Oğluna haber irişdi. Heman Kasım Bey yirmi sekiz bin er ile, on altı boy ve yetmiş bin ere karşı varub kılıç çeküb tekbir getirüb, şöyle cenk eyledi ki, Osman askerinin geri bıraktılar. Dokuz gün cenk kıldılar. On iki sancak beyi⁸⁸ sekiz bin altı yüz adem toprağa düşdü. Karaman Oğlu cenk iderken Pir Han, Osman Oğlunun cümle ağırlığın alub zabt eyledi. Karaman Oğluna gelüb buluşdu, alduğu esbabı arzeyledi. Andan sonra geçüb, Konya'ya geldiler. Cem Sultan duyub Karaman Oğlun istikbal itdi. Kasım Bey, Cem'le buluşub görüşüb geçen macerayı haber virdi ve cümle alduğu esbabı Cem Sultan'a virdi. Cem: "Anın devleti yiğindir, yüz kerre cenk idersek faidesi yokdur" didi. Karaman Oğlu eyder : "Bir zaman bizim hükmümüz Sivasdan İskenderuna'dek yürürdü hutbemiz sikkemiz iki yüz yıl okundu. Şimdi Bulgar Dağından gayri, sakın olacak yerimiz yokdur, bu dünya bize kalmadı, ana hiç kalmaz, gel varub bugün Bulgar'a çikalım. Baki ömrümüzü Bulgar'da geçürelim" didi. Andan geçüb Larend'e'ye geldiler. Mehmed Bey'i bin yiğid ile didebanlığa

gönderdiler. Osman askerine rast gelüb, Mehmed'i tutub helak eylediler. Sultan Bayezid Larende'ye geldi. Karaman Oğlu Kasım ile Cem Ereğli'ye geldiler. Ardlarından yedi kerre asker gönderdiler. Yedisini de dağıdub helak kıldılar. Cem Sultan ve Karaman Oğlu dağa çıktılar. Osman oğlu çare bulamadı. Akibet Larende'ye Sultan Mehmed namında bir şehzade kodular. Onunla on iki bin kul kodular. Kendüsü dönüb İstanbul'a gitdi.

Ezincanib; Cem, Bulgar'da iki yıl sakin oldu. Bir kethüdası var idi. Frenk Ali Bey dirlerdi⁸⁹ İttifaka bir gün Karaman Oğlu Kasım Bey ile Umran yaylağında oturub musahabet iderken Cem eyder : “ Ey Karaman Oğlu ! benim kethüdam Rados'dan gelmedir, Frenk Oğludur. Bana dir ki, Gel beni Rados'a gönder, varub Rados Beyi ile müşavere idelim, bizi Rumili'ne geçürsün varub, kıraldan yardım alalum ve Frenkden yardım alalum, biz Rumili'den, sen bu canibden yürü, aradan Bayezid'i kaldıralım”. Karaman oğlu eyder: “Biz kafirle imtizaç idemezüz, gel sözün tut, seni Mısır Sultanı ideyim. Haleb Beyi ile müşaverem vardır.” Ol asırda Haleb Bey'i Karaman Oğluna kızın virmiş idi. Ve Karaman Oğluna, “Gel seni Mısır Sultanı ideyim” deyu haber göndermiş idi. Bu kıssayı Cem'e hikayet eyledi. Cem eyder : “Kafir taifesinin ahdi dürüsttür, Arap taifesinin değildir”. Cem'in fikrini savab görüb, asker çeküb Silifke'ye geldiler. Andan geçüb Ak liman'a geldiler. Andan geçüb Kelenderi Kal'asına geldiler, bir gemi peyda idüb, Frenk Ali Bey'i kırk adem ile Rados'a gönderdiler. Ali Bey Rados'a gelüb, kafir Beyine buluşub ahdü eman eyledi. Andan dönüb iki dane büyük gemi alub, dört yüz⁹⁰ Frenk askeri ile Kelendiri'ye geldiler. Cem'in yanına cem oldular, Ali Bey ahidnameyi Cem'e sundu. Okuyub makbul idinüb, gitmek yerağın gördü. Kasım Bey eyder: “Ey Cem ! gel bir alay bidin kafirin arkasına varma. Bulgar Dağı'nda ölünce sakin ol. Burayı Süleyman'ın divleri gelüb, çıkmağa kadir değildir. Gel ferağat eyle. Mısır'a gitmeniz yeğdir” didi. İş takdirindir, ahdinden dönmeyüb, gemiye binüb, cümle rızkın ve beylerin koyub gitti, varub kendü; eğer safa iderse beylerine haber göndere. Elhasıl veda idüb gitdi. Bir gün Rados'a geldi. Kafirler karşı gelüb, muhkem riayet eylediler. Dört pare gemi gönderüb kalan beylerin, rızkın ve malin Rados'a alub getürdiler. Andan sonra mel'unlar ahidlerini bozub Cem'i habs eylediler. Dört yıl sakin olub, başına çok felaket geldi. Piye şehrinde mahbus iken vefat eyledi.

Ezincanib; biz Karaman Oğlu kıssasına varalım. Cem'den sonra yirmi iki

yıl sağ oldu. Cümle Taşili'ne hükm eyledi. Kimesne elinden almağa kadir olmadı. Bulgar Dağı kati sarp olmağla kimesne anı ele getüremedi.

Ravi eyder: Sultan Selim Arabistan'a sefer idüb, geçüb giderken Karaman Oğlu bir gün Bulgar'dan on bin⁹¹ yarar süvari ile Kökez Oğlun gönderüb bir taraftan kendusu inüb, Sultan Selim'in ağırlığın alub, çok ademlerin kırdılar. Dönüb Larende'yi yine zabt idüb, Akşehir'e varınca gayret eyledi. Sultan Selim tamam seferi seferleyüb gelüb, Aksaray'a konub Larende'ye cenk için asker gönderdi, gelüb muhkem cenk eylediler, Larende'yi yine Osmanlı zabt eyledi, Karaman Oğlu Bulgar'a çıkdı.

Ezincanib; Sultan Selim eyder : “Karaman Oğlu bu aradan gitmeyince Karaman kavmi bize muti olmaz, nice olmak gerek?”. Vezir eyder: “Padişahım ! Bulgar bir azim dağdır, ve Taşili'nde sarp dağlar vardır ki, Kühi Kaf'da dahi misli yokdur ve ol diyarın taifesi cümle kırılmağa kaildir, Karaman Oğlun ele virmezler ve Karaman Oğlu'nun yanında cenk görmüş on bin kulu vardır, yüz bin er ile cenk itmeğe kadirdir” didi. Sultan Selim eyder: “Ya tedarik nedir? Karaman Oğlu gitmeyince bu diyarın zabtı kabil değildir”. Vezir : “Padişahım ! Karaman Beylerbeyliğın Ali Paşa'ya virelim, sahibi tedbirdir, bir tedarik “eylesün” deyüb, Karaman Oğlu diyarın Ali Paşa'ya mukarrer eylediler. Padişah İstanbul'a gitdi. Ali Paşa, Diyarı Karaman'da bir yıl sakin oldu. Ramazan namında bir zaim var idi; Karaman beylerinden olub Karaman Oğlu ile ziyadece dost idi. Ali Paşa anı getirdüb, Karaman Oğlu nice helak olacağıın müşavere eyledi. Ramazan eyder : “Bir kaç makbul beyi vardır. Birisi Kökez Oğlu, birisi Pir Han, birisi Emeldin, birisi Oğuz Oğlu, biri Bozdoğan Oğlu, bunlar yoluna can baş virirler. Amma bir kethüdası vardır. Hocantı Oğlu dirler⁹², eğer bu işi eylerse ol eyler” deyüb, Hocantı Oğluna nezaketle adem gönderüb getürtdiler. Ali Paşa'ya buluşdu, Ali Paşa Hocantı Oğluna eyder: “Eğer Karaman Oğlun helak idecek olursan Larende'yi ebedi sana vireyim”. Ol dahi idecek oldu. Yirmi bir miskal zehir virdiler. Lain varub Taşili'ne gitdi bir zaman eğlendi.

Ezincanib; Kasım Bey'in üç oğlu dört kardaşı⁹³ var idi. Ramazani şeriften bir hafta evvel bir kaç Beyleriyle Kestel Yaylağına çıkdılar. Bir kaç gün işü safa eylediler. Hocant Oğlu, Kasım Bey'in yaylağa geldiğın duyub, lain zehri alub yaylağa geldi, Kasım Bey'e buluşub, ziyafet şeklinde bir kaç kuzu ve helva bişürdi. Andan sonra zehri şerbete katub, otuz dane server, üç oğlu, bir karındaşı

oturub helvayı, ününde kodu.

Şerbeti ecel virüb merhum oldular. Beyit :

Sunub camı ecel sakii devran
Anı nuş eyledi Ali Karaman
Gitdi pes bunların devri zamanı
Ecel çün kimseye virmez emanı

Otuz dane server şehid olub, cümle ehli Karaman giribanların çak itdiler. Ve bu serverleri defn idüb, Kasım Bey'i oğulları ve o karındaşıyla Larend'e de İbrahim Bey türbesine defn itdiler.

Ravi eyder : Hocantı Oğlu kaçub Larend'e'ye gelüb, kıssayı haber virdi. Ali Paşa, Sultan Selim'e arzeyledi. Sultan Selim emr eyledi. Hocantı Oğlun salb itdiler. Sultan Selim eyder : "Bunca senedir nanü nimetin eki idüb, efendisin öldüren ademden bize sadakat ile hizmet itmek me'mul değildir".

Ravi eyder : Karaman Oğlu vefat eyledikten sonra Çeri Başısı Pir Bayram ve Kökez Oğlu ve Esed Çelebi; bin er ile baş çeküb Osmanlıya serfüru itmeyüb, kuttai tarik olub, yedi sene gezdiler. Kah Mer'aş'da, kah Haleb etraflarında, kah Amid'de, kah Humus'da kat'ı tarik itdiler. Sair beylerine Osman Oğlu riayet idüb, zeamet virdi. Hasılı kelam Kasım Bey, Sultan Beyazid devrinden Sultan Selim'e irişdi. Asahhi kavil budur. Tevarihde şöyle gördüm ki, Eşref Şahnamesinde, Şah İsmail rivayet ider ki, Şeyh Hayder on iki bin sofı ile Kara Ahmed'e gelüb gaza iderdi. Tebriz Şahı Uzun Hasan kızın virmişdi. Şah İsmail Uzun Hasan andan vücüde geldi. Amma Geylan'da Sultan Ahmed perverde eyledi. Sonra uzun Hasan saltanatdan korkub Şeyh Hayder'e zehir virüb helak eyledi. Şah İsmail'i helak etmek murad eyledi. Sultan Ahmed saklayub ele virmedi. Hasılı Şah İsmail baliğ olduktan sonra Sultan Ahmed, Rum Sultanı Bayezid'e haber gönderüp pederin katl itmege yardım istedi, İstanbul'a ilçi gelüb Padişaha ve vüzeraya bu kıssayı arzeylediler. Vüzeraya ile müşavere idüb; kendi kulundan kul virmeyi makul görmediler. Amma şöyle müşavere eylediler ki paşmakçıdan, cellahdan ehli hireften dört bin adem yaza. Kendi kulundan izin virmedi. Bu üslubu düzüb, mektub gönderdiler. Padişah emri üzere Şah'a sundular. Şah dahi ehli hireften dört bin kul yazdı. Amma bir akil kimse var idi. Lakabına Meges dirlerdi. Gayet

de Şah'ın makbülü idi. Meges eyder : “Şahım ! ehli sanayi asker olmaz. Böyle asker ile Şeyh Hayder'in kanın alamazsın. Asker cenk görmüş, baş kesmiş, bahadır gerekdir” didi. Şah eyder: “ Ya nice idelim. Bu asker bizi rüsvay ider. Geri dönüb Geylan'a gidelim” didi. Bir kaç gün gitmek yerağın gördüler. Bir gün bir adem gelüb, Meges'e buluşub eyder: “Size bir bahadır yarar asker haber vireyin. Bana bir kaç flori virirsiniz” didi. Meges, iki yüz miskal virdi. Ol adem eyder : “Karaman Oğlu henüz vefat eyledi, üç serdar ile bahadır bin erleri vardır. Muttasıl erbabı cenkdir, Osman Oğluna tabi olmadılar. Eğer gelirlerse dünyada anın gibi asker olmaz, Birisi kırk bine yetişir. Serdarlarına Pir Bayram dirler”. Meges bu haberi duyub, Şah İsmail'e haber virdi. Mektub yazub Meges ile Karaman Oğlu askerine gönderdi, gelüb Tekür Yaylağında bulub, Pir Bayram'a ve Kökez'e mektubu virdi. Açub okudu, dimiş ki: “Senki Pir Bayram'sın ! işittim, şahınız vefat itmış, kimsesi kalmamış, Osman Oğluna tabi olmamışsınız. Lütf idüb gelüb bana asker olasız, size külli riayet iderim”. Pir Bayram beylerle müşavere idüb, Acem'e gitmesin makul gördüler. “Bin erle Kökez, altı bin erle Pir Bayram kalkub, Şahı Acem'e gelüb, Şah bunlara azim riayet idüb, varub Tebriz'i Şah'a alıvırdılar. Horasan cenginde Kökez'i ve Bayram'ı ahz idüb helak itdiler. Name'i Şah İsmail'de böylece tahrir olunmuştur.

KAYNAKÇA

- 1- Ali Emiri Kütüphanesindeki nüshada ; bahşid.
- 2- A.E.K. nüshasında ; kırk dört,
- 3- A.E.K. nüshasında ; beş bin
- 4- A.E.K. nüshasında ; Yer köprü.
- 5- A.E.K. nüshasında ; yüz otuz.
- 6- A.E.K. nüshasında ; Kal'ai Klabada.
- 7- Vakiye = Okka.
- 8- A.E.K. nüshasında ; yirmi altı bin.
- 9- A.E.K. nüshasında ; Kırk bin pulada gark cengaver.
- 10- A. E. K. nüshasında ; yüz yiğit ile.
- 11- A. E. K. nüshasında ; beş bin.
- 12- A. E. K. nüshası; Kosun.
- 13- A. E. K. nüshası; yüz.
- 14- A. E. K. nüshası; Güzel Hisar. .
- 15- A. E. K. nüshası ; ikiyüz.
- 16- A. E. K. nüshası ; Teke paşa.
- 17- A. E. K. nüshası ; Yerköprü
- 18- A.E.K. nüshasında; Yerköprü.
- 19- A.E.K. nüshasında; Yerköprü.
- 20- A. E. K. nüshasında ; Kulubad çayırında. "Filobad olsa gerek". M. Ferit Uğur.
- 21- A. E. K. nüshası; Konya.
- 22- A. E. K. nüshasında ; Tufan gibi.
- 23- A. E. K. nüshasında ; Derende.

- 24- A. E. K. nüshasında; yedi bin
- 25- A. E. K. nüshasında; seksen.
- 26- A. E. K. nüshasında : Halil'i.
- 27- A. E. K. nüshasında ; bir kühda.
- 28- A. E. K. nüshasında ; Süleyman Bey zebun oldu yiğirmibin askerle Fahreddin irişüb hay huy asümana çıkdı, Cenk, gitdikçe terakki buldu. Otuz gün cenk oldı. İki taraftan yedi bin adem toprağa düşdü. Üç gün dahi cenkeylediler.
- 29- A. E. K. nüshasında; Karaman oğlunun akranı.
- 30- A. E. K. nüshasında; bir gün.
- 31- A. E. K. nüshasında ; Mur kal'ası.
- 32- A. E. K. nüshasında ; Boz Uğuri.
- 33- A. E. K. nüshasında; üç yıl
- 34- A. E. K. nüshasında ; Mento
- 35- A. E. K. nüshasında; Sinan nam bir Bey eline
- 36- A. E. K. nüshasında ; Moğol.
- 37- A. E. K. nüshasında ; hain.
- 38- A. E. K. nüshasında; Sursad.
- 38- A. E. K. nüshasında; Mirza ve Kaya pir olmuşlardı.
- 39- A. E. K. nüshasında; yüz yirmi.
- 40- A. E. K. nüshasında; Mahmud Şah
- 41- A. E. K. nüshasında; yirmi
- 42- A. E. K. nüshasında; yüz seksen.
- 43- A. E. K. nüshasında; Devlet Şaha taş urub.
- 44- A. E. K. nüshasında; dört
- 45- A. E. K. nüshasında ; neyyiri necat.
- 46- A. E. K. nüshasında; Ota.
- 47- A. E. K. nüshasında ; yedi adem.
- 48- E. A. K. nüshasında; yedi zaviye.
- 49- A. E. K. nüshasında; Ebu Sarı.
- 50- A. E. K. nüshasında ; Larendeye.
- 51- A. E. K. nüshasında ; yedi ay.
- 51- A. E. K. nüshasında; otuz bin
- 52- A. E. K. nüshasında; beylerin
- 54- A. E. K. nüshasında. dayılık

- 55- A. E. K. nüshasında; amusu oğlu.
 56- A. E. K. nüshasında; on dört bin.
 57- A. E. K. nüshasında; yedi bin.
 58- A. E. K. nüshasında; Küme yaylağı.
 59- Yahşi Han?
 60- A. E. K. nüshasında; ve Bahtiyar.
 61- A. E. K. nüshasında; oldukları.
 62- A. E. K. nüshasında; üç bin.
 63- A. E. K. nüshasında ; Eğridere.
 64- A. E. K. nüshasında; otuz bin.
 65- A. E. K. nüshasında; Hatun Banu.
 66- A. E. K. nüshasında; Orhan
 67- A. E. K. nüshasında ; Yedi Beyle
 68- A. E. K. nüshasında; Kumran.
 69- A. E. K. nüshasında: Kal'ası.
 70- A. E. K. nüshasında; bin ademle.
 71- Orhan
 72- A.E.K. nüshasında; kovub.
 73- A. E. K. nüshasında ; yedi gün
 74- A.E.K. nüshasında; sekiz gün.
 75- A.E.K. nüshasında; burnuna.
 76- A. E. K. nüshasında: Konya'ya karşı.
 77- A. E. K. nüshasında; Demirtaş ider.
 78- A. E. K. nüshasında; bin Tatar.
 79- A. E. K. nüshasında; fiili dürüst değildir.
 80- A. E. K. nüshasında; Timur tarafına.
 81- A. E. K. nüshasında; yirmi
 82- A. E. K. nüshasında; bir bölüğüne Kökez Oğlu, ve bir bölüğüne Turgud Oğlun ve bir bölüğüne Koson Oğlun, bir bölüğüne kendusi ve karındaşları ve Karaman beyleri cümle süvar olub.
 83- A. E. K. nüshasında; gayri il irmedi.
 84- A. E. K. nüshasında; üç medrese
 85- A. E. K. nüshasında; üç tekke.
 86- A. E. K. nüshasında; on bin yiğit ile.

- 87- A. E. K. nushasında; İmadüddin.
88-- A. E. K. nushasında; on dokuz bin.
89- E. A. K. nushasında; Çeşmei Alaeddin canibine
90- A. E. K. nushasında; iki sancak beyi.
91- A. E. K. nushasında; yüz.
92- A. E. K. nushasında; On iki bin.
93- A. E. K. nushasında; Hoca Liedin Oğlu.
94- A. E. K. nushasında; bir kardaşı.